स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना

Local Adapatation Plan for Action (LAPA)

(आ.व.२०८१/०८२-२०८५/०८६)

दुल्लू नगरपालिका, दैलेख

कर्णाली प्रदेश

दस्तावेज : दुल्लू नगरपालिकाको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना

सर्वाधिकार © दुल्लू नगरपालिकाको कार्यालय, दैलेख

योजनाको अवधि : ५ वर्ष (२०८१/०८२ देखि २०८५/८६), जलवायु परिवर्तनको प्रतिकूल असरहरुलाई मध्यनजर गर्दै, यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना पालिकाले आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्दै जानेछ, यद्यपी यो पाँच बवर्षको लागि तयार गरिएको छ ।

तयार गर्ने : दुल्लू नगरपालिकाको कार्यालय, दैलेख

आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग : Ipas Nepal /PASS Nepal

सेवा प्रदायक संस्था: Integrated Resource Management and Technology, Nepal

विशेष आभार: स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारीका क्रममा सहभागी भएका सबै सहभागीहरू

आवरण चित्र: दुल्लू नगरपालिकाको भौगोलिक दृश्य, दैलेख

शुभकामना मन्तव्य

जलवायु परिवर्तन एक्काइसौं शताब्दीको प्रमुख चुनौतीको रुपमा देखापरेको छ । औद्योगिकरण, वन विनाश, अव्यवस्थित शहरीकरण, सवारी साधनको बढ्दो प्रयोग, हरित गृह ग्याँसहरुको अत्याधिक उत्सर्जन आदि जस्ता विभिन्न क्रियाकलापहरुको कारणले गर्दा अहिले पृथ्वीको तापक्रम बढ्दै गएको कुरा प्रमाणित भईसकेको छ । विश्वको कूल हरितगृह ग्याँस उत्सर्जनमा नगन्य भूमिका भएतापनि नेपाल जलवायु परिवर्तनका प्रतिकूल असरहरुको उच्च जोखिम रहेका राष्ट्रहरु मध्येको एक हो ।

धरातलीय विविधता, संवेदनशील पारिस्थितिकीय प्रणाली, भौगोलिक विकटता, गरिबी, बेरोजगारी, सामाजिक असमानता साथै समुदायको जीविकोपार्जन प्राकृतिक स्रोतमा बढी निर्भर रहेका कारणले दैलेख जिल्लाको दुल्लू नगरपालिका जलवायु परिवर्तनका असरहरुप्रति अझ बढी संवेदनशील रहेको छ । विभिन्न प्रकारका प्राकृतिक प्रकोपहरु जस्तै तापक्रम बृद्धि, खडेरी, बाढी, पहिरो, आगलागि, असिना, कृषि तथा पशुपंक्षीमा रोगकिरा, सरुवा रोगहरुका कारण यहाँका स्थानीय समुदाय तथा बासिन्दाहरुले जीविकोपार्जनमा चुनौती भोगीरहेका छन् ।

यस नगरपालिकामा देखिएका जलवायुजन्य जोखिम तथा चुनौतीहरु पहिचान गरी त्यस्ता जोखिमहरूसँग सामना गर्नका लागि पाँच वर्षको लागि स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा गर्न पाँउदा अति नै खुसि लागेको छ । यसको सफल कार्यान्वयनले यस नगरपालिकामा जलवायु परिवर्तनका कारण सिर्जित जोखिम, असर र प्रभावहरूको धेरै हदसम्म सम्बोधन हुने र यस जलवायु उत्थानशील उन्मूख हुने विश्वास लिएको छु । यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जूमा गर्न आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग पुर्‍याउने **Ipas Nepal / PASS Nepal** सहयोगमा संचालित सुरक्षित **दिगो यौन तथा प्रजनन् स्वास्थ्य र अधिकार सवलीकरण तथा उत्थानशील स्वास्थ्य सेवा प्रणाली परियोजना** प्रति हार्दिक धन्यवाद सहित कृतज्ञता प्रदान गर्दछु । साथै यस कार्ययोजनाको कार्यान्वयनमा समेत कार्यक्रमको सहयोग प्राप्त हुनेमा विश्वस्त रहेको छु ।

यो कार्ययोजना तयारीको प्रकृयामा सहजीकरण गर्ने सेवाप्रदायक सस्था **ईन्स्टिच्युट फर रिसोर्स म्यानेजमेन्ट एन्ड टेक्नोलोजी नेपाल**का सम्पूर्ण टिम तथा यो कार्ययोजना तयारीमा अहोरात्र खटिने जनप्रतिनिधिहरू, कर्मचारीहरु, शिक्षक, समाजसेवी, महिला, पछाडी परेको वर्ग लगायत सहभागी सम्पूर्ण निकाय तथा व्यक्तिहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

जलवायु परिवर्तनको असरलाई मध्यनजर गर्दै, यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना पालिकाले आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्दै जानेछ, यद्यपी यो पाँच ववर्षको लागि तयार गरिएको छ ।

अन्त्यमा, यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको सफल कार्यान्वयनको अग्रिम शुभकामना प्रकट गर्दछु ।

....

भरत प्रसाद रिजाल
नगर प्रमुख

शुभकामना मन्तव्य

औद्योगिकरण, वन विनाश, अव्यवस्थित शहरीकरण, सवारी साधनको बढ्दो प्रयोग, हरित गृह ग्याँसहरुको अत्याधिक उत्सर्जन आदि जस्ता विभिन्न मानविय क्रियाकलापहरुको कारणले गर्दा जलवायु परिवर्तन भईरहेको कुरा सर्वबिधितै छ । हाल जलवायु परिवर्तन विश्वको प्रमुख र साझा चुनौतीको रुपमा देखापरेको छ ।

भौगोलिक विकटता, गरिबी, बेरोजगारी, सामाजिक असमानता साथै समुदायको जीविकोपार्जन प्राकृतिक स्रोतमा बढी निर्भर रहेका कारणले दैलेख जिल्लाको दुल्लू नगरपालिका जलवायु परिवर्तनका असरहरुप्रति अझ बढी संवेदनशील रहेको छ । विभिन्न प्रकारका प्राकृतिक प्रकोपहरु जस्तै तापक्रम बृद्धि, खडेरी, बाढी, पहिरो, आगलागि, असिना, कृषि तथा पशुपंक्षीमा रोगकिरा, सरुवा रोगहरुका कारण यहाँका स्थानीय समुदाय तथा बासिन्दाहरुले जीविकोपार्जनमा चुनौती भोगिरहेका छन् । बिपन्न बर्ग, महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकहरुले अन्य बर्गहरुभन्दा झन धेरै समस्याहरु भोगिरहेका छन । जलवायु परिवर्तनका कारणले पानीका मुहानहरु सुक्ने, खडेरी बढ्ने, कृषि उत्पादनमा कमी हुने जस्ता कारणहरुले महिलाहरुमा कार्यबोझ बढ्न गई ग्रामिण महिलाहरुमा यौन तथा प्रजन स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्याहरु पनि बढ्दै गएको देखिन्छ ।

यसै सन्दर्भमा यस दुल्लु नगरपालिकामा देखिएका जलवायुजन्य जोखिम तथा चुनौतीहरु पहिचान गरी त्यस्ता जोखिमहरूसँग सामना गर्नका लागि अनुकूलनका उपायाहरु पहिचान गरी पाँच वर्षको लागि स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा गर्न पाँउदा अति नै खुसि लागेको छ । यसको सफल कार्यान्वयनले यस नगरपालिकामा जलवायु परिवर्तनका कारण सिर्जित जोखिम, असर तथा प्रभावहरूको धेरै हदसम्म सम्बोधन हुने विश्वास लिएको छु । यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जूमा गर्न आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउने **Ipas Nepal / PASS Nepal** सहयोगमा संचालित सुरक्षित **दिगो यौन तथा प्रजनन् स्वास्थ्य र अधिकार सवलीकरण तथा उत्थानशील स्वास्थ्य सेवा प्रणाली परियोजना** प्रति हार्दिक धन्यवाद सहित कृतज्ञता प्रदान गर्दछु । साथै यस कार्ययोजनाको कार्यान्वयनमा समेत कार्यक्रमको सहयोग प्राप्त हुनेमा विश्वस्त रहेको छु ।

यो कार्ययोजना तयारीको प्रकृयामा सहजीकरण गर्ने सेवाप्रदायक सस्था **ईन्स्टिच्युट फर रिसोर्स म्यानेजमेन्ट एन्ड टेक्नोलोजी नेपाल**का सम्पूर्ण टिम तथा यो कार्ययोजना तयारीमा अहोरात्र खटिने जनप्रतिनिधिहरू, कर्मचारीहरु, शिक्षक, समाजसेवी, महिला, पछाडी परेको वर्ग लगायत सहभागी सम्पूर्ण निकाय तथा व्यक्तिहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

अन्त्यमा, यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको कार्यान्वयन नगरपालिकाको एकल प्रयासबाट सम्भब नभएकाले सबै सरोकारवाहरुलाई यसको कार्यान्वयनको लागि हातेमालो गर्न अनुरोध गर्दछु ।

....

विना कार्की
नगर उप-प्रमुख

शुभकामना मन्तव्य

औद्योगिकरण, वन विनाश, अव्यवस्थित शहरीकरण, सवारी साधनको बढ्दो प्रयोग जस्ता विभिन्न मानवीय क्रियाकलापहरुद्वारा उत्सर्जित हरित गृह ग्याँसहरुका कारणले भइरहेको जलवायु परिवर्तन नेपालको मात्रै नभएर विश्वकै साझा चासो र चुनौतीको विषय हो । विश्वको कूल हरितगृह ग्याँस उत्सर्जनमा नगण्य भूमिका भएता पनि अतिबृष्टि, अनाबृष्टि, खण्ड बृष्टिका साथै बाढी, पहिरो, सुख्खा खडेरी, अति जाडो, अति गर्मी, आगलागी जस्ता प्राकृतिक तथा जलवायुजन्य विपद्हरु दिनदिनै बढ्दो क्रममा रहेका छन् ।

जलवायुजन्य प्रकोपहरुको कारण यहाँका स्थानीय समुदाय तथा बासिन्दाहरुले जीविकोपार्जनमा चुनौतीहरु भोगिरहेका छन् ।

यस नगरपालिकामा देखिएका जलवायुजन्य जोखिम तथा चुनौतीहरु पहिचान गरी त्यस्ता जोखिमहरूसँग सामना गर्नका लागि पाँच वर्षको लागि स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा गर्न पाउँदा अति नै खुसी लागेको छ । यसको सफल कार्यान्वयनले यस नगरपालिकामा जलवायु परिवर्तनका कारण सिर्जित जोखिम, असर र प्रभावहरूको धेरै हदसम्म सम्बोधन हुने विश्वास लिएको छु । यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जूमा गर्न आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउने **Ipas Nepal / PASS Nepal** सहयोगमा संचालित सुरक्षित **दिगो यौन तथा प्रजनन् स्वास्थ्य र अधिकार सवलीकरण तथा उत्थानशील स्वास्थ्य सेवा प्रणाली परियोजना** आयोजना प्रति हार्दिक धन्यवाद सहित कृतज्ञता प्रदान गर्दछु ।

यो कार्ययोजना तयारीको प्रकृयामा सहजीकरण गर्ने **ईन्स्टिच्युट फर रिसोर्स म्यानेजमेन्ट एन्ड टेक्नोलोजी नेपाल** का सम्पूर्ण टिम तथा यो कार्ययोजना तयारीमा अहोरात्र खटिने सम्पूर्ण निकाय तथा व्यक्तिहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । साथै यस कार्ययोजनाको कार्यान्वयनमा विभिन्न सरोकारावालाको सहयोग प्राप्त हुनेमा विश्वस्त रहेको छु ।

....

तिलक बि.क.

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

शब्दावली

१. मौसम

पृथ्वीको वायुमण्डलमा हरेक दिन परिवर्तन भई रहने तापक्रम, वर्षा, वायुको चाप, आद्रता आदिको अवस्थालाई मौसम भनिन्छ । यो प्रत्येक दिन, हप्ता र महिनामा परिवर्तन भईरहन्छ ।

२. जलवायु वा हावापानी

लामो अवधिको (करिव ३० वर्ष) मौसमको सरदर अवस्थालाई जलवायु भनिन्छ । सामान्यतया जलवायु स्थान, ऋतु विशेष अनुसार स्थिर रहन्छ ।

३.जलवायु परिवर्तन

लामो समयको अन्तराल एवं दीर्घकालिन अवधिमा जलवायुका विभिन्न तत्वहरुमा भएको औसत परिवर्तनलाई जलवायु परिवर्तन भनिन्छ । पृथ्वीको सन्तुलन खल्वलिने गरी हजारौ वर्ष देखि मानवले महशुस गर्दै, भोग्दै र बुझ्दै आएको जलवायुमा हुने फरक तथा बदलावलाई नै जलवायु परिवर्तन भनिन्छ ।

४. हरितगृह ग्याँसहरु

वायुमण्डलमा विश्वव्यापी रुपमा तापक्रम उष्णीकरण र जलवायु परिवर्तनको लागि जिम्मेवार रहेका ग्याँसहरुलाई हरितगृह ग्याँस भनिन्छ । क्योटो अभिसन्धि १९९७ को अनुसूची १ अनुसार हरितगृह ग्याँस अन्तर्गत कार्वनडाईअक्साईड (CO_2), मिथेन (CH2), नाईट्रस अक्साइड (N2O), हाईड्रोफ्लोरो कार्वन (HFC), परफ्लोरो कार्वन (Perfloro Carbons (PFC), सल्फर हेक्जाफ्लोराईड (Sulphur Hexafloride (SF6) गरी ६ किसिमका ग्याँसहरु पर्दछन् । कतारको दोहामा सम्पन्न पक्ष राष्ट्रहरुको सम्मेलन (COP) ले नाइट्रोजन ट्राईफ्लोराईड (NF3) लाई थप गरेकोले हरितगृह ग्याँसको संख्या ७ पुगेको छ ।

५.जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय प्रारुप महासन्धि

सन् १९९२ मा ब्राजिलको रियो दि जेनेरियामा भएको पृथ्वी सम्मेलनबाट स्थापना भएको संयन्त्र हो । विश्वका विभिन्न राष्ट्रहरुले विश्वमा जलवायु परिवर्तन भइरहेको महशुस गरेर त्यसलाई सम्वोधन गर्न यो महासन्धि पारित गरिएको हो । यसलाई १९६ देशहरुले अनुमोदन (Ratify) गरेका छन् भने सन् १९९४ देखि यो कार्यान्वयनमा आईरहेको छ । यस महासन्धिको मुख्य उद्देश्य वायुमण्डलमा रहेका हरितगृह ग्याँसहरुलाई प्रतिवद्धता अनुसारको मात्रामा निश्चित समयभित्र स्थिर राख्नु रहेको छ ।

६. पक्षधर राष्ट्रहरुको सम्मेलन

पक्ष (सदस्य) राष्ट्रहरुको सम्मेलन भन्नाले UNFCCC का पक्ष देशहरुको सम्मेलनलाई जनाउँछ । यो UNFCCC को सबैभन्दा शक्तिशाली निकाय हो र यो सम्मेलन प्रत्येक वर्षको अन्ततिर नोभेम्बर डिसेम्बर महिनाहरुमा हुने गर्दछ । सन् १९९७ मा जापानको क्योटोमा भएको COP-3, सन् २००७ मा ईन्डोनेसियाको बालीमा भएको COP-13, सन् २००९ मा डेन्मार्कको कोपेन्हेगनमा भएको COP-15 र फ्रान्सको पेरिसमा सन् २०१५ मा भएको COP-21 सम्मेलनहरु विशेष चर्चामा र महत्वपूर्ण रहे । सन् २०१८ को डिसेम्बरमा पोल्याण्डमा COP-24 अर्थात चौबिसौं सम्मेलन सम्पन्न भयो जस्मा पेरिस सम्झौता सम्बन्धी महत्वपूर्ण निर्णयहरु भएका छन् । COP-27 इजिप्टमा भएको थियो भने COP-28 संयुक्त अरब इमिरेटसमा हुदैंछ ।

७. अनुकूलन

जलवायु परिवर्तनका विद्यमान र सम्भावित असरहरुसँग जुध्न गरिने उपायहरु नै अनुकूलन हो । जस्तो गर्मी ठाँउहरुमा घरमा बढी र ठूला झ्यालहरु बनाउनु, बाढी आउँछ भनेर घरको जग अग्लो बनाउनु । यो परिवर्तित वातावरणमा आफ्नो

अस्तित्वलाई निरन्तरता दिन गरिने प्रक्रिया हो । मानव सन्दर्भमा अनुकूलन अन्तर्गत परिवर्तित वातावरणमा अनुकूलित हुन सकिने क्रियाकलापहरु पर्दछन् ।

८.न्यूनीकरण

हरितगृह ग्यास उत्सर्जनमा कटौति गरी वा वायुमण्डलमा भएको अधिक कार्बनलाई अवशोषण सञ्चिति क्षमतामा अभिवृद्धि गराई वायुमण्डलमा थप हरितगृह ग्यास थुप्रन रोक्ने कार्यहरुलाई नै उत्सर्जन न्यूनीकरण भन्ने गरिन्छ ।

९. स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय खाका

राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा) ले पहिचान गरेको कार्यक्रमहरुलाई समुदाय तहसम्म पुऱ्याउनका लागि नेपाल सरकार वातावरण मन्त्रालयले यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय खाका तयार गरेको हो । यो वि.सं. २०६८ मा अनुमोदन भई कार्यान्वयनमा रहेको यो खाकालाई विद्यमान शासकिय संरचना अनुकूल वनाउन बि.सं. २०७६ मा समिक्षा गर्दै परिमार्जन गरिएको छ । स्थानीय स्तरमा विकास निर्माण र स्रोत व्यवस्थापनको समग्र प्रकृयामा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनलाई मूलप्रवाहीकरण गर्न स्थानीय सरकार तथा अन्य सरोकारवालाहरुलाई दिशा निर्देश गर्नु यो लापा खाकाको मुख्य उद्देश्य रहेको छ । यसै खाका अनुसार तयार गरिएको स्थानीय स्तरको अनुकूलन कार्ययोजनालाई लापा (LAPA) भनिन्छ ।

१०. जोखिम

जलवायु परिवर्तनका कारण हुन सक्ने हानी, नोक्सानी वा प्रकोपको सम्भावना नै जोखिम हो ।

११.प्रकोप

कुनै समुदायमा पर्ने गम्भीर व्यवधान नै प्रकोप हो । प्रकोपले मानव समुदाय र भौतिक वस्तुहरूमा आर्थिक एवं वातावरणीय क्षती तथा प्रभाव पार्दछ जुन कुरा समुदाय वा समाजको आफ्नो श्रोत प्रयोग गरी पुनः स्थापित हुने क्षमता भन्दा वढी हुन्छ ।

१२.सङ्कटासन्नता

कुनैपनि प्रणाली जलवायु परिवर्तनको असरबाट संकटमा पर्न सक्ने र प्रभाव वहन गर्न नसक्ने अवस्थामा पुग्ने स्थितिलाई संकटासन्नता भनिन्छ ।

१३. संवेदनशीलता

जलवायु परिवर्तनको कारणले कुनै पनि प्रणालीलाई सकारात्मक वा नकारात्मक रुपमा पार्ने प्रभावको परिणाम वा अवस्थालाई संवेदनशीलता भनिन्छ ।

१४.अनुकूलन क्षमता

जलवायु परिवर्तन वा अन्य वातावरणीय समस्याहरुसँग अनुकूलन हुन सक्ने क्षमतालाई अनुकूलन क्षमता भनिन्छ । अनुकूलन क्षमता समुदायको आर्थिक स्रोतहरु, प्रविधिहरुमा पहुँच, जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सूचनाहरुमा पहुँच, सूचनाहरुको उपयोग गर्न सक्ने क्षमता, संस्था र स्रोतको न्यायोचित वितरणसँग सम्बन्धीत हुन्छ । अनुकूलन क्षमता विकाससँग पनि सम्बन्धी त हुन्छ, जस्तै जति बढी राष्ट्र वा समुदाय विकसित हुन्छ अनुकूलन क्षमता पनि उत्तिनै बढी हुन्छ ।

१५.जोखिम न्यूनीकरण

जलवायु परिवर्तन र मौसमसँग सम्वन्धित विषम घटना (Extreme Events) का कारण हुन सक्ने हानी नोक्सानी र जोखिमलाई कम गर्न अपनाइने कृयाकलापहरुलाई जोखिम न्यूनीकरण भनिन्छ ।

१६.जलवायु उत्थानशीलता

जलवायु परिवर्तनले पारेका असरलाई कम गरी जीविकोपार्जन, वातावरण र पारिस्थितिकीय प्रणालीलाई साविकको प्राकृतिक अवस्था वा सो भन्दा सवल अवस्थामा लैजान गरिने कार्यलाई उत्थानशीलता भनिन्छ ।

१७.जलवायुमैत्री विकास

जलवायु परिवर्तन कम गर्न र विकास निर्माण कार्य गर्दा हरित गृह ग्याँस उत्सर्जन न्यून गर्दै गरिने विकास कार्यलाई जलवायु मैत्री विकास भनिन्छ ।

सारांश

विश्वकै लागि साझा चुनौतीका रुपमा अगाडि आइरहेको जलवायु परिवर्तन र यसबाट श्रृजित तथा भविष्यमा श्रृजना हुन सक्ने प्रतिकुल प्रभावहरुसँग अनुकूलित हुन नेपाल सरकारले जलवायु परिवर्तन नीति २०७६, जलवायु परिवर्तन राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा) २०६७, स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना (लापा) को राष्ट्रिय संरचना २०७६, वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६, वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ र राष्ट्रिय अनुकूलन योजना समेत तयार गरी स्थानीय स्तरमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यहरुलाई प्राथमिकता दिंदै आइरहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा नेपाल सरकारले संयुक्त राष्ट्र संघिय जलवायु परिवर्तन संबन्धी प्रारुप महासंन्धिको सचिबालय (UNFCCC secretariat) लाई सन् २०२० मा बुझाएको दोश्रो राष्ट्रिय निर्धारित योगदान मार्फत ७५३ वटै स्थानीय तहहरुमा जलवायु उत्थानशिल तथा लैङ्गिक उत्तरदायी अनुकूलन योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने प्रतिबद्दता जनाई सकेको छ भने राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६ ले राज्यका सबै तह र विषयगत क्षेत्रका नीति, रणनीति, विकास योजना र कार्यक्रमहरूमा जलवायु परिवर्तनका मुद्दाहरुलाई मूलप्रवाहीकरण गर्ने उद्देश्य राखेको छ । यस नीतिले विशेष गरी जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय नीति, रणनीति तथा योजनाहरुको कार्यान्वयन स्थानीय तहबाट गरिनेछ भनी स्पष्ट किटान गरेको छ ।

नेपालको शासकीय संरचना संघीय प्रणालीमा पुर्नसंरचना भएसँगै विकास निर्माण, स्रोत साधन व्यवस्थापन र जनजीविकासँग सम्बन्धीत काम, कर्तव्य र अधिकार धेरै हदसम्म स्थानीय तहमा निहित रहेको छ । स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहहरुलाई आफ्नो क्षेत्राधिकारको विषयमा आवधिक तथा वार्षिक क्षेत्रगत योजना बनाउन सक्ने अधिकार सुनिश्चित गरेको छ । यसले योजना निर्माणको प्रकृयामा वातावरण संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तन, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, विपद् व्यवस्थापन, सुशासन आदि विषयलाई आधार बनाउनु पर्ने कुरा समेत उल्लेख गरेको छ । यी प्रावधानहरुले स्थानीय तहका योजनाहरुमा जलवायु परिवर्तनलाई एकीकृत गर्ने अवसर सृजना गरेको छ ।

साथै स्थानीय सरकारहरूलाई स्थानीय स्तरमा जलवायु परिवर्तनका असरहरु व्यवस्थापन गर्न र दीर्घकालिन जलवायुमैत्री विकासका योजनाहरु पहिचान तथा कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्नकालागि पुरानो संरचनामा आधारित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना (लापा) को संरचना, २०७६ पनि परिमार्जन गरी समय सापेक्ष खाका तयार गरिएको छ ।

परिमार्जित स्थानीय अनुकूलन कार्य योजनाको खाका अनुसारका प्रावधानहरु अवलम्बन गरी Ipas Nepal / PASS Nepal आर्थिक तथा प्राबिधिक सहयोगमा सेवा प्रदायक संस्था Institute For Resource Management Technology Nepal को सहजिकरण तथा दुल्लू नगरपालिकाको अगुवाईमा यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।

यस कार्ययोजना तयारीका क्रममा यस नगरपालिकाका निर्वाचित जन प्रतिनिधिहरु, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, वडा सचिव, शिक्षकहरु, समाजसेवीहरु, नगरपालिका तथा वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन समितीका प्रतिनिधिहरु, नगरपालिका अन्तर्गत विषयगत शाखाका कर्मचारीहरु, विपन्न वर्ग, महिला, दलित, जनजाति तथा पछाडी परेका वर्गहरु समेतका स्थानीय समुदाय तथा अन्य बुद्धिजीविहरुको प्रत्यक्ष एवं सक्रिय सहभागिता रहेको थियो । पाँच वर्षका लागि तयार गरिएको यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनामा नगरपालिकामा विद्यमान सामाजिक, मानवीय, आर्थिक, प्राकृतिक, भौतिक तथा सामुदायिक श्रोतहरु र जलवायु परिवर्तनबाट श्रृजित प्रतिकूल प्रभावहरु/प्रकोपहरुको पहिचान तथा लेखाजोखा, सहभागीतमूलक विधि तथा पद्धतिहरुको प्रयोग गर्दै तयार गरिएको थियो । सोही लेखाजोखा र मूल्यांकनको आधारमा अनुकूलनको लागि रणनीतिहरु तर्जूमा गरी अनुकूलन कार्यहरु तथा विकासलाई उत्थानशील बनाउने कार्यहरुको पहिचान, प्राथमिकीकरण तथा छनोेट गरी यो कार्ययोजना तयार भएको छ । यस कार्ययोजनाको सारांश तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

विवरण				
चारकिल्लाः	यस नगरपालिकाको पूर्बमा नारायण नगरपालिका र डुङ्गेश्वर गाउँपालिका, पश्चिममा चामुण्डा बिन्द्रासैन नगरपालिका, उत्तरमा भैरवी गाउँपालिका तथा दक्षिणमा गुराँस गाउँपालिका र अछाम जिल्ला रहेका छन् ।			
क्षेत्रफलः	१५६.७७ वर्ग कि.मी			
जनसंख्या तथा घरधुरीहरुको विवरण (जनगणना, २०७८)	**महिलाको जनसंख्या**	**पुरुषको जनसंख्या**	**जम्मा जनसंख्या**	**जम्मा घरधुरी संख्या**
	२१०३८ (५३.७ %)	१८१०५ (४७.३ %	३९१४३	९०५३
मुख्य पेशा/ जीविकोपार्जनको आधारः	कृषि तथा पशुपालन, बैदेशिक रोजगारी (भारत)			

जलवायु परिवर्तनको सम्मुखता तथा विषयगत प्रभाव तथा असरः

- मौसमी पात्रो विधि विश्लेषण अनुसार स्थानीय समुदायले गर्मीका दिनहरु २ महिनाले बढेको तथा गर्मीको मात्रा पनि बढेको अनुभव तथा महशुस गरेका छन् । त्यस्तै जाडोका दिनहरु १.५ महिनाले घटेको अनुभव रहेको छ । मनसुनी वर्षाको अवधि १.५ महिनाले घटेको, ढिलो शुरु हुने र वर्षाका तौर तरिकामा पनि फरक भएको, छोटो समयमा धेरै पानी पर्ने गरेको, बेमौसमी वर्षाका घटनाहरु बढ्दै गएका ।
- रैथाने वनस्पति लालीगुराँस फुल्ने समय १.५ महिनाले अगाडी सरेको, काफल पाक्ने समय पनि १ महिनाले अगाडी सरेको ।
- पहिरो, खडेरी, बाढी लगायतका प्रकोपहरुको घटनाहरु बढेकोले धन जन तथा कृषि क्षेत्रको नोक्सानी भएको ।
- तापक्रम र वर्षाको समयमा हेरफेर भएकोले बालीचक्रमा परिवर्तन आउनुका साथै बीउ विजनहरुको प्रजातिहरुमा परिवर्तन आएको र यसबाट स्थानीयहरुको जीविकोपार्जनमा प्रत्यक्ष असर पुगेको ।
- कृषि बाली तथ पशुपंक्षी रोग तथा किराहरुको प्रकोप बढ्नुका साथै वन तथा कृषि क्षेत्रमा मिचाहा प्रजातिहरुको प्रकोप बढेको यसले वन पैदावार तथा कृषिजन्य बालीहरुको उत्पादनमा ह्रास आएको ।
- जलवायु परिवर्तनका कारणले मानवमा भाईरल ज्वरो, झाडापखाला साथै रक्तचाप सम्बन्धी बिरामीहरु बढ्दै गएको ।
- जलवायु परिवर्तनका काराणले महिलाहरुको कार्यबोझमा बृद्दि, प्रजनन स्वास्थ्य र मानसिक स्वास्थ्यमा समेत नकारात्मक असर पारेको ।

मुख्य प्रकोपहरु	पहिरो, वन्यजन्तु आतंक , खडेरी, कृषि तथा पशुपंक्षीमा रोग, मिचाहा प्रजाती				
वडागत संकटासन्नता (सहभागीतामूलक)	**अति उच्च**	**उच्च**	**मध्यम**	**न्यून**	**जम्मा वडा**
	वडा नं. १३, ११, ९ र १२	वडा नं. १०, ८, ४ र ३	वडा नं. ६, २, १, ५	वडा नं. ७	१३

जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका रणनीतिहरु

- जलवायुजन्य प्रकोपहरुबाट कृषिबाली तथा पशुधनहरुमा हुने क्षती न्यूनीकरण गर्न जलवायु मैत्री विउबिजन, प्रविधी, क्षमता विकासका तालिम, बीमा र प्राविधिक सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै उन्नत नश्लको प्रवर्धन गरी कृषि उत्पादन तथा पशु व्यवसायमा वृद्धि गर्ने ।
- वन्यजन्तुहरुले अन्नबाली, तरकारी बाली तथा फलफूल खेतीमा गर्ने क्षतीलाई न्यूनीकरण गर्नको लागि बन्यजन्तुले क्षती नगर्ने बालीहरु : अदुवा, बेसार लगायतको प्रबर्धन गर्ने ।
- विपन्न तथा संकटासन्न घरधुरी, समूह तथा लक्षित वर्गहरुको वैकल्पिक आम्दानी र खाद्य सुरक्षाको सुनिश्चत गर्न जलवायु उत्थानशिल जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरु (जस्तै फलफुल खेती, कृषि वन, माहुरी पालन) तर्जूमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- स्थानीय स्तरमा उपलव्ध जलस्रोतको दीगो व्यवस्थापन, वहुउपयोग र पहुँच विस्तार एवं अभिवृद्धि गर्न खानेपानी, सिँचाई कुलो, सिँचाई पोखरीका साथै पानी किफायती सिँचाई प्रविधिहरुको प्रर्वद्धन र बिस्तार गरी घरायसी काममा महिलाको कार्यबोझ घटाउने ।
- महिला तथा बालबालिकाको पोषण, सरसफाई तथा स्वास्थ्य अधिकार अभिबृद्दि गर्ने ।
- प्रजनन स्वास्थ्य र अधिकार सम्बन्धी महिलाहरुको जनचेतना बढाउनुका साथै प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार सुनिस्चित गर्ने ।
- पहिरो तथा वाढीको जोखिम क्षेत्रहरु पहिचान गरी रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि बायोइन्जीनियरिङ्ग विधि अपनाउने ।

विवरण

- वनडढेलो न्यूनीकरण गर्न जनचेतनामुलक कार्यक्रमका साथै प्रविधि तथा तालिम दिई क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- बृक्षारोपण, वन व्यवस्थापन तथा वन संरक्षणका कृयाकलापहरुको माध्यामबाट मिचाहा प्रजातिको नियन्त्रण तथा वनको हैसियतमा बृद्दी गर्नुका साथै वन्यजन्तुहरुको संरक्षण गर्ने ।
- सामुदायिक वन क्षेत्रहरुको खाली जग्गामा कृषि वन प्रणाली विकास गरी संकटासन्न घरधुरीहरुको उत्थानशीलता बृद्धि गर्ने
- जलवायु उत्थानशील भौतिक पूर्वाधारहरुको निर्माण गरी दीगो र भरपर्दो आधारभूत सेवाहरुको पहुँच विस्तार गर्ने ।
- स्थानीय समुदायमा जलवायु परिवर्तन सम्वद्धि चेतना अभिवृद्धि गरी यसका प्रभावहरुसँग अनुकूलित हुने र क्षती न्यूनीकरण गर्ने क्षमताको विकास गर्ने ।

योजनाको अवधि:	योजनाको अवधि पाँच वर्षको (आ.व. २०८१/०८२-२०८५/०८६) लागि हुनेछ ।

पाँच वर्षको लागि अनुमानित वार्षिक बजेट

वडा नं. /पालिका स्तरी	**अनुमानित बजेट रु. हजारमा**					
	पहिलो वर्ष	**दोश्रो वर्ष**	**तेश्रो वर्ष**	**चौथो वर्ष**	**पाचौं वर्ष**	**कूल जम्मा**
वडा नं. १	७८५५	१२७५५	६४५५	९४०५	५६०५	**४२०७५**
वडा नं. २	८३९०	९२४०	१०१४०	१३०९०	५८९०	**४६७५०**
वडा नं. ३	१०५९०	९५९०	१०६९०	८७९०	८३९०	**४८०५०**
वडा नं. ४	९३९०	११९४०	९५४०	११५९०	७९४०	**५०४००**
वडा नं. ५	११९१५	१५१६५	१३२६५	१५०६५	१३७१५	**६९१२५**
वडा नं. ६	१२५४०	१२५४०	१००९०	११५९०	१२६९०	**५९४५०**
वडा नं. ७	८६१५	७११५	९९६५	८५६५	७९६५	**४२२२५**
वडा नं. ८	१३३१५	१३४८५	१५११५	१४३८५	१२७४०	**६९०४०**
वडा नं. ९	६७९०	१०२९०	६०९०	४९४०	५१९०	**३३३००**
वडा नं. १०	१०९९०	११४९०	१०३९०	११०९०	११४९०	**५५४५०**
वडा नं. ११	१७१४०	१९२९०	१५२९०	१९७४०	१८८९०	**९०३५०**
वडा नं. १२	१६२१५	१९८१५	१५४६५	१७११५	१८७१५	**८७३२५**
वडा नं. १३	१२०६५	१०६१५	९५६५	८४१५	९११५	**४९७७५**
पालिका स्तरीय योजनाको बजेट	५७४०	८७२०	३८१०	३७१०	३९१०	२५८९०
कुल	**१५१५५०**	**१७२०५०**	**१४५८७०**	**१५७४९०**	**१४२२४५**	**७६९२०५**
प्रतिशत	**१९।७०**	**२२।३७**	**१८।९६**	**२०।४७**	**१८।४९**	**१००**

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना समायोजन तथा मूलप्रवाहीकरण

यस अनुकूलन कार्ययोजनालाई नगरपालिकाको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा अन्तरगतका ७ वटा चरणहरुमा मूलप्रवाहीकरण गर्दै कार्यन्वयन गरिने छ । छनत्यसैगरी संघिय तथा प्रादेशिक मन्त्रालयहरु र ती मातहतका निकायहरु तथा विकास साझेदारहरुको वार्षिक तथा आवधिक कार्यक्रम तथा योजनाहरुमा यस कार्ययोजनालाई कार्यान्वयनको लागि समायोजन गरी मूलप्रवाहीकरण गरिने छ ।

अनुगमन तथा मूल्यांकन

यो योजना कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्यांकन नगरपालिकाको अनुगमन तथा मूल्यांकन समिति र स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिबाट हुनेछ । यसका साथै आवश्यकता अनुसार कार्यक्रमको मूल्यांकन अन्य बाह्य संयन्त्रहरुबाट पनि हुनेछ । समुदाय तहमा क्रियाकलापहरुको अनुगमन वडा विपद व्यवस्थापन समितिले गर्नेछ तर कार्यक्रम संचालन समग्र प्रक्रिया, पद्धति, र उपलब्धीहरुको नतीजा नगरपालिका तहबाट हुनेछ । नगरपालिकाको वार्षिक समीक्षा, अर्धवार्षिक समीक्षा र त्रैमासिक समीक्षा

विवरण
संचालन गर्दा स्थलगत अनुगमन तथा मूल्यांकनका साथै प्राप्त सिकाई र सफलताहरुलाई आधारमानी संचालन गरिने छ।

यस कार्ययोजनाको कार्यान्वयनबाट यस नगरपालिकाका सम्पूर्ण बासिन्दा खासगरी संकटासन्न वर्गहरुको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि र यस कार्ययोजनाका लक्ष्यहरु पूरा गर्नको लागि जम्मा **रु ७६, ९२,०५,०००** (अक्षरेपी छहत्तर करोड बयानब्बे लाख पाँच हजार बराबरको) विस्तृत स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ।

विषय-सूची

परिच्छेद १: पृष्ठभूमि १

१.१ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको परिचय १

१.२ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको औचित्य, लक्ष्य एवं मान्यता २

१.३ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी पद्दती ३

परिच्छेद २: नगरपालिकाको पृष्ठभूमि ४

२.१ नगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति ४

२.२ जनसंख्या ४

२.३ आर्थिक अवस्था ५

२.४ शैक्षिक अबस्था ५

२.५ स्वास्थ्य संस्था एवं यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारको अबस्था ५

२.६ प्राकृतिक श्रोतको अवस्था ५

२.६.१ वनको अवस्था ७

२.६.२ पानीको श्रोतको अवस्था ७

२.७ भौतिक पूर्वाधारको अबस्था ७

२.७.१ सडक तथा पुलहरुको अवस्था ७

२.७.२ वस्ती तथा भवनको अवस्था ७

२.७.३ खानेपानीको अवस्था ७

२.७.४ ऊर्जाको अवस्था ८

२.८ कार्यरत संघ संस्था तथा परियोजनाहरु ८

परिच्छेद ३ : जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिमको अवस्था ९

३.१ जलवायु परिवर्तनको प्रवृत्ति र परिदृष्य विश्लेषण ढऋष्बितभ ऋजबलनभ त्चभलम बलम क्अभलबचष्य ब्लबथिकष्कण ९

३.१.१ दुल्लू नगरपालिकाको तापक्रम तथा वर्षाको प्रवृत्ति ९

३.१.२ भविष्यमा दैलेख जिल्लाको तापक्रम तथा वर्षामा हुनसक्ने परिवर्तनको परिदृष्य १०

३.१.२ मौसमी पात्रो ११

३.२ संकटासन्नता, जोखिम, क्षती तथा असर (प्रकोपबाट सृजित विपद्को असर, प्रभाव, क्षती नोक्सानीको विश्लेषण) १४

३.२.१ प्रकोपहरुको ऐतिहासिक समयरेखा १४

३.२.२ स्रोत तथा प्रकोप नक्शांकन ३१

३.२.३ भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारीत प्रकोपहरुको जोखिम विश्लेषण ३३

३.२.३ प्रकोपहरुको स्तरीकरण ३८

३.२.४ जलवायु परिवर्तनबाट प्रभावित समूह, लिंग तथा समुदाय पहिचान ४०

३.२.५ प्रकोपको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण ४२

३.२.६ कार्यबोझको विश्लेषण ४४

३.३ पारिस्थितिकीय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण ४८

३.३.१ कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम बिश्लेषण ४८

३.३.२ जल पारिस्थितिकिय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम बिश्लेषण ४८

३.३.३ वन पारिस्थितिकिय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम बिश्लेषण ४९

३.४ संकटासन्न वडा तथा वस्तीहरुको पहिचान स्तरीकरण ५०

३.४.१ वडाहरुको संकटासन्नता स्तरीकरण ५०

३.४.२ संकटासन्न वस्तीहरु ५३

परिच्छेद ४ : अनुकूलन क्षमताको बिश्लेषण ५५

४.१ जीविकोपार्जनका सम्पत्तिहरुको विश्लेषण ५५

४.२ संस्थागत नक्शांकन तथा सेवा प्रदायक संस्थाहरुको विश्लेषण ५९

परिच्छेद ५ : अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणको रणनीति ६१

५.१ अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यहरुको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण ६१

५.२ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा ६३

५.३. अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका योजनाहरु ६४

परिच्छेद ६ : जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका कार्यहरुको मूलप्रवाहीकरण १६१

६.१ आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरुमा मूलप्रवाहीकरण १६१

६.२ आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरुमा मूलप्रवाहीकरण १६२

परिच्छेद ७ : स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन १६३

७.१.स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाका वित्तीय संयन्त्र १६३

७.२. योजना कार्यान्वयन रणनीतिहरु १६३

७.३ प्रगति प्रतिवेदन, समीक्षा, अनुगमन तथा मूल्यांकन १६४

७.३.१ प्रगति प्रतिवेदन तथा समीक्षा १६४

७.३.२ अनुगमन तथा मूल्याकंन १६४

सन्दर्भ सामाग्रीहरु **१६६**

अनुसूचीहरु **१६७**

तालिकाहरु

तालिका नं. १ : दुल्लू नगरपालिकाको वडागत जनसंख्या विवरण ४

तालिका नं. २ : दुल्लू नगरपालिकाको भू-उपयोगको अवस्था ६

तालिका नं. ३ : भविष्यमा दैलेख जिल्लाको वर्षा तथा तापक्रममा हुनसक्ने परिवर्तनको परिदृष्य १०

तालिका नं. ४ : मौसमी पात्रो १२

तालिका नं. ५ : प्रकोपको ऐतिहासिक समयरेखा १४

तालिका नं. ६ : वडागत रुपमा पहिरोको जोखिमको अवस्था ३३

तालिका नं. ७ : प्रकोपहरुको स्तरीकरण ३९

तालिका नं. ८ : जलवायु परिवर्तनबाट प्रभावित समूह, लिंग तथा समुदायको पहिचान ४०

तालिका नं. ९ : प्रकोपहरुको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण ४२

तालिका नं. १० : कार्यबोझको विश्लेषण ४५

तालिका नं. ११ : कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम बिश्लेषण ४८

तालिका नं. १२ : जल पारिस्थितिकिय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम बिश्लेषण ४९

तालिका नं. १३ : वन पारिस्थितिकिय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम बिश्लेषण ५०

तालिका नं. १४ : प्रकोप तथा जोखिमहरुको आधारमा वडाहरुको जोडागत स्तरीकरण ५०

तालिका नं. १५: संकटासन्नताका कारण तथा सूचकहरु ५२

तालिका नं. १६ : संकटासन्न वस्तीहरु ५३

तालिका नं. १७ : जीविकोपार्जनका सम्पत्ति तथा श्रोतहरुको विश्लेषण ५५

तालिका नं. १८ : संस्थागत विश्लेषण ६०

तालिका नं. १९ : अनुकुलनका उपायाहरुको पहिचान तथा प्राथमिकिरण ६२

तालिका नं. २० : नगरपालिका स्तरीय योजनाहरु ६५

तालिका नं. २१ : दुल्लू न.पा. वडा नं. १ का योजनाहरु ७०

तालिका नं. २२ : दुल्लू न.पा. वडा नं. २ का योजनाहरु ७५

तालिका नं. २३: दुल्लू न.पा. वडा नं. ३ का योजनाहरु ८१

तालिका नं. २४ : दुल्लू न. पा. वडा नं. ४ का योजनाहरु ८८

तालिका नं. २५ : दुल्लू न.पा. वडा नं. ५ का योजनाहरु ९४
तालिका नं. २६ : दुल्लू न.पा. वडा नं. ६ का योजनाहरु १०२
तालिका नं. २७ : दुल्लू न.पा. वडा नं. ७ का योजनाहरु ११०
तालिका नं. २८ : दुल्लू न.पा. वडा नं. ८ का योजनाहरु ११५
तालिका नं. २९ : दूल्लु न.पा. वडा नं. ९ का योजनाहरु १२४
तालिका नं. ३० : दुल्लू न.पा. वडा नं. १० का योजनाहरु १३१
तालिका नं. ३१: दुल्लू न.पा. वडा नं. ११ का योजनाहरु १३९
तालिका नं. ३२ : दूल्लु न.पा. वडा नं. १२ का योजनाहरु १४७
तालिका नं. ३३ : दुल्लू न.पा. वडा नं. १३ का योजनाहरु १५४
तालिका नं. ३४ : बार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा अनुकूलनन कार्ययोजनाको मूलप्रबाहिकरण प्रक्रिया१६३
तालिका नं. ३५ : अनुगमन योजना १६४

चित्रहरु

चित्र नं. १ : स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जूमाका चरणहरु, लापा २०७६ ३

चित्र नं. २ : दुल्लू नगरपालिकाको भूउ-पयोगको नक्शा ६

चित्र नं. ३ : दुल्लू नगरपालिकाको बार्षिक औषत तापक्रम ९

चित्र नं. ४ : दुल्लू नगरपालिकाको वार्षिक औसत वर्षाको अवस्था १०

चित्र नं. ५ : दुल्लू नगरपालिकाको श्रोत तथा प्रकोप नक्सा ३२

चित्र नं. ६ : दुल्लू नगरपालिकाको पहिरोको जोखिम नक्शा ३४

चित्र नं. ७ : दुल्लू नगरपालिकाको बाढी तथा खोला कटानको जोखिम नक्शा ३५

चित्र नं. ८ : दुल्लू नगरपालिकाको वन डढेलोको जोखिम नक्शा ३६

चित्र नं. ९ : दुल्लू नगरपालिकाको भू उपयोग समायोजनको नक्शा ३७

चित्र नं. १० : प्रकोपहरुको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण ४४

चित्र नं. ११ : दुल्लू नगरपालिकाको वडागत संकटासन्नताको नक्सा ५२

चित्र नं. १२ : संस्थागत विश्लेषण ५९

परिच्छेद १: पृष्ठभूमि

१.१ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको परिचय

एक्काइसौं शताब्दीको संसारकै प्रमुख समस्याको विषय बनेको जलवायु परिवर्तन, मानवीय क्रियाकलापहरुबाट हुने हरितगृह ग्याँसहरुको अत्यधिक उत्सर्जनले गर्दा भईरहेको तथ्य वैज्ञानिक रुपमा पुष्टि भईसकेको छ । विश्वको कूल हरितगृह ग्याँस उत्सर्जनमा नेपालको नगन्य भूमिका भएतापनि नेपाल जलवायु परिवर्तनका दृष्टिकोणले प्रभावित देशहरु मध्ये चौंथो स्थानमा पर्दछ (UNDP/ISDR , २००९) ।

जलवायु परिवर्तनका कारणले श्रृजित समस्याहरुलाई सम्बोधन गर्न नेपाल सरकारले राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा विभिन्न पहलकदमी लिँदै आईरहेको छ । जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरुको जोखिम न्यूनीकरण गर्दै उत्थानशील समाजको निर्माण गर्ने तर्फ विभिन्न तह र विषयगत क्षेत्रहरुमा नीतिगत मार्गनिर्देश गर्ने उद्देश्यले नेपालले जलवायु परिवर्तन नीति २०७६, राष्ट्रिय अनुकुलन योजना (National Adaptation Plan) र Enhanced Nationally Determined Contribution (eNDC) तयार गरी कार्यान्वयन गरिरहेको छ भने वतावरण संरक्षण ऐन, २०७६ तथा नियमावली २०७७ मा समेत स्थानीय तह र प्रदेश तहले अनुकूलन योजना तर्जुमा गर्न सक्ने प्रावधानहरु समावेश गरिएका छन् ।

जलवायु परिवर्तनले स्वास्थ्य क्षेत्रमा पारेका असरहरुलाई सम्बोधन गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रको अनुकूलन योजना (H-NAP) (२०१७-२०२०) तयार गरी कार्यान्वयन भईसकेको छ भने स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको २०२२ को प्रतिबेदन (Vulnerability and Adaptation Assessment of Climate Sensitive Diseases and Health Risks in Nepal) अनुसार नेपालमा पछिल्लो दशकमा जलवायु परिवर्तनका कारणले संक्रामक रोगहरु, पानीजन्य रोगहरु, श्वासप्रश्वास सम्बन्धी रोगहरु साथै कुपोषण तथा मानसिक रोगहरु बढ्दै गएको देखिन्छ । उक्त प्रतिबेदनले जलवायु उत्थानशील स्वास्थ्य प्रणालीमा जोड दिनुका साथै जलवायु संबेदनशील रोगहरु सम्बन्धी यथेस्ट सूचनाहरुको ब्यबस्था र उत्थानशील स्वास्थ्य सेवाहरु स्थापना गर्ने कुरामा जोडदिएको छ । पहाडी र उच्च पहाडी भू-भाग रहेको कर्णाली प्रदेशमा खडेरी, पहिरो, बाढी, महामारी, चट्याङजस्ता जलवायुजन्य प्रकोपहरु बिद्यामान छन भने गरिबी, यातायात तथा पूर्वाधारको अभाबले गर्दा यहाँको जनजीवन अझै संकटमा रहेको छ । नेपाल खाद्य सुरक्षा तथा अनुगमन प्रणालीको बार्षिक प्रतिबेदन २०७५, अनुसार कर्णाली प्रदेश सन् २०६२, २००९, २०७३ लामो खडेरीका कारणले भोकमारी सामना गर्नु परेको थियो । वन तथा वातावरण मन्त्रालयको पछिल्लो प्रतिवेदन (Vulnerability and Risk Assessment and Identifying Adaptation Options, MoFE,2021) अनुसार जलवायु परिवर्तन संकटासन्नता स्तरीकरणमा कर्णालीका १० वटा जिल्लाहरुमध्ये दैलेख जिल्ला अति उच्च संकटासन्न स्तरमा रहेको छ भने ५ ओटा जिल्लाहरु उच्च संकटासन्न र ४ ओटा जिल्लाहरु मध्ययम संकटासन्न अबस्थामा छन । उक्त प्रतिवेदन अनुसार दुल्लू नगरपालिकाको अति उच्च संकटासन्न अवस्थामा रहेको छ भने सम्मुखता, संवेदनशीलता, अनुकुलन क्षमता र संकटासन्नता क्रमश ०.२२१, ०.८३६, ०.३३५ र ०.८८४ रहेको छ ।

दुल्लू नगरपालिकाको उच्च संकटासन्नतालाई आत्मसाथ गर्दै जलवायु परिवर्तनको नकारात्मक प्रभावसँग जुध्न, समुदायको अनुकूलन क्षमता अभिबृद्धि गर्न र उत्थानशील विकासका यस अघि वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तरगत संचालित पहाडी साना किसानको लागि अनुकूलन आयोजनाको सहयोगमा बिभिन्न परियोजनाको यस नगरपालिकाले बिगतमा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिसकेको छ । यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारीको लागि नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भएको परीमार्जित स्थानीय अनुकूलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना २०७६ अनुसारका विधि तथा प्रक्रियाहरु अवलम्बन गरिएको छ ।

परिमार्जित स्थानीय अनुकूलन योजनाको खाका एवं स्थानीय आवश्यकता र परिवेश अनुसार जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई समग्र स्थानीय योजना प्रक्रियामा समायोजन तथा मूल प्रवाहीकरण गर्न मुख्य रुपमा ६ चरण प्रक्रियाहरु अंगिकार गरिएको छ । जस अनुसार पहिलो चरणमा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतना तथा क्षमता अभिबृद्धि गरे पश्चात समुदायको जलवायु परिवर्तन संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण गरी वस्तुगत विवरण तयार गरिन्छ । अर्को महत्वपूर्ण प्रकृया भनेको जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका

रणनीतिको पहिचान गर्नु हो । यसरी पहिचान गरिएका रणनीति र कार्यहरुलाई स्थानीय सरकारको नीति तथा योजनाहरुमा समायोजन र वार्षिक कार्यक्रममा समावेश गरी अनुकूलन कार्यहरुलाई स्थानीय समुदाय लक्षित गरी कार्यान्वयन गरिन्छ ।

Ipas Nepal / PASS Nepal आर्थिक तथा प्राबिधिक सहयोगमा सेवा प्रदायक संस्था Institute For Resource Management Technology Nepal को सहजिकरण तथा दुल्लू नगरपालिकाको अगुवाईमा कार्ययोजना तयारीका क्रममा नगरपालिकाका निर्वाचित जन प्रतिनिधिहरु, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, वडा सचिव, शिक्षकहरु, समाजसेवीहरु, वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन समितीका प्रतिनिधिहरु, नगरपालिका अन्तर्गत विषयगत शाखाका कर्मचारीहरु, विपन्न वर्ग, महिला, दलित, जनजाति तथा पछाडी परेका वर्गहरु समेतका स्थानीय समुदाय तथा अन्य बुद्धिजीविहरुको प्रत्यक्ष एवं सक्रिय सहभागिता रहेको थियो । पाँच वर्षका लागि तयार गरिएको यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनामा नगरपालिकामा विद्यमान सामाजिक, मानवीय, आर्थिक, प्राकृतिक, भौतिक तथा सामुदायिक श्रोतहरु र जलवायु परिवर्तनबाट श्रृजित प्रतिकूल प्रभावहरु/प्रकोपहरुको पहिचान तथा लेखाजोखा, सहभागीतमूलक विधि तथा पद्धतिहरुको प्रयोग गर्दै तयार गरिएको थियो । सोही लेखाजोखा र मूल्यांकनको आधारमा अनुकूलनको लागि रणनीतिहरु तर्जूमा गरी अनुकूलन कार्यहरु तथा विकासलाई उत्थानशील बनाउने कार्यहरुको पहिचान, प्राथमिकीकरण तथा छनोट गरी यो कार्ययोजना तयार भएको छ । यो योजना तयारीका लागि शुरुमा नगरपालिका स्तरीय प्रारम्भिक गोष्ठी गरिएको थियो भने त्यस पश्चात नगरपालिकाका १३ वटै वडाहरुमा गोष्ठी तथा अन्तरक्रियाहरु संचालन गरिएको थियो । बन्चित बर्गहरुका सवालहरु समेट्ने हेतुले वस्ती स्तरीय महिलाहरुसँग समूह केन्द्रित छलफलहरु पनि गरिएको थियो । अन्तमा नगरपालिका स्तरीय पृष्ठपोषण गोष्ठीमा वडा स्तरीय गोष्ठीबाट आएका तथ्यांक तथा योजनाहरुमा व्यापक छलफल गरी आवश्यक पृष्ठपोषण लिईएको थियो । यस स्थानीय कार्ययोजना तयारीका लागि २०८० चैत १ गते देखि २०८० चैत २७ गते सम्म बिभिन्न तहका गोष्ठिहरु संचालन गरीएको थियो।

१.२ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको औचित्य, लक्ष्य एवं मान्यता

नगरपालिकामा जलवायु परिवर्तनका कारण वर्षाको चक्रमा भएको फेरबदल र तापक्रम बृद्धिले प्राकृतिक स्रोतहरुमा ह्रास आउनु, कृषि उत्पादनमा कमी हुनुका साथै समुदायको जीविकोपार्जनमा प्रत्यक्ष असरहरु पुऱ्याईरहेको छ । विकास निर्माणका कार्यहरुलाई जलवायुजन्य प्रकोपहरु जस्तै पहिरो, आगलागि र बाढी आदिबाट क्षती गरिरहेको हुँदा विकास निर्माणका क्रियाकलापहरु दीगो हुन सकेका छैनन् । त्यसकारण अनुकूलनका कार्यहरुमा लगानी गर्न र विकासका क्रियाककलापहरुलाई जलवायु उत्थानशील बनाउनका लागि स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको आवश्यकता महशुस गरी नगरपालिकाको नेतृत्वमा यो कार्ययोजना तयार गरिएको छ । यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको लक्ष्य जलवायु उत्थानशील समाजको निर्माण गर्नु रहेको छ भने यसका उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् :

- स्थानीय स्तरमा जलवायु परिवर्तनबाट सृजित जोखिम र संकटासन्नताको पहिचान, अभिलेखीकरण र प्राथमिकीकरण गर्न सहयोग गर्ने ।
- जोखिममा रहेका तथा संकटासन्न व्यक्ति, घरधुरी, समूह र समुदायको अनुकूलन क्षमतामा बढोत्तरी गर्न र जलवायु उत्थानशील कियाकलापहरु पहिचान गरी कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गर्ने ।
- स्थानीय तहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनको विषयलाई एकिकृत गर्दै जलवायु उत्थानशील योजनाहरुको कार्यान्वयनमा लगानी अभिवृद्धि गर्ने ।
- स्थानीय स्तरमा निर्माण गरिने विकासका पूर्वाधारहरुका साथै शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी र स्थानीय प्रविधिलाई जलवायु उत्थानशील बनाउन सहयोग गर्ने ।
- प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारलाई प्राथमिकता राख्दै स्थानीय स्तरको स्वास्थ्य प्रणालीलाई जलवायु उत्थानशील बनाउन सहयोग गर्ने

वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ तथा नियमावली २०७७, जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६ र स्थानीय अनुकूलन योजना तर्जुमाको राष्ट्रिय संरचना, २०७६, जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति तथा कार्ययोजना (२०७७-२०८७), स्वास्थ्य क्षेत्रको राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (H-NAP, २०१७ -२०२०) तथा उत्थानशील

स्थानीय समुदायका लागि नमूना रणनीति, २०७५ र राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रमलाई आधार मान्दै स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना खाका २०७६ अनुसार नगरपालिकाको समग्र संकटासन्नता तथा अनुकूलन क्षमता विश्लेषणको आधारमा यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जूमा गरिएको छ । यस कार्ययोजनामा जलवायु परिवर्तनबाट सृजित प्रकोप तथा जोखिमहरुबाट प्रमुख रुपमा प्रभावित हुने सामाजिक समूहहरु विशेष गरी महिला, बालबालिका तथा वृद्ध-वृद्धाहरुमा पर्ने असर तथा प्रभावहरु विश्लेषण गर्दै लैङ्गिकमैत्री कार्यक्रमहरु तय गरिएका छन् ।

यसरी नै संकटासन्न क्षेत्र र घरधुरीहरुलाई अति आवश्यक र तत्कालै कार्यान्वयन गर्नु पर्ने अनुकूलनका कार्यहरुलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी संकटासन्न समुहहरुलाई लक्षित हुने र थप रोजगारीको अवसरहरु सृजना गर्ने कार्यक्रमहरुको साथै महिलाहरुको कार्यबोझलाई न्यून गर्न र महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधारका प्रविधिहरु समेत समावेश गरिएको छन् ।

१.३ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी पद्दती

यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना परिमार्जित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको खाका २०७६ मा उल्लेख भएका ६ चरण अन्तर्गतका विभिन्न सहभागितामूलक विधि तथा औजारहरुको प्रयोग गरी तयार गरिएको हो । यसका अलावा जलवायु परिवर्तन नीति २०७६, स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४ लाई पनि ध्यान दिईएको छ । परिमार्जित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना २०७६ का चरणहरु तलको चित्रमा उल्लेख गरिएको छ ।

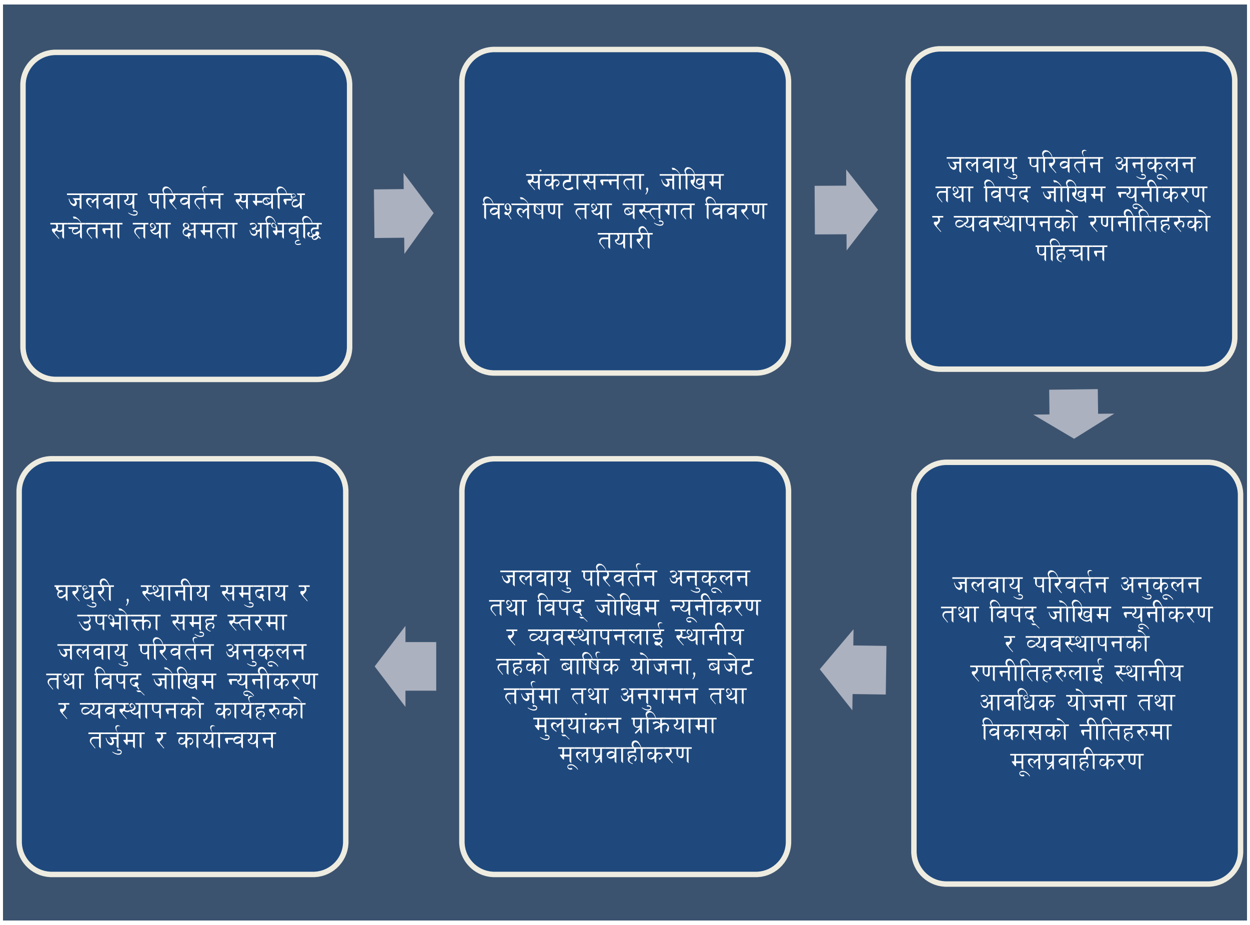

चित्र नं. १ : स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जूमाका चरणहरु, लापा २०७६

परिच्छेद २: नगरपालिकाको पृष्ठभूमि

२.१ नगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति

दुल्लू नगरपालिका कर्णाली प्रदेशको एक सुन्दर र ऐतिहासिक जिल्ला दैलेखको पश्चिमी भागमा अवस्थित एक पहाडी नगरपालिका हो । वि.सं. २०७१ साल दैलेख जिल्लाका साविकका ६ वटा गा.वि.स. दुल्लू, नेपा, नाउलेकटुवा, पादुका, बडल्जी र छिउडीपुसाकोटलाई समाबेश गरी बनाईएको हो भने तत्पश्चात २०७३ को राज्यको पुनरसंरचनाको क्रममा थप साविक गमौडी, कालभैरव, गौरी र मालिका गा.वि.सहरुलाई समायोजन गरी दुल्लू नगरपालिकालाई १३ वटा वडामा विभाजित गरिएको छ । विश्व मानचित्रमा २८° ४५’ ४” उत्तर देखि देखि २८°५७’४१३” उत्तरी अक्षांश र ८१°३१’२८” पूर्व देखि ८१° ४१’२६” पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको यस नगपालिककाको कुल क्षेत्रफल १५६.७७ वर्ग कि. मि. रहेको छ भने समुन्द्र सतहबाट करिब ५४४ मिटर (तल्लो डुंगेश्वर) देखि करिब १२३६ मिटर सम्मको उचाईमा रहेको छ । यस नगरपालिकाको पूर्वमा नारायण नगरपालिका र डुङ्गेश्वर गाउँपालिका, पश्चिममा चामुण्डाबिन्द्रासैन नगरपालिका, उत्तरमा भैरवी गाउँपालिका तथा दक्षिणमा गुराँस गाउँपालिका र अछाम जिल्ला रहेका छन् । जलवायुको हिसाबले यस नगरपालिकाको बेशी क्षेत्रमा उपोष्ण तथा पहाडी क्षेत्रमा समशितोष्ण प्रकारको हावापानी रहेको छ । (श्रोत : दुल्लू नगरपालिकाको जलउपयोग गुरुयोजना, २०८०) ।

२.२ जनसंख्या

राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ अनुसार दुल्लू न.पा.को जनसंख्या ३९१४३ रहेको छ जसमध्ये २१०३८ जना (५३.७५ %) महिला र १८१०५ जना (४६.२५ %) पुरुष रहेका छन् । यस नगरपालिकामा जम्मा ८९४५ घरधुरी रहेका छन जसमध्ये ब्राह्मण/क्षेत्री/ठकुरी/सन्यासी ५९४६ घरधुरी (६६.४७%), जनजाती ९२ घरधुरी (१.०३%), नेवार १४ घरधुरी (०.१६ %) र दलित २८९३ (३२.३४ %) रहेका छन (जल उपयोग गुरुयोजना, २०८०) । दुल्लू नगरपालिकाको वडागतजनसंख्याको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका नं. १ : दुल्लू नगरपालिकाको वडागत जनसंख्या विवरण

वडा नं.	पुरुष	महिला	जम्मा जनसंख्या
१	११४६	१२१४	२३६०
२	१३७३	१४३९	२८१२
३	१५७५	१७१६	३२९१
४	१२०७	१४१९	२६२६
५	१७२३	१७४०	३४६३
६	१६७४	२०९०	३७६४
७	८१६	८७४	१६९०
८	१६०९	२०६८	३६७७
९	१५७१	१७२३	३२९४
१०	११३७	१६०४	२७४१
११	१४६४	१८०९	३२७३
१२	१२२४	१३९३	२६१७
१३	१५८६	१९४९	३५३५
जम्मा जनसंख्या	**१८१०५**	**२१०३८**	**३९१४३**
प्रतिशत	**४६.२५**	**५३.७५**	**१००**

२.३ आर्थिक अवस्था

यस नगरपालिकाको धेरैजसो जनसंख्या जीविकोपार्जनको लागि कृषिमा आश्रित रहेका छन् । छिमेकी मुलुक भारतका साथै खाडी मुलुक तथा केही तेश्रो मुलुक गई रोजगारीबाट प्राप्त आम्दानी मुख्य आर्थिक श्रोत हो अन्य आयआर्जनको श्रोतहरुमा व्यापार व्यवसाय, ज्याला मजदुरी तथा विभिन्न सरकारी, गैर सरकारी तथा नीजी संस्थाहरुमा रोजगारी गरिरहेका छन् ।

वित्तीय सेवाका लागि वित्तीय संस्थाहरुमा ४ वटा बैंक तथा ११ वटा लघु वित्तीय संस्थाहरु रहेका छन् भने ४६ वटा बचत तथा ऋण सहकारी तथा कृषि सहकारी संस्था रहेका छन् । यसका आलावा लघुबित्तहहरु पनि रहेका छन् । यी वित्तीय संस्थाहरुले बचत, ऋण, रेमिटेन्स जस्ता सेवाहरु प्रदान गरिरहेका छन् ।

२.४ शैक्षिक अबस्था

राष्ट्रिय जनगनणा, २०७८ अनुसार दुल्लू नगरपालिकाको कूल साक्षरता दर ७४.३ प्रतिशत छ जसमध्ये महिला साक्षरता दर ६७.३ प्रतिशत छ भने पुरुषको साक्षरता दर ८२.६ प्रतिशत रहेको छ ।

दुल्लू नगरपालिकामा ६९ वटा विभिन्न तहका शैक्षिक संस्थाहरु रहेका छन् जसमध्ये ५८ वटा सामुदायिक विद्यालय, ७ नीजी विद्यालयहरु, २ वटा संस्कृतिक पाठशाला, २ वटा क्याम्पसहरु र १ वटा प्राविधिक शिक्षालय रहेका छन् । क्याम्पसहरुमा द्रोणाचल क्याम्पस र प्राकृतिक श्रोत व्यवस्थापन क्याम्पस रहेका छन् भने प्राविधिक शिक्षालयमा CTEVT बाट सम्बन्धन प्राप्त पंचकोशी बहु प्राविधिक शिक्षालय रहेका छन् । जहाँबाट केही मात्रामा प्राविधिक तथा दक्ष जनशक्तिको उत्पादन हुने गरेको छ ।

२.५ स्वास्थ्य संस्था एवं यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारको अबस्था

स्वास्थ्य सेवाका लागि दुल्लू नगरपालिकामा १ अस्पतालका साथै ९ वटा स्वास्थ्य चौकीहरु, ३ वटा शहरी स्वास्थ्य केन्द्र , ४ वटा आधारभूत स्वास्थ्यकेन्द्र, १० वटा बर्थिङ सेन्टरहरु रहेका छन् । सबै वडाहरुमा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा पुगेको छ । दुल्लू अस्पताल र स्वास्थ्य चौकीहरुमा अन्य स्वास्थ्य सेवाका अलावा प्रजन तथा परिवार नियोजन सम्बन्धी परामर्श र सेवाहरु उपलब्ध छ   (नगर स्वास्थ्य प्रोफाइल http://103.233.56.101:5003/profiling/main/dullu#) । यस नगरपालिकामा स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा लिनको लागि स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाको प्रयोग गर्ने चलन भएपनि जनताले आवश्यकता अनुसारको सुबिधा पाउन सकेका छैन । अतः जटिल स्वास्थ्य समस्या देखा परेको खण्डमा यहाँका बासिन्दा सुर्खेत, कोहलपुर, नेपालगञ्ज वा काठमाडौं जाने गरेका छन् । केही छिमेकी मुलुक भारतका विभिन्न शहरहरुमा पनि औषधी उपचारका लागि जाने गरेको पाईन्छ ।

यस नगरपालिकामा सुरक्षित मातृत्व अन्तरगत आधारभूत सेवा प्राप्त गर्ने गर्भवती महिलाको संख्या उल्लेख्य रहेको छ । २०७८/२०७९ को तथ्यांक अनुसार, प्रोटोकल अनुसार पहिलो गर्भ जाँच गराएका गर्भवती महिलाको संख्या ९७ % रहेको छ भने चौथो पटक जाँच गराएका गर्भवती महिलाको संख्या ७८.१% रहेको छ ।स्वास्थ्य संस्थामा गएर सुत्केरी गराउने गभवती महिलाको संख्या ९१.२ प्रतिशत रहेको छ । साथै पहिलो पटक परिवार नियोजनका साधन प्रयोग गर्ने महिलाको संख्या प्रजनन उमेरका महिलाको १८.१ प्रतिशत रहेको छ (नगर स्वास्थ्य प्रोफाइल http://103.233.56.101:5003/profiling/main/dullu#)।

२.६ प्राकृतिक श्रोतको अवस्था

यस नगरपालिकाको कुल क्षेत्रफल १५६.४९ वर्ग कि.मि. मध्ये, ८४.६९ बर्ग कि.मि. (५४.१२ %) क्षेत्रफल कृषि क्षेत्रले ओगटेको छ, भने वन क्षेत्रले ६६.४९ वर्ग कि.मी. (४२.४९ %) ओगटेको छ । नगरपालिकाको भू-उपयोगको नक्शा तथा विवरण तलको चित्र तथा तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

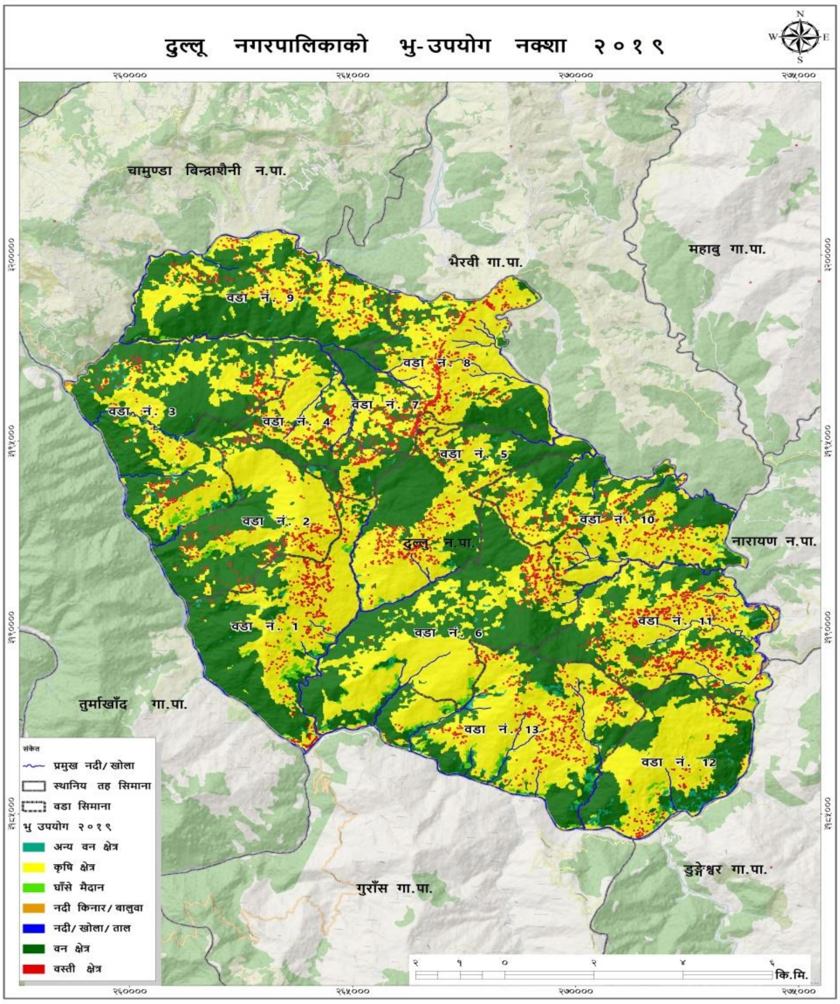

चित्र नं. २ : दुल्लू नगरपालिकाको भूउ-पयोगको नक्शा

भू-उपयोगको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका नं. २ : दुल्लू नगरपालिकाको भू-उपयोगको अवस्था

क्र.सं.	भू-उपयोगको प्रकार	क्षेत्रफल (बर्ग कि.मि.)	प्रतिशत
१	वन क्षेत्र	६६.४९	४२.४९
२	चरण क्षेत्र	२.१३	१.३६
३	झाडी, बुट्यान तथा अन्य	१.९८	१.२७
४	कृषि क्षेत्र	८४.६९	५४.१२
५	वस्ती	०.५१	०.३३
६	बगर क्षेत्र	०.३२	०.२०
७	नदी /खोला/ताल	०.३७	०.२४
जम्मा		**१५६.४९**	**१००**

श्रोत : FRTC, 2022 , Landcover of Nepal[Data Set]FRTC

२.६.१ वनको अवस्था

करिब ६६.४९ बर्ग कि.मी. ओगटेको यस दुल्लू नगरपालिकामा ५४ वटा सामुदायिक वनहरु, ८ वटा कबुलियती वन र १ वटा नीजि वनहरु रहेका छन् । यहाँका सामुदायिक तथा राष्ट्रिय वनहरुमा पाईने **प्रमुख वनस्पतिहरुमा** : सल्ला, टुनी, साल, उतिस, साज, गुराँस, रैज, बाँझ, फलाट, कटुस, मेल, काफल, जामुन, काउलो, बोटधाईरो, चिउरी, आप, सिमल, पिपल, वर, सादन, किम्बु, धाईरो, करौंती, दबदब, अम्बा, घंघारु आदि रहेका छन् भने **जडी बुटीहरुमा** घोडटाप्रे, तिते, समायो, सिल्पु, गुर्जो, पुदिना, बोझो, हर्रो, बर्रो, अमला, दालचिनी, टिमुर, चुत्रा, अैसेलु आदि रहेका छन् । **वन्यजन्तुहरुमा** बाँदर, स्याल, चितुवा, भालु, बदैँल, रतुवा, घोरल, दुम्सी, खरायो, पाखेओत, मलस्याप्रो, सर्प आदि रहेका छन् । **पंक्षीहरुमा** कालिज, तित्रा, चाखुरा, सुँगा, परेवा, जुरेली, काग, हुचिल, चिल, मैना, ढुकुर, सारस, बकुल्ला, कोईली आदि रहेका छन् ।

२.६.२ पानीको श्रोतको अवस्था

दुल्लू नगरपालिका भएर बग्ने मुख्य छामघाट खोला, लोहोरे खोला र पादुका खोला हुन भने अन्य खोलाहरुमा नेपागाड, नाभिस्थान खोला, श्रीस्थान खोला, रेवती खोला आदि रहेका छन् । कर्णाली नदी पनि यस नगरपालिकाका वडा नं. १, २ र ३ नं. सिमाना भएर बग्छ । दुल्लू नगरपालिकाको जल उपयोग गुरुयोजना, २०८० अनुसार यस नगरपालिकामा १७८० वटा जलस्रोतहरु रहेका छन् जसमध्ये १६८४ वटा मूल, ९० वटा नदी/खोला र ६ वटा अन्य स्रोतहरु रहेका छन् । हाल नगरपालिकामा उपलब्ध श्रोतहरु मध्ये करिब १४५२ (८१.५७ %) श्रोतहरु खानेपानी तथा सरसफाई; ३१३ (१९.९७ %) श्रोतहरु सिंचाई र लघु सिंचाई; पानीको बहुउपयोगको लागि १ वटा तथा घट्टको लागि ५ वटा श्रोतहरु प्रयोगमा रहेको देखिन्छ । यद्यपि पानीका मूलहरु क्रमश सुक्दै गईरहेको देखिन्छ । पूर्बाधारहरुको अभावले तथा उपलब्ध पूर्बाधारहरुको नियमित मर्मत संभारको कमीले गर्दा पानीको आपूर्ती कम हुदै गएकोले सबै वस्तीहरुमा प्रयाप्त मात्रामा खानेपानी तथा सिँचाईको उपलब्धता हुन सकेको छैन् ।

२.७ भौतिक पूर्वाधारको अबस्था

२.७.१ सडक तथा पुलहरुको अवस्था

यस नगरपालिकाका वडा नं १, २, ३ कर्णाली राजमार्ग ; वडा नं. ८ र ९ मध्य पहाडी राजमार्ग साथै वडा नं. १, २, ५, ७, ८ भएर डुंगेश्वर डाँडीमाडी सडक संजाले जोडिएका छन् । यी सडकहरु पक्की अवस्थामा छन् भने सबै वडाहरुमा ग्रामीण कच्ची सडक संजाल रहेको छ । नगरपालिकामा जम्मा १३ वटा पक्की पुल र २० वटा झोलुङ्गे पुलहरु रहेका छन् ।

२.७.२ वस्ती तथा भवनको अवस्था

यस नगरपालिकाको मुख्य बजार तथा व्यापारिक केन्द्र दूल्लू हो । तल्लो डुंगेश्वर, पिलघारी, चगत्रा, विनायक पनि बजार क्षेत्र हुन् भने अन्य ग्रामिण वस्तीहरु रहेका छन् । छानाको आधारमा घरहरुको प्रकारलाई हेर्दा सबैभन्दा धेरै ७४.२ % घरहरुमा टिन/जस्ताको छाना छ भने ४.३ % घरहरुमा पक्की ढलानको छाना, ८.७ % घरहरुमा स्लेटको छाना, ५.५ % घरहरुमा खरको छाना, २.७ % घरहरुमा टाईलको छाना, ४.४ % घरहरुमा माटोको छाना, ०.२ % घरहरुमा काठको छाना र अन्य ०.१ % रहेका छन् (राष्ट्रिय जनगणना, २०७८)।

२.७.३ खानेपानीको अवस्था

यस नगरपालिकामा हाल ३४९ वटा खानेपानी योजनाहरु रहेका छन् र ती मध्ये ४३ वटा खानेपानी योजनाहरु मात्र व्यवस्थित रुपमा संचालनमा रहेका छन् र २३८१ घरधुरीहरुमा मात्र आधारभुत स्तरको खानेपानी पुगेको तथ्याङ्क छ । कूल ८९४५ घरधुरी मध्ये २६.६२ % घरधुरीहरुमा आधारभूत स्तरको खानेपानीको सुविधा पुगेको छ र ३९.२३ % घरधुरीहरुमा खानेपानीको सिमित सुविधा पुगेको छ भने ३४.१५ % घरधुरीहरुमा अझैपनि खानेपानीको सिमित सुविधा पुग्न सकेको छैन (जल उपयोग गुरुयोजना, २०८०)।

२.७.४ ऊर्जाको अवस्था

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार दुल्लू नगरपालिकाको ९२.८% घरधुरीहरुले खाना पकाउनको लागि दाउराको प्रयोग गर्छन् भने ६.१% घरधुरीहले एल.पि.जि. ग्याँसको प्रयोग गर्दछन् । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार दुल्लू नगरपालिकामा बत्ती बाल्नको लागि ४१.३ % घरधुरीहरुले जलविद्युत र ५५.१ % घरधुरीहरुले सोलार बिद्युत प्रयोग गरिरहेका छन् । यद्यपि हाल सबै वस्तीहरुमा विद्युत विस्तार भईरहेकोले विद्युत प्रयोग गर्ने घरधुरीहरुको संख्या बढ्दो क्रममा छ ।

२.८ कार्यरत संघ संस्था तथा परियोजनाहरु

यस नगरपालिकामा विभिन्न संघ संस्थाहरु क्रियाशिल रहेका छन् र यी संस्थाहरुले सामुदायिक विकास तथा पूर्वाधार निर्माण कार्यमा सहयोग पुऱ्याउदै आईरहेका छन् । मुख्यगरी स्वास्थ्य, सरसफाई, कृषि, शिक्षा, पूर्वाधार निर्माण, क्षमता विकास आदि क्षेत्रमा संघ संस्थाहरुले आर्थिक तथा भौतिक सहयोग गर्दै आईरहेका छन् । यस नगरपालिकामा कार्यरत क्रियासिल गैर-सरकारी संस्थाहरुमा एभरेस्ट क्लब, आवाज, सेवक नेपाल, पास नेपाल, Ipas Nepal, GIZ, सेभ द चिल्ड्रन, रुपान्तरण, सोसेक, नेत्र ज्योती संघ तथा परियोजनाहरुमा कर्णाली जल परियोजना, तयार नेपाल, GRAPE, यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार कार्यक्रम, स्थानीय पूर्वाधार सहयोग कार्यक्रम लगायतका रहेका छन् ।

परिच्छेद ३ : जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिमको अवस्था

३.१ जलवायु परिवर्तनको प्रवृत्ति र परिदृष्य विश्लेषण (Climate Change Trend and Scenario Analysis)

३.१.१ दुल्लू नगरपालिकाको तापक्रम तथा वर्षाको प्रवृत्ति

NASA POWER Project को वेभसाइट https://power.larc.nasa.gov/data-access-viewer बाट प्राप्त सन् १९९३ देखि २०२२ सम्मको दुल्लू नगरपालिकाको औसत तापक्रमलाई विश्लेषण गर्दा सो अवधीमा यहाँको वार्षिक औषत तापक्रम १२.५१ डिग्री सेल्सीयस रहेको देखिन्छ भने तापक्रम केही मात्रामा बढ्दो क्रममा रहेको छ जुन तलको चित्रमा देखाईएको छ।

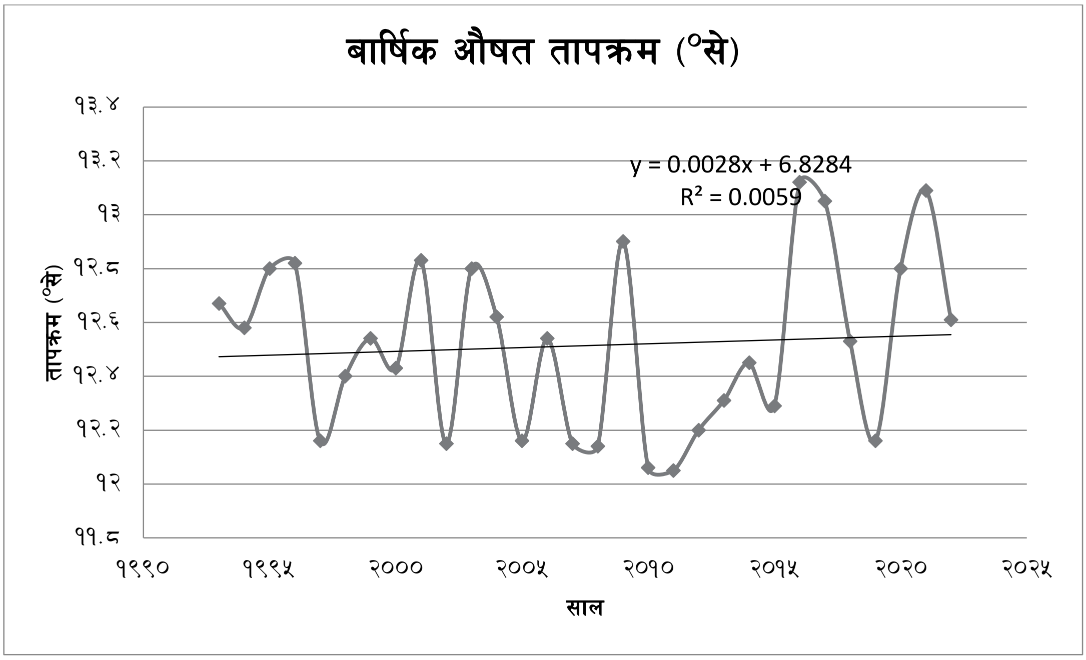

चित्र नं. ३ : दुल्लू नगरपालिकाको बार्षिक औषत तापक्रम

त्यसैगरी NASA POWER Project को वेभसाइट https://power.larc.nasa.gov/data-access-viewer बाट प्राप्त सन् १९९३ देखि २०२२ सम्मको यस नगरपालिकाको कूल बार्षिक वर्षाको तथ्यांकलाई विश्लेषण गर्दा औसत वार्षिक वर्षा ९०६.४ मिलीमिटर देखिन्छ। वर्षाको प्रबृत्तिलाई विश्लेषण गर्दा सन् २००७, २०११ र २०१३ मा अधिक वर्षा भएको देखिन्छ भने समग्रमा औषत वर्षा बढ्दो क्रममा रहेको देखिन्छ। जुन तलको चित्रमा देखाईएको छ।

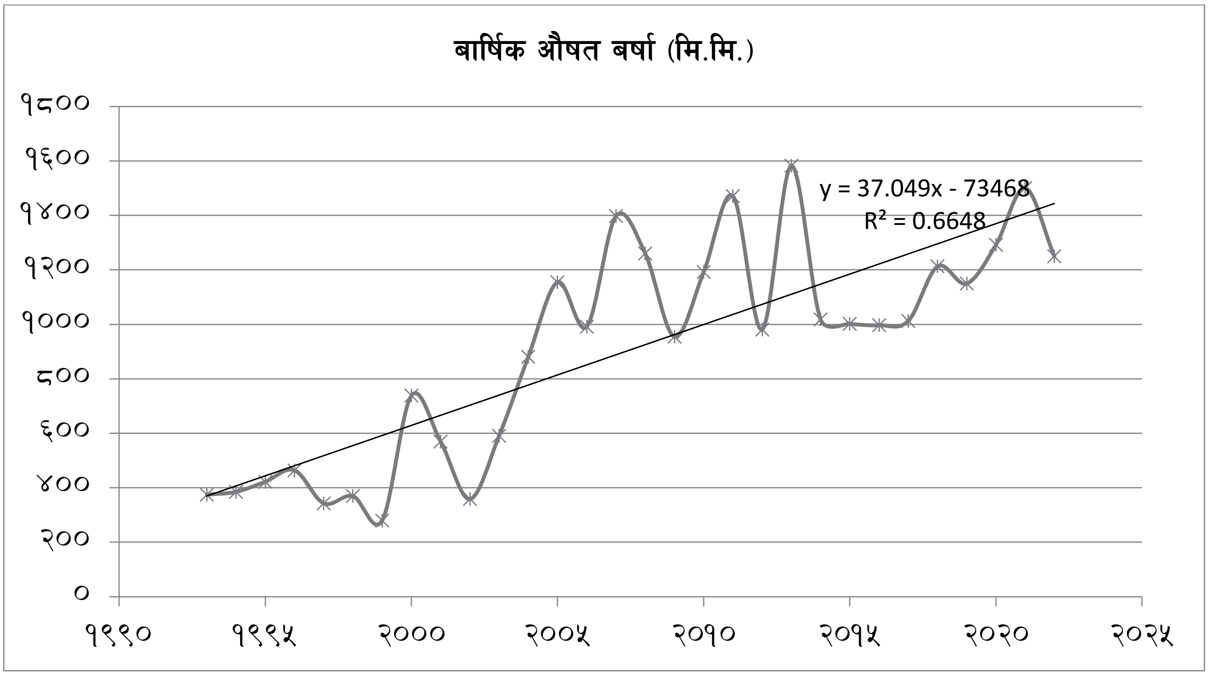

चित्र नं. ४ : दुल्लू नगरपालिकाको वार्षिक औसत वर्षाको अवस्था

३.१.२ भविष्यमा दैलेख जिल्लाको तापक्रम तथा वर्षामा हुनसक्ने परिवर्तनको परिदृष्य

नेपाल सरकार वन तथा वातावरण मन्त्रालयले २०७५ सालमा तयार गरेको जलवायुको परिवर्तित परिदृष्य सम्वन्धि प्रतिवेदन अनुसार दैलेख जिल्लामा आगामी दशकमा RCP 4.5 अनुसार वर्षाको मात्रा केही कमी आउने भने RCP 8.5 अनुसार वर्षाको मात्रा बृद्दि हुने छ अर्थात वि सं २०७३ देखि २१०२ सम्म RCP 4.5 पद्दती अनुसार वर्षाको मात्रा ०.११ प्रतिशत घट्ने र RCP 8.5 अनुसार ६.३७ प्रतिशतले बढ्ने देखाएको छ । यद्यपि पानी पर्ने दिनहरु भने पनि आगामी दशकमा घट्ने देखिन्छ अर्थात वि सं २०७३ देखि २१०२ सम्म RCP 4.5 र RCP 4.5 अनुसार पानी पर्ने दिनहरु क्रमश: १.९६ र १.०६ प्रतिशतले घट्ने देखाएको छ । साथै वि सं २०७३ देखि २१०२ सम्ममा, दैलेख जिल्लामा RCP 4.5 पद्धती अनुसार तापक्रम ०.९६ डिग्री सेन्टिग्रेड र RCP 8.5 अनुसार १.१ डिग्री सेन्टिग्रेड बढ्ने देखाएको छ ।

तालिका नं. ३ : भविष्यमा दैलेख जिल्लाको वर्षा तथा तापक्रममा हुनसक्ने परिवर्तनको परिदृष्य

विवरण	रिफरेन्स बिन्दु	RCP 4.5		RCP 8.5	
		२०७३-२१०२	२०९३-२१२२	२०७३-२१०२	२०९३-२१२२
वि.सं. २०३८ -२०६७ को रिफरेन्स अवधिबाट दैलेख जिल्लाको तापक्रममा हुने परिवर्तन (⁰C)	१५ ⁰C	०।९६	१।३८	१।१	१।८५
वि.सं. २०३८ -२०६७ को आधार अवधिबाट दैलेख जिल्लाको वर्षामा हुने परिवर्तन (%)	१५३२ मि.मि	-०।११	७।७३	६।३७	१३।३१
वि.सं. २०३८ -२०६७ को आधार अवधिबाट दैलेख जिल्लामा पानी पर्ने दिनहरुमा हुने परिवर्तन	१४९.४ दिन	-१।९६	-१।६१	-१।०६	-०।१३

३.१.२ मौसमी पात्रो

विगत ३० वर्षको अन्तरालमा समुदाय स्तरमा जलवायु परिवर्तनको कारणले बालीचक्र, वनस्पति प्रजातिहरुको जीवनचक्र/व्यवहार, प्रकोपको स्वरुप लगायत अन्य विभिन्न क्षेत्रहरुमा आएका/देखिएका परिवर्तनहरुको बारेमा सहभागितात्मक विधिबाट समुदायका ज्येष्ठ नागरिक, बुद्धिजीवी तथा जानिफकारहरुको सहभागितामा जानकारीहरु लिईएको थियो ।

मौसमी पात्रोको विश्लेषण गर्दा स्थानीय स्तरमा गर्मीका दिनहरु करिब २ महिनाले बढेको र तुलनात्मक रुपमा तातोपना बढेको पाइएको छ भने जाडोको समयावधि १.५ महिनाले घटेको पाईएको छ । मनसुनी तथा हिउँदे वर्षाको समयावधि, मात्रा र तौर तरिकामा फेरबदल आएको देखिन्छ । पहिलेको तुलनामा वर्षातको अवधि कम भएको पाईएको छ, मनसुनी वर्षाको अवधि १.५ महिनाले घटेको पाईयो भने मनसुन पनि ढिलो शुरु हुने गरेको पाईयो र वर्षाका तौर तरिकामा पनि फरकपना छ । छोटो समयमा धेरै पानी पर्ने गरेको, बेमौसमी वर्षाका घटनाहरु बढ्दै गएको पाईएको छ । यहाँका बासिन्दाका अनुसार तुसारो लाग्ने समयावधि पहिलेको तुलनामा घटेको देखिएको छ । त्यसैगरी गर्मीका दिनहरु बढेको र पानी पर्ने समयमा फेरबदल भएको कारणले गर्दा खेतिपाती गर्ने समयमा पनि हेरफेर भएको देखिन्छ । यहाँका प्रमुख बालीहरु धान र मकै लगाउने समयावधिमा पहिलेको तुलनामा परिवर्तन आएको छ । लालीगुराँस फुल्ने समय १.५ महिनाले अगाडी सरेको,तथा काफल पाक्ने समय पनि १ महिनाले अगाडी सरेको पाईएको छ ।

यसरी जलवायुमा आएको परिवर्तनले कृषि बालीमा रोग र कीराको वृद्धि, समयमा पानी नपर्ने र विभिन्न जलवायुन्य प्रकोपहरु सुख्खा खडेरी, पहिरो, आगलागिहरुका कारणले कृषिमा मात्र नभई, जलस्रोत, वन तथा जैविक विविधतामा समेत असर परेको देखिन्छ । यसले गर्दा कृषि उत्पादनमा कमी भएको, वन पैदावारहरु नष्ट भएका र खानेपानी तथा सिचाँइका लागि पानीको उपलब्धता कमी हुदाँ स्थानीयहरुको जीविकोपार्जनमा प्रत्यक्ष असर पार्नुका साथै दैनिकीलाई थप चुनौतीपूर्ण बनाएको देखिन्छ । यसका अलावा भाईरल ज्वरो, पखाला, मौसमी फ्लू , कुपोषण, मानसिक रोगका समस्याहरु बढ्दै गएको देखिन्छ ।

तालिका नं. ४ : मौसमी पात्रो

सम्मुखताको क्षेत्र	सूचकहरु	समय	वैशाख	ज्येष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	समयमा देखिएको परिवर्तन (घटबढ)
तापक्रम	गर्मीको दिन	पहिले													गर्मीका दिन २ महिनाले बढेको र गर्मीको मात्रा पनि बढेको
		अहिले													
	जाडोको दिन	पहिले													जाडोका दिन करिब १.५ महिनाले घटेको
		अहिले													
वर्षा तथा यसको स्वरुप	मनसुनी वर्षा	पहिले													मनसुनी वर्षाका दिन १.५ महिनाले घटेका तर छोटो समयमा धेरै पानी पर्ने गरेको, बेमौसमी वर्षाका घटनाहरु बढ्दै गएको
		अहिले													
	हिउंदे वर्षा	पहिले													अहिले हिउँदे वर्षामा धेरै कमी आएको, कुनै साल हिउँदे वर्षा नै नहुने
		अहिले													
	तुसारो	पहिले													तुसारो पर्ने दिनहरु १ महिनाले घटेको
		अहिले													
वनस्पति प्रजातिहरुको जीवनचक्र/व्यवहार	फुल फल्ने (लालिगुरास)	पहिले													लाली गुराँस फुल्ने समय १.५ महिनाले अगाडि सरेको
		अहिले													
	फल फल्ने (काफल)	पहिले													काफल पाक्ने समय १ महिनाले अगाडि सरेको
		अहिले													
प्रकोपको स्वरुप	बाढीको घटना	पहिले													अहिले वर्षामा फेरबदल भएकोले बाढी तथा पहिरोको समयमा पनि परिवर्तन
		अहिले													

सम्मुखताको क्षेत्र	सूचकहरु	समय	वैशाख	ज्येष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	समयमा देखिएको परिवर्तन (घटबढ)
	पहिरोको घटना	पहिले													भएको छ साथै मात्रा र बारम्बारता भने बढेको छ,
		अहिले													
जिविकोपार्जनका क्रियाकलापहरु	स्थानीय मकै लगाउने	पहिले													वर्षाको फेरबदलले गर्दा मकै लगाउने समय पछाडि सरेको
		अहिले													
	स्थानीय मकै पाक्ने	पहिले													ढिलो रोपे पनि मकै पाक्ने समय अगाडि सरेको यद्यपि कृषकहरुले मकैको नयाँ जातहरु पनि रोप्न थालेका छन
		अहिले													
जिविकोपार्जनका क्रियाकलापहरु	स्थानीय धान लगाउने	पहिले													वर्षाको फेरबदलले गर्दा धान रोप्ने समय पछाडि सरेको
		अहिले													
	स्थानीय धान काट्ने	पहिले													ढिलो रोपे पनि धान काट्ने समय अगाडि सरेको
		अहिले													

संकेत

पहिले	२५-३० वर्ष पहिले अवस्था	
अहिले	०-५ वर्ष पहिले अवस्था	

३.२ संकटासन्नता, जोखिम, क्षती तथा असर (प्रकोपबाट सृजित विपद्को असर, प्रभाव, क्षती नोक्सानीको विश्लेषण)

दुल्लू नगरपालिकामा विभिन्न प्रकोपहरुले पारेका असर तथा प्रभावहरुको विश्लेषण दुई वटा विधिहरु : प्रकोपको ऐतिहासिक समयरेखा र भौगोलिक सूचना प्रणालीबाट गरिएको थियो ।

३.२.१ प्रकोपहरुको ऐतिहासिक समयरेखा

यो एक सहभागितामूलक विधी हो जस मार्फत कम्तिमा विगत ३० वर्षमा घटेका विभिन्न प्रकोपहरुको विश्लेषण गरिन्छ । यस विधिको माध्यमबाट वडा नं. १ देखि १३ वडाका वडा स्तरीय योजना तर्जूमा गोष्ठीमा उपस्थित जेष्ठ नागरिक, बुद्धिजिवी तथा जानिफकारहरुसँग छलफल गरी दुल्लू नगरपालिकाको प्रकोपको ऐतिहासिक समयरेखा तयार गरिएको थियो । यस विधिबाट प्राप्त भएको सूचनाको आधारमा नगरपालिकामा रहेका जलवायुजन्य प्रकोप तथा जोखिमहरु र ती प्रकोपहरुबाट भएको असर तथा प्रभावहरु विश्लेषण गरिएको थियो ।

तालिका नं. ५ : प्रकोपको ऐतिहासिक समयरेखा

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
वडा नं. १				
पहिरो	२०५०, २०८०	ठाँटा वस्ती	खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, ठाँटा वस्तीमा पहिरोले २ वटा घर भत्काएको	घरवालाले आफै घर निर्माण तथा मर्मत गरी बसेको
पहिरो	२०६२	नाउले कटुवाला, खाला	खेतीयोग्य जमिनमा क्षेती गर्नुका साथै नाउले कटुवालमा ३ घरधुरी र खालामा ६ घरमा क्षती गरेको	घरवाला ले आफै घर निर्माण गरेको
पहिरो	२०७७, २०७८	छलपुन्ने वस्ती	पहिरोले छलपुन्ने वस्तीको ७ घरधुरीहरु जोखिममा रहेको	समुदायले कुनै पनि कार्य नगरेको
पहिरो	२०७८	भडेबाटा बजार वस्ती	टाटुल्के, सिमलदालका पहिरोले गर्दा भेडेबाटा बजार वस्ती का १६ घरधुरी जोखिममा रहेको	कुनैपनि कार्य नगरेको
पहिरो	२०५१	सिङगे डाँडा	सिङगे डाँडा पहिरोले वस्ती जोखिमा रहेको धुलेकाल्ना पाथिकाल्ना सडक जोखिममा रहेको	समुदायले कुनैपनि कार्य नगरेको
पहिरो	२०७०	खारखोला ,मुखिया घर वस्ती	खारखोला पहिरोले १ वटा सिचाई कुलो पुरेको करिब २५ रोपनी खेतियोग्य जमिन पुरेको मोटरबाटोमा क्षती गडियाखोला ठुलाखोलाको पहिरोले सिँचाई कुलो र वस्तीमा क्षती गरेको करिब १० रोपनी जग्गामा क्षती गरेको ।	समुदायले कुनै पनि कार्य नगरेको
बाढी/नदी कटान	२०४०	बादी वस्ती	कर्णाली नदीले तल्लो डुङ्गेश्वरको बादी वस्तीमा डुबान गरी ६ वटा टहरा बगाएको, वस्ती उठेको, वस्ती बगरमा परिणत भएको ।	समुदायले कुनैपनि कार्य नगरेको
बाढी/नदी कटान	२०५७	तल्लो डुंगेश्वर	कर्णाली नदीले तल्लो डुङ्गेश्वरको महादेव मन्दिर, ३ वटा प्रतिक्षालय, नाउले टोलका ६ घरहरु बगाएको	गा.बि.स.को पहलमा पुनर्निर्माण गरेको
खडेरी	२०५५	नाउली, थाप्ली, तिमिले	कुनै पनि हिउदेबाली उत्पादन नहुने गरेको । खानेपानीका ६ वटा मुहानहरु (चिसाखोला, धारा, सिमखोला, बेताधारा, रानीमुल, तिमिले	कालापाहाड, विदेश गएर कमाएर ज्याला मज्दुरी गरी खाने

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
			पानी) सुकेको	गरेको अन्यत्र मुहानमा गएर पिउने पानी ल्याउने गरेको
खडेरी	२०६४ २०८०	नाउली, थाप्ली, तिमेले	वडा नं.१ को नाउली थाप्ले, तिमेलेमा कुनैपनि हिउदेबाली उत्पादन नहुने गरेको खानेपानीका ७ वटा मुहानहरु सुकेको	काला पाहाड, गएर कमाएर ज्याला मज्दुरी गरी खाने गरेको अन्यत्र मुहानमा गएर पिउने पानी ल्याउने गरेको
असिनापानी	२०७६, २०७७	सबै स्थानमा	वडा नं.१ को सबै स्थानमा गरी ७० प्रतिशत जति धान खेतिमा क्षती गरेको	बजारमा दाल चामल किनेर खाएको
असिनापानी	२०७९	सबै स्थानमा	वडा नं. १ मा फलफुलखेतीमा क्षती सुन्तला, कागती, अनारमा क्षती गरेको	बजारमा दाल चामल किनेर खाएको
हावाहुरी	२०५५	सबै वस्तीहरुमा	वर्षेनीको हावाहुरीलेयस १ नं. वडामा २ – ४ वटा घरहरु को टिनको छाना उडाउने गरेको	घरपरिवारले आफै निर्माण गर्ने गरको
हावाहुरी	२०८०	सबै वस्तीहरुमा	हावाहुरीले मकैबाली, फलफूल तथा घरका छानाहरुमा क्षती गरेको	क्षती भएका घरहरु घरपरिवारले आफै निर्माण गर्ने गरको
मिचाह प्रजातिहरु	२०५६ देखि	सबै वस्तीहरुमा	बनमारोका कारण कृषि क्षेत्रमा असर, वनजंगलमा पशुचौपायाको चरीचरणमा क्षती पुऱ्याएको, कालो राउन्ने झारले कृषि बालीमा क्षती पुऱ्याएको, बनजंगलमा घासका साथै रुख प्रजाती र बन्यजन्तुको घट्दो क्रममा रहेको	खेतबारीको उखेलेर फाल्ने गरेको, डढेलो लगाउने गरेको
मानव रोग	२०६२	सबै वस्तीहरुमा	वडाभरीमा झाडा पखालाले महामारीको रुप लिएको तथा १ जनाको मृत्यु	स्वास्थ्य शिबिर बसेको
मानव रोग	२०७७	सबै वस्तीहरुमा	कोभिडको कारणले जनजीवन्मा असर परेको	लकडाउनको पालना गरेको
मानव रोग	२०६५	सबै वस्तीहरुमा	महिलाहरुमा पाठेघर सम्बन्धी रोग, स्तन क्यान्सर जस्ता रोगहरुमा वृद्धि । प्यारालाईसिस, भाईरल ज्वरोको घटनाहरु बढ्दो	स्वास्थ्यकर्मी तथा मेडिकलमा गएर उपचार गर्ने गरेको
कृषि तथा पशुपंक्षिमा रोग	२०७०	सबै वस्तीहरुमा	पशु चौपायामा खोरेत रोगले असर गरेको	चरिचरण केही समयलाई रोकेको, स्थानीय जडीबुटीको प्रयोग गरेको
कृषि तथा पशुपंक्षिमा रोग	२०७२ देखि	सबै वस्तीहरुमा	धान खेतीमा गबारो, आलुखेतीमा डढुवा, मकैमा फौजि किरा, कालो किरा लाग्ने गरेको	खासै प्रयास नभएको
कृषि तथा पशुपंक्षिमा रोग	२०७५ देखि	सबै वस्तीहरुमा	प्रकोप फलफुल बाली सुन्तलामा ढुसी लाग्ने गरेको सुन्तलाहरु छिट्टै सुक्ने गरेको, बाख्रामा विभिन्न खाले रोगहरु लाग्ने गरेको	खासै प्रयास नभएको
कृषि तथा पशुपंक्षिमा रोग	२०८०	सबै वस्तीहरुमा	गाई गोरुमा लम्पि स्किन रोगले असर गरेको करिब ३५ वटा गाई गोरुहरु मरेको	स्थानीय एग्रोभेट बाट औषधी ल्याएर उपचारको प्रयास गरेको
वन डढेलो	२०५५	सामुदायिक वनहरुमा .	सामुदायिक बनहरुमा आगलागि भई रुखविरुवाहरुमा क्षेति गरेको, वन्यजन्तु तथा पशुपंक्षिहरुमा असर परेको	समुदाय मिलेर वन डढेलो नियन्त्रण गरेको
वन डढेलो	२०६६,	दुधेमालिका सा.ब.	सामुदायिक बनमा आगलागि भई	समुदाय मिलेर वन

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
	२०७९	.	रुखविरुवाहरुमा क्षेति गरेको, वन्यजन्तु तथा पशुपंक्षिहरुमा असर परेको	डढेलो वस्तीमा प्रवेश गर्न रोकेको
वन्यजन्तु आतंक	२०७० देखि	सबै वस्तीहरुमा	बाँदर तथा बदेलले कृषिबालीमा क्षेति गरेको	धपाउने गरेको
वडा नं. २				
पहिरो	२०७९	पानसैन	पहिरोले २० जनाको करिब २५ रोपनी खतीयोग्य जमिनमा क्षती, १० घरहरु जोखिममा	केही प्रयास नभएको
पहिरो	२०७८	भाटिमेले	पहिरोले करिब २० रोपनी खतीयोग्य जमिनमा क्षती, ६ घरहरु जोखिममा	केही प्रयास नभएको
पहिरो	२०७८	तारापानी	पहिरोले करिब ३० रोपनी खतीयोग्य जमिनमा क्षती, ८ घरहरु जोखिममा र २ घर विस्थापित	अति जोखिम घरहरु अन्यत्र विस्थापित भएको
पहिरो	२०७८	तुसारेखोला	पहिरोले करिब ४० रोपनी खतीयोग्य जमिनमा क्षती, ६ घरहरुमा क्षती, राजमार्गमा क्षती	जैविक तटबन्धन लगाई नियन्त्रण गर्ने प्रयास भएको
पहिरो	२०७९	चिसाखोली	पहिरोले करिब २५ रोपनी खतीयोग्य जमिनमा क्षती, ४ घर पूर्ण रुपमा क्षती, ७ घरहरु जोखिममा	केही प्रयास नभएको
पहिरो	२०७९	राले, खम्व	पहिरोले करिब ४० रोपनी खतीयोग्य जमिनमा क्षती, ३ घरहरु र सडक खण्डमा क्षती	केही प्रयास नभएको
पहिरो	२०७८ देखि	रुण्डी पहिरो	वन क्षेत्र र सडकमा क्षती	सडक मर्मत गरिएको
पहिरो	२०७८ देखि निरन्तर	किमडीखोला, उनीकोट, भाबरखोला	३ वटा खानेपानीको मुहानमा क्षती, वन क्षेत्रमा क्षती, ३० रोपनी खेतीयोग्य जमिन भासिएको, वस्तीहरु पनि जोखिममा	केही प्रयास नभएको
पहिरो	२०७८	कटैनेगैरा	२० रोपनी जती खेतीयोग्य जमिनमा क्षती गरेको	केही प्रयास नभएको
खडेरी	२०५८, २०६६	सबै वस्तीहरुमा	असोज देखि असार सम्म लामो खडेरीले गर्दा भोकमरीको अबस्था आएको । ३ वटा पानीका मुहानहरु सुकेका , सबै तिर पानीको अभाब भएको	अन्यत्रबाट बेसाएर ल्याएको
असिनापानी	२०७४	सबै वस्तीहरुमा	गहुँबाली, फलफूल तथा तरकारीमा क्षती गरेको	संघ संस्था र पालिकाबाट गहुँको बिउँ उपलब्ध भएको
असिनापानी	२०७५	सबै वस्तीहरुमा	धानबाली, फलफूल तथा तरकारीमा क्षती गरेको	संघ संस्था र पालिकाबाट धानको बिउँ उपलब्ध भएको
हावाहुरी	२०७४	वडाभरी	१० वटा घरहरुको छानामा क्षती तथा ३ वटा बिद्यालयको छानामा क्षती पुर्‍याएको ।	छानाहरु समुदायले मर्मत गरेको
मिचाहा प्रजाती	२०६३ देखि निरन्तर	सबै वस्तीमा	सामुदायिक वन तथा खेतबारीमा बनमाराले असर गरेको	उखेलेर फाल्ने , जलाउने गरेको
मानव स्वास्थ्य	२०७७	सबै वस्तीहरुमा	कोभिडले सबै वस्तीहरमा असर पारेको , १ जनाको मृत्यु भएको	बन्दा बन्दीको पालना गरेको, स्वास्थ्य सतर्कता अपनाएको
कृषि तथा पशुपंक्षिमा रोग	२०६३ देखि	सबै वस्तीहरुमा	सबै वस्तीहरुमा मकैमा कालो पोके , गहुँमा सिंदुरे रोगले असर गर्ने गरेको बाखामा झाडा पखाला तथा परजीविहरुको बढ्दो प्रकोप	घरेलु उपचार तथा केहीले स्थानीय एग्रोभेटबाट औषधी किनेर उपचार गर्ने गरेको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
कृषि तथा पशुपंक्षिमा रोग	२०६३ देखि	सबै वस्तीहरुमा	सबै वस्तीहरुमा मकैमा कालो पोके , गहुँमा सिंदुरे रोगले असर गर्ने गरेको बाख्रामा झाडा पखाला तथा परजीविहरुको बढ्दो प्रकोप	घरेलु उपचार तथा केहीले स्थानीय एग्रोभेटबाट औषधी किनेर उपचार गर्ने गरेको
कृषि तथा पशुपंक्षिमा रोग	२०७८, २०७९	सबै वस्तीहरुमा	मकैमा फौजीकिराले धेरै क्षती गरेको	केही उपाया नभएको
कृषि तथा पशुपंक्षिमा रोग	२०७९, २०८०	सबै वस्तीहरुमा	गाई गोरु लम्पी स्किन रोगले महामारीको रुप लिएको, वडा भरी करिब ५० वटा गाई गोरुहरु मरेका	केही उपाया नभएको
वन डढेलो	२०७६, २०७९	वनक्षेत्र	भावर वन, रिङ्नेसोती, रानीकुन्टा, सिमकाँडा लगायतका वन क्षेत्रमा वन डढेलोले क्षती पुर्याएको ।	समुदायले निभाउने प्रयास गरेको
वन्यजन्तु द्वन्द	२०७५ देखि	सबै वस्तीहरुमा	बाँदर, बदेलले कृषिबालीमा धेरै क्षती गर्ने गरेको।	धपाउने प्रयास गरेको
वडा नं. ३				
पहिरो	२०७९	रुपसेनी,सियाला, मसन्ना, गाईसैन, बगौरा डासानगाउ डाँडाबाडा टमटा बाडा कुन्टाखेत विउरीबीटा, छोरेखोला, सिमलाखेत, पेमुनाखोला, रालेखोला, गैराखोला	२ घर विस्थापित ६० रोपनी जग्गा बगेको वस्ती जोखिममा परेको ३ घर विस्थापित ७० रोपनी जग्गा जमिन बगेको खानेपानी र सिँचाई कुलो लाई बगाएको । १० रोपनी जग्गा पूर्ण रुपमा विग्रेको २ घर विस्थापित । जग्गा जमिन र विद्यालयहरु जोखिममा रहेको । २ घर जोखिममा रहेको	कुनै पनि अनुकूलनका प्रयासहरु नगरेको
बाढी	२०७०	नेपागाड, लामादुवाला, वोडगाड,	खेतहरु बगाएको बगरमा परिणत गरेको	नेपाल जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रमको सहयोगमा तटबन्धनको काम भएको
खडेरी	२०७२ २०७९	सबै वस्तीहरु	हिउँदे ववर्षा नहुँदा पानीका मुहानहरु सुकेका, हिउँदे बालीको उत्पादन नभएको	बजारबाट खरिद गरे खाद्यान्नको पूर्ती गरेको
असिनापानी	२०७५	वडाभरी	गहुँ, तरकारी, फलफुल, अन्नबालीमा क्षती गरेको	केही उपाय नभएको
हावाहुरी	२०७०	वडाभरी	९ विद्यालयकारे ३० घरधुरीका छाना उडाएको	क्षती भएका घर तथा विद्यालयका छानाहरु पुन: निर्माण गरेको
मिचाह प्रजाती	२०६५ देखि	बाजी दह, वडासिम	वनमा, खेतियोग्य जमिनमा असर पारेको	काट्ने, जलाउन, उखेल्ने गरेको
मिचाह प्रजाती	२०७५ देखि	सबै वस्तीहरुमा	कालो राउन्ने खेतीमा असर पारेको	उखेलेर फाल्ने गरेको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
मानव रोग	२०६७	वडाभरी	झाडापखालाले सबै ववस्तीहरुमा असर गरेको, २ जनाको मृत्यु भएको	स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा उपचार गराएका, घरेलु उपाया अपनाएको
मानव रोग	२०७६ २०७७	वडाभरी	कोरोनाले १ जनाको मृत्यु भएको, जनजिवन प्रभावित भएको	स्वास्थ्य सतर्कता अपनाएको, विपन्न घरधुरीहरुलाई राहात वितरण गरेको
कृषिमा रोग	२०७७ ,२०७८	वडाभरी	फौजी किरा, सलई किरा, सिंदुरे रोग, गहुँ, मकै बालीमा असर गरेको	केही कृषकहरुले स्थानीय एग्रोभेटबाट विषादी ल्याएर प्रयोग गर्ने गरेको
पशुपंक्षिमा रोग	२०८०	वडाभरी	सबै वस्तीहरुमा लम्की स्किन रोगले गाईगोरुमामा महामारीको रुप लिएको र करिब ५२ वटा गाई गोरुहरु मरेका	केही कृषकहरुले स्थानीय एग्रोभेटबाट औषधी ल्याएर उपचार गरेको
वन डढेलो	२०७४ २०७८ २०७९	धम्कने बहदुदे माईडाचौर, सियालारानी, निजाडा सा.ब.	बोटविरुवा नस्ट वन्यजन्तुमा असर, चरिचरणमा क्षती	समुदायले मिलेर नियन्त्रण गर्ने प्रयास गरेको
वन्यजन्तु आतंक	२०७४ देखि	वडाभरी	बाँदर र बंदेलको आतङक, कृषि क्षेत्रमा असर, तरकारी खेतीमा क्षती	धपाउने प्रयास गरेको
वडा नं. ४				
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७२ देखि निरन्तर	सिमखेत	पहिरोले १५ घरधुरीहरुको करिब २० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, वडा नं. ७ को हेराढुंगा वस्तीमा पनि क्षती	केही प्रयास नभएको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७२ देखि निरन्तर	भवानेखाडा, बाउसाकाटिया, छारेखेत, रुप्सेपानी	करिब १२० घरधुरीको १५० रोपनी जती खेतीयोग्य जमिनमा क्षती	केही प्रयास नभएको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७३ देखि निरन्तर	खट्टेखोला (सानगाउँ, बानदेउ, देउकुरी	पहिरोले करिब १२० घरहरु जोखिममा, खेतीयोग्य जमिनमा क्षती	केही प्रयास नभएको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७३ देखि निरन्तर	बगियाखोला	भण्डारी गाउँको करिब २२ घरधुरीको खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, घरहरु पनि जोखिममा	केही प्रयास नभएको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७५ देखि निरन्तर	बडीमूल र टिमुरगाउँ	पहिरोले बाटो तथा वस्तीमा करिब ७० घरहरु जोखिममा, वनमा करिब १०० वटा रुखहरुमा क्षती	पहिरो नियन्त्रणको पर्खाल निर्माण गर्ने योजना तयार भएको
नदी तथा खोला कटान	२०७७, २०७८	नेपागाड	गाडखेतमा करिब १५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन र २ वटा सिंचाई कूलोमा क्षती, पातलपाटामा करिब २० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती तथा भण्डारीखेतमा करिब ३० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती	
खडेरी	२०४५ देखि	सबै वस्तीहरु	प्रत्येक ववर्ष सबै वस्तीहरमा हिउँदे ववर्षा निकै कम भएको, पानीका मुहानहरु सुक्दै गएको जसले गर्दा कृषि उत्पादन कमी हुनुका साथै महिलाको कार्यबोझ बढ्दै गएको	खासै केही प्रयास नभएको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
खडेरी	२०५५ देखि	सबै वस्तीहरु	हिउँदे बालीको उत्पादन कमी आएको, पानीका मुहानहरु सुकेका	खासै केही प्रयास नभएको ।
मानव रोग	२०६० देखि निरन्तर	सबै वस्तीमा	प्रत्यक वर्ष भाईरल ज्वारो, थाइराइड, डाइबेटिज, उच्च रक्तचापका बिरामीहरु बढ्दै, आँखा पाक्ने समस्या पनि बढ्दै गएको	स्थानीय मेडिकल, स्वास्थ्य चौकीमा गई उपचार गर्ने गरेको, केही उपचारको लागि सुर्खेत, नेपालगञ्ज तथा काठमाडौं समेत जाने गरेको
मानव रोग	२०६९	सबै वस्तीहरुमा	सबै वस्तीमा झाडा पखाला फैलिएको, २ जना को मृत्यु	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
मानव रोग	२०७७, २०७८	सबै वस्तीहरुमा	कोभिडले सबै वस्तीहरुमा असर पारेको	स्वास्थ्य सर्तकता कायम गरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०६५ साल देखि	सबै वस्तीहरुमा	बाखामा पि.पि.आर., पखाला, निमोनिया बाह्य तथा आन्तरिक परिजिबिहरुको असर बढ्दै गएको	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
वन डढेलो	२०७९	वन क्षेत्र	सिरुपाटा राष्ट्रिय वन, चामेटाकुरा, राडातडी, ढाडेलेख सा.व.मा वन डढेलोले बोटबिरुवा, चराचुरिङ्गी सबैलाई असर पुर्‍याएको ।	समुदायले संयुक्त प्रयासबाट निभाउने कार्य गरेको ।
वन्य जन्तु आतंक	२०७५ देखि	सबै वस्तीहरुमा	बाँदर तथा बंदेलले खेतीपाती, अन्न बाली तथा फलफूलमा नोक्सान गर्ने गरेको	धपाउने गरेको
मिचाहा प्रजाती	२०५९ देखि	सबै वस्तीहरुमा	वन तथा खेतीयोग्य जमिनमा वनमारा, कालो राउन्ने जस्ता मिचाहा प्रजातीहरुले गर्दा वनमा घाँस तथा रुख प्रजातीमा असर गरेको, कृषि तथा पशुपालनामा पनि असर गरेको	उखेलेर फाल्ने गरेको
असिनापानी	२०७७	सबै वस्तीहरु	सुन्तला तथा धान बालीमा क्षती	केही प्रयास नभएको
असिनापानी	२०७९	सबै वस्तीहरु	१/२ केजीको सम्मको असिना परेको, मकैबाली तथा सुन्तलामा क्षती, रुखका पालुवामा क्षती	केही प्रयास नभएको
हावाहुरी	२०६८	सबै वस्तीमा	घरको छानाहरु उडाएको, विद्यालयको छानामा क्षती ।	केही प्रयास नभएको
हावाहुरी	२०६८	सबै वस्तीमा	घरको छानाहरुमा क्षती, मकै बालीमा क्षती	केही प्रयास नभएको
वडा नं. ५				
पहिरो तथा भू-क्षय	२०५५	स्यालाखेत पहिरो - पहिरो), बेलचापा सक्लेन	स्याला खेतमा करिब २० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, अहिले झन बढ्दै गएको;सक्लेनमा करिब ३० रोपनी जती खेतीयोग्य जमिनमा क्षती	संस्थागत कुनै प्रयास नभएको, व्यक्तीगत स्तरमा क्षती भएका खेतीयोग्य जमिन मर्मत गर्ने गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०५६	कालासिम, बण्डाली स्थान, राईपाल्ना, उत्तिसघारी, सिलङ्गीधारा	करिब ३५ घरधुरीहरु जोखिममा, ३ घरमा क्षती, खेतीयोग्य जमिनमा क्षती	संस्थागत कुनै प्रयास नभएको, व्यक्तीगत स्तरमा क्षती भएका खेतीयोग्य जमिन मर्मत गर्ने गरेको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७३ देखि निरन्तर	पछेरीपाटा पहिरो, हिरानीखाल खेत	पछेरीपाटा पहिरोले ४० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, ५ वटा घर जोखिममा, २ वटा पानीको मुहान सुकेको; हिरानीखालमा करिब २५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन पुरेको	संस्थागत कुनै प्रयास नभएको, व्यक्तीगत स्तरमा क्षती भएका खेतीयोग्य जमिन मर्मत गर्ने गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७४ देखि निरन्तर	तुलधारा, बुदेगडा, रिटा काटिया, डाप्केखेत (तल्लो दलित वस्ती), नाईकाखोाल, सिम्लागैरा	तुलधारा पहिरोले भैरब आधारभूत विद्यालयमा क्षती, बुदेगडा पहिरोले खेतीयाग्य जमिन, रिटा काटिया पहिरोले खेतीयोग्य जमिनमा क्षती; डाप्केखेत (तल्लो दलित वस्ती) को पहिरोले ५ घरधुरी जाखिममा, २५ रापनी जती खेतीयाग्य जमिनमा क्षती; नाईकाखोाल पहिरोले सडकमा क्षती, ३ घर जोखिममा, २० रोपनी जती खेतीयोग्य जमिनमा क्षती; सिम्लागैरा पहिरोले ३ वटा घरमा तथा २० रोपनी जती खेतीयोग्य जमिनमा क्षती ।	केही स्थानमा तारजाली लगाएको, अन्यमा व्यक्तिगत प्रयास भएको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७५ देखि निरन्तर	सिल्लेतडा, पगिया खोप्चा, पुल्तेगाउँ, बाँह	सिल्लेतडामा ३ घरमा क्षती, वस्ती जोखिममा, जमिन भासिएको, पानीको मूहान अन्यत्र सरेको; पुल्तेगाउँमा करिब २० रापनी जती खेतीयोग्य जमिनमा क्षती;बाँह पहिरोले विद्यालयमा क्षती, खेतीयोग्य जमिनमा क्षती	केही प्रयास नभएको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७७ देखि निरन्तर	भालुमारे, डाब, खिरा काटिया	भालुमारे पहिरोले करिब २२ घरधुरीको खेतीयोग्य जमिनमा क्षती १० घरहरु जोखिममा; डाब पहिरोले ७ घर विस्थापित; खिराकाटिया पहिरोले २ घरमा क्षती, १० घर जोखिममा तथा खेतीयोग्य जमिनमा पनि क्षती ।	केही प्रयास नभएको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७९	लुहाराधारा नायकटोल	पहिरोले बाटो तथा वस्तीमा क्षती, ७ घरहरु जोखिममा, १ घर विस्थापित	केही प्रयास नभएको
नदी तथा खोला कटान	२०७४, २०७७	घट्टेखोला, गाईखोरे खोला	खोाला किनारका खेतीयोग्य जमिनमा साथै सिंचाई कूलोमा सामान्य क्षती	केही प्रयास नभएको
खडेरी	२०६२ देखि	सबै वस्तीहरु	हिउँदे ववर्षा नभएको र मनसुनी ववर्षा ढिलो शुरु भएकोले हिउँदे उत्पादन नभएको, मकै पनि ढिलो रोपेकोले उत्पादनमा कमी ल्याएको, वन डढेलोले बढी असर गरेको, पानीका मुहानहरु सुकेका	खासै केही प्रयास नभएको ।
मानवव रोग	२०७७, २०७८	सबै वस्तीहरुमा	कोभिडले सबै वस्तीहरुमा असर पारेको, १ जनाको मृत्यु भएको	स्वास्थ्य सर्तकता अपनाएको
पशु पंक्षीमा रोग	२०७० साल देखि	सबै वस्तीहरुमा	बाखामा पि.पि.आर., पखाला, निमोनिया बाह्य तथा आन्तरिक परिजिबिहरुको असर बढ्दै गएको	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०८०	सबै वस्तीहरुमा	गाईगोरुमा लम्पी स्किन रोगले महामारीको रुप लिएको । करिब २५ वटा गाईगोरुहरु मरेका	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
वन डढेलो	२०७९	वन क्षेत्र	सबै वन क्षेत्रामा वन डढेलोले बोटबिरुवा, चराचुरिङ्गी सबैलाई असर पुर्‍याएको ।	समुदायले संयुक्त प्रयासबाट निभाउने कार्य गरेको ।

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
वन्य जन्तु आतंक	२०७५ देखि	सबै वस्तीहरुमा	बदेल, बाँदर, स्याल जस्ता वन्य जन्तुले खेतीपाती, अन्नबाली तथा फलफूलमा नोक्सान गर्ने गरेको	धपाउने गरेको
मिचाहा प्रजाती	२०६३ देखि	सबै वस्तीहरुमा	वन तथा खेतीयोग्य जमिनमा बनमारो, कालो राउन्ने जस्ता मिचाहा प्रजातीहरुले गर्दा वनमा घाँस तथा रुख प्रजातीमा असर गरेको, कृषि तथा पशुपालनामा पनि असर गरेको	उखेलेर फाल्ने गरेको
असिनापानी	२०७४	सबै वस्तीहरु	तरकारी सुन्तला तथा धानबालीमा क्षती	केही प्रयास नभएको
असिनापानी	२०८०	सबै वस्तीहरु	तरकारी खेती, मकैबाली तथा सुन्तलामा क्षती	केही प्रयास नभएको
हावाहुरी	२०६६	सबै वस्तीमा	करिब २५ घरको छानाहरु उडाएको, २ विद्यालयको छानामा क्षती, १ जना घाईते ।	केही प्रयास नभएको
हावाहुरी	२०६८	सबै वस्तीमा	घरको छानाहरुमा क्षती	केही प्रयास नभएको
वडा नं. ६				
पहिरो तथा भू-क्षय	२०५५ , २०७७	घुसिमखोला, जुगेपानी, धौल्यागातिना	घुसिमखोला पहिरोले १० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, जुगेपानी पहिरोले २ वटा घरमा क्षती धौल्या गातिना पहिरोले करिब १० रोपनी जती सामुदायिक वनको जमिन बगाएको, बोटबिरुवाहा क्षती	बायो इन्जिनियरिङ्ग गरी पहिरो नियन्त्रण गर्ने प्रयास गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०५९	आसापानी	आसापानी पहिरोले १२ घरधुरीहरुको २५ रोपनी जती खेत पुरेको	बायो इन्जिनियरिङ्ग गरी पहिरो नियन्त्रण गर्ने प्रयास गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७६	नाउलेपानी, मालेगाउँ, औसेखाली, धनाहा वस्ती	नाउलेपानी, मालेगाउँ, औसेखाली पहिरोले खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, ७ घरहरु जोखिममा, पानीको मुहानमा क्षती धानाहा वस्तीमा खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, ७ घरहरु जोखिममा, लेखागाउँको पहिरोले विद्यालयमा क्षती पुर्‍याएको ।	धनाहा पहिरो नियन्त्रणको लागि आशा परियोजना तथा स्थानीय सरकारको सहयोगमा तटबन्धनका कार्यहरु गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७९	कोदालटाकुरा, तोलीपानी, अरिङ्गाले,	कोदालटाकुरा पहिरोले कनेडी टोलको सडकमा क्षती, खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, तोलीपानीको पहिरोले ३ वटा घरहरु भत्किएका र ३ वटा घरहरु चर्किएका साथै करिब २० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, अरिङ्गाले पहिरोले १ घर भत्किएको र ४ वटा घरहरु चर्किएका साथै खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, कैना उनीगाड पहिरोले करिब १० रोपनी जती खेतबारी बगाएको, पन्तला पहिरो र खर्चे गैरा पहिरोले करिब २० रोपनी जती खेतीयोग्य जमिन भास्सिएको	घर भत्किएका घरधुरीहरुलाई नगरपालिकाबाट सामान्य राहत उपलब्ध गराईएको
नदी तथा खोला कटान	२०७८, २०७९	कालीगाड	कालीगाडको खोला किनारको करिब ५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन बगरमा परिणत भएको	केही प्रयास नभएको
खडेरी	२०५३	सबै वस्तीहरु	हिउँदे ववर्षा नभएकोले हिउँदे उत्पादन नभएको, भोकमारीको अवस्था भएको, लामो खडेरीका काराणले रुखहरु, विशेसगरी टिमुरका रुखहरु सुकेका, पानीका मुहानहरु सुकेका	अन्यत्रबाट अन्न बेसाएर खाएको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
खडेरी	२०७६, २०७९	सबै वस्तीहरु	हिउँदे वर्षा नभएकोले हिउँदे उत्पादन नभएका	अन्यत्रबाट अन्न बेसाएर खाएको
मानव रोग	२०६६	सबै वस्तीहरुमा	झडापाखलाले महामारीको रुप लिएको साथै ३ जनाको मृत्यु भएको	स्वास्थ्य चौकीबाट औषधी ल्याएर उपचार गरेको शिबिर संचालन गरेको
मानव रोग	२०७७, २०७८	सबै वस्तीहरुमा	कोभिडको कारणले सबै वस्तीहरुमा जनजीवन प्रभावित भएको, ३ जनाको मृत्यु भएको	स्वास्थ्य चौकीबाट औषधी ल्याएर उपचार गरेको, स्वास्थ्य सर्तकता अपनाएको
कृषिमा रोग	२०६० देखि	सबै वस्तीहरुमा	मकैमा फोजी किरा, खुम्रे किले क्षती गर्ने गरेको	केही नगरेको
कृषिमा रोग	२०७५ देखि	सबै वस्तीहरुमा	सुन्तलामा सिट्रस ग्रिनिङ्ग भन्ने रोग देखा गरेको	केही किसानहरुले उपचार गरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०७५	सबै वस्तीहरुमा	पि.पि.आर.रोगले १०० वटा बाखाहरु मरेको, पखाला, निमोनिया, बाह्य तथा आन्तरिक परिजिबिहरुको असर बढ्दै गएको	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०७९ २०८०	सबै वस्तीहरुमा	लम्की स्किन रोगले सबै वस्तीहरु प्रभावित भएको, करिब ४० वटा गाई गोरुहरु मरेका	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
वन डढेलो	२०५३, २०६३, २०७९, २०८०	वन क्षेत्र	सामुदायिक वनहरुमा वन डढेलोले बोटबिरुवा, चराचुरिङ्गी सबैलाई असर पुर्‍याएको ।	समुदायले संयुक्त प्रयासबाट निभाउने कार्य गरेको ।
वन्य जन्तु आतंक	२०७० देखि	सबै वस्तीहरुमा	बदेल, बाँदर, स्याल जस्ता वन्य जन्तुले खेतीपाती, अन्नबाली तथा फलफूलमा नोक्सान गर्ने गरेको	धपाउने गरेको
मिचाहा प्रजाती	२०६३ देखि	सबै वस्तीहरुमा	वन तथा खेतीयोग्य जमिनमा बनमारो, कालो राउन्ने जस्ता मिचाहा प्रजातीहरुले गर्दा वनमा घाँस तथा रुख प्रजातीमा असर गरेको, कृषि तथा पशुपालनमा पनि असर गरेको	बारीको उखेलेर फाल्ने गरेको
असिनापानी	२०७२, २०७९	सबै वस्तीहरु	तरकारी, सुन्तला, धानबालीमा क्षती गरेको	केही प्रयास नभएको
हावाहुरी	२०६६	सबै वस्तीमा	करिब २० घरको छानाहरु उडाएको, १ विद्यालयको छानामा क्षती, अन्य वर्षहरुमा बैशाख जेठमा हावाहुरी	केही प्रयास नभएको
वडा नं ७				
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७९	भुवाटाकुरा, काउला, जुगेधारा, झिरतला, दुल्लू डाँरीमाथी	भुवाटाकुरा पहिरोले पहिरोले १० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, काउला पहिरोले २ वटा घरमा क्षती, १० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती जुगेधारा पहिरोले करिब २० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, झिरतला पहिरोले करिब २० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, १ खानेपानी मसहानमा क्षती, १ वटा सिंचाई कूलोमा क्षती; दुल्लू डाँरीमाथीको पहिरोले विद्यालयमा तथा	घर क्षती भएका घरधुरीलाई नगरपालिकाबाट सामान्य राहत उपलब्ध भएको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
			रानाबाडा गिरीटोल वस्तीलाई जोखिम पारेको	
नदी तथा खोला कटान	२०५३	घुडाखेत	भेतालाखोला घुडाखेतदेखि घटाडासम्मको खोला किनारको भू-भागमा क्षती गरेको	केही प्रयास नभएको
नदी तथा खोला कटान	२०७९		भेतालाखोला घुडाखेतदेखि घटाडासम्मको खोला किनारको भू-भागमा क्षती गरेका; खोर्याखोलाले ६ रोपनी जती खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, मष्ठा मन्दिरमा क्षती; मंगरमारेखोलाले बडापाटामा खेतीयोग्य जमिन पुरेको	वडा तथा नगरपालिकाको सहयोगमा केही स्थानहरुमा तटबन्धन भएको
खडेरी	२०५५, २०६२	सबै वस्तीहरु	हिउँदे वर्षा नभएको र मनसुनी वर्षा ढिलो शुरु भएकोले हिउँदे उत्पादन नभएको	केही प्रयास नभएको
मानव रोग	२०६३	सबै वस्तीहरुमा	झाडापखाला सबै वस्तीमा फैलिएको, बालबालिकामा धेरै असर गरेको, १ जनाको मृत्यु भएको	स्वास्थ्य चौकीबाट औषधी ल्याएर उपचार गरेको, जीवनजल, नून चिनी पानी बनाएर खुवाएको
मानव रोग	२०७७, २०७८	सबै वस्तीहरुमा	कोभिडले सबै वस्तीहरुमा जनजीवनमा असर पारेको	स्वास्थ्य सर्तकता अपनाएको
कृषिमा रोग	२०७७, २०७८	सबै वस्तीहरुमा	मकैमा फौजी किरा र खुम्रे किराले क्षती गरेको, पिडालुमा गानो कुहिने रोग र आलुमा डढेलो रोगले क्षती गरेको;	केही नगरेको
कृषिमा रोग	२०७५	सबै वस्तीहरुमा	सुन्तलामा सिट्रस ग्रिनिङ्ग रोगले उत्पादन र गुणस्तरमा कमी	केही नगरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०५५	सबै वस्तीहरुमा	खोरेत रोगले करिब ४०० गाई गोरुहरु मरेका	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०६५ साल देखि	सबै वस्तीहरुमा	बाखामा पि.पि.आर., पखाला, निमोनिया बाह्य तथा आन्तरिक परिजिबिहरुको असर बढ्दै गएको, वर्षेनी ३० -४० वटा बाखाहरु मर्ने गरेको	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०८०	सबै वस्तीहरुमा	गाईगोरुमा लम्पी स्किन रोगले महामारीको रुप लिएको । करिब ५० वटा गाईगोरुहरु मरेका	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
वन डढेलो	२०६० देखि	वन क्षेत्र	सबै सा.व.हरुमा वर्षेनी वन डढेलोले बोटबिरुवा, चराचुरिङ्गी सबैलाई असर पुर्याएको ।	समुदायले संयुक्त प्रयासबाट निभाउने कार्य गरेको ।
वन्य जन्तु आतंक	२०७१ देखि	सबै वस्तीहरुमा	बदेल, बाँदर, स्याल जस्ता वन्य जन्तुले खेतीपाती, अन्नबाली तथा फलफूलमा नोक्सान गर्ने गरेको	धपाउने गरेको
मिचाहा प्रजाती	२०६० देखि	सबै वस्तीहरुमा	वन तथा खेतीयोग्य जमिनमा बनमारो, कालो राउन्ने जस्ता मिचाहा प्रजातीहरुले गर्दा वनमा घाँस तथा रुख प्रजातीमा असर गरेको, कृषि तथा पशुपालनामा पनि असर गरेको	उखेलेर फाल्ने गरेको
असिनापानी	२०६३	सबै वस्तीहरु	तरकारी सुन्तला गहुँबाली तथा धानबालीमा	केही प्रयास नभएको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
			क्षती	
हावाहुरी	२०६४	सबै वस्तीमा	करिब २२ घरको छानाहरु उडाएको, २ विद्यालयको छानामा क्षती	केही प्रयास नभएको
		वडा नं. ८		
पहिरो तथा भू-क्षय	२०६५ देखि निरन्तर	खेती खोला, भर्तेकीचाखा, रानीचौर	कृषि योग्य जमिनका साथै २४ वटा घरहरु भासिएको, निरन्तर भू-क्षय हुने गरेको	ब्यक्तीगत स्तरमा क्षती भएका घर तथा खेतीयोग्य जमिन मर्मत गर्ने गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७० देखि निरन्तर	रोकाबाडा, खोलाधारा, भुडी, सिमाखेत, खिराखर्क	रोकाबाडामा गोरेटोबाटोमा क्षती, करिब २५ रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, खोलाधारामा कृषि योग्य जमिनका साथै २ वटा घरमा क्षती, पानीको मुहान सरेको, सिमाखेत, खिराखर्क, छहरेखोलामा कृषि योग्य जमिनका साथै घरहरु जोखिममा	संस्थागत कुनै प्रयास नभएको, व्यक्तीगत स्तरमा क्षती भएका खेतीयोग्य जमिन मर्मत गर्ने गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७३ देखि निरन्तर	आमकाआवत, जुम्लासिम, ढुंगेना	आमकाावत पहिरोले २५ रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, ५ वटा घरहरु जोखिममा जुम्लासिम पहिरोले करिब १५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन पुरेको, खानेपानी योजनामा क्षती गरेको, वस्ती जोखिममा रहेको ढुंगेना पहिरोले खानीको मुहान तथा वस्तीमा क्षती गरेको ।	संस्थागत कुनै प्रयास नभएको, व्यक्तीगत स्तरमा क्षती भएका खेतीयोग्य जमिन मर्मत गर्ने गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७५ देखि निरन्तर	वनबाडा, तलधारा	वनबाडा पहिरोले खानेपानी मुहानमा क्षती ; तलधारा (खत्रीटोल)को पहिरोले वस्ती जाखिममा , खेतीयाग्य जमिनमा क्षती, खानेपानी योजनामा क्षती ।	क्षती भएका खानेपानी मुहान र खानेपानी योजनाहरुमा उपभोक्ताहरुले मर्मत गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७८	दल्म, चाउरी खेत द्वारीचाखा	दल्मको पहिरोले करिब ५०० रोपनी खेत भासिएको द्वारीचाखा पहिरोले ५ वटा घरहरु जोखिममा	केही प्रयास नभएको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७९	धाइगडा, टोटासिम अमगाउँ, बेननेटन, मुसेटाकुरा,न ारंगी , कोर्चेना, काठेसिमल	धाइगडा पहिरोले करिब २५ रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती १० घरहरु जोखिममा, खानेपानी योजनामा क्षती ; टोटासिममा खेतहरु चर्केको, मुसटाकुरा पहिरोले करिब १ किलोमिटर बाटोमा क्षती, बेननेटा पहिरोले १ वटा सिंचाई कूलो र १० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, नारंगी पहिरोले खानेपानीको मुहानमा क्षती, कुमाल वस्ती जोखिममा, कोर्चेना पहिरोले १ सिंचाई कूलो तथा वस्तीमा क्षती काठेसिमल पहिरोले २ घरहरुका साथै खेतीयोग्य जमिन जोखिममा	संस्थागत केही प्रयास नभएको यद्यपि उपभोक्ताहरुले सामान्य मर्मतका कार्यहरु गर्ने गरेको
नदी तथा खोला कटान	२०७४, २०७७, २०७९	साङ्टाखोला, ढाँक खोला, छहरेखोला	खोाला किनारका रहेका खेतीयोग्य जमिनका साथै सिंचाई कूलोमा क्षती गर्ने गरेको	केही प्रयास नभएको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
खडेरी	२०६२	सबै वस्तीहरु	हिउँदे वर्षा नभएको र मनसुनी वर्षा ढिलो शुरु भएकोले हिउँदे उत्पादन नभएको, मकै र धानबाली पनि ढिलो रोपेकोले उत्पादनमा कमी ल्याएको, वन डढेलोले बढी असर गरेको, पानीका मुहानहरु सुकेका	केही प्रयास नभएको
मानव रोग	२०५२	सबै वस्तीहरुमा	दादुरा र ठेउलाले सबै वस्तीहरुमा असर पारेको	स्वास्थ्य चौकीबाट औषधी ल्याएर उपचार गरेको
मानव रोग	२०७८	सबै वस्तीहरुमा	कोभिडले सबै वस्तीहरुमा असर पारेको, १ जनाको मृत्यु भएको	स्वास्थ्य सर्तकता अपनाएको
मानव रोग	२०७९	सबै वस्तीहरुमा	आखा पाक्ने समस्याले १ हप्ता विद्यालयहरु बन्द गर्नु परेको	स्वास्थ्य चौकीबाट औषधी ल्याएर उपचार गरेको
कृषिमा रोग	२०७६ देखि	सबै वस्तीहरुमा	मकै र सिमीमा फोजी किराले क्षती गर्ने गरेको	केही नगरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०७० साल देखि	सबै वस्तीहरुमा	बाखामा पि.पि.आर., पखाला, निमोनिया बाह्य तथा आन्तरिक परिजिबिहरुको असर बढ्दै गएको	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०८०	सबै वस्तीहरुमा	गाईगोरुमा लम्पी स्किन रोगले महामारीको रुप लिएको । करिब ४० वटा गाईगोरुहरु मरेका	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
वन डढेलो	२०८०	वन क्षेत्र	लुहाडा रिमे र बास्कोटी सा.व.मा वन डढेलोले बोटबिरुवा, चराचुरिङ्गी सबैलाई असर पुर्‍याएको ।	समुदायले संयुक्त प्रयासबाट निभाउने कार्य गरेको ।
वन्य जन्तु आतंक	२०७५ देखि	सबै वस्तीहरुमा	बदेल, बाँदर, स्याल जस्ता वन्य जन्तुले खेतीपाती, अन्नबाली तथा फलफूलमा नोक्सान गर्ने गरेको	धपाउने गरेको
मिचाहा प्रजाती	२०७० देखि	सबै वस्तीहरुमा	वन तथा खेतीयोग्य जमिनमा बनमारो, कालो राउन्ने जस्ता मिचाहा प्रजातीहरुले गर्दा वनमा घाँस तथा रुख प्रजातीमा असर गरेको, कृषि तथा पशुपालनामा पनि असर गरेको	उखेलेर फाल्ने गरेको
असिनापानी	२०६३	सबै वस्तीहरु	तरकारी सुन्तला गहुँबाली तथा धानबालीमा क्षती	केही प्रयास नभएको
हावाहुरी	२०६६	सबै वस्तीमा	करिब १२ घरको छानाहरु उडाएको, १ विद्यायलयको छानामा क्षती	केही प्रयास नभएको
हावाहुरी	२०७९	सबै वस्तीमा	धेरै घरको छानाहरु उडाएको, ३ वटा विद्यालयको छानामा क्षती, कपडहल, खोप केन्द्रको छानामा क्षती	केही प्रयास नभएको
वडा नं. ९				
पहिरो	२०७९	साविक वडा नं. १ प्यादुरा टोल, बोहरा र भण्डारी टोल साविक वडा नं.३ बगौरी धामीगाउ विउरेनी, धोजा बन सा.व.मा पहिरो गएको साविक वडा नं.२	२ घर विस्थापित ८२ घरधुरी आंसिक रुपमा क्षती, जग्गा जमिन भास्सिएको । घरहरु आंसिक रुपमा क्षती सामुदायिक वनहरुमा क्षती १२ घर आंसिक क्षती ८० रोपनी जग्गा जमिनमा क्षती । ८० रोपनी जमिन भास्सिएको	नगरपालिकाले राहत दिएको विस्थापित घरधुरी लाई

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
		सालमेला, चिसापानी, दलित टोल, रावलवाडा टोल साविक वडा नं.४ दथनी वडीपाटी		
बाढी खोला कटान	२०६१ २०६४ २०७६	नाराघाट देखि मोलबाट पादुका देखि नारेखार सम्म	१५० रोपनी खेतियोग्य जमिन नष्ट गरेको	समुदायले कुनै पनि कार्य नगरेको
खडेरी	२०६९	वडाभरी	गहुँ बालीमा असर, हिउदेबाली उत्पादनमा कमी	समुदायले कुनैपनि कार्य नगरेको
असिनापानी	२०५६ २०६१	वडाभरी	हिउँदेबालीमा असर, २० घरधुरीका झुपडी, पटारहरु फुटेका फलफुल र अन्न बालीहरुमा क्षती पुगेको ।	
हावाहुरी	२०७४	वडाभरी		समुदायले कुनै पनि कार्य नगरेको
			वडा नं. १०	
पहिरो तथा भू-क्षय	२०५५ देखि निरन्तर	नामी खोला	कुसापानी खोला पहिरोले प्रत्येक वर्ष कृषि योग्य जमिनमा क्षती गर्ने र जमिन भाँसिदै गएको, वस्ती जोखिममा	व्यक्तीगत स्तरमा क्षती भएका घर तथा खेतीयोग्य जमिन मर्मत गर्ने गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७६	चौर कुलो	चौर कुलाको पहिरोले खेतीयोग्य जमिनका साथै सिंचाई कूलोमा क्षती गरेको	व्यक्तीगत स्तरमा क्षती भएका खेतीयोग्य जमिन र कूलो मर्मत गर्ने गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७८	राजाकाँध, मुलीजारे सिम, खाडागैरा, धाराखेत, सातखम्ब, बेदगाउँ	राजाकाँधा पहिरोले २० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती गरेको; मुलीजारे सिमको पहिरोले १० रोपनी खेतीयोग्य जमिनका साथै सिंचाई कुलोमा क्षती गरेको; खाडागैरा पहिरोले करिब ९० रोपनी खेतीयोग्य जमिनका साथै ३ वटा घरमा क्षती ; सातखम्ब, धाराखेत तथा बेदगाउँमा पनि खतीयोग्य जमिनमा क्षती गरेको ।	घर क्षती भएका घरधुरीलाई न.पा. बाट सामान्य राहत उपलब्ध गराईएको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७९	छुवाला भण्डारीटोल, डोप्का खेत, पिराखेत	छुवाला भण्डारीटोल पहिरोले १२ वटा घरहरु भत्किएका साथै खेतीयोग्य जमिनमा क्षती गरेको; डोप्का खेतको पहिरोले करिब ८ रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती गरेको पहिरोले पिराखेत देखि डाँडाखालसम्म ३० रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, २ वटा सिंचाई कूलोको साथै बोटबिरुवाहरुमा क्षती	क्षती भएका खेतीयोग्य जमिन र कूलो व्यक्तीगत स्तरमा मर्मत गर्ने गरेको
नदी तथा खोला कटान	प्रत्येक वर्ष	नाभिस्थान खोला	नाभिस्थान खोलाले १ जना मानिस बगाएको, खोला किनारमा रहेका करिब १५० रोपनी जमिन क्षती गरेको	केही प्रयास नभएको
खडेरी	२०५४, २०५५	सबै वस्तीहरु	हिउँदे वर्षा नभएकोले गहुँ लगायत हिउँदे बालीको उत्पादन नभएको, वन डढेलोले बढी	केही प्रयास नभएको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
			असर गरेको, पानीका मुहानहरु सुकेका	
मानव रोग	२०६६	सबै वस्तीहरुमा	झाडापखाला सबै वस्तीमा फैलिएको र १ जनाको मृत्यु भएको	स्वास्थ्य सर्तकता अपनाएको
मानव रोग	२०७७, २०७८	सबै वस्तीहरुमा	कोभिडले सबै वस्तीहरुमा असर पारेको, २ जनाको मृत्यु भएको	स्वास्थ्य सर्तकता अपनाएको
कृषिमा रोग	२०७७ देखि	सबै वस्तीहरुमा	मकै र सिमीमा फोजी किराले क्षती गर्ने गरेको, गहुँमा सिंदुरे रोगले असर गर्ने गरेको	केही नगरेको
पशुपंक्षीमा रोग	२०७० साल देखि	सबै वस्तीहरुमा	बाख्रामा पि.पि.आर., पखाला, निमोनिया बाहृय तथा आन्तरिक परिजिबिहरुको असर बढ्दै गएको , प्रत्येक वर्ष २५ वटा जती बाख्रा मर्ने गरेको	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
पशुपंक्षीमा रोग	२०८०	सबै वस्तीहरुमा	गाईगोरुमा लम्पी स्किन रोगले महामारीको रुप लिएको । करिब ६० वटा गाईगोरुहरु मरेका	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
वन डढेलो	२०७०	वन क्षेत्र	प्रत्येक वर्ष सा.व.मा वन डढेलोले बोटबिरुवा, चराचुरिङ्गी सबैलाई असर पुर्याएको ।	समुदायले संयुक्त प्रयासबाट निभाउने कार्य गरेको ।
वन्य जन्तु आतंक	२०६८ देखि	सबै वस्तीहरुमा	बदेल, बाँदर, स्याल जस्ता वन्य जन्तुले खेतीपाती, अन्नबाली तथा फलफूलमा नोक्सान गर्ने गरेको	धपाउने गरेको
मिचाहा प्रजाती	२०६२ /२०६३ देखि	सबै वस्तीहरुमा	वन तथा खेतीयोग्य जमिनमा बनमारो, कालो राउन्ने जस्ता मिचाहा प्रजातीहरुले गर्दा वनमा घाँस तथा रुख प्रजातीमा असर गरेको, कृषि तथा पशुपालनामा पनि असर गरेको	उखेलेर फाल्ने गरेको
असिनापानी	२०७८, २०७९	सबै वस्तीहरु	तरकारी सुन्तला गहुँबाली तथा धानबालीमा क्षती	केही प्रयास नभएको
हावाहुरी	२०६४	सबै वस्तीहरु	सबै वस्तीमा फलफूलमा क्षती गर्ने गरेको, विद्यालयको छाना तथा १० वटा घरहरुको छाना फालेको	
वडा नं. ११				
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७६ देखि निरन्तर	अहाले	अहाले पहिरोले १० रोपनी जति कृषि योग्य जमिनमा क्षती, भकाह पहिरोले १०० रोपनी जति कृषि योग्य जमिनका साथै सडकमा क्षती निरन्तर भू-क्षय हुने गरेको अलैचीबारी, वन क्षेत्रमा क्षती, भलायखानी वस्ती जोखिममा	व्यक्तीगत स्तरमा क्षती भएका घर तथा खेतीयोग्य जमिन मर्मत गर्ने गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७९	मयलपाटा, काटिया, कुर्जेन, गौरीखोला, बिरोटा, हाचीखेत, चाल्नेमूल, पारिखोला, बारिमपाटा, झाँक्रि ढुंगा	रोकाबाडामा गोरेटोबाटोमा क्षती, करिब २५ रोपनी खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, खोलाधारामा कृषि योग्य जमिनका साथै २ वटा घरमा क्षती, पानीको मुहान सरेको, सिमाखेत, खिराखर्क, छहरेखोलामा कृषि योग्य जमिनका साथै घरहरु जोखिममा	संस्थागत कुनै प्रयास नभएको, व्यक्तीगत स्तरमा क्षती भएका खेतीयोग्य जमिन मर्मत गर्ने गरेको
नदी तथा खोला	प्रत्येक वर्ष	छमगाड,	छमगाड र लोहोरेखोला किनारका रहेका	केही प्रयास नभएको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
कटान		लोहोरेखोला	खेतीयोग्य जमिनका साथै सिंचाई कूलोमा क्षती गर्ने गरेको	
खडेरी	२०८०	सबै वस्तीहरु	हिउँदे वर्षा नभएकोले हिउँदे उत्पादन नभएको, मकै र धानबाली पनि ढिलो रोपेकोले उत्पादनमा कमी ल्याएको, वन डढेलोले बढी असर गरेको, पानीका मुहानहरु सुकेका	केही प्रयास नभएको
मानव रोग	२०७७, २०७८	सबै वस्तीहरुमा	कोभिडले सबै वस्तीहरुमा असर पारेको, १ जनाको मृत्यु भएको	स्वास्थ्य सर्तकता अपनाएको
मानव रोग	२०८०	सबै वस्तीहरुमा	आँखा पाक्ने समस्या र भाईरल ज्वरोले महामारीको रुप लिएको ।	स्वास्थ्य चौकीबाट औषधी ल्याएर उपचार गरेको
कृषिमा रोग	२०७७ देखि	सबै वस्तीहरुमा	मकै र सिमीमा फौजी किराले क्षती गर्ने गरेको	केही नगरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०७० साल देखि	सबै वस्तीहरुमा	बाखामा पि.पि.आर., पखाला, निमोनिया बाह्य तथा आन्तरिक परिजिबिहरुको असर बढ्दै गएको	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०८०	सबै वस्तीहरुमा	गाईगोरुमा लम्पी स्किन रोगले महामारीको रुप लिएको । करिब ६० वटा गाईगोरुहरु मरेका	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
वन डढेलो	२०८०	वन क्षेत्र	सा.व.मा वन डढेलोले बोटबिरुवा, चराचुरिङ्गी सबैलाई असर पुर्‍याएको ।	समुदायले संयुक्त प्रयासबाट निभाउने कार्य गरेको ।
वन्य जन्तु आतंक	२०७५ देखि	सबै वस्तीहरुमा	बदेल, बाँदर, स्याल जस्ता वन्य जन्तुले खेतीपाती, अन्नबाली तथा फलफूलमा नोक्सान गर्ने गरेको	धपाउने गरेको
मिचाहा प्रजाती	२०६२ /२०६३ देखि	सबै वस्तीहरुमा	वन तथा खेतीयोग्य जमिनमा बनमारो, कालो राउन्ने जस्ता मिचाहा प्रजातीहरुले गर्दा वनमा घाँस तथा रुख प्रजातीमा असर गरेको, कृषि तथा पशुपालनामा पनि असर गरेको	उखेलेर फाल्ने गरेको
असिनापानी	२०६३	सबै वस्तीहरु	तरकारी सुन्तला गहुबाली तथा धानबालीमा क्षती	केही प्रयास नभएको
हावाहुरी	२०७४	सबै वस्तीमा	करिब ७ घरको छानाहरु उडाएको, १ विद्यालयको छानामा क्षती	केही प्रयास नभएको
वडा नं. १२				
पहिरो तथा भू-क्षय	२०५७	दाहाल टोल, चाँदेपानी, साङ्टा टोल, केलाकोशे, कुडेआम	दाहाल टोल पहिरोले १ घर भत्किएर १ वटा गाई मरेको ३ घरधुरीको करिब १४ रोपनी जति कृषि योग्य जमिनमा क्षती; चाँदेपानी पहिरोले करिब १० रोपनी जति कृषि योग्य जमिन, साङ्टा पहिरोले करिब ८० रोपनी जति खेत बगरमा परिणत गरेको, कैलासे र कुडेआमको पहिरो १० रोपनी जति खेतमा क्षती गरेको । यी स्थानहरुमा निरन्तर भू-क्षय हुने गरेको	केही स्थानमा भू-संरक्षणको सहयोगमा तारजाली सहयोग गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७९	रावतटोल, सुनारटोल, लबस्तरा	रौतानामा पहिरोले २५रोपनी खेतीयोग्य जमिन पुरेको, रावतटोलमा १५ वटा घरहरु दबेर जोखिम अवस्थामा रहेको, १ वटा सिंचाई पोखरीमा क्षती, सुनारटोल पनि पहिरोको कारण	संस्थागत कुनै प्रयास नभएको, व्यक्तीगत स्तरमा क्षती भएका खेतीयोग्य जमिन मर्मत गर्ने गरेको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
			जोखिममा रहेको लबिस्तरामा पहिरोले १ घर भत्किएको, ८ घरधुरीहरुको करिब १५ रोपनी जति खेतीयोग्य जमिनमा क्षती साथै वस्ती पनि जोखिममा रहेको	
नदी तथा खोला कटान	२०७९	लबस्तरा खोला	लबस्तरा खोला किनारका रहेका खेतीयोग्य जमिनका साथै सिंचाई कूलोमा क्षती गर्ने गरेको	केही प्रयास नभएको
खडेरी	२०७३, २०७४	सबै वस्तीहरु	हिउँदे वर्षा नभएकोले हिउँदे उत्पादन नभएको, मकै र धानबाली पनि ढिलो रोपेकोले उत्पादनमा कमी ल्याएको, वन डढेलोले बढी असर गरेको, पानीका मुहानहरु सुकेका	केही प्रयास नभएको
मानव रोग	२०७७, २०७८	सबै वस्तीहरुमा	कोभिडले सबै वस्तीहरुमा असर पारेको, २ जनाको मृत्यु भएको	स्वास्थ्य सर्तकता अपनाएको
कृषिमा रोग	२०७८	सबै वस्तीहरुमा	मकै र सिमीमा फौजी किराले क्षती गर्ने गरेको, विगत १० वर्ष देखि यस्ता समस्या वर्षेनी देखिने गरेको	केही नगरेको
पशुपंक्षीमा रोग	२०६५ साल देखि	सबै वस्तीहरुमा	बाखामा पि.पि.आर., पखाला, निमोनिया बाह्य तथा आन्तरिक परिजिबिहरुको असर बढ्दै गएको	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०८०	सबै वस्तीहरुमा	गाईगोरुमा लम्पी स्किन रोगले महामारीको रुप लिएको । करिब ४० वटा गाईगोरुहरु मरेका	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
वन डढेलो	२०७८	हरियाली सा.व.	हरियाली सा.व.मा वन डढेलोले बोटबिरुवा, चराचुरिङ्गी सबैलाई असर पुर्‍याएको ।	समुदायले संयुक्त प्रयासबाट निभाउने कार्य गरेको ।
वन डढेलो	२०७८, २०७९	दह पिपलचौतारा	दह पिपलचौतार क्षेत्रमा वन डढेलोले बोटबिरुवा, चराचुरिङ्गी सबैलाई असर पुर्‍याएका , सिंचाइको पाइप क्षती	समुदायले संयुक्त प्रयासबाट निभाउने कार्य गरेको ।
वन्य जन्तु आतंक	२०७० देखि	सबै वस्तीहरुमा	बदेल, बाँदर, स्याल जस्ता वन्य जन्तुले खेतीपाती, अन्नबाली तथा फलफूलमा नोक्सान गर्ने गरेको	धपाउने गरेको
मिचाहा प्रजाती	२०६५ देखि	सबै वस्तीहरुमा	वन तथा खेतीयोग्य जमिनमा बनमारो, कालो राउन्ने जस्ता मिचाहा प्रजातीहरुले गर्दा वनमा घाँस तथा रुख प्रजातीमा असर गरेको, कृषि तथा पशुपालनमा पनि असर गरेको	उखेलेर फाल्ने गरेको
असिनापानी	२०७४	सबै वस्तीहरु	तरकारी सुन्तला, तरकारी तथा धानबालीमा क्षती गरेको	केही प्रयास नभएको
हावाहुरी	२०७५	सबै वस्तीहरु	२ वटा विद्यालयको छानाहरुमा क्षती, घरका छानाहरुमा सामान्य क्षती	केही प्रयास नभएको
वडा नं. १३				
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७४	कुमालबाडा	कुमालबाडामा पहिरोले ७ जनाको मानविय क्षती, २ वटा गाइगोरु २ वटा बाखा मरेका कृषि योग्य जमिनमा क्षती	जिल्ला प्रशासनबाट राहत तथा सहयोग प्राप्त भएको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७८	थापाटोल, छिम्चाखोला	थापाटोलको पहिरोले २ घर भत्किएको, झापाकोट र बलफाल्नामा २ घरमा क्षती, रानीवन कल्यानी सा.व.को पहिरोले रुख बिरुवाहरु बगाएको, छिम्चाखोाल चाउरापानी पहिरोले ६ वटा घर चर्किएको	व्यक्तिगत प्रयासमा घरहरु मर्मत गरेको
पहिरो तथा भू-क्षय	२०७९	झापाटोल, औलोटोल	झापाटोलमा पहिरोले विद्यालयमा क्षती, खानेपानीको धारामा क्षती, सडकमा क्षती, २ वटा घर विस्थापित भएको औलो टोलमा पहिरोले १ घर भत्किएको, २ वटा घरहरु जोखिम अवस्थामा रहेको, खेतीयोग्य जमिनमा क्षती, भाटेनी पहिरोले वस्ती जोखिममा रहेको, खानेपानी अवरुद्ध भएको, सा.व.को वन क्षेत्रमा क्षती	झापाटोलको पहिरोको अनुगमन गरी राहतको लागि प्रक्रिया अघि बढाएको, समुदायको प्रयासबाट खानेपानीको योजना मर्मत गरेको
नदी तथा खोला कटान	२०६० देखि	भिमला खोला	भिमला खोलाले वर्षेनी खेतीयोग्य जमिनका कटान गर्ने गरेको २०६० र २०७० मा सिंचाई कूलोमा क्षती गरेको	समुदायको प्रयासबाट भत्किएको कूलोको मर्मत गरेको
खडेरी	२०५५ २०६२ २०७३, २०७४, २०७८	सबै वस्तीहरु	हिउँदे वर्षा नभएकोले हिउँदे उत्पादन नभएको, मकै र धानबाली पनि ढिलो रोपेकोले उत्पादनमा कमी ल्याएको, वन डढेलोले बढी असर गरेको, पानीका मुहानहरु सुकेका	कृषि उत्पादन कमी भएको हुँदा बजारबाट किनेर ल्याउने गरेको
मानव रोग	२०७७, २०७८	सबै वस्तीहरुमा	कोभिडले सबै वस्तीहरुमा जनजीवन प्रभावित, ५ जनाको मृत्यु भएको	स्वास्थ्य सर्तकता अपनाएको
मानव रोग	२०६५	सबै वस्तीहरुमा	सबै वस्तीहरु झाडापाखाला फैलिएको, जनजीवन प्रभावित भएको, औषधी उपचार गर्न कठिनाई भएको	स्वास्थ्य चौकी तथा मेडिकलबाट ओषधी ल्याएर खाएको
कृषिमा रोग	२०६०	सबै वस्तीहरुमा	मकै र फोजी किराले क्षती गर्ने गरेको, गहुँमा सिंदुरे, धानमा कालो पोके, आलुमा डढुवा लाग्ने गरेको, तरकारीहरुमा पनि विभिन्न रोगहरु देखा परेको	खासै प्रयास नगरेको, केही कृषकहरु स्थानीय एग्रोभेटबाट ल्याएर बिसादी प्रयोग गर्ने गरेको
पशुपंक्षीमा रोग	२०६५ साल देखि	सबै वस्तीहरुमा	बाखामा पि.पि.आर., पखाला, निमोनिया बाह्य तथा आन्तरिक परिजिबिहरुको असर बढ्दै गएको, २०७७ मा करिब १५० वटा बाखाहरु मरेको	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
पशु पंक्षीमा रोग	२०८०	सबै वस्तीहरुमा	गाईगोरुमा लम्पी स्किन रोगले महामारीको रुप लिएको । वडा भरी करिब ३० वटा गाईगोरुहरु मरेका	स्थानीय स्तरमा उपचार गरेको
वन डढेलो	२०६० देखि	वन क्षेत्रमा	प्रत्येक वर्ष वन क्षेत्रमा डढेलोले बोटबिरुवा, चराचुरिङ्गी सबैलाई असर पुर्‍याउने गरेको ।	समुदायले संयुक्त प्रयासबाट निभाउने कार्य गरेको ।
वन डढेलो	२०७०	साबिक वडा नं ८ को वन क्षेत्र	वन क्षेत्रमा डढेलोले बोटबिरुवा, चराचुरिङ्गी सबैलाई असर पुराएको, वनको डढेलो वस्तीमा फैलिएर ३ वटा गोठहरु जलेको, मल नष्ट भएको	समुदायले निभाउने प्रयास गरेको ।
वन्य जन्तु आतंक	२०६० देखि	सबै वस्तीहरुमा	बँदेल, बाँदर, स्याल जस्ता वन्य जन्तुले खेतीपाती, अन्नबाली तथा फलफूलमा नोक्सान गर्ने गरेको,	धपाउने गरेको

प्रकोप	घटना घटेको साल	वस्ती वा स्थान	प्रकोपले पारेका असरहरु	प्रकोपसँग जुध्न समुदायले गरेका प्रयासहरु
			पछिल्लो वर्षमा वन्यजन्तु आतंक बढ्दै गएको	
मिचाहा प्रजाती	२०६५ देखि	सबै वस्तीहरुमा	वन तथा खेतीयोग्य जमिनमा बनमारो, कालो राउन्ने जस्ता मिचाहा प्रजातीहरुले गर्दा वनमा घाँस तथा रुख प्रजातीमा असर गरेको, कृषि तथा पशुपालनामा पनि असर गरेको	खेतबारीको उखेलेर फाल्ने गरेको
असिनापानी	२०७४	सबै वस्तीहरु	तरकारी सुन्तला, तरकारी तथा धानबालीमा क्षती गरेको, करिब १५०० मुरी धान नष्ट गरेको	केही प्रयास नभएको
हावाहुरी	२०५५	सबै वस्तीहरु	घरका र विायलयको छानामा क्षती गरेको	केही प्रयास नभएको

३.२.२ स्रोत तथा प्रकोप नक्शांकन

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जूमा अन्तरगत नगरपालिका स्तरीय गोष्ठिमा प्रत्येक वडामा भएका श्रोत, साधन तथा प्रकोपहरुको पहिचान गरी सहभागीतामूलक तरिकाबाट श्रोत तथा प्रकोप नक्शा तयार गरिएको थियो । यस नक्शाले संकटासन्न वस्ती तथा वडाहरु पहिचान गर्न मद्दत गर्दछ ।

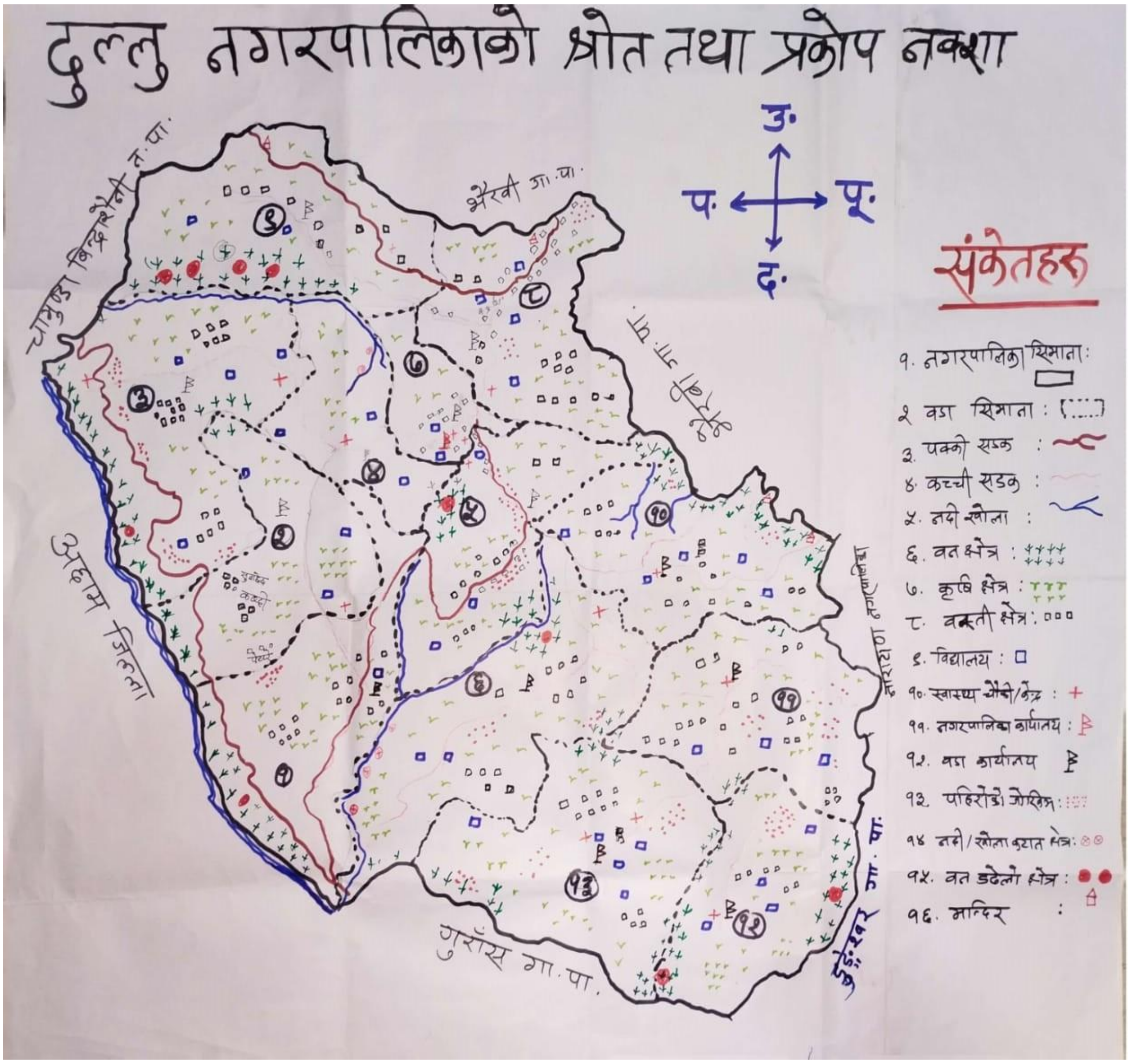

चित्र नं. ५ : दुल्लू नगरपालिकाको श्रोत तथा प्रकोप नक्सा

३.२.३ भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारीत प्रकोपहरुको जोखिम विश्लेषण

ऐतिहासिक घटनाक्रमका साथै भौगोलिक सूचना प्रणालीबाट प्राप्त सूचनाहरुको आधारमा पनि दुल्लू नगरपालिकामा भएका विभिन्न प्रकोपहरुको जोखिमको अवस्था विश्लेषण गरिएको थियो ।

क. पहिरोको जोखिम

पहाडी क्षेत्र भएकाले यस नगरपालिकाको मुख्य प्रकोपहरु मध्ये पहिरो तथा भू-क्षय प्रमुख रहेको छ । पहिरोबाट खेतीयोग्य जमीन, वस्ती तथा घरहरु, सामुदायिक पूर्वाधारहरु तथा अन्य प्राकृतिक स्रोतहरु जोखिममा रहेको देखिन्छ । भौगोलिक सूचना प्रणालीबाट प्राप्त पहिरोको नक्शालाई विश्लेषण गर्दा सबै वडाहरुमा पहिरोहरु जोखिम क्षेत्रहरु देखिन्छ । यस नगरपालिकको ८.१३ % भू-भाग पहिरोको अति उच्च जोखिममा देखिन्छ भने २४.९४ % भू-भाग पहिरोको उच्च जोखिममा देखिन्छ । त्यसैगरी २८.४८ % भू-भाग मध्यम र ३८.४५ % भू-भाग न्यून जोखिममा रहेको दखिन्छ । उच्च ताथा अति उच्च जोखिममा रहेको भू-भागको प्रतिशतलाई आधार मान्दा भने वडा नं. १, ४ र १० अन्य वडाको तुलनामा पहिरोको दृष्टिकोणले बढी जोखिममा रहेको देखिन्छन् । वडागत रुपमा पहिरोको जोखिमको अवस्था तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ६ : वडागत रुपमा पहिरोको जोखिमको अवस्था

वडा नं.	न्यून	मध्यम	उच्च	अति उच्च	जम्मा
१	३८७.०६	३६३.६५	३९५.७२	१६६.३२	१३१२.८
२	३५२.७२	२९६.५२	३०८.१६	१०३.११	१०६०.५
३	७६४.२	४०१.९३	३१९.२५	१०२.८९	१५८८.३
४	१८८.५४	२३०.७३	२३०.११	६६.२८६	७१५.६७
५	३०७.१३	४१७.६१	३५६.११	११२.३	११९३.२
६	६८४.७६	४७२.४४	३८६.४५	१२७.८७	१६७१.५
७	१८२.९३	१२०.२९	६४.३०२	९.७८९५	३७७.३१
८	२९३.७४	३६५.१९	३२७.८	८७.९८२	१०७४.७
९	९६५.५२	२६७.२४	१०७.११	१३.५७७	१३५३.४
१०	३६८.२९	४०६.०४	४०२.५१	१२६.३७	१३०३.२
११	५४३.२७	३२४.२६	३४२.०८	१३९.०४	१३४८.७
१२	४०६.९९	२८८.६२	२६७.२८	८१.७३३	१०४४.६
१३	५७१.५५	५०१.७१	३९५.९८	१३४.८३	१६०४.१
जम्मा	**६०१६.७**	**४४५६.२**	**३९०२.९**	**१२७२.१**	**१५६४८**
प्रतिशत	**३८.४५ %**	**२८.४८ %**	**२४.९४ %**	**८.१३ %**	**१००.०० %**

श्रोत : FRTC, 2022 , Landcover of Nepal[Data Set]FRTC

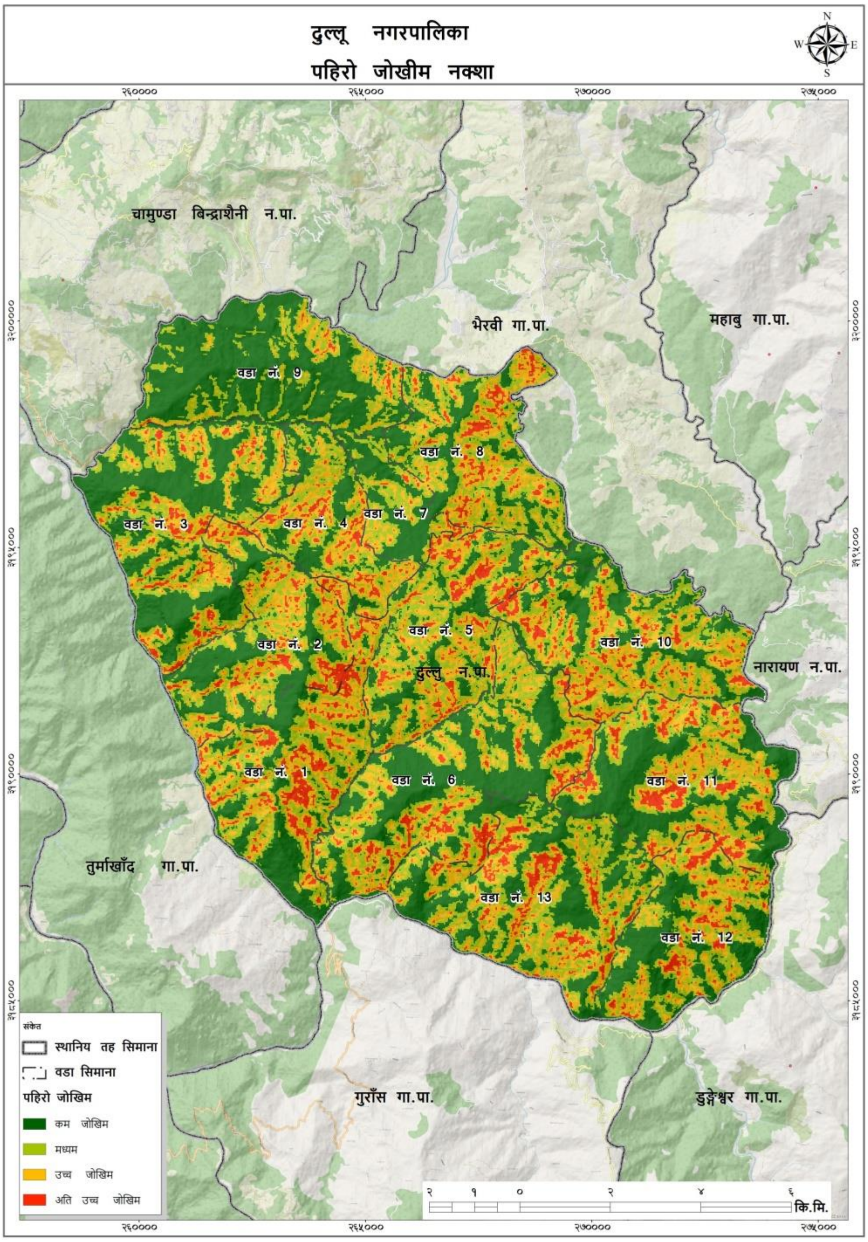

चित्र नं. ६ : दुल्लू नगरपालिकाको पहिरोको जोखिम नक्शा

ख. बाढी तथा खोला कटानको जोखिम

दुल्लू नगरपालिका भएर बग्ने मुख्य खोलाहरु छामखोला, लोहोरे खोला र पादुका खोला हुन भने अन्य खोलाहरुमा नेपागाड, नाभिस्थान खोला, श्रीस्थान खोला, रेवती खोला, सोतखोला, गडाज्यूला खोला, सोत खोला, मालीगाड बडीपाटी खोला, तरियाखोला र घट्टेखोला आदि रहेका छन् । कर्णाली नदी पनि यस नगरपालिका भएर बग्छ । यस नगरपालिकाको नदी तथा खोलाहरुको आसपासको क्षेत्रहरुमा बाढी, कटान तथा भू-क्षयको जोखिम देखिन्छ जुन तलको नक्शामा रातो रंगले देखाईएको छ ।

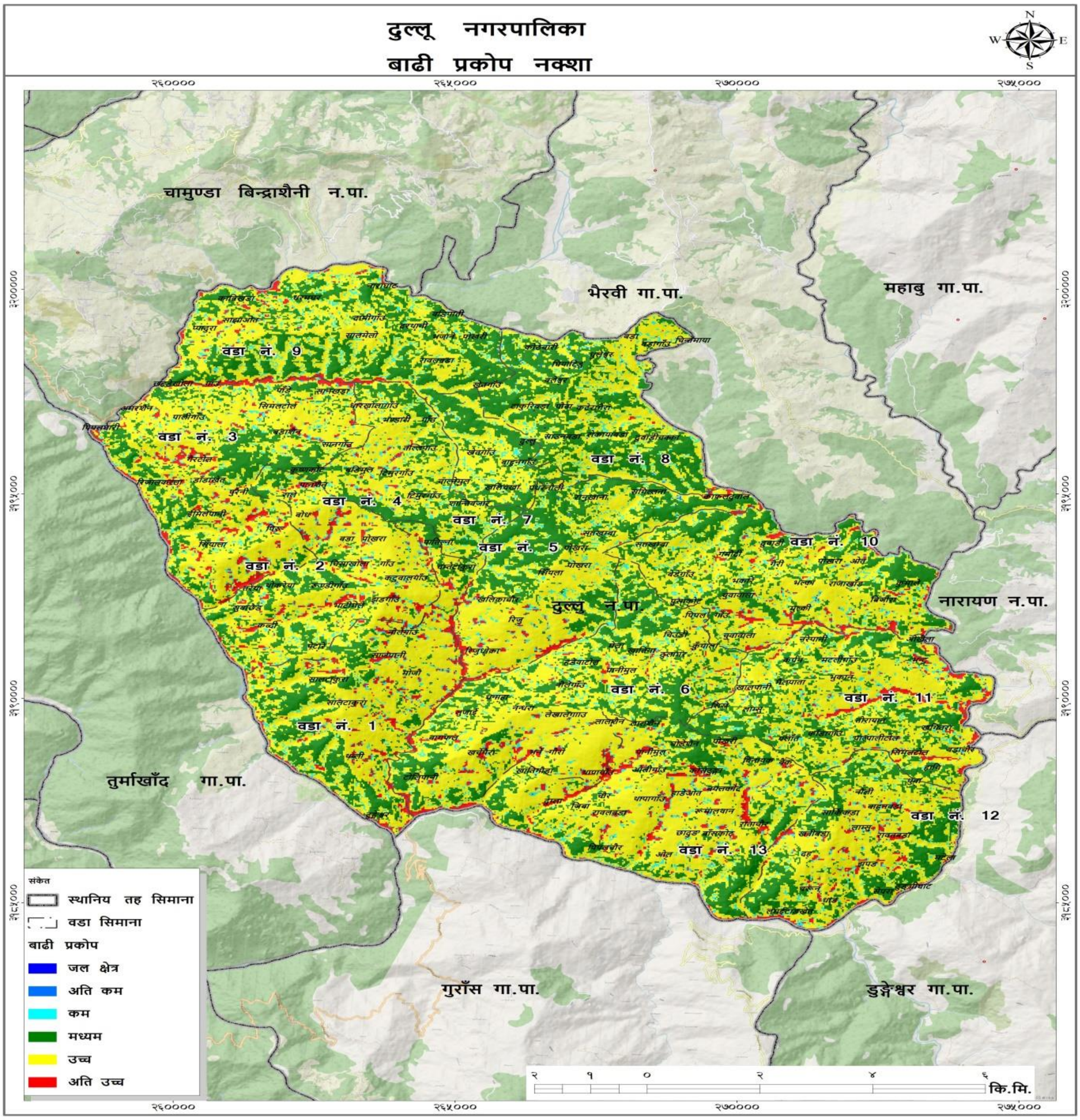

चित्र नं. ७ : दुल्लू नगरपालिकाको बाढी तथा खोला कटानको जोखिम नक्शा

घ. वन डढेलोको जोखिम

बढ्दो खडेरीले गर्दा यस नगरपालिकामा वन डढेलोका घटनाहरु बढ्दै गएको देखिन्छन् । भौगोलिक सूचना प्रणालीको आधारमा तयार गरिएको वन डढेलो नक्शा तथा सूचनालाई विश्लेषण गर्दा वडा नं. ९ र ३ का भू-भागहरु वन डढेलोको उच्च जोखिममा देखिन्छन् ।

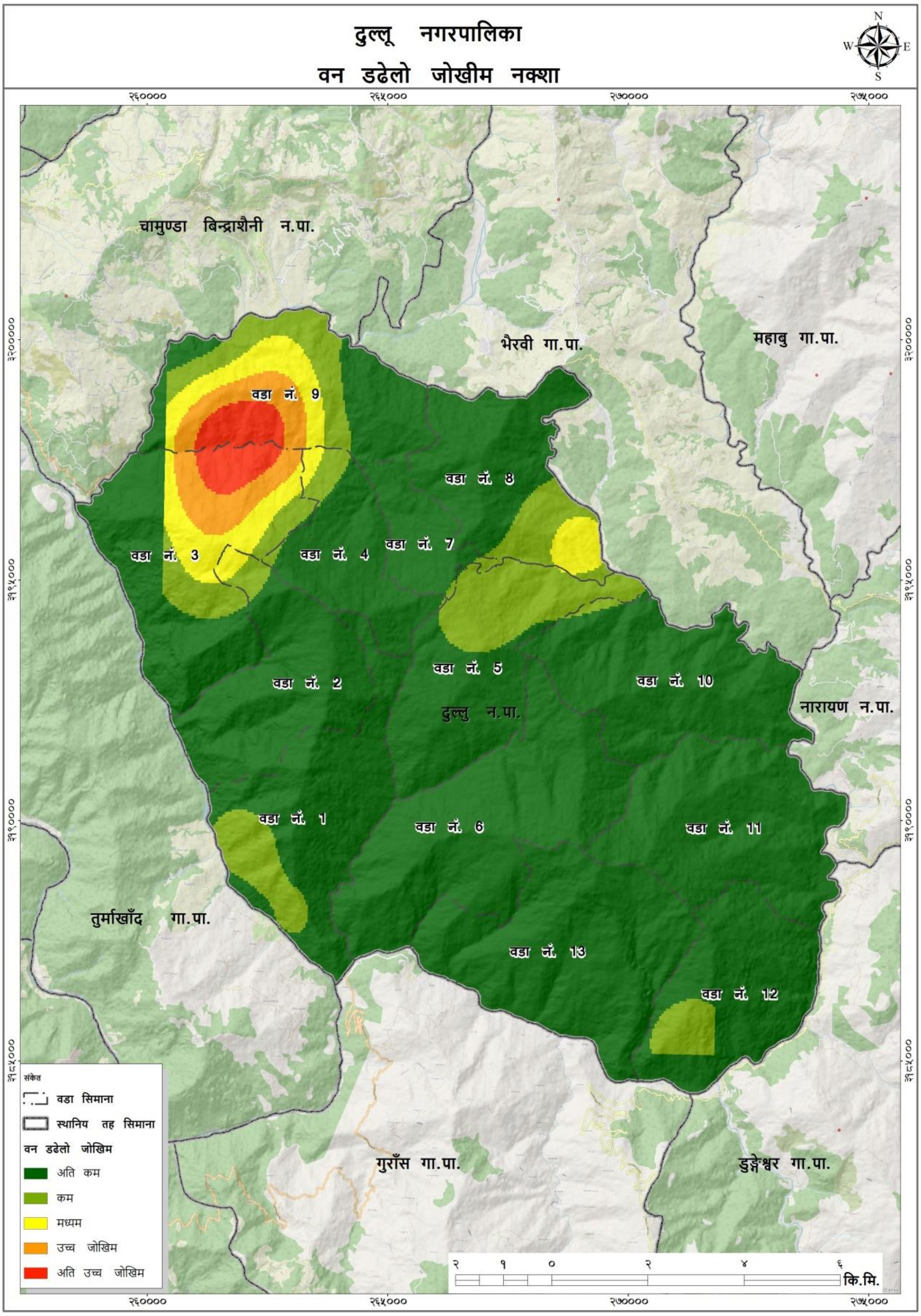

चित्र नं. ८ : दुल्लू नगरपालिकाको वन डढेलोको जोखिम नक्शा

ङ) भू-उपयोग समायोजनको अवस्था

नेपाल सरकारको Land Reform Mapping Project (LRMP)ले भू-क्षमताको आधारमा नेपालका भू-भागहरुलाई आठ वर्गमा (Class I to Class VIII) वर्गीकरण गरेको छ । जसमध्ये Class I पर्ने जमिन कम भिरालो, कम ढुङ्गाहरु भएको र बढी पानी सोस्न सक्ने किसिमको हुने भएकाले यस्तो जमिनलाई कृषि लगायतका जुनसकै प्रयोजनको लागि पनि निर्बाद

रुपमा उपयोग गर्न सकिन्छ भने Class II र सो भन्दा माथिका Class हरुमा पर्ने जमिनहरुको क्रमश भिरालोपन तथा ढुङ्गाको मात्रा बढ्दै जाने र पानी सोस्ने क्षमता घट्दै जाने भएकोले यस्तो जमिनहरुमा कृषिजन्य गतिविधिहरु गर्दा भू-क्षयको सम्भावना पनि क्रमश बढ्दै जाने हुन्छ । यसर्थ Class VIII पर्ने जमिनलाई सुन्दर दृष्यावलोकन लगायत सिमित प्रयोजनको लागि मात्र उपयोग गर्न सकिन्छ । यसै भू-क्षमता नक्शा र भू-उपयोग नक्शाको समायोजन गरेर भू-उपयोग समायोजन नक्शा तयार गरिन्छ । यसरी तयार गरिएको दुल्लू नगरपालिकाको भू-उपयोग समायोजन नक्शाको अध्ययन गर्दा Class IV पर्ने जमिन वन क्षेत्रले पूर्णरुपले ढाकिनुपर्ने जमिन भएता पनि यहाँ खेतिपाती लगायतका विभिन्न गतिविधिहरु भइरहेको छ । यसरी Class III पर्ने तर खेतीपातीका क्रियाकलापहरु भईरहेका यस नगरपालिकाको भू-भागको जम्मा क्षेत्रफल करिब ५७.५ वर्ग कि.मि. रहेको छ जुन पहेलो रंगले छुट्याइएको छ र Class IV मा पर्ने तर खेतीपातीका क्रियाकलापहरु भईरहेका भु-भागहरुको जम्मा क्षेत्रफल करिब २५.५ वर्ग कि.मि. रहेको छ जुन नक्शामा रातो रंगले छुट्याइएको छ । त्यसैगरी Class VIII मा पर्ने तर खेतीपातीका क्रियाकलापहरु भईरहेका भु-भागहरुको जम्मा क्षेत्रफल करिब १.५ वर्ग कि.मि. छ जुन बैजनी रंगले छुट्याईएको छ । यस्ता ठाउँहरुमा कृषि जन्य कृयाकलापहरु गर्दा संरक्षणका कृयाकलापहरु अवलम्बन गरिनु जरुरी भएको छ ।

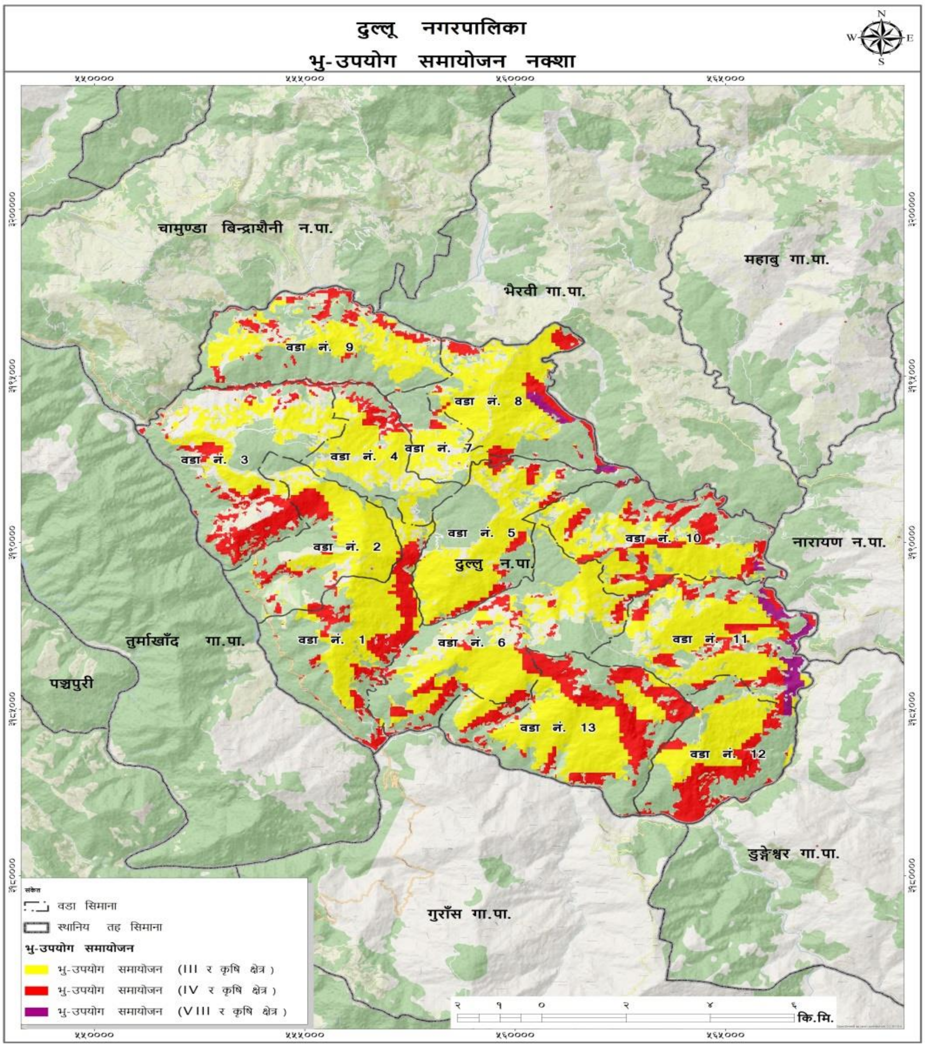

चित्र नं. ९ : दुल्लू नगरपालिकाको भू उपयोग समायोजनको नक्शा

३.२.३ प्रकोपहरुको स्तरीकरण

वडागत रुपमा ऐतिहासिक समयरेखा विधिबाट पहिचान भएका १० ओटा जलवायुजन्य प्रकोपहरुको जोडागत स्तरीकरण गरिएको थियो । जोडागत स्तरीकरण गर्दा प्रकोपको बारम्बरता र प्रकोपले जनजीवनमा पारेको नकारात्मक प्रभावको तिब्रतालाई आधार मानिएको थियो । कुनै वडाको प्रकोपहरुको जोडागत स्तरीकरण गर्दा १० वटा प्रकोपहरु मध्ये त्यस सबै भन्दा कम असर पारेको प्रकोपले न्यन -१ स्कोर प्राप्त गरेका छ भने त्यस वडामा सबैभन्दा बढी असर पारेको प्रकोपले उच्च -१० स्कोर पारेको छ । यसरी नै प्रत्येक वडामा कुनै प्रकोपले पारेको असरलाई वडा तहको जोडागत स्तरीकरणमा प्राप्त (न्यून- १ देखि उच्च -१०) स्कोरलाई जोडेर सम्रग नगरपालिकामा त्यस प्रकोपको स्कोर निकालिएको थियो जसका आधारमा प्रकोपहरुको स्तरीकरण गरिएको थियो । यस विधिबाट गरिएको विश्लेषण अनुसार पहिरो, वन्यजन्तु आतंक र खडेरी क्रमशः पहिलो, दोस्रो र तेस्रो स्तरमा रहेका छन् । बिशेष गरी यी प्रकोपहरुका कारणले कृषि योग्य जमिनमा क्षती पुगेको छ, कृषि उत्पादनमा कमी भएको छ, पानीका श्रोतहरुमा कमी भई, सिंचाई पशुपालनका साथै स्वच्छ पिउने पानीमा अभाब निम्ताएको छ जसका कारणले महिलाहरुमा कार्यबोझ बढेको छ । पशु चौपाया तथा परिवारको लागि टाढाबाट पानी संकलन गर्नाले पाठेघर खस्ने समस्याहरु बढ्दै गएका छन । त्यसै गरी अन्य प्रकोपहरु कृषि तथा पशुमा रोग चौंथो, मिचाहा प्रजाती पाँचौं, मानव रोग छैठौं स्तरमा रहेका छन् । असिनापानी सातौं, वन डढेलो आठौं, बाढी तथा खोला कटान नवौं र हावाहुरी दशौं स्तरमा रहेका छन् । अतः नगरपालिकाले आफ्नो योजना तथा वजेट तर्जुमा गर्दा पहिरो, वन्यजन्तु आतंक, खडेरी, कृषि तथा पशुमा रोग, मिचाहा प्रजाती लगायतका प्रकोप तथा जोखिमहरुलाई ध्यान दिदैं यसबाट उत्थानशील हुने किसिमका योजना तथा कार्यक्रमहरु तर्जूमा गर्नुपर्ने देखिन्छ । प्रकोपहरुको स्तरीकरणलाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ७ : प्रकोपहरुको स्तरीकरण

प्रकोपहरु	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं. ३	वडा नं. ४	वडा नं. ५	वडा नं. ६	वडा नं. ७	वडा नं. ८	वडा नं. ९	वडा नं. १०	वडा नं. ११	वडा नं. १२	वडा नं. १३	जम्मा स्कोर	स्तर
पहिरो	१०	९	९	९	१०	१०	८	१०	७	९	१०	१०	१०	१२१	पहिलो
बाढी तथा खोला कटान	७	१	२	१	१	३	१	३	६	३	३	३	३	३७	नवौं
खडेरी	९	८	७	८	८	८	१०	८	९	८	७	९	९	१०८	तेश्रो
कृषि तथा पशुपंक्षिमा रोगकिरा	६	७	६	७	७	८	६	६	५	७	६	७	५	८३	चौंथो
असिनापानी	३	५	३	५	५	५	७	१	१	५	१	२	२	४५	सातौं
मिचाहा प्रजाती	५	६	८	६	३	९	४	७	८	६	८	५	७	८२	पाँचौं
वन डढेलो	२	२	४	२	२	१	२	४	३	२	४	४	६	३८	आठौं
हावाहुरी	१	३	१	३	६	२	३	२	२	१	२	१	१	२८	दशौं
मानव रोग	४	४	५	४	४	६	५	५	४	४	५	६	४	६०	छैठौं
बन्यजन्तु आतंक	८	१०	१०	१०	९	७	९	९	१०	१०	९	८	८	११७	दोश्रो

३.२.४ जलवायु परिवर्तनबाट प्रभावित समूह, लिंग तथा समुदाय पहिचान

जलवायुजन्य प्रकोपको असर व्यक्ति, परिवार र समुदायको क्षमता, श्रोत तथा अनुकूलन क्षमतामा निर्भर हुने हुदाँ प्रकोपहरुले फरक फरक उमेर समूह, लिङ्ग, जातजाति, आर्थिक र सामाजिक अवस्था अनुसार फरक फरक प्रभाव पारेको हुन्छ । यस विधिको प्रयोग गरी यस नगरपालिका भएका जलवायुजन्य प्रकोपहरुको असर तथा प्रभावबाट कुन उमेर समूह, लिङ्ग, जातजाति, आर्थिक र सामाजिक अवस्थाका समुदायहरु तुलानात्मक रुपमा बढी प्रभावित हुन्छन् भन्ने विश्लेषण गरिएको थियो । विश्लेषणबाट समग्रमा लैंगिक हिसावमा महिला, उमेर समूहमा जेष्ठ नागरीक तथा बालबालिकाहरु, सामाजिक समूहमा एकल महिला तथा अपागंता भएको समुदायका सदस्यहरु साथै आर्थिक स्तरको हिसाबले अति विपन्न घरधुरीहरु तुलानात्मक रुपमा उच्च प्रभावित हुने देखिएको छ भने जातिगत रुपमा दलित घरधुरीहरु अन्य जातिका भन्दा उच्च प्रभावित एवं संकटासन्न हुने गरेको देखिएको छ । यस विधिको प्रयोगले नगरपालिकामा रहेको लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरणको स्थितीको समेत उजागर गर्न मद्दत गरेको छ । यसरी यी उच्च प्रभावित समूह तथा वर्गहरुलाई अनुकूलन कार्ययोजनाले कसरी सम्वोधन गर्न सकिन्छ भन्ने साझा बुझाई बनाउन पनि सहयोग पुगेको थियो ।

तालिका नं. ८ : जलवायु परिवर्तनबाट प्रभावित समूह, लिंग तथा समुदायको पहिचान

प्रकोप	प्रकोपका असर तथा प्रभावहरु	स्थान वडा	प्रकोपबबाट प्रभावित संकटासन्नता वर्ग														
			उमेर समूह				लिंग		आर्थिक स्तर				सामाजिक स्तर		जातजाति		
			बालबालिका	युवा	वयस्क	वृद्धवृद्धा	महिला	पुरुष	अति विपन्न	विपन्न	मध्यम वर्ग	सम्पन्न वर्ग	अपांगता भएका व्यक्ति	एकल महिला	दलित	जनजाती	बा/क्षे/ठ/स
पहिरो	कृषि भूमीमा क्षती, तथा जमीन घर गोठमा क्षती, पशुचौपायको क्षती मानविय क्षती, खानेपानीमो मुहान तथा पूर्वाधारहरुमा क्षती	सबै वडाहरु	***	*	**	***	***	**	***	**	**	*	***	***	****	**	**
बाढी	भौतिक पूर्वाधारहरुको (सिँचाई कुलो, बाटोहरु) क्षती हुदाँ खेतियोग्य जमीन बगाएको, मानविय क्षती	सबै वडाहरु	***	*	**	***	***	**	***	**	**	*	***	***	****	**	**
खडेरी	खाद्यान्न उत्पादनमा कमी भई खाद्य संकट, वनको बोट विरुवाहरु सुक्दै गएका, पानीको मुहानहरु सुक्दै गएका	सवै वडाहरु	**	*	**	***	***	***	***	**	**	*	***	***	****	**	**

प्रकोप	प्रकोपका असर तथा प्रभावहरु	स्थान वडा	प्रकोपबबाट प्रभावित संकटासन्नता वर्ग														
			उमेर समूह				लिंग		आर्थिक स्तर				सामाजिक स्तर		जातजाति		
			बालबालिका	युवा	वयस्क	वृद्धवृद्धा	महिला	पुरुष	अति विपन्न	विपन्न	मध्यम वर्ग	सम्पन्न वर्ग	अपांगता भएका व्यक्ति	एकल महिला	दलित	जनजाती	बा/क्षे/ठ/स
वन डढेलो	वन विनाश तथा क्षयीकरण, घाँस दाउरा र काठहरु क्षती हुदाँ घाँस दाउरा आपूर्तिमा कमी, जैविक विविधतामा ह्रास	सवै वडाहरु	***	*	**	***	***	***	***	***	**	*	***	***	****	**	**
कृषि तथा पशुमा रोग	उत्पादनमा कमी, स्थानीय बिउविजन लोप हुँदै गएको, कृषि बाली, तरकारी, फलफूल, पशुचौपायमा विभिन्न रोगहरु लागेर पशुपालनमा असर	सवै वडाहरु	**	*	**	***	***	***	***	***	**	*	***	***	***	**	**
हावाहुरी	अन्न तथा फलफुलमा क्षती र उत्पादनमा ह्रास । घर, गोठ तथा विद्यालयका छाना उडाएको क्षती	सवै वडाहरु	***	*	**	***	***	***	***	***	**	*	***	***	***	**	**
असिना	अन्नबाली, तरकारी बाली तथा फलफुलमा क्षती उत्पादनमा ह्रास	सवै वडाहरु	***	*	**	***	***	***	***	***	**	*	***	***	***	**	**
मिचाहा प्रजाति	जैविक विविधतामा ह्रास, वन पैदावारको उपलव्धतामा कमी आएको । कृषि उत्पादनमा कमी	सवै वडाहरु	**	*	**	***	***	***	***	***	**	*	***	***	***	**	**
मानव रोग	मानवीय क्षती भएको, आर्थिक खर्चमा वृद्धि भएको , लगकडाउनले गर्दा आवजावतमा कठिनाई, झाडा पखाला लगायत रोगहरुले माहामारीको रुप लिएको	सवै वडाहरु	***	*	**	***	***	***	***	***	**	*	***	***	***	**	**
बन्यजन्तु आतंक	तरकारी बाली, अन्नबाली तथा फलफूलमा क्षती	सवै वडाहरु	**	*	**	***	***	***	***	***	**	*	***	***	***	**	**

नोट : *** उच्च, **मध्यम , * न्यून

३.२.५ प्रकोपको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण

यस विधिको प्रयोगबाट प्रकोपको प्रभाव, प्रभावको मुख्य क्षेत्र विश्लेषण गर्नुका साथै प्रकोपसँग जुध्नका लागि गरिने अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण गरिएको थियो । यो विधि प्रयोग गर्दा प्रभावको स्तर र अनुकूलनका प्रयासहरुको स्तर दुबैलाई ०.५ देखी ३ अंक भार दिई विश्लेषण गरिएको थियो जसमा ०.५ भन्नाले न्यून प्रभाव तथा प्रयास र ३ भन्नाले सबैभन्दा उच्च प्रभाव तथा प्रयास भन्ने बुझिन्छ ।

तालिका नं. ९ : प्रकोपहरुको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण

क्र.सं.	प्रकोप	असर तथा प्रभावहरु	स्तर	अनुकूलनका उपायहरु	स्तर
१	पहिरो	• मानविय क्षती • घर गोठमा क्षती • पशु चौपाया मरेका • सडकमा क्षती • खेतीयोग्य जमिनमा क्षती • वन जंगलमा क्षती • सिंचाई कुलोमा क्षती • पानीको मुहानमा तथा पानीका योजनामा क्षती	३	• घर भत्किएका घरधुरीहरुलाई सुरक्षित स्थानमा बसाई सरेको • स्थानिय स्तरमा ढुंगाका गाराहरु लगाएर पहिरो नियन्त्रण गरेका • क्षती भएका सिंचाई कुलो तथा पानीका मुहान तथा खानेपानीका योजनाहरु मर्मत गरेको • केही घरधुरीहरुलाई नगरपालिकाबाट राहात उपलब्ध गराईएको	१
२	बाढी तथा नदी कटान	• खेती योग्य जमिन कटान, वाली नाली नष्ट • सिंचाई कुलोमा क्षती • पानीका मुहानमा क्षती	१.५	• जैविक वाधहरु (चेट) निर्माण, • तारजाली तथा तटब्न्ध निर्माण • सिंचाई कुलो मर्मत • क्षती भएका खेतीयोग्य जमिनको पुनः निर्माण	१
३	खडेरी	• प्राय जसो सबै पानीका मुहान पानीको मात्रा घटेको, केही पानीका मुहान सुकेका • अन्न उत्पादनमा कमी, हिउँदे बाली मा धेरै असर गरेको कृषि योग्य जमिन बझो छाडने अवस्था • वन तथा जैविक विविधतामा क्षती • आगलागिका घटनाहरुमा वृद्वि	३	• पानीको मुहानहरु संरक्षणका कार्य गरेको • थोपा सिंचाई प्रयोग • साना सिंचाई योजनहरु निर्माण गरेको, खेतहरुमा पक्कि सिंचाई कूलो निर्माण गरेको	१
४	मानवमा रोग	• झाडा पखालाले मानविय महामारीको रुप लिएको, केही मानिसहरुको मृत्यु भएको • कोभिडले जनजीवन प्रभावित, केही मानिसहरुको मृत्यु • महिलाहरुमा पाठेघर खस्ने समस्याहरु बृद्धि भएको	२.५	• स्थानीय स्वास्थ्य चौकि तथा क्लिनिकहरुमा औषधी उपचार, केहीले उपचारको लागि सुर्खेत नेपालगंज जस्ता शहरमा पुर्याई उपचार गरेको	१.५
५	कृषि तथा पशुपंक्षी रोग	• अन्नबाली, तरकारी बाली तथा फलफूल साथै पशु चौपाया तथा कुखुरामा विभिन्न रोगहरु बढ्दै गएको • वालीनाली उत्पादनमा कमी • स्थानिय परम्परागत वालीका विउविजनहरु लोप भएको • वर्षेनी रोगको कारणले सयौं खसी बाखाहरु मरेका • लम्पी स्किन रोगले महामारीको रुप	३	• घरेलु उपचार गरेको • स्थानीय एग्रोभेटहरुबाट औषधी ल्याएर उपचार गरेको • कृषिमा नयाँ प्रजातीका धान गँहु तथा मकै लगाउने गरेको • खेतबारीमा खरानी, असुरो, पिनाको प्रयोग गरेको • केहीले स्थानीय एग्रोभेट तथा कृषि सेवा केन्द्रबाट विषादी ल्याएर प्रयोग	१

क.सं.	प्रकोप	असर तथा प्रभावहरु	स्तर	अनुकूलनका उपायहरु	स्तर
		लिएको, सयौं गाई गोरुहरु मरेका		गर्ने गरेको	
६	वन डढेलो	• वोटविरुवाहरु नष्ट • जनावरहरुको क्षती • जैविक विविधतामा ह्रास	१.५	• उपभोक्ताहरुद्धारा आगो निभाउने कार्य गरेको	१
७	हावाहुरी	• स्कुल तथा घरका छानाहरु उडाएको • जंगलमा वोटविरुवाहरु ढलेको • मकै वालीमा क्षती	१.५	सामुदायिक वनहरुवाट काठ सहयोग, जनश्रमदान गर्ने, खरका छाना विस्थापित गर्दै टिन र ढुङ्गा लगाउने	१
८	असिना-पानी	• धानबालीमा, गहुबाली, फलफूल तथा तरकारी बालीमा क्षती	१	केहि उपाया नभएको	०.५
९	मिचाहा प्रजाति	• बनमारोले रैथाने घाँसहरु हराएको, • वारीका काल्ना तथा वारीमा भएका मिचाहा प्रजाती (कालो राउन्ने, बनमारो) को कारणले कृषि उत्पादनमा कमी	२.५	• झाडि सफाई गर्ने गरेको • बारीको उखेलेर फाल्ने गरेको	१
१०	वन्यजन्तु आतंक	• बाँदर र बँदेलले गर्दा कृषि बाली, फलफूल तथा तरकारी बालीमा क्षती	३	• समुदाय मिलेर वन्यजन्तुलाई धपाउने गरेको	१

पहिरो, खडेरी, वन्यजन्तुको आतंक, कृषि तथा पशुपंक्षिमा रोगहरुको बारम्बारता बढ्दो धेरै भएको र ती प्रकोपहरुले जीबिकोपार्जनका सम्पतीहरुमा धेरै नकारात्मक असरहरु पारिरहेकोले ती प्रकोपहरुको असरहरु धेरै दखिन्छ भने त्यस्ता प्रकोपहरुको सामना गर्नको लागि भई रहेका प्रयास तथा उपायाहरु असरहरुको तुलनामा न्यून देखिन्छ । तसर्थ त्यस्ता प्रकोपहरुसँग जुध्नको लागि थप उपायाहरु अबलम्बन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

उक्त प्रकोपहरुको प्रभाव तथा असरहरु र तिनीहरुसँग सामना गर्न अपनाइएका प्रयासहरुको सहभागितात्मक मानहरुलाई तलको ग्राफमा प्रस्स्तुत गरिएको छ ।

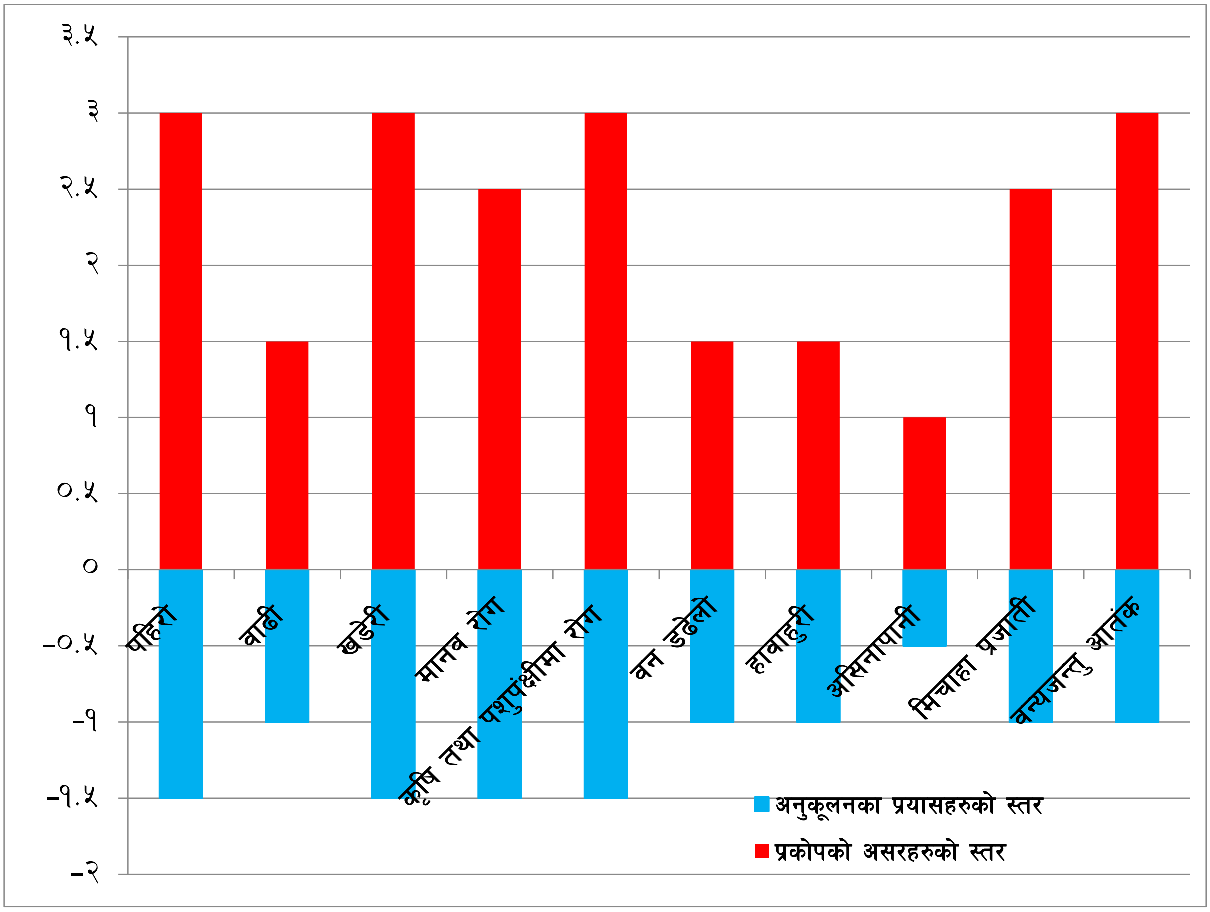

चित्र नं. १० : प्रकोपहरुको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण

माथि उल्लेखित जोखिमको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण विधिबाट पहिचान गरिएका प्रकोपहरुको मूल्यांकन तथा अनुकूलनको क्षमताको लेखाजोखालाई चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ । उक्त चित्रको विश्लेषण गर्दा यस वडामा सबैभन्दा बढी पहिरो तथा भुक्षय, वन्यजन्तु खातंक खडेरी र कृषि तथा पशुमा रोग जस्ता प्रकोपहरुले बढी असर पारेको देखिन्छ र यी प्रकोपहरु बारम्बार दोहोरिएको पनि पाईएको छ । यस्ता प्रकोपहरुको प्रभावहरुसँग जुध्न सक्ने क्षमता न्यून रहेको देखिन्छ । यस विश्लेषणले प्रकोपहरुसँग जुध्न सक्ने क्षमता विकास हुन अझै समय लाग्ने र त्यतिबेलासम्म धेरै नै क्षती हुने देखिन्छ । तसर्थ यस अनुकूलन योजनामा ती प्रकोपहरुसँग जुध्न तुरुन्तै अवलम्बन गर्न सकिने अल्पकालिन तथा दिर्घकालिन अनुकूलनका उपायहरु समावेश गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

३.२.६ कार्यबोझको विश्लेषण

यो विधि प्रयोग गरी, समुदायमा आधारित रूपमा किशोर, किशोरी, महिला, र पुरुषको कार्य विभाजन कसरी गरिएको भनि विश्लेषण गरिएको छ। २४ घण्टा भित्र गरिने घरायसी र वाह्य कामका व्यस्ततालाई आर्थिक रूपमा अनुमान गरी सवल वर्ग पहिचान गरिने र सिमान्तिकृत र कमजोर वर्गको पक्षमा ध्यान दिएर कार्ययोजना तयार गर्न सकिने भएकोले यस अध्ययन गरिएको हो ।

तालिका नं. १० : कार्यबोझको विश्लेषण

समय		लिङ्ग	उमेर समुह				
देखि	सम्म		५ वर्ष भन्दा मुनि	६–१४ बर्ष	१५- २५ बर्ष	२६ देखी ५९ वर्ष	६० वर्ष भन्दा माथी
विहान ५	विहान ६	महिला	सुत्ने	उठने सरसफाइ गर्ने	उठने हातमुख धुने, पानी लिने, सरसफाइ गर्ने,	पानी लिने, पुजा गर्ने, चिया पकाउने, सरसफाइ गर्ने, गाई भैसीको लागि कुँडो वनाउने	आराम गर्ने
		पुरुष	सुत्ने	उठने चिया नास्ता खाने	उठ्ने, हातमुख धुने, चिया नास्ता खाने	उठने हातमुख धुने, चिया नास्ता खाने वाहिर काममा जाने तयारी गर्ने	आराम गर्ने
विहान ६	विहान ९	महिला	उठेर हातमुख धुने, चिया नास्ता खाने	खाजा खाएर ट्युसन जाने गृह कार्य गर्ने	खाजा वनाउने, घरको काममा सघाउने तथा ट्युसन जाने	खाजा खाने, खाना वनाउने, गाइभैंसी लाइ घाँस कुँडो दिने, सार्ने, जंगल जाने,वच्चालाइ विद्यालय पठाउन तयारी गर्ने	घरको काम गर्ने खाना खाने
		पुरुष	उठेर हातमुख धुने, चिया नास्ता खाने	खाजा खाएर ट्युसन जाने गृह कार्य गर्ने	खाजा खाएर ट्युसन जाने	खाजा खाने, खेतवारीको काम गर्ने, चियाखान पसलतिर जाने गफगाफमा भुल्ने	घरको काम गर्ने खाना खाने
विहान ९	विहान १०	महिला	विद्यालय उमेरका विद्यालय जाने तयारी	विद्यालय जाने तयारी	विद्यालय, क्याम्पस जाने, घरको काममा सघाउने	खाना खुवाउने, भाडा सफा गर्ने, जंगल जाने	घरको काम गर्ने, हेरचाह गर्ने
		पुरुष	विद्यालय उमेरका विद्यालय जाने तयारी	विद्यालय जाने तयारी	विद्यालय, क्याम्पस जाने, घरको काममा सघाउने, खेलकुदमा जाने	खाना खाने, खेतवारीको काम गर्ने अन्यन्त्र जाने	घरको काम गर्ने, हेरचाह गर्ने

समय		लिङ्ग	उमेर समुह				
देखि	सम्म		५ वर्ष भन्दा मुनि	६–१४ बर्ष	१५- २५ बर्ष	२६ देखी ५९ वर्ष	६० वर्ष भन्दा माथी
विहान १०	दिँउसो १ वजे	महिला	विद्यालय उमेरका विद्यालय जाने	विद्यालय जाने पढने	विद्यालय, क्याम्पस जाने	खाना खुवाउने, गाई वाखा लाई घाँस, कुँडो पराल गर्ने, कपडा सफा गर्ने, खेतवारीको काममा जाने,	घरको काम गर्ने, हेरचाह गर्ने
		पुरुष	विद्यालय उमेरका विद्यालय जाने	विद्यालय जाने पढने	विद्यालय, क्याम्पस जाने	खाना खाने, खेतवारीको काम गर्ने अन्य काम गर्न जाने	घरको काम गर्ने, हेरचाह गर्ने
दिउँसो १	दिँउसो ३	महिला	विद्यालय उमेरका विद्यालयमा	विद्यालय जाने पढने	क्याम्पस जाने, क्याम्पस वाट फर्कने घरको तथा खेत वारीको काम गर्ने वाहिर काममा जाने	कुँडो पराल गर्ने, कपडा सफा गर्ने, खेतवारीको काममा जाने, जाने	घरको काम गर्ने, हेरचाह गर्ने
		पुरुष	विद्यालय उमेरका विद्यालयमा	विद्यालय जाने पढने	क्याम्पस जाने, क्याम्पस वाट फर्कने खेतवारीको काम गर्ने, वाहिर काममा जाने	खेतवारीको काम गर्ने तथा अन्य काम गर्न जाने	घरको काम गर्ने, हेरचाह गर्ने
दिँउसो ३	साँझ ५	महिला	विद्यालयवाट फर्कने खाजा खाने खेल्ने	विद्यालय वाट फर्कने खाजा खाने घरको काममा सघाउने	कामवाट फर्कने, नास्ता तयार गर्ने, खुवाउने घरको काम गर्ने	कामवाट फर्कने, नास्ता तयार गर्ने, खुवाउने घरको काम गर्ने	घरको काम गर्ने, हेरचाह गर्ने
		पुरुष	विद्यालय वाट फर्कने खाजा खाने खेल्ने	विद्यालय वाट फर्कने खाजा खाने खेल्ने	कामवाट फर्कने, नास्ता खाने, घुम्ने	कामवाट फर्कने, नास्ता खाने, घुम्ने	घरको काम गर्ने, हेरचाह गर्ने
साँझ ५	साँझ ७	महिला	खेल्ने, पढने	घरको काममा सघाउने पढ्ने	घरको काममा सघाउने पढ्ने	खाना तयार गर्ने, खुवाउने घरको काम गर्ने, गाई भैसि लाई थुन्ने, घाँस पराल गर्ने,	खाना खाने आराम गर्ने
		पुरुष	खेल्ने, पढने	पढने खेल्ने	पढने खेल्ने, घुम्ने	खेतवारी तथा काम वाट फर्कने खाना खाने	खाना खाने आराम गर्ने
साँझ	राती	महिला	खेल्ने, पढने	पढने	पढने, घरको	खाना तयार गर्ने	खाना खाने

समय		लिङ्ग	उमेर समुह				
देखि	सम्म		५ वर्ष भन्दा मुनि	६–१४ बर्ष	१५- २५ बर्ष	२६ देखी ५९ बर्ष	६० वर्ष भन्दा माथी
७	१०				काम गर्ने,	तथा खुवाउने भाडा तथा घर सफा गर्ने	आराम गर्ने
		पुरुष	खेल्ने, पढने	पढने	पढने, गफगाफ गर्ने, घुम्न जाने	खाना खाने, गफगाफ गर्ने	खाना खाने आराम गर्ने
राती १०	विहान ५		सुत्ने	सुत्ने, आराम गर्ने	सुत्ने, आराम गर्ने	सुत्ने, आराम गर्ने	सुत्ने, आराम गर्ने

यस विश्लेषणबाट, पाँच वर्ष भन्दा कम उमेरको समूहमा लैंगिक रूपमा समानता देखिन्छ । तर, ६ देखि २५ वर्षका उमेर समूहमा विद्यालय जाने र काममा जान कुरामा समानता छ । तर, दिनको समयमा किशोरीहरूले घरको काममा बढी ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ भने किशोरी खेल्ने तथा घरबाहिरको काममा बढी समय खर्च गर्ने पाइएको छ । २६ वर्ष देखि ५९ वर्षसम्मका उमेर समूहका का व्यक्तिहरूको बिहानदेखि साँझसम्म घरायसी काममा व्यस्त हुने र पुरुषहरूले दिनको समयमा घरबाहिरको काममा धेरै समय खर्च गर्ने पाइएको छ । त्यसैगरी, ६० वर्ष भन्दा अधिक उमेरका व्यक्तिहरूले घरको काम र हेरचाहमा समय खर्च गर्ने पाइएको छ ।

यस सम्पूर्ण विश्लेषणबाट, आर्थिक पक्षमा महिलाहरूले घर भित्रको काममा संलग्नता र पुरुषहरूले घरबाहिरको काममा र संघर्षमा संलग्नता देखिन्छ । आर्थिक क्षेत्रमा संलग्नता नभएका महिलाहरूको आर्थिक स्थिति कमजोर भएको पाइन्छ । आर्थिक क्षेत्रमा संलग्नता नभएमा, महिलाहरूले परिवारका पुरुष सदस्यहरूमा निर्भर रहनुपर्छ ।

३.२.७ यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारको विश्लेषण

प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार भन्नाले जनसंख्या तथा विकास सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनको कार्ययोजना (ICPD–PoA) का अनुसार प्रजनन पद्धति, प्रक्रिया र कार्यसँग सम्बन्धित शारीरिक कमजोरी तथा रोगहरूको संक्रमण हुने स्थितिलाई मात्र नजनाएर; शारीरिक, मानसिक तथा सामाजिक रुपमा पूर्ण स्वास्थ्यको स्थितिलाई समेत जनाउँदछ । प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारको भित्र दम्पत्ति र व्यक्तिले आफ्नो सन्तानहरूको संख्या, जन्मान्तरको सम्बन्धमा स्वतन्त्र र जिम्मेवारीपूर्वक निर्णय गर्ने अधिकार राख्दछन्भनी परिभाषित गरेको पाइन्छ जसलाई नेपाल समेत १८६ राष्ट्रहरूले सन् १९९४ मा पारित गरेको थियो । मानव अधिकारका मापदण्ड अनुसार हरेक राज्यले हरेक व्यक्तिको प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारको सम्मान, संरक्षण र परिपुर्ति गर्नुपर्छ । हरेक व्यक्तिले आफ्नो स्वास्थ्य सुधारसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूमा सहभागी हुन पाउने देखि लिएर बच्चा जन्माउने वा नजन्माउने र कहिले जन्माउने र शिशुको जन्म भइसकेपछि शिशुको उचित पालनपोषण कसरी गर्ने, त्यस सम्बन्धि आवश्यक जानकारी र उचित शिक्षा पाउनु पर्दछ । यस नगरगरपालिकामा जलवायु परिवर्तनको असरअरु विभिन्न उमेर समुह र लिंगमा फरक फरक हिसाबले परेको देखिन्छ । धेरै पुरुषहरु रोजगारीको लागि बाहिर खासगरी भारत तथा अन्य ठाउँमा जानुपर्ने अवस्था हुदाँ घरको सबै कामको जिम्मा महिलाहरुले गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ । विपदका कारणले महिलाहरुले बढ्दो कार्यबोझ तथा अन्य कारणले ढाड तथा कम्मर दुख्ने, यौनांगबाट तरल पदार्थ बग्ने, अत्यधिक रगत बग्ने, चिलाउने, पाठेघर खस्ने समस्या हुने गरेका छन् । तर हाल जनचेतनामा अभिवृद्धि भइ पाठेघर खस्ने तथा अन्य समस्याहरुमा केहि कमि भइरहेको छ । स्थानीय स्तरमा परिवार नियोजनका साधनहरु उपलब्धता बढ्दा जन्मदरमा कमि आएको छ । तरपनि उचित पूर्वाधारको कमीले महिलाको प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार अझै सुनिश्चित नभएको अवस्था छ । नगरपालिका अस्पताल स्वास्थ्य चौकी भएतापनि गम्भिर अबस्थामा बिरामीहरुले समदरमुकाम, सुर्खेत, नेपालगंज तथा काठमाडौ जानु पर्ने अवस्था रहेको छ । स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरुमा सुरक्षित गर्भपतन तथा अन्य सुविधाहरुको रहेको छ ।

३.३ पारिस्थितिकीय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण

यस नगरपालिकामा जलवायु परिवर्तनका कारणले जीविकोपार्जनका साथै बिभिन्न पारिस्थितिक प्रणालीहरु (कृषि, जल तथा वन)मा पारीरहेको प्रभावहरु तथा संभावित जोखिमहरु यस अशंमा विश्लेषण गरिएको छ ।

३.३.१ कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम बिश्लेषण

जलवायुजन्य प्रकोपहरुले कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीमा पारेको प्रभाब तथा जोखिमहरुको बिश्लेषण गर्न यो विधि प्रयोग गरिएको थियो । उक्त जोखिम बिश्लेषण गर्दा ऐतिहासिक समय रेखामा पहिचान भएका प्रकोपहरुले कृषि पारिस्थितीक प्रणालीमा पारेका असरहरुलाई मध्यनजर गर्दै सहभागितामूलक तरिकाले जोखिमहरुलाई उच्च-३, मध्यम-२ तथा न्युन-१ वर्गमा विभाजन गरीएको थियो । उक्त बिश्लेषणमा प्रमुख बालीहरुलाई आधार मानी विश्लेषण गरिएको थियो ।

उक्त विश्लेषणबाट कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको जोखिमहरुको समग्रमा सबैभन्दा बढी जोखिम खडेरी, वन्यजन्तु आतंक र कृषि तथा पशुपंक्षीमा रोग देखिएको छ जसले गर्दा कृषिजन्य उत्पादन तथा गुणस्तरमा ह्रास आएको देखिएको छ । अतत्वगत्वा यी जोखिमहरुले महिला तथा किशोरीहरुको कार्यबोझ , प्रजनन स्वास्थ्य, मानसिक स्वास्थ्य र कुपोषणमा असर पुर्‍याउने देखिन्छ । कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीमा पारेको प्रभाब तथा जोखिमहरुको बिश्लेषण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ११ : कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम बिश्लेषण

जोखिमहरु	खेती प्रणालीमा परिवर्तन	कृषि भूमीमा बसोबास गर्ने जीवजन्तु तथा प्रजातीमा परिवर्तन	कृषिजन्य उत्पादन तथा गुणस्तर	कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीको सेवामा परिवर्तन	जम्मा
पहिरो तथा खोला कटान	२	२	१	१	६
वन्यजन्तु आतंक	३	१	३	२	९
खडेरीले पानीका स्रोतहरु सुक्ने	३	२	३	३	११
कृषि तथा पशुपंक्षीमा रोग	२	१	२	२	७
मिचाहा प्रजाती	१	१	२	२	६
वन डढेलो	१	१	१	१	४
हावाहुरी	१	१	१	१	४
असिनापानी	१	१	१	१	४
औषत	**१.७५**	**१.२५**	**१.७५**	**१.६३**	**६.३७**

३.३.२ जल पारिस्थितिकिय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम बिश्लेषण

जलवायुजन्य प्रकोपहरुले जल पारिस्थितिकिय प्रणाली (खोला, ताल, नदी) मा पारेको प्रभाब तथा जोखिमहरुको बिश्लेषण गर्न यो विधि प्रयोग गरिएको थियो । उक्त जोखिम बिश्लेषण गर्दा जलवायु जन्य जोखिमहरुले पानीका श्रोतहरु, पानीको गुणस्तर, जलचर जीवहरुमा ल्याएको परिवर्तन, जल पारिस्थितिकिय प्रणालीको संयोजन र जल पारिस्थितिकिय सेवामा पारेका असरहरुलाई मध्यनजर गर्दै सहभागितामूलक तरिकाले जोखिमहरुलाई उच्च-३, मध्यम-२ तथा न्युन-१ वर्गमा विभाजन गरीएको थियो ।

जल पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको जोखिमहरुको अबस्था तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ। खडेरी र पहिरो तथा खोला कटानले गर्दा पानीका श्रोतहरु सुक्दै जाने ,पानीको गुणस्तरमा ह्रास आउने , माछा लगायतका जलचरहरुमा असर गर्नुका साथै जल पारिस्थितिकिय सेवा पनि नकारात्मक असर पार्ने देखिन्छ। जसले गर्दा महिला तथा किशोरीहरुमा कार्यबोझ बढ्ने , प्रजनन स्वास्थ्य र मानसिक स्वास्थ्य असर पुर्‍याउनुका साथ जीविकोपार्जनमा पनि समस्या ल्याउन सक्छ। कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीमा पारेको प्रभाव तथा जोखिमहरुको बिश्लेषण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. १२ : जल पारिस्थितिकिय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम बिश्लेषण

जोखिमहरु	जल वनस्पती प्रजातीमा परिवर्तन	जलचर जीवजन्तुका प्रजातीमा परिवर्तन	पानीको अबस्था र गुणस्तर	जल पारिस्थितिकिय प्रणालीको संयोजनमा परिवर्तन	जल पारिस्थितिकिय प्रणालीको सेवामा परिवर्तन	जम्मा
पहिरो तथा खोला कटान	१	१	२	२	२	८
वन्यजन्तु आतंक	१	१	१	१	१	५
खडेरीले पानीका स्रोतहरु सुक्ने	२	२	३	३	३	१३
कृषि तथा पशुपंक्षीमा रोग	१	१	१	१	१	५
मिचाहा प्रजाती	२	१	२	१	१	७
वन डढेलो	१	१	२	१	१	६
हावाहुरी	१	१	१	१	१	५
असिनापानी	१	१	१	१	१	५
औषत	**१.२५**	**१.१२**	**१.६३**	**१.३७**	**१.३७**	**६.७५**

३.३.३ वन पारिस्थितिकिय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम बिश्लेषण

जलवायुजन्य प्रकोपहरुले वन पारिस्थितिकिय प्रणाली (वन तथा जैविक बिबिधतता) मा पारेको प्रभाव तथा जोखिमहरुको बिश्लेषण गर्न यो विधि प्रयोग गरिएको थियो। उक्त जोखिम बिश्लेषण गर्दा जलवायु जन्य जोखिमहरुले वन क्षेत्रमा वनस्पती तथा वन्यजन्तुमा परेको असरका साथै वनको अबस्था र गुणस्तर, पारिस्थिथितिकिय प्रणालीमा संयोजन र तीनका सेवामा पारेका असरहरुलाई मध्यनजर गर्दै सहभागितामूलक तरिकाले जोखिमहरुलाई उच्च-३, मध्यम-२ तथा न्युन-१ वर्गमा विभाजन गरीएको थियो।

वन पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको जोखिमहरुको बिश्लेषण गर्दा समग्रमा सबैभन्दा वन डढेलो, खडेरीर मिचाहा प्रजातीहरुको असर बढी देखिएको छ जसले गर्दा घाँस , दाउरा लगायतका श्रोतहरुमा कमी भई पशुपालन तथा जीकिकोपार्जनमा असर गरेको देखिएको छ। यी जोखिमहरुले महिला तथा किशोरीहरुको कार्यबोझ तथा प्रजनन स्वास्थ्यमा असर पुर्‍याउने देखिन्छ। वन पारिस्थितिकिय प्रणालीमा पारेको प्रभाव तथा जोखिमहरुको बिश्लेषण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. १३ : वन पारिस्थितिकिय प्रणालीको संकटासन्नता तथा जोखिम बिश्लेषण

जोखिमहरु	वनस्पतीहरुको प्रजातीमा परिवर्तन	वन्यजन्तुका प्रजातीमा परिवर्तन	वनको अबस्था र गुणस्तर	वन पारिस्थितिकिय प्रणालीको संयोजनमा परिवर्तन	वन पारिस्थितिकिय प्रणालीको सेवामा परिवर्तन	जम्मा
पहिरो तथा खोला कटान	२	१	२	२	२	९
वन्यजन्तु आतंक	२	१	१	१	१	६
खडेरीले पानीका स्रोतहरु सुक्ने	२	३	२	३	३	१३
कृषि तथा पशुपंक्षीमा रोग	१	१	१	१	१	५
मिचाहा प्रजाती	३	३	२	२	३	१३
वन डढेलो	३	३	३	३	३	१५
हावाहुरी	२	१	१	१	१	६
असिनापानी	२	२	२	१	१	८
औषत	२.१३	१.८८	१.७५	१.७५	१.८८	९.३८

३.४ संकटासन्न वडा तथा वस्तीहरुको पहिचान स्तरीकरण

३.४.१ वडाहरुको संकटासन्नता स्तरीकरण

नगरपालिका तहमा जनप्रतिनिधिहरु नगर प्रमुख, उप प्रमुख, वडा अध्यक्षहरुको सहभागितामा वडाहरुको संकटासन्नता स्तरीकरण गरिएको थियो । नगरपालिकाभित्र रहेका प्रमुख जलवायुजन्य प्रकोहरु (पहिरो, वन्यजन्तु आतंक, खडेरी, तथा ती प्रकोपहरुले पारेको जोखिमको अवस्था, वडाहरुमा उपलव्ध भएका जीविकोपार्जनका स्रोतहरु (प्राकृतिक, भौत्तिक, आर्थिक, मानवीय तथा सामाजिक) तथा नगरपालिकाको केन्द्रमा दुरीको अवस्था आदिको आधारमा तुलना गर्दै सबैभन्दा उच्च संकटासन्न वडाहरु निर्धारण गरिएको थियो । यसरी विश्लेषण गर्दा वडा तहबाट प्राप्त ऐतिहासिक समय रेखाको विवरण तथा भौगोकि प्रणालीमा आधारित विभिन्न प्रकोपहरुको जोखिम नक्शालाई पनि आधार मानिएको थियो । जलवायु परिवर्तनको प्रभाव तथा असर एवं अनुकूलनका क्षमताहरुको विश्लेषणका आधारमा वडा नं १३, ११, ९ र १२ अति उच्च जोखिममा रहेका छन् भने वडा नं १०, ८, ४ र ३ उच्च जोखिममा रहेका छन् । त्यसैगरी वडा नं. ६, २, १, ५ मध्यम जोखिममा रहेको देखिएको छ भने वडा नं. ७ न्यून जोखिममा रहेको देखिएको छ । वडागत स्तरीकरणलाई तालिका नं. १० मा प्रस्तुत गरिएको छ । साथै वडागत संकटासन्नता स्तरीकरणको कारण तथा सूचकहरुलाई तालिका नं.११ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १४ : प्रकोप तथा जोखिमहरुको आधारमा वडाहरुको जोडागत स्तरीकरण

वडाहरु	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं. ३	वडा नं. ४	वडा नं. ५	वडा नं. ६	वडा नं. ७	वडा नं. ८	वडा नं. ९	वडा नं. १०	वडा नं. ११	वडा नं. १२	वडा नं. १३	स्तर	संकटासन्नता स्तर
वडा नं. १		२	३	४	१	६	१	८	९	१०	११	१२	१३	एघारौं	V2
वडा नं. २			३	४	२	२	२	८	९	१०	११	१२	१३	नवौं	V2
वडा				४	३	३	३	८	९	१०	११	१२	१३	आठौं	V3

वडाहरु	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं. ३	वडा नं. ४	वडा नं. ५	वडा नं. ६	वडा नं. ७	वडा नं. ८	वडा नं. ९	वडा नं. १०	वडा नं. ११	वडा नं. १२	वडा नं. १३	स्तर	संकटासन्नता स्तर
नं. ३															
वडा नं. ४					४	४	४	८	९	१०	११	१२	१३	सातौ	V3
वडा नं. ५						६	५	८	९	१०	११	१२	१३	बाह्रौं	V2
वडा नं. ६							६	८	९	१०	११	१२	१३	दशौं	V2
वडा नं. ७								८	९	१०	११	१२	१३	तेह्रौं	V1
वडा नं. ८									९	१०	११	१२	१३	छैठौं	V3
वडा नं. ९										९	११	९	१३	तेश्रो	**V4**
वडा नं. १०											११	१२	१३	पाँचौ	V3
वडा नं. ११												११	१३	दोश्रो	**V4**
वडा नं. १२													१३	चौथो	**V4**
वडा नं. १३														पहिलो	**V4**
जम्मा स्कोर	३	५	६	७	२	४	२	८	११	९	१२	१०	१३		

तालिका नं. १५: संकटासन्नताका कारण तथा सूचकहरु

वडा नं.	संकटासन्नताको स्तर	संकटासन्नताको कारण तथा सूचकहरु
७	न्यून (V1)	अन्य वडाहरु जस्तै सबैखाले जलवायु जन्य प्रकोपहरुको असर परिरहेता पनि बजार क्षेत्र भएको, नगरपालिकाको व्यापारिक तथा प्रशासनिक केन्द्र भएको, बित्तिय सेवा, स्वास्थ्य सेवा तथा यातायात को पहुँच अन्य वडाहरुको भन्दा राम्रो भएको ।
६, २, १ र ५	मध्यम (V2)	सबैखाले जलवायु जन्य प्रकोपहरुको असर परेको, पहिरो, खडेरी तथा बन्यजन्तुको आतंक जस्ता प्रकोपहरु वडा नं. ७ भन्दा बढी भएको । सेवाहरुसँगको पहुँच ७ भन्दा कम भएको ।
१०, ८, ४, ३	उच्च (V3)	अन्य वडाहरु भन्दा जलवायुजन्य प्रकोपहरु वाढी, पहिरो, खडेरीको असर धेरै परिरहेको तर वडा नं. १३, ११, ९ र १२ नं. भन्दा कम असर परेको ।
१३, ११, ९ र १२	अति उच्च (V4)	पहिरो, खडेरी, वन्यजन्तुको आतंक जस्ता प्रकोपहरुको असर तुलनात्मक रुपमा अन्य वडाहरुभन्दा धेरै भएको साथै बजार तथा नगरपालकाको केन्द्र बाट टाढा भएकोले शिक्षा, स्वास्थ्य संस्था, यातायात, बित्तिय संस्थाहरुको पहँच अन्य वडाहरुको तुलनामा कम भएको ।

दुल्लू नगरपालिकाको वडाहरुको संकटासन्नताको अवस्थालाई तलको नक्शामा देखाईएको छ ।

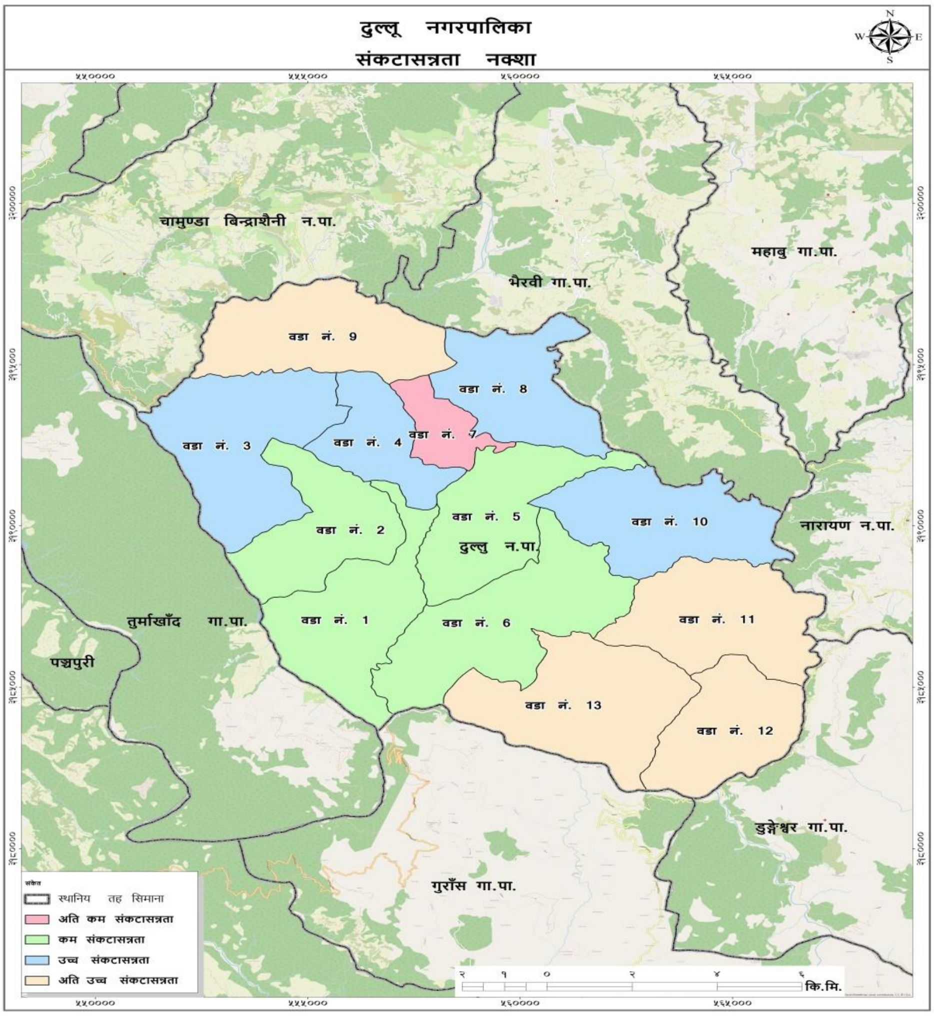

चित्र नं. ११ : दुल्लू नगरपालिकाको वडागत संकटासन्नताको नक्सा

३.४.२ संकटासन्न वस्तीहरु

यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारीको क्रममा तपशिलका वस्तीहरु संकटासन्न वस्तीको रुपमा पहिचान गरिएको छ ।

तालिका नं. १६ : संकटासन्न वस्तीहरु

वडा नं.	जोखिम बस्तीहरु
वडा नं. १	साबिक नोउलेकटुवा गा.वि. स. ६, ९ र ७
वडा नं. २	साबिक नोउलेकटुवा ४ (भाटिमेले, बेतेनी, परिया) साबिक नेपा ९ (गोड, राले, पानसैन, भण्डारी गाउँ) साबिक नोउलेकटुवा १ (चिसाखोला, गैराधारा, बडापोखरा) साबिक नोउलेकटुवा २ (भानेश्वर, फन्तला)
वडा नं. ३	साबिक नेपा ४ (औलपादे) , साबिक नेपा ८ (सियाला), साबिक नेपा ६ (अलैचीगाडी), साबिक नेपा २ (बैदेल), साबिक नेपा ५ (बडासिम, बाउनपाली)
वडा नं. ४	साबिक दुल्लू ९ : बगौरा, बडिमूल, चाल्नेमूल साबिक नेपा १ : सान्नगाउँ साबिक पादुका ८ : तल्लीपाउ साबिक नेपा ३ : भण्डारी गाउँ टोल साबिक दुल्लू ७ : सिमखेत, टिमुरगाउँ, डाँडागाउँ, घट्टेबाडा साबिक पादुका ९ : माथिल्लो भण्डारी गाउँ
वडा नं. ५	साबिक छिउडी ८ : डाब साबिक छिउडी ६ र ७ : पोखरा साबिक दुल्लू ६ र ८ : रनुखाना , पाथरनाउली साबिक छिउडी ९: खालीकाचौर, लेकबस्ती
वडा नं. ६	लेखालगाउँ, दत्तुरातामाटा, गातिना, खर्चेगैरा, अरिंगाले, आशापानी, लामाआवत, बोरीखोला, कोलाडाँडा
वडा नं. ७	साबिक पादुका ७ : हेराटढुङ्गा, भुवाटाकुरा साबिक पादुका ६ : खाल्टाधारा, खोऱ्या साबिक दुल्लू ५ : कल्यानधारा, रोकायाबाडा साबिक दुल्लू १ : बाहुनगाउँ
वडा नं. ८	दल्म, ढाँक, बड, खोलाधारा, घुडी, काठेसिमल, दुवारी चाखा
वडा नं. १०	साबिक गमौडी वडा नं ९ (कुमाले बस्ती), वडा नं. ८ (राजकाँध, ओस्मा), वडा नं. ७ (

	धाराटोल), वडा नं. ५ (गैरी दुवाडी) , वडा नं. ६ (खडका टोल), वडा नं. ३ (जोरसिम) , वडा नं. ४ (धैरमपाटा, वडा नं. १ - छुवाल), वडा नं. १ रजिउडा
वडा नं. ११	भातुगाउँ, हाचिसिमल तोली, बेडुखेत, पाल्तु भैरब स्थान, तोरीया
वडा नं. १२	साबिक गौरी ५ : पहिरो तथा भू क्षयले रावत टोल देखि भण्डारी टोल सम्म जोखिम साबिक २ : सुनारटोल, दमाई टोल, दाहाल वस्ती सम्म पहिराले क्षती र जमिन भासिने) साबिक ३ : पहिरोको कारण रावत टोल, लबसतरा , ज्यामिरसैना जोखिममा साबिक ८ :पहिरो डाब र मसुरेखेत जोखिमल वडा नं. ४ : रावतटोल, चाँदापानी पहिरोको जोखिम
वडा नं. १३	साबिक मालिका ६ (छिन्चाखोला, ठाराखोला) साबिक मालिका १ (भडिपे देखि दत्तु सम्म पहिरो जोखिम , बडियाखोलाले कटान गर्ने) साबिक मालिका २ (मलतासिंह, ज्यामिरेपानी , कुनकाटिया, कुवालबाटा पहिरोले क्षती) साबिक मालिका ३ (पहिरो बिस्यौघाडी, ठूलाखोला, झापा, पेटारेघारी)

परिच्छेद ४ : अनुकूलन क्षमताको बिश्लेषण

४.१ जीविकोपार्जनका सम्पत्तिहरुको विश्लेषण

यस दुल्लू नगरपालिकामा विद्यमान जीविकोपार्जनका स्रोतहरु र ती स्रोतहरुबाट नगरपालिकामा उपलब्ध भई रहेको विभिन्न सेवा, सुविधा तथा वस्तुहरुको अवस्था सन्तोषजनक रुपमा रहेको देखिन्छ । यी सेवा तथा सुविधाहरुको गुणस्तर तथा पहुँचहरुमा अभिवृद्धि गर्नको लागि स्थानीय सरकार, प्रदेश सरकार, संघिय सरकारहरु लगायत अन्य निकायहरुको लगानीहरु क्रमश वृद्धि हुदै गएको देखिएको छ । जीविकोपार्जनका सम्पतीले प्रदान गरिरहेको सेवा तथा सुविधाको आधारमा जीविकोपार्जनका सम्पतीहरुलाई १ देखि ४ अंक प्रदान गरिएको थियो । १ ले न्यून अबस्थालाई जनाउँछ भने ४ ले सबल अबस्थालाई जनाउँछ । तुलनात्मक रुपमा भौतिक र प्राकृतिक सम्पत्ति राम्रो अवस्थामा रहेको देखिन्छ । नगरपालिकाका समग्र जीविकोपार्जनका सम्पत्तिहरुलाई विश्लेषण गरी तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १७ : जीविकोपार्जनका सम्पत्ति तथा श्रोतहरुको विश्लेषण

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	जीविकोपार्जनको सम्पत्तिहरुको हालको अवस्था र गुणस्तर	हालको अबस्थाको स्तर
प्राकृतिक सम्पत्ति	**वन, वन्यजन्तु तथा जडिबुटी** दुल्लू नगरपालिकाको कूल क्षेत्रफल १५६.४८ बर्ग कि.मि. मध्ये वन क्षेत्रले ६६.४९ बर्ग कि.मि. (४२.४९ %), चरण क्षेत्रले २.१३ बर्ग कि.मि.(१.३६ %) भू-भाग ओगटेको छ र झाडी बुट्यान क्षेत्रले १.९८ बर्ग कि.मि.(१.२७%) र (*श्रोत : FRTC, 2022 , Landcover of Nepal [Data Set]FRTC)* ● दुल्लू नगरपलिकामा ६० वटा सामुदायिक वनहरु, ८ वटा कवुलियती वनहरु र १ वटा नीजि वन रहेका छन । ● सामुदायिक वनमा आवद्द रहेका घरधुरीहरुको वनको संरक्षण गर्नुका साथै आबश्यकता अनुसार काठ, दाउरा, घाँस र सोत्तर वनबाट नै लिने गरेका छन् । ● बढ्दो खडेरीका साथै मिचाहा प्रजातीले वनमा पाइने जडीबुटीहरु, रैथाने घाँस प्रजातीहरु, वन्यजन्तु तथा विभिन्न चराचुरुङ्ग घट्दै गएका छन । ● बर्षेनी आगलागीका घटनाहरुको कारणले वन क्षेत्रमा बोट बिरुवा, वन्यजन्तु तथा चराचुरीङ्गीहरुलाई असर गर्ने गरेको छ । **नदि खोला, पानीको मुहान तथा श्रोतहरु** ● दुल्लू नगरपालिका भएर बग्ने मुख्य खोला लोहोरे खोला र पादुका खोला हुन भने अन्य खोलाहरुमा नेपागाड, नाभिस्थान खोला, श्रीस्थानखोला, रेवती खोला आदि रहेका छन । यसका अलावा कर्णाली नदीले पनि यस नगरपालिकाका वडा नं. १, २ र ३ नं. सिमाना भएर बग्छ । दुल्लू नगरपालिकाको जल उपयोग गुरुयोजना, २०८० अनुसार यस नगरपालिकामा १७८० वटा जलस्रोतहरु रहेका छन जसमध्ये १६८४ वटा मूल, ९० वटा नदी/खोला र ६ वटा अन्य स्रोतहरु रहेका छन । (*श्रोत : दुल्लू नगरपालिकाको जलउपयोग गुरुयोजना, २०८०)* ● हाल नगरपालिकामा उपलब्ध श्रोतहरु मध्ये करिब १४५२ (८१.५७ %) श्रोतहरु खानेपानी तथा सरसफाई लागि , २१३ (१९.९७ %) श्रोतहरु सिंचाई र लघु सिंचाई ; पानीको बहुउपयोगको लागि १ वटा तथा घट्टको लागि ५ वटा श्रोतहरु प्रयोगमा रहेको देखिन्छ । यद्यपि बढ्दो	३

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	जीविकोपाजर्नको सम्पत्तिहरुको हालको अवस्था र गुणस्तर	हालको अवस्थाको स्तर
	खडेरी तथा पानी पर्ने समय र प्रकृतीमा आएको बदलाबले गर्दा पानीका मूलहरु क्रमश सुक्दै गईरहेका छन । बर्षेनी पहिरो तथा बाढीले पानीका श्रोतहरुमा असर गर्ने गरेको, पूर्बाधारहरुको अभावले, उपलब्ध पूर्बाधारहरुको नियमित मर्मत संभारको कमीले गर्दा पानीको आपूर्ती कम हुदै गएकोले सबै वस्तीहरुमा प्रयाप्त मात्रामा खानेपानी तथा सिँचाईको उपलब्धता हुन सकेको छैन् । ● पानीको मुहानहरु प्रसस्त भएतापनि अझैपनि धेरै वस्तीहरुमा गुणस्तरीय खानेपानी उपलब्ध हुन सकेको छैन । ● बढ्दो पानीको मागलाई पूर्ती गर्न केही वडाहरुमा लिफ्ट प्रबिधीबाट खानेपानी योजना निर्माण गरी बितरण गरिएको छ **खेतीयोग्य जमीन** ● नगरपालिकामा करिव ८४.६९ बर्ग कि.मि (५४.१२ %) क्षेत्रफल खेतीयोग्य जमीन रहेको ● नेपागाड, लोहोरे खोला तथा अन्यखोलाहरुको किनारमा रहेका खेतहरुमा सिचाँईका सुविधा भएता पनि अधिकांस भू-भाग असिंचित पाखो बारी रहेको छ । दुल्लु नगरपालिकाको करिब १७० हेक्टर भाग पूर्णरुमा सिंचित छ भने करिब २२७१ अर्ध सिंचित रहेको छ (वस्तुगत बिबरण, २०७५) ● यस नगरपलिकामा धान, मकै, कोदो, गहुँ, जस्ता अन्नबाली रोपिन्छ भने दलहनबालीमा मास, सिमी, बोडी मसुरो रोपिन्छ । त्यसैगरी तरकारी आलु, प्याज, काउली, भान्टा, बन्दा, गोलभेडा, भिण्डी लगायतका तरकारीहरु , अदुवा, बेसार, लसुन, खुर्सानी जस्ता मसलाबाली का साथै केरा, आँप, सुन्तला आदी रोपिन्छ । बर्सेनी हुने खडेरी, सिँचाईको अभाव तथा सिँचाई भएको ठाउँमा पानी प्राप्त नपुगेकोले कृषियोग्य जमिनमा उत्पादनमा कमी हुदै गएको छ । पशुपालनमा गाई, भैसी, भेडा, बाखाहरु पालिन्छ । **खानी :** यस नगरपालिकाभित्र मुख्यतया ढुङ्गा, बालुव र गिट्टी उपलब्ध छ भने ।नाभिस्थान, श्रीस्थान तथा पादुकास्थानमा पेट्रालेलियमको भण्डारण रहेकाले , उत्खननको सम्भाब्यता अध्ययनको काम जारी रहेको छ ।	
भौतिक सम्पत्ति	**भवन तथा पूर्वाधारहरु** ● दुल्लू नगरपालिकाको आफ्नै भवन रहेको छ भने सबै वडा कार्यालयहरुका पनि आफ्नै भवनहरु रहेका छन । यसका अलावा १ वटा कृषि सेवा केन्द्र र २ वटा पशु सेवा केन्द्रका भवनहरु रहेका छन । त्यसैगरी १ अस्पताल का साथै ९ वटा स्वास्थ्य चौकीहरु, ३ वटा शहरीस्वास्थ्य केन्द्र , ४ वटा आधारभूत स्वास्थ्यकेन्द्र, १० वटा बर्थिङ सेन्टरहरु लगायतका कार्यलयहरुका आफ्नै भवनहरु रहेका छन । त्ययसैगरी २३ वटा सामुदायिक भवनहरु रहेका छन । ● त्यसैगरी यस नगरपालिकामा ईला प्रहरी कार्यालयको पनि आफ्नै भवन रहेको छ । ● छानाको आधारमा घरहरुको प्रकारलाई हेर्दा सबैभन्दा धेरै ७४.२ % घरहरुमा टिन/जस्ताको छाना छ भने ४.३ % घरहरुमा पक्की ढलानको छाना, ८.७ % घरहरुमा स्लेटको छाना, ५.५ % घरहरुमा खरको छाना, २.७ % घरहरुमा टाईलको छाना, ४.४ % घरहरुमा माटोको छाना, ०.२ % घरहरुमा काठको छाना र अन्य ०.१ % रहेका छन (राष्ट्रिय जनगणना, २०७८) ● दुल्लू नगरपालिकामा ६९ वटा विभिन्न तहका शैक्षिक संस्थाहरु रहेका छन जसमध्ये ५८ वटा सामुदायिक विद्यालय, ७ निजी विद्यालयहरु, १	३

<table>
<tr><th>जीविकोपार्जनको सम्पत्ति</th><th>जीविकोपार्जनको सम्पत्तिहरुको हालको अवस्था र गुणस्तर</th><th>हालको अवस्थाको स्तर</th></tr>
<tr><td></td><td>वटा संस्कृतिक पाठशाला, २ वटा क्याम्पसहरु र १ वटा प्राविधिक शिक्षालय रहेका छन । क्याम्पसहरुमा द्रोणाचल क्याम्पस र प्राकृतिक श्रोत व्यबस्थापन क्याम्पस रहेका छन भने प्राविधिक शिक्षालयमा CTEVT बाट सम्बन्धन प्राप्त पंचकोशी बहु प्राविधिक शिक्षालय रहेका छन । यी शैक्षिक संस्थाहरुका आफ्नै भवन भएता पनि अधिकांसमा भौतिक पूर्वाधारहरु कक्षाकोठा, शौचालय, खानेपानी, खेलमैदान, टेबल, फर्निचर, पुस्तकालय आदि) कमजोर रहेको छ
● यस नगरपालिकामा खेलकुदको लागि ११ वटा खेल मैदानहरु रहेका छन ।
● यस नगरपालिकामा हाल ३४९ वटा खानेपानी योजनाहरु रहेका छन र ती मध्ये ४३ वटा खानेपानी योजनाहरु मात्र ब्यबस्थित रुपमा संचालनमा रहेका छन र ती योजनाहरुबाट २३८१ घरधुरीहरुमा मात्र आधारभुत स्तरको खानेपानी पुगेको तथ्याङ्क छ । कूल ८९४५ घरधुरी मध्ये २६.६२ % घरधुरीहरुमा आधारभूत स्तरको खानेपानीको सुबिधा पुगेको छ र ३९.२३ % घरधुरीहरुमा खानेपानीको सिमित सुबिधा पुगेको छ भने ३४.१५ % घरधुरीहरुमा अझैपनि खानेपानीको सिमित सुबिधा पुग्न सकेको छैन (जल उपयोग गुरुयोजना , २०८०)
मोटरबाटो तथा पुलहरु
● यस नगरपालिकाका वडा नं १, २, ३ कर्णाली राजमार्ग ; वडा नं. ८ र ९ मध्य पहाडी राजमार्ग साथै वडा नं. १, २, ५, ७, ८ भएर डुंगेश्वर डाँडीमाडी सडक संजाले जोडिएका छन । यी सडकहरु पक्की अवस्थामा छन भने सबै वडाहरुमा ग्रामीण कच्ची सडक संजाल रहेको छ।
● सहज पहुँच तथा आवतजावतका लागि नगरपालिका भित्र जम्मा १३ वटा पक्की पुल र २० वटा झोलुङ्गे पुलहरु ।
सिँचाई सुविधा, ऊर्जा, विद्युत
● यस नगरपालिकामा लोहोरे खोला, पादुका खोला, नेपागाड, नाभिस्थान खोला, श्रीस्थानखोला, रेवती खोला लगायतका खोलाहरुबाट सिंचाई कूलोहरु मार्फत सिंचाई सुबिधा पुगेको छ । करिब ९८ वटा सिंचाई कूलोहरु रहेका छन । यी सिँचाई कुलाहरु क्रमश पक्की हुने क्रममा भएतापनि अधिकांश कच्ची र माटोको भएका हुदाँ पानीहरु चुहिने परम्परागत ढाँचाका छन् ।
● यस नगरपालिकामा कुटानी, पिसानी र पेलानीको लागि ६५वटा मिलहरु रहेका छन ।
● यस नगरपालिकाको सबै वडाहरुमा केन्द्रिय प्रशारण लाईनको विद्युत बिस्तार भईरहेको छ । वडा नं. ३, ६ र ९ मा करिब ३० % घरधरीहरुमा बिद्युत पुगेको छ भने अन्य वडाहरुमा करिब ८५% भन्दा बढी घरधुरीहरुमा बिद्युत पुगेको छ । बिद्युत नभएका घरधुरीले सोलार बत्तीको प्रयोग गरेका छन ।
● यस नगरपालिकाको शहरी क्षेत्रमा प्रायजसो घरधुरीहरु खाना पकाउनको लागि ईन्धनको एल.पि.जि. ग्यासको प्रयोग गर्दछन भने ग्रामीण भेगमा दाउराको प्रयोग गर्दछन । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार दुल्लू नगरपालिकाको ९२.८% घरधुरीहरुले खाना पकाउनको लागि दाउराको प्रयोग गर्छन भने ६.१% घरधुरीहले एल.पि.जि. ग्याँसको प्रयोग गर्दछन् ।</td><td></td></tr>
<tr><td>आर्थिक सम्पत्ति</td><td>आर्थिक क्रियाकलापहरु
● यस नगरपालिकाको धेरैजसो जनसंख्या जीविकोपार्जनको लागि कृषिमा आश्रित रहेका छन् । यहाँको आयआर्जनको श्रोतहरुमा ब्यापार ब्यसाय, ज्याला मजदुरी तथा विभिन्न सरकारी, गैर सरकी तथा नीजि संस्थाहरुमा नोकरी रहेका छन् । यसका अलावा यहाँका बासिन्दाहरु रोजगारीको</td><td>२</td></tr>
</table>

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	जीविकोपाजर्नको सम्पत्तिहरुको हालको अवस्था र गुणस्तर	हालको अबस्थाको स्तर
	देशकै बिभिन्न जिल्ला, छिमेकी मुलुक भारतका साथै खाडी मुलुक तथा कही तेश्रो मुलुक पनि जाने गरेका छन । विदेश जाने क्रम युवाहरुमा दिन प्रति दिन बढ्दो रहेको छ । ● आर्थिक कारोवारका लागि ३ वटा बैंकहरु (राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक, कृषि बिकास बैंक, नबिल बैंक); ११ वटा लघुबित्तहरु (ईन्फिनिटी, छिमेक, ग्लोबल आई.एम. ई., नेशनल, आरम्भ, निर्धन, किसान, सबैको, बौद्ध, सिजनल, वातावरण) भने ४६ वटा बचत तथा ऋण सहकारी, तथा कृषि सहकारी संस्थाहरु रहेका छन । यी वित्तिय संस्थाहरुले बचत, ऋण, रेमिटेन्स जस्ता सेवाहरु प्रदान गरिरहेको छ । ● करिव ४०३ ब्यक्तिहरु स्थानीय स्तरमा व्यापार ब्यबसाय गरी रहेका छन् । ● यस नगरपालकाको मुख्य स्थानीय ब्यापारिक केन्द्रमा दुल्लू बजार हो भने अन्य ब्यापारिक केन्द्रहरुमा तल्लो डुङ्गेश्वर, शान्तीबजार, चगत्रा, रातीमाटा, बिनायक हुन । जिल्ला सदरमुकाम दैलेख बजार र सुर्खेत यस नगरपालिका बाहिरका ब्यापारिक केन्द्र हुन् ।	
सामाजिक सम्पत्तिहरु	● ६० वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरु तथा ८ वटा कवुलियती वन उपभोक्ता समूहहरु क्रियाशिल रहेका छन् । ● १३८ वटा आमा समूहहरु, ९८ वटा कृषि समूहहरु, १२ वटा युवा क्लबहरु, ५१ वटा बाल क्लबले समुदायमा सचेतना अभिवृद्धि लगायतका बिभिन्न कार्यहरु गर्दै आएका छन् । ● यस नगरपालिकामा कार्यरत क्रियासिल गैर-सरकारी संस्थाहरुमा एभरेस्ट क्लब, आवाज, सेवक नेपाल, पास नेपाल, Ipas Nepal, GIZ, सेभ द चिल्ड्रन रुपान्तरण, सोसेक नेत्र ज्योती संघ तथा परियोजनाहरुमा कर्णाली जल परियोजना, तयार नेपाल, GRAPE , यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार कार्यक्रम, स्थानीय पूर्बाधार सहयोग कार्यक्रम लगायतका रहेका छन । ● नगरपालिका अन्तरगतका बिभिन्न शाखाहरु तथा वडा कार्यालयहरुले स्थानीय स्तरमा नै सेवा प्रदान गरिरहेका छन । ● स्वास्थ्य सेवाका लागि दुल्लू नगरपालिकामा, १ अस्पताल का साथै ९ वटा स्वास्थ्य चौकीहरु र ३ वटा शहरी क्लिनिक, ४ वटा आधारभूत स्वास्थ्यकेन्द्र, १० वटा बर्थिङ सेन्टरहरु रहेका छन । सयसका आलावा निजी क्षेत्रबाट संचालित १ वटा अस्पताल तथा औषधी पसलहरु रहेका छन । ● संचार सुविधाका साधानहरुमा यहाँका समुदायले मोबाइल, रेडियो र टेलिभिजन जस्ता साधनहरुको उपयोग गरिरहेको पाईन्छ । यस नगरपालिकाका अधिकांस क्षेत्रमा नमस्ते र एन सेल मोबाइल नेटवर्कको पहुँचमा रहेको देखिन्छ ।	२
मानवीय सम्पत्ति	● राष्ट्रिय जनगणणा, २०७८ अनुसार दुल्लू नगरपालिकाको कूल साक्षरता दर ७४.३ प्रतिशत छ जसमध्ये महिला साक्षरता दर ६७.३ प्रतिशत छ भने पुरुषको ८२.६ प्रतिशत रहेको छ । ● नगरपालिकामा सिकर्मी तथा डकर्मीहरुको संख्या २०४ रहेका छ सिलाई कटाई २०६, ग्याबियन तारजाली १३ । बजार क्षेत्रमा अधिकांसले उनीहरुको सीपमा व्यवसायिकता दिएका छन भने ग्रामीण क्षेत्रमा भने उनीहरुको शिपले ब्यबसायिकता आउन सकेको छैन । ● यस नगरपालिकामा ४४६ जना शिक्षा सेवामा, २१९ जना निजामति सेवामा , ११०० जना सुरक्षा निकाय र १३८ जना गै.स.सं र नीजि संस्थाहरुमा संलग्न रहेका छन ।	२

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	जीविकोपार्जनको सम्पत्तिहरुको हालको अवस्था र गुणस्तर	हालको अबस्थाको स्तर
	• बैकल्पिक आयाआर्जनको अभावमा करिब ७०% घरधुरीहरु रोजगारीको लागि बर्षेनी भारत जाने गरेका छन । ११९५ जना बैदेशिक रोजागारीका लागि खाडी मूलुकहरुका साथै जापन, अमेरिका, बेलायत लगायत देशहरुमा गएका छन • कृषि तथा पशु प्राबिधिकहरु : १४९ जना • स्वस्थ्यकर्मीहरु : १४३ जना • महिला स्वयमसेबिका : १३८ जना • प्राबिधिक जनशक्ति (सब ओभरसिय, ओभरयिर, ईन्जिनियर) : ९४ जना	

४.२ संस्थागत नक्शांकन तथा सेवा प्रदायक संस्थाहरुको विश्लेषण

योजना तयार गरिसकेपछि अनुकूलन योजनाका प्राथमिकतालाई स्थानीय स्तरमा आर्थिक तथा प्राविधिक रुपमा सहयोग पुऱ्याउन सक्ने निकायहरुको पहिचान गर्नुका साथै ती निकायहरुबाट उपलव्ध हुने सेवाहरुको समेत विश्लेषण गरिएको थियो । यसरी जलवायु परिवर्तनका सवालमा आर्थिक, प्राविधिकको साथै सहजीकरण सहयोग पुऱ्याउन सक्ने सरकारी निकायहरुमा जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, नगरपालिकाको कार्यालय, नगरपालिका अर्न्तगत विभिन्न विषयगत शाखाहरु (कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, महिला तथा बालबालिका, पशु सेवा आदि) तथा अन्य जिल्ला तथा नगरपालिका स्थित कार्यालयहरु कृषि ज्ञान केन्द्र, डिभिजन तथा सब डिभिजन वन कार्यालयहरु, पूर्बाधार विकास कार्यालय, सुरक्षा निकाय, सा.व.उ.स.हरु, गैर सरकारी संस्था तथा समुदायमा आधारित संघ संस्थाहरुमा कृषि समूह, सा.ब.उ.स., आमा समूह, स्थानीय क्लब आदि रहेका छन् । यसका अलावा संघिय तथा प्रादेशिक स्तरका सम्वन्धित संघ संस्था कार्यालयहरुबाट पनि सहयोग हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

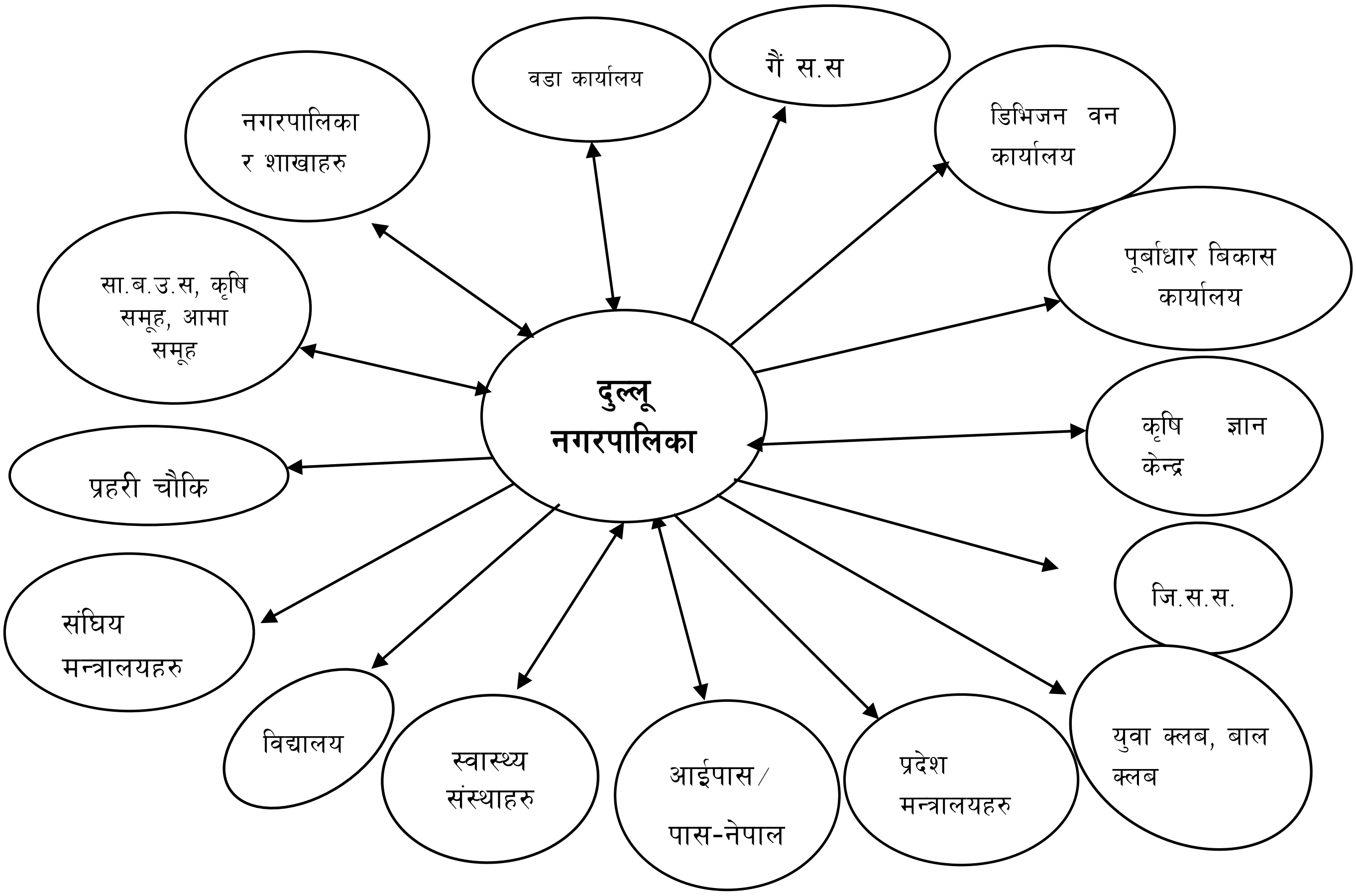

चित्र नं. १२ : संस्थागत विश्लेषण

तालिका नं. १८ : संस्थागत विश्लेषण

सेवाप्रदायक संस्था र ठेगाना	सेवा लिने विषय	सेवा लिन गरिने प्रक्रिया
वडा कार्यालय	समन्वय र सहकार्य, सल्लाह र सुझाव, सिफारिस	निवेदन तथा योजना प्रस्तुत
नगरपालिकाको कार्यालय र यस अन्तरगतका शाखाहरु	आर्थिक सहयोग, समन्वय र सहकार्य, सल्लाह र सुझाव, सिफारिस कृषि सम्बन्धी प्राविधिक सहयोग, बीउविजन, कृषि सम्बन्धी तालिम, कृषक समूह गठन र सबलीकरण पशुमा लागेको रोगको वारे जानकारी तथा प्रशिक्षण, समूह गठन र सबलीकरण, आमा समूह, महिला समूह गठन, परिचालन ् (उरि, तथा सबलिकरण	योजना तर्जुमामा आमन्त्रण, निवेदन तथा योजना प्रस्तुत
जि.स.स.को कार्यालय	आर्थिक सहयोग र सहकार्य	योजना प्रस्तुत, निवेदन
पूर्वाधार विकास कार्यालय	पूर्वाधार आयोजनाहरुको लागि प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोग	योजना प्रस्तुत, उपभोक्ता समिति गठन गरी निवेदन पेश, सम्पर्क र समन्वय
सब डिभिजन वन कार्यालय	सा.व.उ.स. गठन र दर्ता, वन व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम र प्राविधिक सहयोग, गैर काष्ठ वन पैदावार सम्बन्धी तालिम र प्राविधिक सहयोग, आयआर्जनका क्रियाकलापहरुका लागि आर्थिक सहयोग	सावउसको बार्षिक योजना पेश, सावउसको निर्णय र निवेदन पेश, सम्पर्क र समन्वय
क्लब, कृषि समूह, सा.व.उ.स., आमा समूह	बिपन्नहरुको समूह गठन, परिचालन, क्षमता बिकास, समूह परिचालन, आय आर्जनका लागि सहयोग गर्ने	निवेदन
स्वास्थ्य चौकी	उपस्वास्थ्य चौकी स्थापना र स्तर वृद्धि, स्वास्थ्य शिविर, स्वास्थ्य क्षेत्र सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यहरु	सम्पर्क, समन्वय, निवेदन
सुरक्षा निकाय	राहत तथा तथा उद्धारको सहयोग, सुरक्षा	उद्धारको लागि अनुरोध निवेदन
प्रदेश मन्त्रालयहरु	प्रदेश स्तरीय नीति निर्माण, योजनाहरु कार्यान्वयनको लागि आर्थिक सहयोग	सम्पर्क, समन्वय, निवेदन
संघिय मन्त्रालयहरु	संघिय नीति निर्माण, योजनाहरु कार्यान्वयनको लागि आर्थिक सहयोग	सम्पर्क, समन्वय, निवेदन
Ipas Nepal	स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजन तयारीका लागि आर्थिक तथा प्राबिधिक सहयोग	सम्पर्क, समन्वय
गैर सरकारी संघ संस्था तथा परियोजनाहरु	स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजन अन्तरगतका कृयापकलापहमा आर्थिक तथा प्राबिधिक सहयोग	सम्पर्क, समन्वय

परिच्छेद ५ : अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणको रणनीति

जलवायु परिवर्तनका असरहरुसँग जुध्न दुल्लू नगरपालिकाले तपशिलका रणनीतिहरु अवलम्बन गर्ने छ ।

- जलवायुजन्य प्रकोपहरुबाट कृषिबाली तथा पशुधनहरुमा हुने क्षती न्यूनीकरण गर्न जलवायु मैत्री बीउविजन, प्रविधि, क्षमता विकासका तालिम, बिमा र प्राविधिक सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै उन्नत नश्लको प्रवर्दन गरी कृषि उत्पादन तथा पशु व्यवसायमा वृद्धि गर्ने ।
- वन्यजन्तुहरुले अन्नबाली, तरकारी बाली तथा फलफूल खेतीमा गर्ने क्षतीलाई न्यूनीकरण गर्नको लागि वन्यजन्तुले क्षती नगर्ने बालीहरु : अदुवा, बेसार लगायतको प्रवर्दन गर्ने ।
- रोग तथा वन्यजन्तुका कारणले कृषि बाली तथा पशुचौपायामा हुने क्षतीलाई न्यूनीकरण गर्न कृषि बिमा तथा पशु बिमालाई प्रवर्दन गर्ने
- विपन्न तथा संकटासन्न घरधुरी, समूह तथा लक्षित वर्गहरुको वैकल्पिक आम्दानी र खाद्य सुरक्षाको सुनिश्चत गर्न जलवायु उत्थानशिल जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरु (फलफुल खेती, रैथाने बाली खेती, कृषि वन कार्यक्रम, माहुरी पालन) तर्जूमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- स्थानीय स्तरमा उपलब्ध जलस्रोतको दीगो व्यवस्थापन, बहुउपयोग र पहुँच विस्तार एवं अभिवृद्धि गर्न खानेपानी, सिँचाई कुलो, सिँचाई पोखरीका साथै पानी किफायती सिँचाई प्रविधिहरुको प्रर्वद्धन र विस्तार गरी घरायसी काममा महिलाको कार्यबोझ घटाउने ।
- महिला तथा बालबालिकाको पोषण तथा स्वास्थ्य अधिकार अभिवृद्दि गर्ने ।
- प्रजनन स्वास्थ्य र अधिकार सम्बन्धी महिलाहरुको जनचेतना बढाउनुका साथै प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार सुनिस्चित गर्ने ।
- पहिरो तथा बाढीको जोखिम क्षेत्रहरु पहिचान गरी रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि चेकड्याम, तटबन्धनका साथै बायोइन्जिनियरीङ्ग प्रविधि अपनाउने ।
- वन डढेलो न्यूनीकरण गर्न जनचेतनामुलक कार्यक्रमका साथै प्रविधि तथा तालिम दिई क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- वृक्षारोपण, वन व्यवस्थापन तथा वन संरक्षणका कृयाकलापहरुको माध्यमबाट मिचाहा प्रजातिको नियन्त्रण तथा वनको हैसियतमा वृद्धि गर्नुका साथै वन्यजन्तुहरुको संरक्षण गर्ने ।
- सामुदायिक वन क्षेत्रहरुको खाली जग्गामा कृषि वन प्रणाली विकास गरी संकटासन्न घरधुरीहरुको उत्थानशीलता वृद्धि गर्ने ।
- जलवायु उत्थानशील भौतिक पूर्वाधारहरुको निर्माण गरी दीगो र भरपर्दो आधारभूत सेवाहरुको पहुँच बिस्तार गर्ने ।
- स्थानीय समुदायमा जलवायु परिवर्तन तथा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गरी यसका प्रभावहरुसँग अनुकूलित हुने र क्षती न्यूनीकरण गर्ने क्षमताको विकास गर्ने ।

५.१ अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यहरुको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण

यस विधि अन्तर्गत अनुकूलनका कार्यहरुको प्राथमिकीकरण गर्नको लागि विभिन्न आधारहरु जस्तैः प्रभावकारीता, सम्भाव्यता, दीगोपना, खर्चको मितव्ययिता, संकटासन्न घरधुरीमुखी (लक्षित वर्गमुखी) तथा महिला प्रति संवेदनशीलता निर्धारण गरिएका थिए । प्राथमिकीकरणको लागि यसमा १ देखि ३ सम्मको अङ्कभारको प्रयोग गरिएको थियो । अङ्कभार १ ले उक्त आधारहरु राम्ररी पूरा गर्न नसक्ने भन्ने जनाउँछ भने अङ्कभार ३ ले आधार राम्ररी पूरा गर्न सक्ने जनाउँछ । खर्चको मितव्ययिताको सम्बन्धमा भने कम खर्चिलोलाई ३ अंक र धेरै खर्चिलोलाई १ अंक दिइएको थियो । जम्मा स्कोरको आधारमा पहिलो, दोश्रो र तेश्रो स्तरमा पर्ने अनुकूलनको कायहर्रुलाई छनोट अनुकूलन योजना तर्जूमा गरिएको थियो ।

तालिका नं. १९ : अनुकुलनका उपायाहरुको पहिचान तथा प्राथमिकिरण

विषयगत क्षेत्र	अनुकूलनका तथा विपद् वोखिम व्यवस्थापनका उपायाहरु	प्रभावकारिता (१-३)	सम्भाव्यता (१-३)	खर्चको मितव्ययिता (१-३)	संकटासन्नमुखी (१-३)	महिलामुखी (१-३)	जम्मा	प्राथमिकता स्तर
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला संचालन गर्ने	३	३	२	३	३	१४	I
	प्लाष्टिक घरमा तरकारी खेती	३	३	२	३	३	१४	I
	पशु बिमा कार्यक्रम	२	३	३	३	२	१३	II
	बाली बिमा कार्यक्रम	२	३	३	३	२	१३	II
	वन्यजन्तुले कम क्षती गर्ने/सिंचाई आवश्यक नपर्ने बाली (अदुवा, बेसार) खेतीमा सहयोग	२	३	३	३	२	१३	II
	रैथाने अन्नका परिकार बनाउने कार्यक्रम	२	३	३	२	२	१२	III
	फलफुल खेती विस्तार	३	२	२	३	३	१३	II
	मौसमी सुचना केन्द्र स्थापना गर्ने	१	३	२	३	२	११	IV
	उन्नत जातका बोका तथा राँगा वितरण	२	३	२	२	३	१२	III
	गोठ तथा भकारो सुधार कार्यक्रम	३	३	१	२	३	१२	III
	माटो परिक्षण शिविर सञ्चालन गर्ने	३	३	२	३	२	१३	II
	पशु स्वास्थ्यको शिविर सञ्चालन गर्ने	३	३	२	३	२	१३	II
	सामुदायिक बिउ संकलन केन्द्रको स्थापना गर्ने (बिउ बैंक)	३	२	१	२	२	१०	V
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण	वृक्षारोपण	३	३	३	२	२	१३	II
	कृषि वन प्रणालीको प्रवर्दन गर्ने	३	३	३	२	२	१३	II
	रिचार्ज पोखरी निर्माण गर्ने	३	३	३	२	३	१४	I
	वन व्यवस्थापन तालिम	३	३	३	२	२	१३	II
	संरक्षण पोखरी निर्माण गर्ने	३	३	३	२	२	१३	II
	वन डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धी तालिम	२	३	३	२	२	१२	III
	बायोचार तथा बायो ब्रिकेट तयारी तालिम	२	३	३	२	२	१२	III
उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार	चोया चेत्रो उद्योग स्थापनामा सहयोग	२	३	२	३	२	१२	III
	आरण उद्योग स्थापनामा सहयोग	३	३	२	३	२	१३	II
	खुकुरी तयारी तालिम उद्योग स्थापनामा सहयोग	२	३	२	३	२	१२	III
	सडक किनारमा वृक्षारोपण	२	३	२	२	२	११	IV
ग्रामिण तथा शहरी बसोबास	मुख्य सडक तथा भित्रि सडक छेउमा सोलार वत्ति जडान एवं मर्मत	२	३	२	२	२	११	IV
	भलकूलो /निकास (Drainage) निर्माण	२	३	३	२	२	१२	III
	सडक बाटोको स्तरोन्नती	२	३	१	२	२	१०	V
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई	फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि डम्पिङ स्थलको स्तरोन्नती	२	३	२	२	३	१२	III
	नकुहिने फोहरहरु संकलन तथा बिक्रिका लागि श्रोत केन्द्रको स्थापना	३	३	२	२	३	१३	II
	स्वास्थ्य तथा सरसफाई सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	२	३	३	२	३	१३	II
	महिलाहरुको लागि स्यानिटरी प्याड बितरण	२	३	३	२	३	१३	II
	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	२	३	३	२	३	१३	II
	मुहान संरक्षण, खानेपानी योजना निर्माण तथा	३	३	२	३	३	१४	I

विषयगत क्षेत्र	अनुकूलनका तथा विपद् वोखिम व्यवस्थापनका उपायाहरु	प्रभावकारिता (१-३)	सम्भाव्यता (१-३)	खर्चको मितव्ययिता (१-३)	संकटासन्नमुखी (१-३)	महिलामुखी (१-३)	जम्मा	प्राथमिकता स्तर
	मर्मत							
विपद् जोखिम न्यूनीकरण	दुत प्रतिकार्य दल गठना तथा क्षमता विकास	२	३	३	३	३	१४	I
	वडा स्तरीय विपद समितीको क्षमता विकास	२	३	३	२	२	१२	III
	खोला कटान नियन्त्रणको लागि तटबन्धन निर्माण	३	३	२	३	३	१४	I
	पहिरो नियन्त्रणको लागि ग्याबियन पर्खाल निर्माण	३	३	२	२	३	१३	II
	पहिरो तथा भू-क्षय नियन्त्रणको लागि बायोइन्जिनियरीङ्ग प्रविधि अपनाउने	२	३	३	३	२	१३	III
जल तथा उर्जा	पक्की सिँचाई पोखरी निर्माण	३	३	२	३	३	१४	I
	सिँचाई कूलो मर्मत तथा स्तरोन्नती	३	३	२	३	३	१४	I
	विद्युतीय चारजिङ्ग स्टेशन निर्माण	३	३	२	१	१	१०	V
	कुहिने फोहरबाट ऊर्जा उत्पादन	३	३	१	२	२	११	IV
पर्यटन एवम् सांस्कृतिक सम्पदा	पर्यापर्यटन प्रवर्दन	३	३	२	२	२	१२	III
	पार्क निर्माण तथा स्तरोन्नति	३	३	२	२	२	१२	III
लैंगिक समानता तथा क्षमता विकास	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि सचेतना अभिवृद्धि	३	३	२	२	२	१२	III
	स्थानीय तहमा जलवायु परिवर्तनका ज्ञान केन्द्रको स्थापना	३	३	२	२	२	१२	III
	प्राविधिकहरुलाई जलवायु उत्थानशील भौतिक पूर्वाधार निमार्णका लागि तालिम	३	३	३	२	१	१२	III
	अनुकूलनका प्रयासहरुको घटना अध्ययन तथा सफलताको कथा प्रकाशन	३	३	३	२	१	१२	III
	पूर्वाधारहरुको मर्मत सम्भारको निति तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	३	३	३	२	२	१३	II
	जनप्रतिनिधीहरुलाई अनुकूलन तथा उत्थानशीलता सम्बन्धि तालिम	३	३	२	२	२	१२	III
	संकटासन्न वर्गको परम्परागत शिप संरक्षण र जीविकोपार्जनका लागि तालिम तथा सहयोग	३	३	२	३	२	१३	II

५.२ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा

वडास्तरीय अनुकूलन योजना तयारी गोष्ठीबाट पहिचान भई र नगरपालिका तहमा संश्लेषण गरी प्राथमिकतामा परेका जलवायु परिवर्तनका दृष्टिकोणले प्राविधिक रुपमा सवल देखिएका अनुकूलनका उपायहरुलाई समेट्दै र स्थानीय व्यक्ति तथा समुदायद्वारा गरेका अनुकूलन प्रयासहरुलाई उच्च प्राथमिकतामा राख्दै यस अनुकूलन योजना तर्जुमा गरिएको छ । यस दुल्लू नगरपालिकाको उच्च प्राथमिकतामा परेको र तत्कालै कार्यान्वयन गर्न आवश्यक देखिएको क्रियाकलापहरु समावेश गरिएका छन् । यस योजनाको बजेट तर्जुमा नगरपालिकामा विद्यमान दररेट, कार्यक्रमसँग सम्बन्धित सरकारी निकायहरुसँगको समन्वय र योजना तयारीमा संलग्न स्थानीय व्यक्तिहरु र संस्थाहरुको अनुभवको साथै प्राविधिकहरुको सुझाव तथा सल्लाहका आधारमा गरिएको छ । यस कार्ययोजनामा पहिलो वर्ष **रु १५,१५,५०,०००।- (१९.७० प्रतिशत)**, दोस्रो वर्ष **रु. १७,२०,५०,०००।- (२२.३७ प्रतिशत)**, तेस्रो वर्ष **रु. १४,५८,७०,०००।- (१८.९६ प्रतिशत**), चौथो वर्ष **रु. १५,७४,९०,०००।- (२०.४७ प्रतिशत)** र पाँचौ वर्ष **रु. १४,२२,४५,०००।- (१८.४९ प्रतिशत)** गरी जम्मा **रु ७६,९२,०५,०००।-** बराबरको रकम कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नका लागि समावेश गरिएको छ ।

५.३. अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका योजनाहरु

दुल्लू नगरपालिकाको आगामि ५ वर्षको लागि वडागत तथा पालिका स्तरीय अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका योजनाहरुलाई **तालिका नं. २० देखि तालिका नं. ३३** सम्म प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. २० : नगरपालिका स्तरीय योजनाहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत (हजारमा)	लाभान्वितको संख्या	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा (000)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	पशु स्वास्थ्य शिविर	वटा	६५	२००		१३	२६००	१३	२६००	१३	२६००	१३	२६००	१३	२६००	१३०००	सबै वडाहरुमा	न.पा.
१.२	माटो परिक्षण शिविर	वटा	३	२००		१	२००	०	०	१	२००	०	०	१	२००	६००	न.पा. को उपयुक्त स्थानमा	न.पा., तथा अन्य संघ सस्थाहरु
१.३	कृषि तथा पशु विमा कार्यक्रम सञ्चालन तथा अनुदान प्रदान	पटक	५	१०००		१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	५०००	सबै वडाहरुमा	न.पा., तथा अन्य संघ सस्थाहरु
१.४	कृषि क्षेत्रमा पर्न सक्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण र यससँग अनुकूलन हुन सहजीकिरण गर्ने र कृषिसँग सम्वन्धित जलवायु पूर्व सूचना प्रणाली (Early Warning System) स्थापना गरी कृषक समुदायहरुलाई सूचना प्रवाह गर्ने	वटा	१	५००		०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	दुल्लू न.पा.	न.पा. तथा अन्य संघ सस्था
१.५	स्थानीय श्रोत व्यक्ति तथा अगुवा कृषकलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम	पटक	२	२००		१	२००	०	०	०	०	१	२००	०	०	४००	न.पा. स्तरीय	न.पा. तथा अन्य संघ सस्था
१.६	कृषक संजाल गठन तथा क्षमता विकास	वटा	१	६००		०	०	१	६००	०	०	०	०	०	०	६००	न.पा. स्तरीय	न.पा. तथा अन्य संघ सस्था
१.७	रैथाने अन्नको परिकार बनाउने कार्यक्रम	वटा	२	५००		१	५००	०	०	०	०	०	०	१	५००	१०००	न.पा. स्तरीय	न.पा. तथा अन्य संघ सस्था
	जम्मा						१७००		२१००		१०००		१२००		१५००	७५००		

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत (हजारमा)	लाभान्वितको संख्या	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा (000)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
२. वन, जैबिक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																		
२.१	वन डढेलो न्यूनीकरण र व्यवस्थापन गर्न न.पा. स्तरको योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने	वटा	१	१०००		१	१०००	०	०	०	०	०	०	०	०	१०००	दुल्लू न.पा.	न.पा., डिभिजन वन कार्यालय
२.२	जलवायु परिवर्तन तथा वन डढेलो सम्बन्धी सचेतनामुलक होर्डिङ वोर्ड	ओटा	९१	२०		३९	७८०	१३	२६०	१३	२६०	१३	२६०	१३	२६०	१८२०	प्रत्येक वडाहरुमा ५ वटा	न.पा., डिभिजन वन कार्यालय
२.३	बायो ब्रिकेट तथा बायो चार तयारी तालिम	ओटा	२	१००		१	१००	०	०	०	०	०	०	१	१००	२००	नगरपालिका स्तरीय	न.पा., डिभिजन वन कार्यालय
२.३	वातावरण मैत्री स्थानीय शासन निर्देशिका तयारी तथा अभिमूखिकरण	पटक	१	२५०		०	०	०	०	१	२५०	०	०	०	०	२५०	न.पा. स्तरमा	न.पा., डिभिजन वन कार्यालय
२.४	स्थानीय वातावरण तथा प्राकृतिक तथा स्रोत संरक्षण ऐन तथा संक्षिप्त वातावरणिय अध्ययन तथा प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण कार्यविधि तयारी तथा अभिमूखिकरण	पटक	१	२५०		०	०	१	२५०	०	०	०	०	०	०	२५०	दुल्लू न.पा.	न.पा., डिभिजन वन कार्यालय तथा अन्य संघ सस्था
	जम्मा						१८८०		५१०		५१०		२६०		३६०	३५२०		
३. उद्योग, यातायत तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																		
३.१	मर्मत सम्भार कार्यविधि तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	वटा	१	२५०		०	०	०	०	१	२५०	०	०	०	०	२५०	न.पा. स्तरीय	न.पा., तथा अन्य संघ सस्था
३.२	वायोयन्जिनिरिग प्रविधी सम्बन्धी प्राविधिकहरुलाई तालिम	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	न.पा. स्तरीय	न.पा., तथा अन्य संघ सस्था

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत (हजारमा)	लाभान्वितको संख्या	आर्थिक वर्ष वजेट रु ह्जारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु ह्जारमा (000)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
	जम्मा						०		२००		२५०		२००		०	६५०		
४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																		
४.१	घर निर्माण मापदण्ड तयारी तथा कार्यान्वयन	पटक	१	२५०		०	०	१	२५०	०	०	०	०	०	०	२५०	न.पा. स्तरीय	न.पा., तथा अन्य संघ सस्था
	जम्मा						०		२५०		०		०		०	२५०		
५. स्वास्थ्य खानेपानी तथा सरसफाइ																		
५.१	नगर स्वास्थ्य नीति तयारी/परिमार्जन	पटक	१	५००		०	०	१	१०००	०	०	०	०	०	०	१०००		न.पा., तथा अन्य संघ सस्था
५.२	नकुहिने फोहरहरु संकलन तथा बिक्रिका लागि श्रोत केन्द्रको स्थापना	पटक	१	५००		०	०	१	१०००	०	०	०	०	०	०	१०००	डम्पिङ स्थल सँगै	न.पा., तथा अन्य संघ सस्था
५.३	पाठेघर लगायत स्त्री रोग सम्बन्धी शिविर	पटक	५	१०००		१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	५०००	दल्लु अस्पताल	न.पा., स्वास्थ्य शाखा, दुल्लू अस्पताल तथा अन्य संघ सस्था
	जम्मा						१०००		३०००		१०००		१०००		१०००	७०००		
६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन																		
६.१	वडा स्तरीय विपद वयवस्थापन समिती क्षमता विकास	पटक	२८	२०		१४	२८०	०	०	०	०	१४	२८०	०	०	५६०	सबै वडाहरुमा र पालिका स्तरमा	न.पा., तथा अन्य संघ सस्था
६.२	द्रुत प्रतिकार्य दल गठन तथा क्षमता विकास	पटक	२८	२०		१४	२८०	०	०	०	०	१४	२८०	०	०	५६०	सबै वडाहरुमा र पालिका स्तरमा	न.पा., तथा अन्य संघ सस्था
६.३	स्थानीय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रको सवलिकरण	पटक	५	२५०		१	२५०	१	२५०	१	२५०	१	२५०	१	२५०	१२५०	न.पा. स्तरीय	न.पा., तथा अन्य संघ सस्था

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत (हजारमा)	लाभान्वितको संख्या	आर्थिक वर्ष वजेट रु ह्जारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु ह्जारमा (000)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
	जम्मा						२५०		२५०		२५०		२५०		२५०	१२५०		
	७. जल तथा उर्जा																	
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
	८. पर्यटन प्राकृतिक एवम सास्कृतिक सम्पदा																	
८.१	पर्यटन गुरुयोजना (धार्मिक, सांस्कृतिक, सजावटमा आधारित कृषि पर्यटन प्रवर्दन)	पटक	१	१०००		०	०	१	१०००	०	०	०	०	०	०	१०००	न.पा. स्तरीय	न.पा. तथा अन्य संघ सस्था
	जम्मा						०		१०००		०		०		०	१०००		
	९ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिता, जीविकोपार्जन र सुशासन, जनचेतना अभिवृद्धि तथा क्षमता विकास																	
९.१	जलवायु परिवर्तन ज्ञान केन्द्र स्थापना	पटक	१	२५०		१	२५०	०	०	०	०	०	०	०	०	२५०	न.पा. स्तरमा	न.पा., तथा अन्य संघ सस्था
९.२	महिला तथा वन्चित वर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	७५	३०		१५	४५०	१५	४५०	१५	४५०	१५	४५०	१५	४५०	२२५०	सबै वडाहरुमा	न.पा., अन्य सरोकारवाला निकाय
९.३	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम (कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधी)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	न.पा. स्तरमा	न.पा., तथा अन्य संघ सस्था
९.४	स्थानीय एफ.एम. मार्फत जलवायु परिवर्तन तथा विपद सम्बन्धि जिङ्गल उत्पादन तथा प्रसारण	वटा	४	३०		२	६०	२	६०	०	०	०	०	०	०	१२०	न.पा. स्तरमा	न.पा., तथा अन्य संघ सस्था

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत (हजारमा)	लाभान्वितको संख्या	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा (000)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
९.५	जलवायु परिवर्तनका असर तथा अनुकूलनका प्रयासहरु सम्बन्धि घटना अध्ययन तथा सफलताको कथा उत्पादन तथा प्रकाशन गर्ने	पटक	१	३५०		०	०	१	३५०	०	०	०	०	०	०	३५०	न.पा. स्तरमा	न.पा. तथा अन्य संघ सस्था
९.६	लैगिंक समानता तथा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि जनप्रतिनिधीहरुलाई तालिम	वटा	४	२००		०	०	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	८००	न.पा. स्तरमा	न.पा. तथा अन्य संघ सस्था
९.७	सरोकारवालाहरुबाट संयुक्त अनुगमन तथा मुल्याङकन	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	न.पा. स्तरमा	न.पा. तथा अन्य संघ सस्था
९.८	लापा कार्यानवयनको लागि अभिमखीकरण गोष्ठी	पटक	१	२००		०	०	१	२००	०	०	०	०	०	०	२००	न.पा. स्तरमा	न.पा., तथा अन्य संघ सस्था
९.९	लापा कार्यान्वयनको समिक्षा	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	न.पा. स्तरमा	न.पा.
	जम्मा						९१०		१४१०		८००		८००		८००	४७२०		
कुल बजेट							५७४०		८७२०		३८१०		३७१०		३९१०	२५८९०		

तालिका नं. २१ : दुल्लू न.पा. वडा नं. १ का योजनाहरु

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा (०००)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	१५	२००	३००	३	६००	३	६००	३	६००	३	६००	३	६००	३०००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रविधि	सेट	१००	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	३२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय,
१.४	सुन्तला बगैंचा व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवहारिक तालिम	पटक	२	१००	४०	०	०	१	१००	०	०	०	०	१	१००	२००	वडा स्तरमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.५	व्यवसायिक सुन्तला तथा कागती खेती	पटक	१	५००	४०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	५००	५००	वडा नं. १ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.६	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा सहयोग तालिम	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं. १ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि सहकारी, वडा कार्यालय
१.७	संकटासन्न घरधुरीलाई बाखापालन सम्बन्धि तालिमका साथै खोर सुधार र बाखा खरिदमा अनुदान	पटक	५	५००	१००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	वडा नं. १ का संटासन्न घरधुरीहरुलाई	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
१.८	नश्ल सुधार (वोका) बोयर	ओटा	९	५०	५००	३	१५०	३	१५०	३	१५०	०	०	०	०	४५०	वडा नं. १	पशु शाखा,
१.९	भैंसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	५	५००	५०	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	वडा नं. १	पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.१०	कृषि उपज संकलन केन्द्रको स्थापना	पटक	१	५००	५००	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. १, देउतीचौर	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
	जम्मा						२५००		३१००		२५००		२३५०		२९५०	१३४००		

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा (०००)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
२. वन, जैबिक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																		
२.१	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस)	हेक्टर	२५	४०		५	२००	५	२००	५	२००	५	२००	५	२००	१०००	खाली क्षेत्र तथा निजी आवादी काल्नाहरुमा, खोला खोल्सीहरुमा, भू क्षय जाने क्षेत्रमा	डिभिजन तथा सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.२	डढेलो नियन्त्रणका लागि विद्यालय स्तरीय कार्यक्रम (निवन्ध, वक्तृतोकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा., विद्यालय
२.३	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	११	१००		३	३००	२	२००	२	२००	२	२००	२	२००	११००	उपयुक्त स्थानमा	सव डिभिजन वन का.
२.४	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	१२	२५		४	१००	०	०	४	१००	०	०	४	१००	३००	सवै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय
२.५	वन डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय .
	जम्मा						६५०		६५०		५५०		६५०		५५०	३०५०		
३. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा (०००)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
	५. स्वास्थ्य खानेपानी तथा सरसफाइ																	
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	
५.१.१	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.२	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.३	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	३	१००	६०	१	१००	०	०	१	१००	१	१००	०	०	३००	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.४	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	
५.२.१	खारखोला टाकुल्ले बागदुला खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	५००	१४	१	५००	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. १, खारखोला	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.२	घरखेत दमाईटोल खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	३००	५	१	३००	०	०	०	०	०	०	०	०	३००	वडा नं. १, घरखेत	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.३	बठाला खानेपानी मुहान संरक्षण तथा सिंचाई पोखरी निर्माण	वटा	१	५००	७	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. १, बठाला	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.४	तल्लो आमखोली खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	५००	७	०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडा नं. १, तल्लो आमखोली	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.५	जंगेली गाडा सालटाकुरा तिमला पानी खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	५००	७	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा नं. १, जंगेलीगाडा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा (०००)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
५.२.६	गाँडापानी थाप्ली खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७००	५०	०	०	१	७००	०	०	०	०	०	०	७००	वडा नं. १, गाडापानी	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.७	जलुकेपानी मुहान संरक्षण	वटा	१	२५०	१२	१	२५०	०	०	०	०	०	०	०	०	२५०	जलुकेपानी पानी	वडा कार्यालय
५.२.८	पैंयाबाटा खानेपानी मुहान संरक्षण	वटा	१	२५०	८	१	२५०	०	०	०	०	०	०	०	०	२५०	वडा नं. १, पैंयाबाटा	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.९	आकासेपानी संकलनका लागी घैंटो निर्माण	वटा	४०	५०	८०	०	०	१०	५००	१०	५००	१०	५००	१०	५००	२,०००	संकटासन्न वस्तीहरुमा	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						१४७५		१७७५		११७५		११७५		५७५	६१७५		
६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन																		
६.१	भू-क्षय तथा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	५	५००	१५०	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	सिम्दमल्का देखि टाकुल्ले, भातघर, दैसाल छलपुन्ने, खौला पहिरो, बिउँडाडा देखि नैनाखोला पुलियासम्म	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
६.२	खोला कटान नियन्त्रणका लागि तटबन्ध निर्माण तथा खोला किनारामा वृक्षारोपण	स्थान	२	१०००	१००	१	१०००	१	१०००	०	०	०	०	०	०	२०००	गडियाखोला (गडीगाउँ), तारापनी	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						१५००		१५००		५००		५००		५००	४५००		
७. जल तथा उर्जा																		
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	
७.१.१	सिचाई पोखरी निर्माण	स्थान	४	२००	११५	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	०	०	८००	बठाला, चिप्लेढुंगा, पारीवन, पिण्ल	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष बजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा (०००)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
७.१.२	बागदुला पाइप सिंचाई योजना निर्माण	मि.	३००	३	१०	०	०	३००	९००	०	०	०	०	०	०	९००	वडा नं. १, बागदुला	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि बनाउने)**																	
७.२.१	ठूलोखोला गडीगाउँ सिंचाई कुलो स्तरोन्नती	मि.	२५००	३	१५०	५००	१५००	१०००	३०००	०	०	१०००	३०००	०	०	७,५००	वडा नं. १, गडीगाउँ	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
७.२.२	नैनाखोला छलपुन्ने लाटिभिरे सिंचाई कूलो निर्माण	मि.	१५००	३	२१	०	०	५००	१५००	५००	१५००	५००	१५००	०	०	४,५००	वडा नं. १, छलपुन्ने	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						१७००		५६००		१७००		४७००		०	१३७००		
	८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा																	
८.१	पार्क निर्माण	स्थान	१	१०००		०	०	०	०	०	०	०	०	१	१०००	१,०००	वडा नं. १, तल्लो डुंगेश्वर	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						०		०		०		०		१०००	१०००		
	९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास																	
९.१	महिला तथा बन्चित बर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
९.२	परम्परागत सिप संरक्षणको लागि मादल बनाउन सहयोग	पटक	१	१००	१०	०	०	१	१००	०	०	०	०	०	०	१००	वडा नं. १	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						३०		१३०		३०		३०		३०	२५०		
कुल बजेट							७८५५		१२७५५		६४५५		९४०५		५६०५	४२०७५		

तालिका नं. २२ : दुल्लू न.पा. वडा नं. २ का योजनाहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	१५	२००	३००	३	६००	३	६००	३	६००	३	६००	३	६००	३०००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रबिधि	सेट	१००	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	वडा नं. २ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	३२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. २ का सबै वस्तीहरुमा	वडा कार्यालय, कृषि शाखा
१.४	सुन्तला बगैचा व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवहारिक तालिम	पटक	२	१००	४०	०	०	१	१००	०	०	०	०	१	१००	२००	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, कृषि शाखा
१.५	व्यबसायिक सुन्तला तथा कागती खेतीमा सहयोग	पटक	५	२००	४०	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१०००	मध्यगाउँ, चिसाखोला, माथिगाउँ, रुनी, बेतेनी, भुवाचौर	वडा कार्यालय, कृषि शाखा
१.६	व्यवसायिक आँप खेतीमा सहयोग	पटक	३	२००	४०	१	२००	१	२००	०	०	०	०	१	२००	६००	वडा नं. २ को बार्ती, तरिया, राले	वडा कार्यालय, कृषि शाखा
१.७	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा सहयोग तालिम	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं. २ का सबै वस्तीहरुमा	वडा कार्यालय, कृषि शाखा
१.८	संकटासन्न घरधुरीलाई बाखापालन सम्बन्धि तालिम	पटक	५	२५	१००	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, कृषि शाखा
१.९	संकटासन्न घरधुरीलाई बाखाको खोर सुधार र बाखा खरिदमा अनुदान	घरधुरी	८०	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	०	०	१६००	वडा नं. २ को बोड, राले, तरिया	पशु शाखा, वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सरोकारवाला
१.१०	नश्ल सुधार (वोका) बोयर	ओटा	९	५०	५००	३	१५०	३	१५०	३	१५०	०	०	०	०	४५०	सबै वस्तीमा	पशु शाखा
१.११	भैंसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	५	५००	५०	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	वडा नं. २	पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.१२	कृषि उपज संकलन केन्द्रको स्थापना	पटक	१	५००	५००	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. २, तरिया	कृषि शाखा, वडा कार्यालय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
	जम्मा						२८२५		३४२५		२६२५		२४७५		२३७५	१३७२५		
	२. वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																	
२.१	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस)	हेक्टर	२५	४०		५	२००	५	२००	५	२००	५	२००	५	२००	१०००	खाली क्षेत्र, निजी आवादी काल्नाहरु, खोला खोल्सीहरु, भू क्षय जाने क्षेत्र	डिभिजन तथा सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.२	डढेलो नियन्त्रणका लागि विद्यालय स्तरीय कार्यक्रम (निबन्ध, वक्तृतोकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, विद्यालय
२.३	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	८	१००		१	१००	२	२००	२	२००	२	२००	१	१००	८००	बोड पोखरा, खाली, भुवाचौर, जोतेचौर, दुधेमालिका, कोटथला, बडालेक, भण्डारीगाउँ	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.४	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	१२	२५		४	१००	०	०	४	१००	०	०	४	१००	३००	सवै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.५	वन डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय
२.६	कृषि वन प्रणालीको बिकास	स्थान	२	५००		०	०	१	५००	०	०	१	५००	०	०	१०००	सिम्खाडा, दुधेमालिका	सव डिभिजन वन का.
२.७	चरिचरण नियन्त्रणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	स्थान	४	५०		१	५०	१	५०	०	०	१	५०	१	५०	२००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय
	जम्मा						५००		१२००		५५०		१२००		५००	३९५०		

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
३. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																		
३.१	बाँसजन्य सामाग्री उत्पादन गर्ने उद्योग स्थापनामा सहयोग	स्थान	१	५००	५०	०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स. .
	जम्मा						०		०		५००		०		०	५००		
४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
५. स्वास्थय खानेपानी तथा सरसफाइ																		
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	
५.१.१	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.२	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी
५.१.३	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	२	२००	५०	१	२००	०	०	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.४	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.५	बालबिबाह न्यूनीकरण सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	
५.२.१	खानेपानी मुहान संरक्षण	वटा	५	१५०	१४	१	१५०	१	१५०	१	१५०	१	१५०	१	१५०	७५०	गैरीधारा, काप्रिगाउँ, बेतेधारा, तुलधारा, कालगैरा	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.२	काप्रीगाउ, बजार सोलार लिफ्ट खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	७१	१	५००	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. २, काप्रिगाउँ	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.३	धारापनी खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	१४	०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडा नं. २, धारापानी	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.४	किमडी खोला खा.पा.योजना मर्मत	वटा	१	७५०	१५	०	०	०	०	०	०	१	७५०	०	०	७५०	वडा नं. २, किमडीखोला	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.५	माथीगाउँ खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	४०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	५००	५००	वडा नं. २, माथीगाउँ	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.६	ढुङ्गेखाली फन्तला खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	३०	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा नं. २, ढुङ्गेखाली	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.७	कुच्चे - गुनामारे -काप्री खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	७५०	१६	०	०	०	०	१	७५०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. २, कापरी	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.८	सिमखाडा - बोड खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	२५	०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडा नं. २, बोड	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.९	रुण्डी मुखीयाधारा खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	२५	१	७५०	०	०	०	०	०	०	०	०	७५०	मुखीयाघर टोल	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१०	पानसैन मुहान संरक्षण तथा खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	५००	२०	०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडा नं. २, पानसैन	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.११	भाबरखोला - तरिया खानेपानी योजना	वटा	१	७५०	३२	०	०	०	०	०	०	१	७५०	०	०	७५०	वडा नं. २, तरिया	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१२	सुन्नाधारा - भुवाचौर लिफ्ट खानेपानी योजना	वटा	१	१०००	५०	०	०	०	०	०	०	१	१०००	०	०	१,०००	वडा नं. २, सुन्नाधारा	वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
	जम्मा						१७०५		२५५		२५०५		३४५५		७५५	८६७५		
६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन																		
६.१	भू-क्षय तथा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१०	१०००	१५०	१	१०००	३	३०००	२	२०००	२	२०००	२	२०००	१००००	चिसाखोला, तरिया - तुसारेखोला, काफलपानी, पानसैन, भाटिमेले, भावरखोला, उनीकोट, किमडीखोला, बोड, कटैजे गैरा	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						१०००		३०००		२०००		२०००		२०००	१००००		
७. जल तथा उर्जा																		
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	
७.१.१	सिचाई पोखरी निर्माण	स्थान	८	२००	१३५	१	२००	२	४००	२	४००	२	४००	१	२००	१,६००	गैराधारा, सल्लाखेत, मल्लाआवत, माथिल्लो सल्ले, तरिया, काप्रि (पेटारे), बिसना, रावतवाडा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि वनाउने)**																	
७.२.१	गिठीखोला-काप्रि सिचाई कुलो स्तरोन्नती	मि.	७००	३	१५०	७००	२१००	०	०	०	०	०	०	०	०	२,१००	वडा नं. २, काप्रि	वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.२	तल्लो राले सिंचाई कुलो स्तरोन्नती	मि.	३००	३	१५०		०	३००	९००	०	०	०	०	०	०	९००	वडा नं. २, राले	वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
७.२.३	बोडखोला - तरिया सिंचाई कुलो स्तरोन्नती	मि.	५००	३	२१	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	१,५००	वडा नं. २, तरिया	वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.४	बारती सिंचाई कुलो स्तरोन्नती	मि.	५००	३	२१	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	१,५००	वडा नं. २, बारती	वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						२३००		१३००		१९००		१९००		२००	७६००		
८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा																		
८.१	वडा पोखरा पार्क तथा तथा भ्यू टावर निर्माण	स्थान	१	२०००		०	०	०	०	०	०	१	२०००	०	०	२,०००	वडा नं.२, वडापोखरा	वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						०		०		०		२०००		०	२०००		
९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास																		
९.१	महिला तथा वन्चित वर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
९.२	महिला तथा वन्चित वर्गलाई नेतृत्व विकास सम्बन्धि तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
	जम्मा						६०		६०		६०		६०		६०	३००		
कुल बजेट							८३९०		९२४०		१०१४०		१३०९०		५८९०	४६७५०		

तालिका नं. २३: दुल्लू न.पा. वडा नं. ३ का योजनाहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	६	२००	३००	२	४००	२	४००	२	४००	०	०	०	०	१२००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा,
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रविधि	सेट	११५	२०	११५	२५	५००	२५	५००	२५	५००	२०	४००	२०	४००	२३००	थाप्लाघारी चाखा टोल, बडासिम, गाईसैन, नारिकामूल, बाउनपाली, कल्पना, गाथ बुजर, तल्लोपाली रावलवाडा, पादे औल	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सरोकारवाला निकाय
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	३२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. ३ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.४	सुन्तला बगैंचा व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवहारिक तालिम	पटक	२	१००	४०	०	०	१	१००	०	०	०	०	१	१००	२००	वडा स्तरमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.५	व्यवसायिक सुन्तला तथा कागती खेतीमा सहयोग	पटक	५	२००	४०	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१०००	माथिल्लो वस्ती	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.६	व्यवसायिक आँप खेतीमा सहयोग	पटक	३	२००	४०	१	२००	१	२००	०	०	०	०	१	२००	६००	वडा नं. ३ को तल्लो वस्ती	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.७	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा सहयोग तालिम	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं. ३ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सरोकारवाला निकाय
१.८	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखापालन सम्बन्धि तालिम तथा सहयोग	पटक	५	२५	१००	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	पशु शाखा, वडा कार्यालय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१.९	उन्नत जातको घाँस रोपनमा सहयोग	पटक	५	१००	३००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	५००	वडा नं. ३ का सबै वस्तीहरुमा	पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.१०	संकटासन्न घरधुरीलाई बाखाको खोर सुधार र बाखा खरिदमा अनुदान	घरधुरी	१००	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	वडा नं. ३ का सबै वस्तीहरुमा	पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.११	नश्ल सुधार (बोका) बोयर	ओटा	९	५०	५००	३	१५०	३	१५०	३	१५०	०	०	०	०	४५०	सबै वस्तीमा	पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.१२	भैसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	५	५००	५०	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	वडा नं. ३ का सबै वस्तीमा	पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.१३	कृषि उपज संकलन केन्द्रको स्थापना	पटक	१	५००	५००	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा स्तरमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
	जम्मा						२८२५		३४२५		२६२५		१९७५		२२७५	१३१२५		
	२. वन, जैबिक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																	
२.१	नर्सरीको स्थापना	वटा	१	१००		१	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	१००	सामुदायिक वनमा	सव डिभिजन वन का.
२.२	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस लगायतका बिरुवा)	हेक्टर	५०	४०		१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	२०००	खाली क्षेत्र, निजी आवादी काल्ना, खोला खोल्सीहरु, भू क्षय क्षेत्र	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय
२.३	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वडा स्तरीय कार्यक्रम (निवन्ध, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., विद्यालय
२.४	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	६	१००		१	१००	२	२००	१	१००	१	१००	१	१००	६००	सा.व.को उपयुक्त स्थानमा	सव डिभिजन वन कार्यालय
२.५	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	१५	२५		३	७५	३	७५	३	७५	३	७५	३	७५	३७५	सवै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
२.६	वन डढेलो नियन्त्रण सम्वन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.७	नमूना कृषिवन प्रणालीको विकास	स्थान	२	५००		०	०	१	५००	०	०	१	५००	०	०	१०००	रानी सा.व.मा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.८	चरिचरण नियन्त्रणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	स्थान	४	५०		१	५०	१	५०	०	०	१	५०	१	५०	२००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
	जम्मा						६७५		१४७५		६२५		१३७५		६७५	४८२५		
३. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
५. स्वास्थय खानेपानी तथा सरसफाइ																		
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	
५.१.१	प्राथमिक उपचार सम्वन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार बाकस वितरण	पटक	५	३५	१५०	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१७५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
५.१.२	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.३	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.४	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	२	२००	४०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	०	०	४००	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.५	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.६	बालबालिका सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	१०	३००	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	१००	विद्यालय स्तरमा	वडा कार्यालय, विद्यालय
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	
५.२.१	खानेपानी मुहान संरक्षण (घेरबार, मर्मत, सरसफाई, बृक्षारोपण)	वटा	९	१५०	१४	१	१५०	२	३००	२	३००	२	३००	२	३००	१,३५०	कुन्टाखेत मुहान, बैंसाधारा मुहान, माथिल्लो खाप्रे पधेरा, नारिडामुल, खालाआवत मुहान, तल्लो बडासिम मुहान, लटुधारा, गाईसैन मुहान, जेम्नखाला (पिप्लारुख)	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.२	मोंग्राहा खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	७१	१	५००	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ३, कोइरालधारा	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.३	जोगीमुडी खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	३००	१५	०	०	०	०	१	३००	०	०	०	०	३००	वडा नं. ३, जोगिमुडी	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.४	तल्लो खाप्री पधेरा खा.पा.योजना मर्मत	वटा	१	५००	६५	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा नं. ३, तल्लो खाप्री पधेरा	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.५	कटासेधारा खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	३५०	४०	०	०	१	३५०	०	०	०	०	०	०	३५०	वडा नं. ३, कटासेधारा	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
५.२.६	टिमुर नाउली खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	४५०	३०	०	०	०	०	०	०	१	४५०	०	०	४५०	वडा नं. ३	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.७	घोडाखेत खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	२५०	५	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२५०	२५०	वडा नं. ३	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.८	गौराखोला खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	३५०	१०	०	०	०	०	०	०	१	३५०	०	०	३५०	वडा नं. ३	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.९	रालेखोला पिपलघाडी खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	३०	१	७५०	०	०	०	०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ३ , पिपलघाडी	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१०	कोईराला मुल - खानीगाउँ खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	३०	०	०	०	०	१	७५०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ३, खानीगाउँ	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.११	कुन्टाखेत-मष्टानारायण विद्यालय खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	२००	०	०	१	७५०	०	०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ३ , कुन्टाखेत	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१२	बैकाखेत-माटीखाल खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	३०	१	७५०	०	०	०	०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ३, माटीखाल	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१३	हारीपाटा मुहान संरक्षण तथा खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	५००	८०	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा नं. ३	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१४	खुटेढुंगा मुहान संरक्षण तथा खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	५००	२५	०	०	०	०	०	०	०	०	१	५००	५००	वडा नं. ३	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१५	हाडे आवत गासेरा खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	५००	३०	०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडा नं. ३	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१६	पानीमुल खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	५००	२५	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा नं. ३	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						२४८०		१५३०		२१८०		२७३०		११८०	१०१००		

६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
६.१	भू-क्षय तथा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	९	७५०	२००	१	७५०	२	१५००	२	१५००	२	१५००	२	१५००	६७५०	नाउला छोरेखेत, नाउला मनघर मष्टनारायण, बास्कोटा -आरुगैरा पहिरो, भावर पहिरो, कोसेराखेत पूर्णेनी पहिरो, सिमला ईक्रेन पहिरो, गैराखोला सात पहिरो, भजेमुल पहिरो, छहडे-बगौरा-गाईसैन पहिरो	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						७५०		१५००		१५००		१५००		१५००	६७५०		
	७. जल तथा उर्जा																	
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	
७.१.१	सिचाई पोखरी निर्माण	स्थान	८	२००	१५०	१	२००	२	४००	२	४००	२	४००	१	२००	१,६००	बुडारह, सानीमुल, बासकोटा, पोखरीपाटा, हाडीपाटा, छहरेखेत, काप्लाखाडी, ओलीपाटा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि वनाउने)**																	
७.२.१	बैसाधारा- खानीगाउँ सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	८००	३	९०	८००	२४००	०	०	०	०	०	०	०	०	२,४००	वडा नं.३	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.२	नारिका मूल- आरुगैरा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	४००	३	२०	०	०	४००	१२००	०	०	०	०	०	०	१,२००	वडा नं.३	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.३	राले खोला - दुलैनी सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	२००	३	१५	०	०	०	०	२००	६००	०	०	०	०	६००	वडा नं.३	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष बजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
७.२.४	झाबर खोला - मौकलडाँडा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	६००	३	२१	०	०	०	०	६००	१८००	०	०	०	०	१,८००	वडा नं.३	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.५	सिमखाँडा - पिरु सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१२००	३	१५०	४००	१२००	०	०	३००	९००	०	०	५००	१५००	३,६००	वडा नं.३	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.६	बडासिम सिंचाई कुलो स्तरोन्नती	मि.	२५०	३	३०	०	०	०	०	०	०	२५०	७५०	०	०	७५०	वडा नं.३	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						३८००		१६००		३७००		११५०		१७००	११९५०		
८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा																		
८.१	स्वामी कार्तिक लामादुवाला धर्मशाला तथा मन्दिर संरक्षण	स्थान	१	१०००		०	०	०	०	०	०	०	०	१	१०००	१,०००	वडा नं.३	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						०		०		०		०		१०००	१०००		
९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास																		
९.१	महिला तथा बन्चित बर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
९.२	महिला तथा बन्चित वर्गलाई नेतृत्व विकास तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						६०		६०		६०		६०		६०	३००		
कुल बजेट							१०५९०		९५९०		१०६		८७९		८३९०	४८०५०		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
											९०		०					

तालिका नं. २४ : दुल्लू न. पा. वडा नं. ४ का योजनाहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	६	२००	३००	२	४००	२	४००	२	४००	०	०	०	०	१२००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रविधि	सेट	११५	२०	११५	२५	५००	२५	५००	२५	५००	२०	४००	२०	४००	२३००	पादुका-८ र ९, दुल्लू ७	कृषि शाखा, वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	३२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.४	सुन्तला बगैचा व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवहारिक तालिम	पटक	२	१००	४०	०	०	१	१००	०	०	०	०	१	१००	२००	साबिक पादुका-८ र ९, दुल्लू ७	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.५	व्यबसायिक सुन्तला तथा कागती खेतीमा सहयोग	पटक	५	२००	४०	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१०००	साबिक दुल्लू -७ र ९, नेपा १	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.६	व्यबसायिक आँप, केरा खेतीमा सहयोग	पटक	३	२००	४०	१	२००	१	२००	०	०	०	०	१	२००	६००	साविक नेपा ३ पादुका ७	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
१.७	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा सहयोग तालिम	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि सहकारी, वडा कार्यालय
१.८	संकटासन्न घरधुरीलाई बाखापालन सम्बन्धि तालिम तथा सहयोग	पटक	५	२५	१००	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
१.९	उन्नत जातको घाँस रोपनमा सहयोग	पटक	५	१००	३००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	५००	वडा नं. ४ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.१०	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखाको खोर सुधार र बाखा खरिदमा अनुदान	घरधुरी	१००	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	वडा नं. ४ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
१.११	नश्ल सुधार (वोका) बोयर	ओटा	९	५०	५००	३	१५०	३	१५०	३	१५०	०	०	०	०	४५०	सबै वस्तीमा	पशु शाखा
१.१२	भैंसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	५	५००	५०	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	वडा नं. ३ का सबै वस्तीमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.१३	लोकल कुखुरा पालन सम्वन्धी तालिम तथा सहयोग	पटक	२	३००	६०	०	०	१	३००	०	०	०	०	१	३००	६००	वडा स्तरमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						२८२५		३२२५		२६२५		१९७५		२५७५	१३२२५		
	२. वन, जैबिक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																	
२.१	नर्सरीको स्थापना	वटा	१	१००		१	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	१००	चामेटाकुरा	डिभिजन वन कार्यालय
२.२	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस लगायतका बिरुवा)	हेक्टर	२५	४०		५	२००	५	२००	५	२००	५	२००	५	२००	१०००	खाली क्षेत्र, निजी आवादी काल्नाहरु, खोला खोल्सी, भू क्षय जाने क्षेत्रमा	डिभिजन तथा सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.३	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वडा स्तरीय कार्यक्रम (निवन्ध, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा., विद्यालय

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
२.४	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	६	१००		१	१००	२	२००	१	१००	१	१००	१	१००	६००	सा.व.	सव डिभिजन वन का.
२.५	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	१५	२५		३	७५	३	७५	३	७५	३	७५	३	७५	३७५	सवै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन का.
२.६	वन डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.७	नमूना कृषिवन प्रणालीको विकास	स्थान	२	५००		०	०	१	५००	०	०	१	५००	०	०	१०००	रानी सा.व.मा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.८	चरिचरण नियन्त्रणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	स्थान	४	५०		१	५०	१	५०	०	०	१	५०	१	५०	२००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
	जम्मा						५७५		१२७५		४२५		११७५		४७५	३९२५		
३. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																		
२.८	विपन्नहरुको रोजगारी सिर्जनाका लागि बाँसजन्य सामाग्री उत्पादन गर्ने उद्योगको स्थापना	स्थान	५	५०		५	२५०	०	०	०	०	०	०	०	०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
	जम्मा						२५०		०		०		०		०	२५०		
४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
५. स्वास्थ्य खानेपानी तथा सरसफाइ																		
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
५.१.१	प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार बाकस वितरण	पटक	५	३५	१५०	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१७५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.२	जन चेतनामूलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.३	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी
५.१.४	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	२	२००	४०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	०	०	४००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.५	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.६	बालबालिका सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	१०	३००	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	१००	विद्यालय स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, विद्यालय
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	
५.२.१	खानेपानी मुहान संरक्षण (घेरबार, मर्मत, सरसफाई, वृक्षारोपण)	वटा	५	२५०	१४०	१	२५०	१	२५०	१	२५०	१	२५०	१	२५०	१,२५०	तिर्खुलेधारा, रसियापाटा मुहान, काटिया गडा मुहान, तुरतुरे धारा मुहान, ठूलोखाली मुहान	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.२	मोंग्राहा खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	१५	१	५००	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ४, मोंग्राहा	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.३	सिमखेत खा.पा.योजना मर्मत	वटा	१	५००	६५	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ४, सिमखेत	न.पा., वडा कार्यालय
५.२.४	तेलपोखिया टोटेखोला खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	७५०	१४	०	०	०	०	१	७५०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ४, टोटेखोला	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.५	टिमुरगाउँ सार्कीगाउँ खानेपानी योजना	वटा	१	७५०	२०	०	०	०	०	१	७५०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ४, टिमुरगाउँ	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
५.२.६	बडीमुल उत्तिसेनी खानेपानी योजना	वटा	१	१०००	२००	०	०	०	०	०	०	१	१०००	०	०	१,०००	वडा नं. ४, उत्तिसेनी	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.७	तलिमुंग्राहा टोटेखोला खानेपानी योजना विस्तार	वटा	१	७५०	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	१	७५०	७५०	वडा नं. ४, टोटेखोला	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.८	शान्तीबजार सोलार लिफ्ट खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	६०	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ४, शान्तीबजार	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.९	जातादाल्का - बडापाल्का खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	७५०	१५	०	०	१	७५०	०	०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ४, बडापाल्का	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१०	कुवाखोला - सिमचौतारा खानेपानी योजना बिवस्तार	वटा	१	१०००	१००	०	०	०	०	०	०	१	१०००	०	०	१,०००	वडा नं. ४, सिमचौतारा	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						१०८०		२१३०		२०८०		२३८०		११३०	८८००		
	६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन																	
६.१	भू-क्षय तथा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	८	७५०	२००	१	७५०	१	७५०	२	१५००	२	१५००	२	१५००	६०००	बढिमूल पहिरो, बगियाखोला पहिरो, घट्टेखोला पहिरो, नाउला पहिरो, स्यानीगाड लाटीखेत पहिरो, जातादाल्का पहिरो, टिमुरगाउँ उत्तिसेनी पहिरो, रुप्सेपानी पहिरो	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
६.२	खोला कटान नियन्त्रणका लागि नेपागाड तटबन्धन	स्थान	३	१०००	२००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	०	०	०	०	३०००	नेपागाड (भण्डारीखेत, पातलपाटा, गाडखेत)	वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						१७५०		१७५०		२५००		१५००		१५००	९०००		
	७. जल तथा उर्जा																	

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	
७.१.१	सिचाई पोखरी निर्माण	स्थान	६	३५०	१५०	१	३५०	१	३५०	१	३५०	१	३५०	२	७००	२,१००	सिम्पाटा, बजेडा, नाउला, भद्याखेत, उत्तिसेनी, दारिमतला	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि वनाउने)**																	
७.२.१	घट्टेखोला-तेलपोखिया-चुच्चेटाकुरा पक्की सिंचाई पोखरी योजना	पटक	१	१०००	३५	१	१०००	०	०	०	०	०	०	०	०	१,०००	वडा नं.४	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.२	गिठागैरा - मेलसैनी - रिंगेपाटा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१०००	३	५०	५००	१५००	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	३,०००	वडा नं.४	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.३	गिठागैरा - मेलसैनी - चाखा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१०००	३	५०	०	०	५००	१५००	०	०	५००	१५००	०	०	३,०००	वडा नं.४	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.४	गाडखेत- पातलपाटा-भण्डारीखेत सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१५००	३	५०	०	०	५००	१५००	५००	१५००	५००	१५००	०	०	४,५००	वडा नं.४	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						२८५०		३३५०		१८५०		३३५०		२२००	१३६००		
८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा																		
८.१	कृष्णकोट बाल उद्यान निर्माण	स्थान	१	१०००		०	०	०	०	०	०	१	१०००	०	०	१,०००	वडा नं.४, कृष्णकोट	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						०		०		०		१०००		०	१०००		
९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास																		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
९.१	महिला तथा वन्चित वर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बिन्ध तालिम	पटक	५	३०	१२५	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
९.२	महिला तथा वन्चित वर्गलाई नेतृत्व विकास तालिम	पटक	५	३०	१२५	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
९.३	महिला तथा वन्चित वर्गलाई मुडा बनाउने तालिम	पटक	२	१५०	४०	०	०	१	१५०	०	०	१	१५०	०	०	३००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						६०		२१०		६०		२१०		६०	६००		
कुल बजेट							९३९०		११९४ ०		९५४०		११५९ ०		७९४ ०	५०४० ०		

तालिका नं. २५ : दुल्लू न.पा. वडा नं. ५ का योजनाहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा (०००)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	६	२००	३००	२	४००	२	४००	२	४००	०	०	०	०	१२००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रविधि	सेट	११५	२०	११५	२५	५००	२५	५००	२५	५००	२०	४००	२०	४००	२३००	(साबिक छिउडी ८ मा प्राथमिकता)	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	३२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. ५ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.४	सुन्तला बगैचा व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवहारिक तालिम	पटक	२	१००	४०	०	०	१	१००	०	०	०	०	१	१००	२००	खालीका चौर , लेकवस्ती	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा (000)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१.५	व्यवसायिक सुन्तला तथा कागती खेतीमा सहयोग	पटक	५	२००	४०	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१०००	माथिल्लो भेगका वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा,
१.६	व्यबसायिक आँप, केरा खेतीमा सहयोग	पटक	३	२००	४०	१	२००	१	२००	०	०	०	०	१	२००	६००	तल्लो भेगका वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.७	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा सहयोग तालिम	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं. ५ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, वडा कार्यालय
१.८	संकटासन्न घरधुरीलाई बाखापालन सम्बन्धि तालिम तथा सहयोग	पटक	५	२५	१००	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.९	उन्नत जातको घाँस रोपनमा सहयोग	पटक	५	१००	३००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	५००	वडा नं. ५ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.१०	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखाको खोर सुधार र बाखा खरिदमा अनुदान	घरधुरी	१००	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	वडा नं. ५ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय, न.पा.
१.११	नश्ल सुधार (वोका) बोयर	ओटा	१२	५०	५००	३	१५०	३	१५०	३	१५०	३	१५०	०	०	६००	सबै वस्तीमा	कृषि समूह
१.१२	भैसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	५	५००	५०	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	वडा नं. ५ का सबै वस्तीमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.१२	उन्नत जातको राँगा खरिद	पटक	६	१५०	५०	२	३००	२	३००	२	३००	०	०	०	०	९००	सबै वस्तीमा	पशु शाखा
१.१३	लोकल कुखुरा पालन सम्बन्धी तालिम तथा सहयोग	पटक	२	३००	६०	०	०	१	३००	०	०	०	०	१	३००	६००	वडा स्तरमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						३१२५		३५२५		२९२५		२१२५		२५७५	१४२७५		
	२. वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																	
२.१	नर्सरीको स्थापना	वटा	१	१००		१	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	१००	सा. वनमा	डिभिजन वन कार्यालय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा (०००)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
२.२	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस लगायतका बिरुवा)	हेक्टर	२५	४०		५	२००	५	२००	५	२००	५	२००	५	२००	१०००	खाली क्षेत्र, खोला खोल्सी, भू क्षय जाने क्षेत्रमा	डिभिजन तथा सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.३	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वडा स्तरीय कार्यक्रम (निवन्ध, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा., विद्यालय
२.४	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	८	१००		१	१००	२	२००	१	१००	२	२००	२	२००	८००	मस्टाथान, पोखराडाँडा, पिपलडाँडा, ढाँडाथाप्ला, खालीकाचौर, चौराघर, रातीमाटा, वडीकाडाँडा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.५	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	३०	२५		६	१५०	६	१५०	६	१५०	६	१५०	६	१५०	७५०	सवै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.६	वन डढेलो नियन्त्रण सम्वन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.७	नमूना कृषिवन प्रणालीको विकास	स्थान	१	१०००		०	०	१	१०००	०	०	०	०	०	०	१०००	कालाबज्याङ्ग	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.८	चरिचरण नियन्त्रणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	स्थान	४	५०		१	५०	१	५०	०	०	१	५०	१	५०	२००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
	जम्मा						६५०		१८५०		५००		८५०		६५०	४५००		
	३. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																	
२.८	विपन्नहरुको रोजगारी सिर्जनाका लागि चायाचोत्रो	स्थान	५	५०		५	२५०	०	०	०	०	०	०	०	०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.,

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा (000)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
	उद्योग स्थापना																	वडा कार्यालय, न.पा.
	जम्मा						२५०		०		०		०		०	२५०		
४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
५. स्वास्थ्य खानेपानी तथा सरसफाइ																		
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	
५.१.१	प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार वाकस वितरण	पटक	५	३५	१५०	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१७५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.२	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.३	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी
५.१.४	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	२	२००	४०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	०	०	४००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.५	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.६	बालबालिका सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	१०	३००	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	१००	बिद्यालय स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, बिद्यालय
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००) २०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६		कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा (०००)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
५.२.१	खानेपानी मुहान संरक्षण (घेरबार, मर्मत, सरसफाई, बृक्षारोपण)	वटा	१६	२५०	३५०	३	७५०	३	७५०	३	७५०	३	७५०	४	१०००	४,०००	बण्डाली स्थान, कोलधारा मुहान, सुन्तलीबजार खानेपानी मुहान, डिठाधारा मुहान, बिर्ताथान मुहान, झाङ्झुली, स्यालागाउँ, नाइकटोल मुहान, मुडेदेवल खानेपानी मुहान, तुलधारा मुहान, काटिया मुहान, भुवाटाकुरा खानेपानी मुहान, मखिया नाउला, घरखेत (मुखिया वस्ती), घरखेत (दलित वस्ती), भिर्की कण्डल मुहान	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.२	बाडतडी लिफ्ट खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	१०००	२००	०	०	१	१०००	०	०	०	०	०	०	१,०००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय
५.२.३	बाहुनधारा लिफ्ट खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	१०००	७०	०	०	०	०	१	१०००	०	०	०	०	१,०००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.४	पोखारा तल्लो दलित वस्ती, धुर्सेनी लिफ्ट खानेपानी योजना	वटा	१	४०००	६५	०	०	०	०	०	०	१	४०००	०	०	४,०००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.५	कालबजेन खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	४०	१	५००	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा (०००)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
५.२.६	रुन्चे खा.पा.योजना मर्मत	वटा	१	५००	१०	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.७	कैनधारा खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	२०	०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.८	पाथधारा खानेपानी योजना	वटा	१	५००	२५	०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.९	पुरन धारा खानेपानी योजना	वटा	१	५००	१०	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१०	मरुवासिङ्ग खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	६५	०	०	०	०	०	०	०	०	१	५००	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.११	तुलधारा - तोलीडोग्रा खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	१५	०	०	०	०	०	०	०	०	१	५००	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१२	धाराखोला खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	२०	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१३	पाङ्ग खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	१०	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय
५.२.१४	काटिया (रिटा) खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	८	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१५	खातासैन खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	२२	०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१६	खम्बा आवत खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	१५	०	०	०	०	०	०	०	०	१	५००	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१७	कुमालधारा - भुवाटाकुरा खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	१०	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						१५८०		३३८०		३५८०		६३८०		२६३०	१७५५०		

६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु ह्जारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु ह्जारमा (000)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
६.१	भू-क्षय तथा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	९	७५०	४००	१	७५०	२	१५००	२	१५००	२	१५००	२	१५००	६७५०	डाव पहिरो, खोप्चा पहिरो, सिल्लेतडा पहिरो, बाँ पहिरो, सर्स्यूबारी पहिरो, स्याला पहिरो, सिम्ला गैरा पहिरो, चाखाबारी-लुहारटोल-नायकटोल पहिरो, राईपाल्ता खोला-उत्तिसेबारी पहिरो	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
६.१	खोला कटान नियन्त्रणका लागि कालाखोला तटबन्धन	स्थान	२	१०००	१००	१	१०००	०	०	०	०	१	१०००	०	०	२०००	कालाखोला	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						१७५०		१५००		१५००		२५००		१५००	८७५०		
७. जल तथा उर्जा																		
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	
७.१.१	सिंचाई पोखरी निर्माण	स्थान	७	३५०	१५०	१	३५०	१	३५०	१	३५०	२	७००	२	७००	२,४५०	नायकधारा, कुलीबाँध, घरखेत, कडाखोला-थापागाउँ, स्याला, पिलडाँडा,	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा (000)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
																	सिरुवान, झिपझिपे	
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि वनाउने)**																	
७.२.१	निगालझाप्रा- रिटा - थापागाउँ सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१५००	३	१५०	५००	१५००	०	०	५००	१५००	०	०	५००	१५००	४,५००	वडा नं.५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
७.२.२	बागेर- डोग्रा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१०००	३	५०	०	०	५००	१५००	०	०	५००	१५००	०	०	३,०००	वडा नं.५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
७.२.३	डोप्केखेत सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	४०	५००	१५००	०	०	०	०	०	०	०	०	१,५००	वडा नं.५	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.४	घट्टेखोला-सिमखोला- तुलधारा आमखेत सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१०००	३	१००	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	५००	१५००	३,०००	वडा नं.५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
७.२.५	घट्टेखोला-सिमखोला-तलीडोग्रा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१०००	३	१००	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	५००	१५००	३,०००	वडा नं.५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
७.२.६	कुडाखोला- थापागाउँ सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	४०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	१,५००	वडा नं.५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
७.२.७	कालाआम- गइलखाडा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	५०	५००	१५००	०	०	०	०	०	०	०	०	१,५००	वडा नं.५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
७.२.८	खेतीा-स्वाडा-सक्लेन सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१०००	३	३५	०	०	५००	१५००	०	०	५००	१५००	०	०	३,०००	वडा नं.५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
७.२.९	रिटा- गइलखाडा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	६००	३	४०	०	०	०	०	०	०	०	०	६००	१८००	१,८००	वडा नं.५	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						४५००		४५००		४५००		३०००		६३००	२२८००		
८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा																		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा (000)	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
	९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास																	
९.१	महिला तथा बन्चित बर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	३०	१२५	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
९.२	महिला तथा बन्चित बर्गलाई नेतृत्व बिकास तालिम	पटक	५	३०	१२५	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
९.३	महिला तथा बन्चित बर्गलाई मुडा बनाउने तालिम	पटक	२	१५०	४०	०	०	१	१५०	०	०	१	१५०	०	०	३००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
९.४	परम्परागत शिप संरक्षण तथा जिबिकोपार्जनको लागि माटोका भाडा बनाउने तालिम तथा सहयोग	पटक	१	२००	१०	०	०	१	२००	०	०	०	०	०	०	२००	कुमाल वस्ती	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
९.५	परम्परागत सिप संरक्षण तथा जिबिकोपार्जनको लागि मादल बनाउने तालिम तथा सहयोग	पटक	१	२००	१०	०	०	०	०	१	२००	०	०	०	०	२००	बादी समुदाय	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
	जम्मा						६०		४१०		२६०		२१०		६०	१०००		
कुल बजेट							११९१५		१५१६५		१३२६५		१५०६५		१३७१५	६९१२५		

तालिका नं. २६ : दुल्लू न.पा. वडा नं. ६ का योजनाहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)					कुल अनुमानित बजेट रु	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२	२०८२/८३	२०८३/८४	२०८४/८५	२०८५/८६			

						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
								१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा										
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	६	२००	३००	२	४००	२	४००	२	४००	०	०	०	०	१२००	सबै वस्तीहरुमा	ककृषि शाखा
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रबिधि	सेट	१००	२०	११५	२५	५००	२५	५००	२५	५००	२५	५००	०	०	२०००	वडा नं. ६ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	३२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. ६ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.४	सुन्तला बगैचा व्यवस्थापन सम्बन्धी ब्यबहारिक तालिम	पटक	२	१००	४०	०	०	१	१००	०	०	०	०	१	१००	२००	वडा स्तरमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.५	ब्यबसायिक सुन्तला तथा कागती खेतीमा सहयोग	पटक	५	२००	४०	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१०००	वडा नं. ६ को माथिल्लो वस्ती	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.६	ब्यबसायिक आँप खेतीमा सहयोग	पटक	३	२००	४०	१	२००	१	२००	०	०	०	०	१	२००	६००	वडा नं. ६ को तल्लो वस्ती	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.७	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा सहयोग तालिम	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं ६ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.८	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखापालन सम्बन्धि तालिम तथा सहयोग	पटक	५	२५	१००	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.९	उन्नत जातको घाँस रोपनमा सहयोग	पटक	५	१००	३००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	५००	वडा नं. ६ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.१०	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखाको खोर सुधार र बाखा खरिदमा अनुदान	घरधुरी	१००	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	वडा नं. ६ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय, न.पा.
१.११	नश्ल सुधार (वोका) बोयर	ओटा	९	५०	५००	३	१५०	३	१५०	३	१५०	०	०	०	०	४५०	सबै वस्तीमा	कृषि समूह, पशु शाखा
१.१२	भैसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	५	५००	५०	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	वडा नं. ६ का सबै वस्तीमा	कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय
	जम्मा						२८२५		२९२५		२६२५		२०७५		१८७५	१२३२५		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
२. वन, जैबिक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																		
२.१	नर्सरीको स्थापना	वटा	१	१००		१	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	१००	वडा नं. ६ को सामुदायिक वनमा	डिभिजन वन का.
२.२	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस लगायतका बिरुवा)	हेक्टर	५०	४०		१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	२०००	खाली क्षेत्र, खोला खोल्सीहरुमा, भू क्षय जाने क्षेत्रमा	डिभिजन तथा सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.३	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वडा स्तरीय कार्यक्रम (निवन्ध, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., विद्यालय
२.४	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	६	१००		१	१००	२	२००	१	१००	१	१००	१	१००	६००	सा.व.	सव डिभिजन वन का.
२.५	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२५	२५		५	१२५	५	१२५	५	१२५	५	१२५	५	१२५	६२५	सबै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.६	वन डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.७	नमूना कृषिवन प्रणालीको विकास	स्थान	४	५००		१	५००	१	५००	०	०	१	५००	१	५००	२०००	गोठिखोला, धानसिंह पाटा, बाजियाकुटी, बल्यापाटा बिउरी	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.८	चरिचरण नियन्त्रणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	स्थान	४	५०		१	५०	१	५०	०	०	१	५०	१	५०	२००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
	जम्मा						१३२५		१५२५		६७५		१४२५		१२२५	६१७५		
३. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
५. स्वास्थ्य खानेपानी तथा सरसफाइ																		
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	
५.१.१	प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार बाकस वितरण	पटक	५	३५	१५०	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१७५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, सरोकारवाला निकायहरु
५.१.२	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, सरोकारवाला निकायहरु
५.१.३	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय
५.१.४	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	२	२००	४०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	०	०	४००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.५	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरु
५.१.६	बालबालिका सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	१०	३००	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	१००	बिद्यालय स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, विद्यालय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	
५.२.१	खानेपानी मुहान संरक्षण (घेरबार, मर्मत, सरसफाई, बृक्षारोपण)	वटा	९	२५०	२१०	२	५००	२	५००	२	५००	२	५००	१	२५०	२,२५०	नाउलेपानी (कुयलाटोल), चोरपानी खा.पा. मुहान, धाराघर धारा(नाउले गाउँ), खर्चेगैरा, आरुगैरा, लेखाधारा, ढुङ्गेधारा (जुर), हाडे आवत, अरिंगाले, छिपछिपे पानी	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.२	लुजाई खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	३०	१	५००	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ६	न.पा., वडा कार्यालय
५.२.३	सिस्ने ठाकुर कुना खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	१४६	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ६	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.४	टिमुर सैना सार्कीगाउँ खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	११	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा नं. ६	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.५	सुनारधारा खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	२५	१	७५०	०	०	०	०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ६	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.६	धनसिंडपाटा खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	२५	०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडा नं. ६	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.७	कनेरी खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	२४	०	०	१	७५०	०	०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ६	वडा कार्यालय
५.२.८	ढुङ्गेधारा खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	२००	०	०	०	०	१	७५०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ६	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.९	हारीपाटा मुहान संरक्षण तथा खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	४१	०	०	०	०	१	७५०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ६	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
५.२.१०	बग्ने मुहान संरक्षण तथा खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	३०	०	०	०	०	०	०	१	७५०	०	०	७५०	वडा नं. ६	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.११	किमरकोट, कालभैरब, सिमगाउँ, लुजई खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	८५	०	०	०	०	०	०	०	०	१	७५०	७५०	वडा नं. ६	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१२	अरिंगाले खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	१५	०	०	०	०	०	०	१	७५०	०	०	७५०	वडा नं. ६	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१३	ढाड बिसुना खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	१५	०	०	०	०	०	०	०	०	१	७५०	७५०	वडा नं. ६	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१४	गाईखुरे लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	२५००	१४५	१	२५००	०	०	०	०	०	०	०	०	२,५००	वडा नं. ६ , लेखागाउँ	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१५	किमरकोट लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	२५००	१४६	०	०	१	२५००	०	०	०	०	०	०	२,५००	वडा नं. ६ , लेखागाउँ	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१६	लाडापानी लाढेतिनु लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	२५००	८६	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२५००	२,५००	वडा नं. ६	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						४५८०		४३८०		२८३०		२६३०		४३८०	१८८००		
६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन																		
६.१	भू-क्षय तथा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	५	१०००	४००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	५०००	नाउलेपानी देखि दन्तु कोयला वस्ती, लेखालगाउँ (विद्यालय), कैना देखि उनीघाट (धाईरे कालडाडा), पानीमुल, तोलीपानी पहिरो	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
६.२	खोला कटान नियन्त्रणका लागि तटबन्धन	स्थान	३	१०००	३५०	१	१०००	०	०	१	१०००	०	०	१	१०००	३०००	लाटिमारिया खोला देखि कनेडी, पन्तलाखोला, जुगेपानी खोला	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						२०००		१०००		२०००		१०००		२०००	८०००		
								७. जल तथा उर्जा										
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	
७.१.१	सिचाई पोखरी निर्माण	स्थान	४	२५०	१५०	१	२५०	१	२५०	१	२५०	१	२५०	०	०	१,०००	जुरखाला, दत्तु, कोयला टोल, दालका टोल	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.१.२	सिचाई पोखरी मर्मत	स्थान	४	१५०	१२०	०	०	१	१५०	१	१५०	१	१५०	१	१५०	६००	छिपछिपे पानी सिं. पो., चोखोला सिं. पो., भोरापानी सिं पो. तोलीपानी सि.पा.	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि बनाउने)**																	
७.२.१	गणेशथान- ब्रहमदेउ सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	६०	५००	१५००	०	०	०	०	०	०	०	०	१,५००	वडा नं.६	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
७.२.२	उनीगाउँ - छोरेखेत सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	४००	३	१०	०	०	४००	१२००	०	०	०	०	०	०	१,२००	वडा नं.६	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
७.२.३	कोप्चेरह -धाईरे कालागाडा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	७०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	१,५००	वडा नं.६	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
७.२.४	छहरे खोला -ठूलाघर खातिना सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	७५	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	१,५००	वडा नं.६	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
७.२.५	कुवापानी - रुप्सेधारा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	१६	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	१,५००	वडा नं.६	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
७.२.६	लम्तु पक्की सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	१६	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	१,५००	वडा नं.६	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.७	मेला भण्डारी गाउँ सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	१६	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	१,५००	वडा नं.६	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.८	कोप्चेरह देखि धाईरे पाइप सिंचाई योजना	मि.	७००	१.५	२०	०	०	७००	१०५०	०	०	०	०	०	०	१,०५०	वडा नं.६	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
	जम्मा						१७५०		२६५०		१९००		३४००		३१५०	१२८५०		
	८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा																	
८.१	बाल उद्यान निर्माण	वटा	१	१०००		०	०	०	०	०	०	१	१०००	०	०	१,०००	पुसाकोट	न.पा., वडा कार्यालय
	जम्मा						०		०		०		१०००		०	१०००		
	९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास																	
९.१	महिला तथा बन्चित बर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
९.२	महिला तथा बन्चित बर्गलाई नेतृत्व विकास तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
	जम्मा						६०		६०		६०		६०		६०	३००		
कुल बजेट							१२५४०		१२५४०		१००९०		११५९०		१२६९०	५९४५०		

तालिका नं. २७ : दुल्लू न.पा. वडा नं. ७ का योजनाहरु

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	१०	२००	३००	२	४००	२	४००	२	४००	२	४००	२	४००	२०००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रबिधि	सेट	१००	२०	११५	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	वडा नं. ७ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	१२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. ७ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.४	सुन्तला बगैचा व्यवस्थापन सम्बन्धी ब्यबहारिक तालिम	पटक	३	१००	६०	१	१००	१	१००	०	०	०	०	१	१००	३००	वडा स्तरमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.५	ब्यबसायिक सुन्तला तथा कागती खेतीमा सहयोग	पटक	५	२००	५०	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१०००	वडा नं. ७ का उपयुक्त वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.६	ब्यबसायिक ओखर खेतीको लागि सहयोग	पटक	५	५००	१००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	वडा नं. ७ का उपयुक्त वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.७	ब्यबसायिक चिया खेतीको लागि सहयोग	पटक	५	५००	५०	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	वडा नं. ७ का उपयुक्त वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.८	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा सहयोग तालिम	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं ७ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी
१.९	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखापालन सम्बन्धि तालिम तथा सहयोग	पटक	५	२५	१००	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.१०	उन्नत जातको घाँस रोपनमा सहयोग	पटक	५	१००	३००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	५००	वडा नं. ७ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.११	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखाको खोर सुधार र बाखा खरिदमा अनुदान	घरधुरी	१००	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	वडा नं. ७ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय, न.पा.
१.१२	नश्ल सुधार (वोका) बोयर	ओटा	९	५०	५००	३	१५०	३	१५०	३	१५०	०	०	०	०	४५०	सबै वस्तीमा	पशु शाखा

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१.१३	भैसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	५	५००	५०	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	वडा नं. ७ का सबै वस्तीमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
	जम्मा						३६२५		३६२५		३५२५		३३७५		३४७५	१७६२५		
२. वन, जैबिक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																		
२.१	नर्सरीको स्थापना	वटा	१	१००		१	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	१००	सामुदायिक वनमा	डिभिजन वन कार्यालय
२.२	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस, टिमुर लगायतका बिरुवा)	हेक्टर	५०	४०		१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	२०००	खाली क्षेत्र, निजी आवादी काल्नाहरु, खोल्सी, भू क्षय जाने क्षेत्रमा	डिभिजन तथा सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.३	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वडा स्तरीय कार्यक्रम (निवन्ध, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा., बिद्यालय
२.४	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	५	१००		१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	५००	भुवा टाकुरी, चुल्लेडीडाँडा, स्याला, बाघथला, स्याउलेडाँडा	डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.५	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	१०	२५		२	५०	२	५०	२	५०	२	५०	२	५०	२५०	सबै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.६	वन डढेलो नियन्त्रण सम्वन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.७	चरिचरण नियन्त्रणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	स्थान	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
	जम्मा						७५०		८५०		६५०		८५०		६५०	३७५०		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
३. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																		
३.१	बिपन्नहरुको रोजगारी सिर्जना गर्नका लागि सिस्नो पाउडर उद्योग स्थापना	स्थान	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. ७ को उपयुक्त स्थानमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
	जम्मा						५०		५०		५०		५०		५०	२५०		
४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																		
४.१	प्लास्टिक जन्य फोहर पृथकिकरणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	स्थान	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. ७ का सबै वस्तीहरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
	जम्मा						५०		५०		५०		५०		५०	२५०		
५. स्वास्थ्य खानेपानी तथा सरसफाइ																		
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	
५.१.१	प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार बाकस बितरण	पटक	५	३५	१५०	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१७५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.२	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.३	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी
५.१.४	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	२	२००	४०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	०	०	४००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
५.१.५	किशोर कशोरीहरुलाई मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतनामूलक तालिम	पटक	२	५०	४०	१	५०	०	०	१	५०	०	०	०	०	१००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.६	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.७	बालबालिका सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	१०	३००	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	१००	बिद्यालय स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, बिद्यालय
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	
५.२.१	खानेपानी मुहान संरक्षण (घेरबार, मर्मत, सरसफाई, बृक्षारोपण)	वटा	१४	३५०	५५०	३	१०५०	२	७००	३	१०५०	३	१०५०	३	१०५०	४,९००	वखर्‍या खा.पा. (स्वास्थ्य चौकी), रोकाबाडा बासठाना, लमौता, ईटखानी, देवानधारा, ठूलधारा, चुल्लेडी मुहान, सिरसैनी, मझखेत, सान्न, भण्डारी गाउँ नाउला, मस्टाथान भुवाटाकुरा मुहान	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						१४३०		८३०		१४३०		११८०		११८०	६०५०		
६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन																		
६.१	भू-क्षय तथा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	४	१०००	३५०	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	०	०	४०००	धारसैनटोल पहिरो, नाउला मट्टीखान पहिरो, भुवाटाकुरा पहिरो, काउला देखि पलासखोला सम्मको पहिरो	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
६.२	खहरेखोला पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल	स्थान	२	१०००	१००	१	१०००	०	०	०	०	०	०	१	१०००	२०००	वडा नं. ७ खहरेखोला	वडा कार्यालय, न.पा., सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						२०००		१०००		१०००		१०००		१०००	६०००		
७. जल तथा उर्जा																		
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	
७.१.१	सिचाई पोखरी निर्माण	स्थान	४	२००	१५०	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	०	०	८००	खेतगाडा, टिमुचौर, मेगमारे, नाउला पोखरी	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि बनाउने)**																	
७.२.१	सिसैना- खेतगाडा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१५०	३	२०	१५०	४५०	०	०	०	०	०	०	०	०	४५०	वडा नं.७	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.२	देवानघर - पक्की सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१५०	३	१०	०	०	१५०	४५०	०	०	०	०	०	०	४५०	वडा नं.७	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.३	दबदबे - स्यालापाटा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	७०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	१,५००	वडा नं.७	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.४	काउलादेबी - चवर सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१००	३	२५	०	०	०	०	०	०	१००	३००	०	०	३००	वडा नं.७	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.५	भिरताला- पौवालीखेत सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	१६	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	१,५००	वडा नं.७	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.६	ठूलधारा- सिमखेत सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	४०	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	१,५००	वडा नं.७	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.७	नाउला- कालीमाटी सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	४०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	१,५००	वडा नं.७	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						६५०		६५०		३२००		२०००		१५००	८०००		

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास																		
९.१	महिला तथा बन्चित बर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
९.२	महिला तथा बन्चित बर्गलाई नेतृत्व विकास तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						६०		६०		६०		६०		६०	३००		
कुल बजेट							८६१५		७११५		९९६५		८५६५		७९६५	४२२२५		

तालिका नं. २८ : दुल्लू न.पा. वडा नं. ८ का योजनाहरु

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	६	२००	३००	२	४००	२	४००	२	४००	०	०	०	०	१२००	वडा नं. ८ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा., सरोकारवाला निकाय
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रविधि	सेट	१००	२०	११५	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	गढी, ठकुरीबाडा, बजेडी, बासकोटी, घर्तीटोल, मेलपानी, बेनेडेखाली, ढुंगाना, बड, साहुबाडा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सरोकारवाला निकाय
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	३२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. ८ को सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा., सरोकारवाला निकाय
१.४	सुन्तला बगैचा व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यबहारिक तालिम	पटक	२	१००	४०	०	०	१	१००	०	०	०	०	१	१००	२००	वडा स्तरमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सरोकारवाला निकाय
१.५	व्यबसायिक सुन्तला तथा कागती खेतीमा सहयोग	पटक	२	३००	४०	१	३००	०	०	१	३००	०	०	०	०	६००	वडा नं. ८ को गढी, ठकुरीबाडा, मेहेलपानी, साहुबाडा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
१.६	ब्यबसायिक आँप खेतीमा सहयोग	पटक	५	२००	२१०	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१०००	तल्लो वस्ती(दुवारीचाखा), मेलपानी, भडीखोला, घर्तीटोल, बनबाडा, ढुंगाना, घर्तीबाडा)	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सरोकारवाला निकाय
१.७	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा सहयोग तालिम	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं. ८ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सरोकारवाला निकाय
१.८	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखापालन सम्बन्धि	पटक	५	२५	१००	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा नं. ८ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सरोकारवाला

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष बजेट रु हजारमा (000) २०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६		कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
	तालिम तथा सहयोग																	निकाय
१.९	उन्नत जातको घाँस रोपनमा सहयोग	पटक	५	१००	३००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	५००	वडा नं. ८ सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.१०	संकटासन्न घरधुरीलाई बाखाको खोर सुधार र बाखा खरिदमा अनुदान	घरधुरी	८०	२०	८०	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	०	०	१६००	ढुंगेना, मेलपानी, दुवारीचाखा, बास्कोटी, घर्तीबाडा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
१.११	नश्ल सुधार (बोका) बोयर	ओटा	२४	५०	५००	३	१५०	३	१५०	३	१५०	१५	७५०	०	०	१२००	वडा नं. ८ का सबै वस्तीमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.१२	भैसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	२	५००	४०	१	५००	०	०	१	५००	०	०	०	०	१०००	ठकुरीबाडा, वनबाडा, ढुंगाना, घर्तीबाडा, मेहेलपानी	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.१३	कृषि उपज संकलन केन्द्रको सबलिकरण	पटक	१	५००	५००	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ८	कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा., सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						२८२५		२६२५		२८२५		२२२५		११७५	११६७५		
	२. वन, जैबिक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																	
२.१	नर्सरीको स्थापना	वटा	१	१००		१	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	१००	सामुदायिक वनमा	सब डिभिजन वन कार्यालय
२.२	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस लगायतका बिरुवा)	हेक्टर	५०	४०		१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	२०००	खाली क्षेत्र, निजी आवादी काल्ना, भू क्षय जाने क्षेत्र	डिभिजन तथा सब डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
२.३	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वडा स्तरीय कार्यक्रम (निवन्ध, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा., बिद्यालय
२.४	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	६	१००		१	१००	२	२००	१	१००	१	१००	१	१००	६००	बसपानी, धुलेश्वर, बालेश्वर, पोखरीखाल, रोटा, भातीगाउँ	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.५	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	१९	२५		४	१००	४	१००	४	१००	४	१००	३	७५	४७५	सवै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.६	वन डढेलो नियन्त्रण सम्वन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
	जम्मा						७५०		९५०		६५०		८५०		६२५	३८२५		
								३. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र										
३.१	बेसारको पाउडर उत्पादन उद्योग	वटा	१	५००		०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडाको पायक पर्ने स्थानमा	वडा कार्यालय, न.पा., कृषि समूह
	जम्मा						०		०		५००		०		०	५००		
								४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास										

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000) २०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६		कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
४.१	भू-क्षय नियन्त्रणका लागि पानी निकास Drainage निर्माण	स्थान	२	१०००	२००	०	०	१	१०००	०	०	१	१०००	०	०	२०००	चकत्रा, जिरोप्वाईन्ट, पौवा, घारीपाखा	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						०		१०००		०		१०००		०	२०००		
								५. स्वास्थय खानेपानी तथा सरसफाइ										
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	
५.१.१	प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार बाकस बितरण	पटक	५	३५	१५०	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१७५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.२	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.३	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी
५.१.४	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	२	२००	४०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	०	०	४००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.५	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.६	बालबालिका सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	१०	३००	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	१००	बिद्यालय स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, विद्यालय, अन्य सरोकारवाला निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	
५.२.१	खानेपानी मुहान संरक्षण (घेरबार, मर्मत, सरसफाई, बृक्षारोपण)	वटा	१५	२५०	१०७	३	७५०	३	७५०	३	७५०	३	७५०	३	७५०	३,७५०	धाईगाडा, कुन्टाधारा, सिम, बर्मकुण्ड, शिवकुण्ड, जुकेधारा, लाहुरीधारा, ढुङगाना, बजेडी, वनबाडा, नादा, बडिमुल, दल्म, दारिमपाटा, जलुकासिम	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.२	लाहुरीधारा खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	६००	२५	१	६००	०	०	०	०	०	०	०	०	६००	वडा नं. ८, लाहुरीधारा	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.३	खोलाधारा खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	१५	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ८,	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.४	पोखरी खा.पा.योजना मर्मत	वटा	१	५००	३०	०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडा नं. ८,	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.५	राममीचौर खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	३३	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा नं. ८,	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.६	ठूलधारा खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	५५०	२५	०	०	०	०	०	०	०	०	१	५५०	५५०	वडा नं. ८	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.७	काफलगाडी खानेपानी योजना निर्माण	वटा	२	७५०	१३	०	०	१	७५०	०	०	०	०	१	७५०	१,५००	वडा नं. ८	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.८	बजेडी खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	१०००	३०	१	१०००	०	०	०	०	०	०	०	०	१,०००	वडा नं. ८	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.९	मुंग्राहा खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	१०००	४०	०	०	०	०	१	१०००	०	०	०	०	१,०००	वडा नं. ८	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
५.२.१०	बडी मुंग्राहा लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	२५००	२५	०	०	०	०	०	०	१	२५००	०	०	२,५००	वडा नं. ८	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						२६८०		२१३०		२५८०		३८८०		२१८०	१३४५०		
६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन																		
६.१	भू-क्षय तथा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१७	७५०	२००	३	२२५०	३	२२५०	३	२२५०	४	३०००	४	३०००	१२७५०	खोलाधारा घुहडी, काठेसिमल, दल्म, आमकाआवत, हुडीखोला, सिस्नेरी कालेखेत, चाउरीखेत, फूलबारी, धाराखेत, नारङ्गी, ढाँक, डिमुर् घर्तीबाडा, ढुङगाना, सिमाखाल, सिस्नेरी, छरेखोला	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
६.२	खोला कटान नियन्त्रणका लागि तटबन्धन	स्थान	३	१०००	२००	१	१०००	०	०	१	१०००	०	०	१	१०००	३०००	साङ्टाखोला, ढाँक खोला (कल्ले खेत), छहरेखोला (काटिया भाटाचौर)	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						३२५०		२२५०		३२५०		३०००		४०००	१५७५०		
७. जल तथा उर्जा																		
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष बजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
७.१.१	सिचाई पोखरी निर्माण	स्थान	१२	२००	१५०	२	४००	२	४००	३	६००	३	६००	२	४००	२,४००	गढी, ठकुरीबाडा, बजेडी, बासकोटी, घर्तीटोल, मेलपानी, बेनेडेखाली, ढुंगाना, कुन्टन, घारीपाखा, लाहुरेधारा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि बनाउने)**																	
७.२.१	बैसाधारा- भुसटाकुरा - अंगियाखेत सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१५००	३	२५	५००	१५००	०	०	५००	१५००	०	०	५००	१५००	४,५००	वडा नं.८, भुसटाकुरा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.२	साङ्टा- हाडेचौर सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	४५०	३	२०	०	०	४५०	१३५०	०	०	०	०	०	०	१,३५०	वडा नं.८, हाडेचौर	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.३	बाँस खोला - टिमुरताला सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	६००	३	६०	०	०	०	०	३००	९००	०	०	३००	९००	१,८००	वडा नं.८, टिमुरताला	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.४	अमरगाउँ सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	६००	३	५०	०	०	०	०	३००	९००	३००	९००	०	०	१,८००	वडा नं.८, अमरगाउँ	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.५	दल्म - दारिमपाटा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	४५०	३	७०	४५०	१३५०	०	०	०	०	०	०	०	०	१,३५०	वडा नं.८, दल्म	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.६	तल्लो लोटन्जे सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	७५०	३	३५	०	०	०	०	४५०	१३५०	०	०	३००	९००	२,२५०	वडा नं.८, तल्लो लोटन्जे	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.७	बहुडी - काठेसिमल सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	६००	३	१००	०	०	३००	९००	०	०	३००	९००	०	०	१,८००	वडा नं.८,काठेसिमल	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.८	घरखेत सिंचाई कुलो स्तरोन्नती	मि.	४५०	३	१००	०	०	४५०	१३५०	०	०	०	०	०	०	१,३५०	वडा नं.८, घरखेत	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
	जम्मा						३२५०		४०००		५२५०		२४००		३७००	१८६००		
	८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा																	
	जम्मा						०		०		०		०		१०००	१०००		
	९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास																	
९.१	महिला तथा बन्चित बर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
९.२	महिला तथा बन्चित बर्गलाई नेतृत्व विकास सम्बन्धी तालिम	पटक	३	३०	९०	१	३०	०	०	१	३०	०	०	१	३०	९०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
९.३	संकटासन्न महिलाहरुलाई होजियारी तालिम	पटक	१	५००	२०	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
९.४	संकटासन्न बर्गको परम्परागत शिप प्रबर्धन (आरन सुधार)	पटक	१	५००	१०	१	५००	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
९.५	संकटासन्न बर्गको परम्परागत शिप प्रबर्धन (जुत्ता सिलाई)	पटक	१	५००	१०	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
९.६	संकटासन्न बर्गको परम्परागत शिप प्रबर्धन (माटोको सामग्रि तयारी मा सहयोग)	पटक	१	५००	१०	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						५६०		५३०		६०		१०३०		६०	२२४०		
कुल बजेट							१३३१५		१३४८५		१५११५		१४३८५		१२७४०	६९०४०		

तालिका नं. २९ : दूल्लु न.पा. वडा नं. ९ का योजनाहरु

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	६	२००	३००	२	४००	२	४००	२	४००	०	०	०	०	१२००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रबिधि	सेट	५०	२०	११५	२५	५००	२५	५००	०	०	०	०	०	०	१०००	वडा नं. ९ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	३२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. ९ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.४	सुन्तला बगैचा व्यवस्थापन सम्बन्धी ब्यबहारिक तालिम	पटक	२	१००	४०	०	०	१	१००	०	०	०	०	१	१००	२००	वडा स्तरमा	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.५	ब्यबसायिक सुन्तला तथा कागती खेतीमा सहयोग	पटक	५	२००	४०	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१०००	वडा नं. ९ को माथिल्लो वस्ती	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.६	ब्यबसायिक आँप खेतीमा सहयोग	पटक	३	२००	४०	१	२००	१	२००	०	०	०	०	१	२००	६००	वडा नं. ९ को तल्लो वस्ती	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.८	उन्नत जातको घाँस रोपनमा सहयोग	पटक	५	१००	३००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	५००	वडा नं. ९ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.७	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा सहयोग तालिम	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं. ९ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय
१.७	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखापालन सम्बन्धि तालिम	पटक	५	५०	१००	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	कृषि समूह, पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.९	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखाको खोर सुधार र बाखा खरिदमा अनुदान	घरधुरी	१००	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	वडा नं. ९ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
१.१०	नश्ल सुधार (वोका) बोयर	ओटा	१५	५०	५००	३	१५०	३	१५०	३	१५०	३	१५०	३	१५०	७५०	सबै वस्तीमा	पशु शाख
१.११	भैसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	५	५००	५०	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	वडा नं. ९ का सबै वस्तीमा	कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय
१.१२	कृषि उपज संकलन केन्द्रको स्थापना	पटक	१	५००	५००	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा स्तरमा	कृषि शाखा, सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						२८५०		३४५०		२१५०		१७५०		२०५०	१२२५०		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000) २०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६		कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
२. वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																		
२.१	नर्सरीको स्थापना	वटा	१	१००		१	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	१००	वडा नं. ९, खेतुला	डिभिजन वन कार्यालय
२.२	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस लगायत अन्य चौडापाते बिरुवा)	हेक्टर	५०	४०		१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	२०००	खाली क्षेत्र, निजी आवादी काल्ना, खोला खोल्सी , भू क्षय जाने क्षेत्रमा	डिभिजन तथा सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.३	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वडा स्तरीय कार्यक्रम (निवन्ध, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा., विद्यालय
२.४	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	८	१००		२	१००	२	२००	२	२००	१	१००	१	१००	७००	सा.ब.	सव डिभिजन वन का.
२.५	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२०	२५		४	१००	४	१००	४	१००	४	१००	४	१००	५००	सवै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स. .
२.६	वन डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.७	चरिचरण नियन्त्रणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	स्थान	४	५०		१	५०	१	५०	०	०	१	५०	१	५०	२००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
	जम्मा						८००		१०००		७५०		९००		७००	४१५०		
३. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
५. स्वास्थ्य खानेपानी तथा सरसफाइ																		
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	
५.१.१	प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार बाकस बितरण	पटक	५	३५	१५०	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१७५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.२	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.३	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी
५.१.४	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	२	२००	४०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	०	०	४००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.५	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.६	बालबालिका सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	१०	३००	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	१००	बिद्यालय स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, बिद्यालय
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	
५.२.१	खानेपानी मुहान संरक्षण (घेरबार, मर्मत, सरसफाई, बृक्षारोपण)	वटा	५	२००	१४	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१,०००	प्यादुरा मुल, धारास्वाडा मुल, सिम मुल, कण्डा	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
																	मुल, नावखोला	
५.२.२	सास्टाकाखोला खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	६०	१	५००	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं. ९, साजाआवत टोल	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.३	पैयापानी खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	३००	३०	०	०	१	३००	०	०	०	०	०	०	३००	वडा नं. ९, भेडी खडक, रावलबाडा	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.४	गान्जा खा.पा.योजना मर्मत	वटा	१	४५०	३५	०	०	०	०	१	४५०	०	०	०	०	४५०	वडा नं. ९, गान्जा	न.पा., वडा कार्यालय
५.२.५	धाराखोला खानेपानी योजना मर्मत	वटा	१	५००	४०	०	०	०	०	०	०	१	५००	०	०	५००	वडा नं. ९, दरथानी	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.६	नाराधारा - भजनीया पोखरी लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	२०००	२००	०	०	१	२०००	०	०	०	०	०	०	२,०००	दरथानी, रावलवाडा, पोखरेलवाडा, पाण्डेटोल	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.७	पादुका खोला- डाँडाखाली लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	२००	१८०	१	२००	०	०	०	०	०	०	०	०	२००	प्यादुरा, डाविखडा, साभाआवत, धामी गाउँ	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.८	आकासेपानी संकलनका लागि घैटौ कार्यक्रमा	वटा	२	५०	२५	०	०	०	०	१	५०	०	०	१	५०	१००	वडा नं. ९	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						१२३०		२६३०		१०३०		८३०		३८०	६१००		
६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन																		

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
६.१	भू-क्षय तथा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१०	७५०	३५०	२	१५००	२	१५००	२	१५००	२	१५००	२	१५००	७५००	हुडीखोला बडीपारी, खेतुला चिसापानी, प्यादुरा तिर्खुलेदाल्का काफ्लारुख, डाँडाखर्क दासबाडा, चिसापानी, मेहेल खाली, प्यादुरा सुना टोल, बगुरा पहिरो, मेडेपानी पहिरो	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
६.२	खोला नियन्त्रणका लागि तटबन्धन	स्थान	२	७५०	२००	१	७५०	१	७५०	०	०	०	०	०	०	१५००	घट्टखेत खोला, दुलालसेरा, पादुकाखोला (नाराघाटदेखि मेहेलखोला सम्म)	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						७५०		७५०		०		०		०	१५००		
	७. जल तथा उर्जा																	
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	
७.१.१	सिचाई पोखरी निर्माण	स्थान	४	२००	१५०	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	०	०	८००	वडा नं. ९, डाँडाखाली, गान्जा, बाहुनखोला (खाडाखेत), चिसापानी, बाँसचौर, राणाचौर	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि बनाउने)**																	
७.२.१	गान्जाखोला - बयजखाडा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	३००	३	१६	३००	९००	०	०	०	०	०	०	०	०	९००	वडा नं. ९, गान्जाखोला	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२.२	दारेढुंगा सिंचाई कूलो निर्माण	मि.	४००	३	२५	०	०	४००	१२००	०	०	०	०	०	०	१,२००	वडा नं.९, दारेढुंगा	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.३	हाडेखर्क सिंचाई कूलो	मि.	३००	३	२०	०	०	०	०	३००	९००	०	०	०	०	९००	वडा नं.९, दरथानी	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.४	फलाटेखोला सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	४००	३	५०	०	०	०	०	०	०	४००	१२००	०	०	१,२००	वडा नं.९, बडीपाटी	न.पा., वडा कार्यालय
	जम्मा						११००		१४००		११००		१४००		०	५०००		
	८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा																	
८.१	सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण तथा प्रबर्धनका लागि पार्क निर्मान	स्थान	२	१०००		०	०	१	१०००	०	०	०	०	१	१०००	२,०००	पादुका मन्दिर क्षेत्र, जगननाथ मन्दिर क्षेत्र	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
८.२	हंस ज्वाला संरक्षण	स्थान	२	१०००		०	०	०	०	१	१०००	०	०	१	१०००	२,०००	वडा नं.९, हंस ज्वा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						०		१०००		१०००		०		२०००	४०००		
	९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास																	
९.१	महिला तथा बन्चित बर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	३०	१२५	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
९.१	महिला तथा बन्चित बर्गलाई नेतृत्व बिकास तालिम	पटक	५	३०	१२५	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
	जम्मा						६०		६०		६०		६०		६०	३००		
कुल बजेट							६७९०		१०२९०		६०९०		४९४०		५१९०	३३३००		

तालिका नं. ३० : दुल्लू न.पा. वडा नं. १० का योजनाहरु

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	६	२००	३००	२	४००	२	४००	२	४००	०	०	०	०	१२००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रविधि	सेट	५०	२०	११५	२५	५००	२५	५००	०	०	०	०	०	०	१०००	वडा नं. १० का सबै वस्तीहरुमा	कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	३२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. १० का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.४	ब्यवसायिक कागती खेतीमा सहयोग	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं. १० को माथिल्लो वस्ती	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.५	ब्यवसायिक माहुरी पालन सम्बन्धी तालिम तथा सहयोग	पटक	१	५००	२०	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा नं.१० का ईच्छुक कृषकहरुलाई	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.६	उन्नत जातको घाँस रोपनमा सहयोग	पटक	५	१००	३००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	५००	वडा नं. १० का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु ह्जारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
१.७	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा सहयोग तालिम	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं. १० का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी
१.८	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखापालन सम्बन्धि तालिम	पटक	५	५०	१००	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.९	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखाको खोर सुधार र बाखा खरिदमा अनुदान	घरधुरी	१००	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	वडा नं. का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.१०	नश्ल सुधार (वोका) बोयर	ओटा	१५	५०	५००	३	१५०	३	१५०	३	१५०	३	१५०	३	१५०	७५०	वडा नं. का सबै वस्तीमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.११	भैसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	५	५००	५०	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	२५००	वडा नं. का सबै वस्तीमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
	जम्मा						२७५०		३२५०		२२५०		१८५०		१८५०	११९५०		
२. वन, जैबिक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																		
२.१	नर्सरीको स्थापना	वटा	२	१००		१	१००	०	०	०	०	१	१००	०	०	२००	वडा नं. , गुडाखाली, खालपडे	डिभिजन तथा सव डिभिजन वन कार्यालय
२.२	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस लगायत अन्य चौडापाते बिरुवा)	हेक्टर	५०	४०		१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	२०००	खाली क्षेत्र, निजी आवादी काल्ना, भू क्षय जाने क्षेत्रमा	डिभिजन तथा सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.३	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वडा स्तरीय कार्यक्रम (निवन्ध, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा., विद्यालय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
२.४	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	१०	१००		२	१००	२	२००	२	२००	२	२००	२	२००	९००	सातखम्ब, खाल पर्ने, चाक्टाखाल, बुका खाली, मन छापु, मुल्की, सालघारी, रातीमाटा (बिजौरा), खालपडे, बाकतेनो खाल	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.५	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२०	२५		४	१००	४	१००	४	१००	४	१००	४	१००	५००	सवै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.६	वन डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.७	चरिचरण नियन्त्रणको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम	स्थान	४	५०		१	५०	१	५०	०	०	१	५०	१	५०	२००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
	जम्मा						८००		१०००		७५०		११००		८००	४४५०		
४. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
५. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००) २०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६		कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
५. स्वास्थय खानेपानी तथा सरसफाइ																		
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	
५.१.१	प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार बाकस बितरण	पटक	५	३५	१५०	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१७५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.२	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.३	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी
५.१.४	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	२	२००	४०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	०	०	४००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.५	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.६	बालबालिका सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	१०	३००	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	१००	बिद्यालय स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, विद्यालय
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	
५.२.१	खानेपानी मुहान संरक्षण (घेरबार, मर्मत, सरसफाई, बृक्षारोपण)	वटा	६	२५०	१४	१	२५०	१	२५०	२	५००	१	२५०	१	२५०	१५००	तलधारा खा.पा., रुमालथान, अलैचीबारी, थामीडाँडा, धाराखोला, तल्लो नाउली	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.२	तल्लो सिस्ने खानेपानी खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	१५००	१५०	१	१५००	०	०	०	०	०	०	०	०	१५००	वडा नं. १०	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.३	छामघाट, गमौडी, सातखम्ब लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	२०००	५००	०	०	१	२०००	०	०	०	०	०	०	२,०००	वडा नं. १० गमौडी	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
५.२.४	चिसाखोला लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	२०००	१००	०	०	०	०	१	२०००	०	०	०	०	२,०००	वडा नं.१०, चिसाखोला	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.५	रिमेखोला - वडा कार्यालय लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माण	वटा	२	२०००	१५०	१	२०००	०	०	०	०	१	२०००	०	०	४,०००	वडा नं. १०, मडासैन	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.६	दोखोला - सातखम्ब लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	२०००	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२०००	२,०००	वडा नं. १०, सातखम्ब	न.पा., वडा कार्यालय , सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						४०८०		२३८०		२८३०		२३८०		२३८०	१४०५०		
	६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन																	
६.१	**भू-क्षय, पहिरो तथा खोला कटान नियन्त्रणका लागि ग्याबियन तारजाली तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग**																	
६.१.१	नाभिस्थान खोला : बलेडी देखि बालुवा लामाखेत हुदै चौरासीसम्म ग्याबियन तटबन्धन तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१	१०००	१२०	१	१०००	०	०	०	०	०	०	०	०	१०००	वडा नं. १०	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
६.१.२	चौरासी देखि सहदुला सम्म ग्याबियन तटबन्धन तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१	१०००	१००	०	०	१	१०००	०	०	०	०	०	०	१०००	वडा नं. १०	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
६.१.३	खालीखेत तटबन्धन तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१	१०००	९०	०	०	१	१०००	०	०	०	०	०	०	१०००	वडा नं. १०	वडा कार्यालय, न.पा., सेवा प्रदायक निकायहरु
६.१.४	ओस्माखोला ग्याबियन तटबन्धन तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१	१०००	५०	०	०	०	०	१	१०००	०	०	०	०	१०००	वडा नं. १०	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000) २०८१/८२ परिमाण	२०८१/८२ बजेट	२०८२/८३ परिमाण	२०८२/८३ बजेट	२०८३/८४ परिमाण	२०८३/८४ बजेट	२०८४/८५ परिमाण	२०८४/८५ बजेट	२०८५/८६ परिमाण	२०८५/८६ बजेट	कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
६.१.५	मुल्की जाडेसिम ग्याबियन तटबन्धन तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१	१०००	३०	०	०	०	०	१	१०००	०	०	०	०	१०००	वडा नं. १०	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
६.१.६	डाडाखेत दालकी तटबन्धन तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१	१०००	१००	०	०	०	०	०	०	१	१०००	०	०	१०००	वडा नं. १०	वडा कार्यालय, न.पा., सेवा प्रदायक निकायहरु
६.१.७	धाराखेत ग्याबियन तटबन्धन तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१	१०००	६५	०	०	०	०	०	०	१	१०००	०	०	१०००	वडा नं. १०	वडा कार्यालय, न.पा., सेवा प्रदायक निकायहरु
६.१.८	इतुखाना खेत ग्याबियन तटबन्धन तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१	१०००	५५	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१०००	१०००	वडा नं. १०	वडा कार्यालय, न.पा., सेवा प्रदायक निकायहरु
६.१.९	डाडाखेत दालकी तटबन्धन तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१	१०००	७५	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१०००	१०००	वडा नं. १०	वडा कार्यालय, न.पा., सेवा प्रदायक निकायहरु
६.१.१०	धाराखेत ग्याबियन तटबन्धन तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१	१०००	८०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१०००	१०००	वडा नं. १०	वडा कार्यालय, न.पा., सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						१०००		२०००		२०००		२०००		३०००	१००००		
	७. जल तथा उर्जा																	
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	
७.१.१	सिंचाई पोखरी निर्माण	स्थान	१२	२००	१५०	२	४००	२	४००	२	४००	३	६००	३	६००	२४००	अलैंचीबारी, घरखेत, कुडा, मेलतला, बलाई चिलखोलेस, बाँसठाना, धाराखेत, मुंग्राधारा, बाँसखोल डाँडा खेत , लेखखेत, बिजौरा पोखरी	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि वनाउने)**																	
७.२.१	ढाँडकुलो निर्माण	मि.	६००	३	१६०	६००	१८००	०	०	०	०	०	०	०	०	१८००	वडा नं., १० छुवाला	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.२	ईतुकुना पक्की सिंचाई कूलो निर्माण	मि.	५००	३	७५	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	०	०	१५००	वडा नं. १०, गैराघर	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.३	खाली सिंचाई कूलो निर्माण	मि.	३००	३	१२	०	०	३००	९००	०	०	०	०	०	०	९००	वडा नं. १०,खाली	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.४	बलई, तिचल, कुलेस सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	४००	३	५०	०	०	०	०	४००	१२००	०	०	०	०	१,२००	वडा नं. १०, बलई	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.५	बाखेगोठ सिंचाई कूलो निर्माण	मि.	३००	३	१२	०	०	०	०	३००	९००	०	०	०	०	९००	वडा नं. १०, बाखेगोठ	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.६	माझकुलो निर्माण	मि.	५००	३	४०	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	१५००	वडा नं. १०, बलई	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.७	सिद्धखेत सिंचाई कूलो निर्माण	मि.	४००	३	१८	०	०	०	०	०	०	०	०	४००	१२००	१२००	वडा नं. १०, सिद्धखेत	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.८	चौरासी सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	२५	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	१५००	वडा नं. १०, चौरासी	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.९	बालुवा सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	५००	३	२५	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	१,५००	वडा नं. १०, चौरासी	न.पा., वडा कार्यालय
	जम्मा						२२००		२८००		२५००		३६००		३३००	१४४००		

८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष बजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
								९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास										
९.१	महिला तथा बन्चित बर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
९.२	महिला तथा बन्चित बर्गलाई नेतृत्व बिकास तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
९.३	युबा बर्गलाई शिपमुलक तथा स्वरोजगार तालिम (प्लम्बर, डाड्राइभिङ्ग , वाइरिङ्ग)	पटक	३	१००	३०	१	१००	०	०	०	०	१	१००	१	१००	३००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला
	जम्मा						१६०		६०		६०		१६०		१६०	६००		
कुल बजेट							१०९९०		११४९०		१०३९०		११०९०		११४९०	५५४५०		

तालिका नं. ३१: दुल्लू न.पा. वडा नं. ११ का योजनाहरु

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	६	२००	३००	२	४००	२	४००	२	४००	०	०	०	०	१२००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रबिधि	सेट	८०	२०	११५	२०	४००	२०	४००	२०	४००	०	०	२०	४००	१६००	साबिक वडा नं. ३, ४ र ७	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	३२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. ११ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.४	सुन्तला बगैचा व्यवस्थापन सम्बन्धी ब्यबहारिक तालिम	पटक	२	१००	४०	०	०	१	१००	०	०	०	०	१	१००	२००	वडा स्तरमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.५	ब्यबसायिक सुन्तला तथा कागती खेतीमा सहयोग	पटक	३	३००	६०	१	३००	०	०	१	३००	०	०	१	३००	९००	साबिक वडा नं. ५ रु ६ को माथिल्लो वस्तीहरुमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा.
१.६	सुन्तला बगैचामा घुसुवाबाली (तरकारी बाली) सम्बन्धी तालिम तथा सहयोग	पटक	३	२००	६०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	१	२००	६००	साबिक वडा नं. ५ रु ६ को माथिल्लो वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.७	ब्यबसायिक आँप खेतीमा सहयोग	पटक	३	२००	४०	१	२००	१	२००	०	०	०	०	१	२००	६००	तल्लो वस्तीहरु (हाचिसिमलतोली, पाल्पालीटोल भातु)	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.८	उन्नत जातको घाँस रोपनमा सहयोग	पटक	५	१००	३००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	५००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.९	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा सहयोग तालिम	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं. ११ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी
१.१०	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखापालन सम्बन्धि तालिम	पटक	५	५०	१००	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.११	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखाको खोर सुधार र बाखा खरिदमा अनुदान	घरधुरी	१००	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	साबिक वडा नं. ३, ४ र ९	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.१२	नश्ल सुधार (वोका) बोयर	ओटा	१५	५०	५००	३	१५०	३	१५०	३	१५०	३	१५०	३	१५०	७५०	सबै वस्तीमा	पशु शाखा

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
१.१३	भैसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	५	७००	१००	१	७००	१	७००	१	७००	१	७००	१	७००	३५००	सबै वस्तीमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.१४	बंगुर पालन सम्बन्धी तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	१	७००	२०	०	०	०	०	०	०	१	७००	०	०	७००	हाचिसिमलतोली	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.१५	माछा पालन सम्बन्धी तालिम	पटक	२	१००	२०	१	१००	०	०	०	०	१	१००	०	०	२००	वडा स्तरमा	पशु शाखा
१.१६	माछा पालन पोखरी निर्माणमा सहयोग	पटक	२५	१५०	२०	५	७५०	५	७५०	५	७५०	५	७५०	५	७५०	३७५०	वडा नं. ११, सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.१७	कृषि उपज संकलन केन्द्रको स्थापना	पटक	१	५००	५००	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा स्तरमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा.
	जम्मा						४१००		४१००		३८००		३३००		३७००	१९०००		
२. वन, जैबिक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																		
२.१	नर्सरीको स्थापना	वटा	१	१००		१	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	१००	अलैचेबारी सा.ब.	डिभिजन वन का.
२.२	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस लगायत अन्य चौडापाते बिरुवा)	हेक्टर	५०	४०		१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	२००००	खाली क्षेत्र तथा निजी आवादी काल्नाहरुमा, भू क्षय जाने क्षेत्रमा	डिभिजन तथा सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स..
२.३	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वडा स्तरीय कार्यक्रम (निवन्ध, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.४	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	६	१००		१	१००	१	१००	२	२००	१	१००	१	१००	६००	खालिकाडाँडा, नर्सिङ्गे थान, मुंग्राहा उखेल्नोबारी, कार्कीडाँडा, बोगटीटोल, सिमाधारा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.५	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२०	२५		४	१००	४	१००	४	१००	४	१००	४	१००	५००	सवै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
२.६	वन डढेलो नियन्त्रण सम्वन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००	४०	०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सब डिभिजन वन कार्यालय
२.७	चरिचरण नियन्त्रणको लागि जन चेतनामूलक कार्यक्रम	स्थान	४	५०	१००	१	५०	१	५०	०	०	१	५०	१	५०	२००	वडा स्तरमा	सब डिभिजन वन कार्यालय
	जम्मा						८००		९००		७५०		९००		७००	४०५०		
६. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																		
३.१	संकटासन्न घरधुरीहरुलाई चोयोचेत्रो सम्बन्धी तालिम उद्योगको स्थापनामा सहयोग	पटक	१	५००	२५	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडा स्तरमा	सब डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
३.२	संकटासन्न घरधुरीहरुलाई मादल बनाउने तालिम उद्योगको स्थापनामा सहयोग	पटक	१	५००	२५	०	०	०	०	१	५००	०	०	०	०	५००	वडा स्तरमा	सब डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
	जम्मा						०		५००		५००	०	०	०	०	१०००		
४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																		
४.१	भू-क्षय नियन्त्रणका लागि पानी निकास Drainage निर्माण	स्थान	१	७५०	२००	०	०	१	७५०	०	०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ११, मयलपाटा	वडा कार्यालय, न.पा.
	जम्मा						०		७५०		०		०		०	७५०		
५. स्वास्थ्य खानेपानी तथा सरसफाइ																		
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	
५.१.१	प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार बाकस बितरण	पटक	५	३५	१५०	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१७५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु ह्जारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
५.१.२	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी
५.१.३	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी
५.१.४	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	२	२००	४०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	०	०	४००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.५	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.६	बालबालिका सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	१०	३००	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	१००	बिद्यालय स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, बिद्यालय
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	
५.२.१	खानेपानी मुहान संरक्षण (घेरबार, मर्मत, सरसफाई, बृक्षारोपण)	वटा	१६	३००	१४	३	९००	३	९००	३	९००	३	९००	४	१२००	४,८००	पैयाखोला, चाल्नेमूल, पोरीखोला, कार्कीधारा, थापाधारा, भण्डारीटोल धारा, मल्लधारा, बोगटीधारा, दानुकाटिया मुहान, दुराधारा, खाल्पानी, नाउला कुन्टा, बास्कोटी, पन्थधारा, सिमाधारा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.२	पैयाखोला भैरबथान खानेपानी योजना निर्माण (वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, बिद्यालय तथा वस्ती)	वटा	१	१०००	५०	१	१०००	०	०	०	०	०	०	०	०	१,०००	वडा नं. ११, पैयाखोला	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.३	हुडुङ्गे, रावतटोल हुदै दानुकाटिया खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	१०००	५०	०	०	१	१०००	०	०	०	०	०	०	१,०००	वडा नं. ११, दानुकाटिया	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
५.२.४	मुलपानी - हाची खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	१४	०	०	०	०	१	७५०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ११, हाची	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.५	पोरीखोला - सुनारटोल खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	५०	०	०	०	०	०	०	१	७५०	०	०	७५०	वडा नं. ११, सुनारटोल	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.६	बैसाधारा - बेडुखेत-अर्पन खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	३०	०	०	०	०	०	०	१	७५०	०	०	७५०	वडा नं. ११, बेडुखेत	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.७	ट्वाटुकी गाड्नेखोला-रुमालथान खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	२५	०	०	०	०	०	०	०	०	१	७५०	७५०	वडा नं. ११, रुमालथान	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.८	पूर्बिया पानी - लेखालटोल खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	७०	०	०	०	०	१	७५०	०	०	०	०	७५०	वडा नं. ११, लेखालटोल	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.९	सिस्नेटोल खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७५०	३०	०	०	०	०	०	०	१	७५०	०	०	७५०	वडा नं. ११ , सिस्नेटोल	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१०	भुवाखाल दलित वस्ती खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	५००	९	०	०	०	०	०	०	०	०	१	५००	५००	वडा नं. ११, भुवाखाल दलित वस्ती	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						२२३०		२०३०		२७३०		३२८०		२५८०	१२८५०		
	६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन																	
६.१	भू-क्षय तथा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	१०	७५०	३५०	२	१५००	२	१५००	२	१५००	२	१५००	२	१५००	७५००	हुडीखोला बडीपारी, खेतुला चिसापानी, प्यादुरा तिर्खुलेदाल्का काफ्लारुख, डाँडाखर्क दासबाडा, चिसापानी, मेहेल खाली, प्यादुरा सुना टोल, बगुरा पहिरो, मेडेपानी पहिरो	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
६.२	खोला नियन्त्रणका लागि तटबन्धन	स्थान	२	७५०	२००	१	७५०	१	७५०	०	०	०	०	०	०	१५००	घट्टखेत खोला, दुलालसेरा	वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु ह्जारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कूल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
	जम्मा						२२५०		२२५०		१५००		१५००		१५००	९०० ०		
	७. जल तथा उर्जा																	
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	
७.१.१	सिचाई पोखरी निर्माण	स्थान	४	२००	१५०	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	०	०	८००	वडा नं. ११, डाँडाखाली, गान्जा, बाहुनखोला (खाडाखेत), चिसापानी	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि वनाउने)**																	
७.२.१	किमतार सिंचाई कुलो निर्माण	मि.	१०००	३	५०	५००	१५००	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	३०००	वडा नं.११, किमतरा	वडा कार्यालय
७.२.२	खारा- सिर्सेनी सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	१००	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	५००	१५००	३०००	वडा नं.११, सिर्सेनी	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.३	मालीगाउँ - आहाले - बेडुखेत सिंचाई कूलो	मि.	१५००	३	१००	०	०	५००	१५००	०	०	५००	१५००	५००	१५००	४,५० ०	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.४	ओखलढंगा- रुमालथान सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	१५०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	५००	१५००	३,०० ०	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.५	सैनीखोला - गैरीगाउँ - रावत देउताथान सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	२००	५००	१५००	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	३,०० ०	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
७.२.६	सिस्ने - लेखाटोल सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	२००	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	५००	१५००	३०००	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.७	भुलटाकुरा - सिस्ने अधेरी खोला सिंचाई कूलो	मि.	९००	३	३५	०	०	०	०	४५०	१३५०	०	०	४५०	१३५०	२,७००	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.८	छहरेखोला -कार्कीखोला सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	४२	०	०	०	०	५००	१५००	५००	१५००	०	०	३,०००	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.९	चाल्नेमूल -ढाकनखेत सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	२५०	५००	१५००	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	३,०००	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.१०	खोलाखेत - राम्चे सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	४२	५००	१५००	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	३०००	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.११	छहरेखोला-खालीडाँडा-लामाडाँडा सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	२५०	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	५००	१५००	३,०००	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.१२	मुलपानी सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	२५०	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	५००	१५००	३०००	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.१३	करेलाखेत सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	४०	५००	१५००	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	३०००	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.१४	चाल्नेमूल - सुनारटोल पाईप सिंचाई कूलो	मि.	५००	२	५०	०	०	५००	१०००	०	०	०	०	०	०	१,०००	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.१५	दुराडाँडा - डाँडाबारी पाईप सिंचाई कूलो	मि.	७००	२	४०	०	०	०	०	७००	१४००	०	०	०	०	१,४००	वडा नं. ११	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						७७००		८७००		५९५०		१०७००		१०३५०	४३४००		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास																		
९.१	महिला तथा बन्चित बर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
९.२	महिला तथा बन्चित बर्गलाई नेतृत्व बिकास तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						६०		६०		६०		६०		६०	३००		
कुल बजेट							१७१४०		१९२९०		१५२९०		१९७४०		१८८९०	९०३५०		

तालिका नं. ३२ : दूल्लु न.पा. वडा नं. १२ का योजनाहरु

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	९	२००	२४०	३	६००	३	६००	३	६००	०	०	०	०	१८००	सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रबिधि	सेट	१२५	२०	१२५	२५	५००	२५	५००	२५	५००	२५	५००	२५	५००	२५००	वडा नं. १२ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	१२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. १२ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.४	सुन्तला बगैचा व्यवस्थापन सम्बन्धी ब्यबहारिक तालिम तथा बगैचा बिस्तारको लागि सहयोग	पटक	३	३५०	४०	१	३५०	१	३५०	१	३५०	०	०	०	०	१०५०	वडा नं. १२ का माथिल्लो वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा.
१.५	ब्यबसायिक आँप खेतीमा सहयोग	पटक	४	२००	८०	१	२००	१	२००	०	०	१	२००	१	२००	८००	वडा नं. १२ को तल्लो वस्तीहरु	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.६	उन्नत जातको घाँस रोपनमा सहयोग	पटक	५	१००	३००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	५००	वडा नं. १२ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.७	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा तालिम तथा सहयोग	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं. १२ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, वडा कार्यालय, न.पा.
१.८	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखापालन सम्बन्धि तालिम	पटक	५	५०	१००	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. १२ का सबै वस्तीहरु	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.९	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखाको खोर सुधार र वाखा खरिदमा अनुदान	घरधुरी	१००	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	वडा नं. १२ का सबै वस्तीहरु	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय, न.पा.
१.१०	नश्ल सुधार (वोका) बोयर	ओटा	१२	५०	५००	३	१५०	३	१५०	२	१००	२	१००	२	१००	६००	सबै वस्तीहरु	कृषि समूह
१.११	भैसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	५	७००	१००	१	७००	१	७००	१	७००	१	७००	१	७००	३५००	वडा नं. १२ का सबै वस्तीमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.१२	कृषि उपज संकलन केन्द्रको स्थापना	पटक	१	५००	५००	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडाको पायक पर्ने स्थानमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा.

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000) २०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६		कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
	जम्मा						३४००		३९००		३१५०		२४००		२४००	१५२५०		
२. वन, जैबिक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																		
२.१	नर्सरीको स्थापना	वटा	१	१००		१	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	१००	सामुदायिक वनमा	डिभिजन वन का.
२.२	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस लगायत अन्य चौडापाते बिरुवा)	हेक्टर	५०	४०		१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	२०००	खाली क्षेत्र, निजी आवादी काल्नाहरुमा, भू क्षय जाने क्षेत्रमा	डिभिजन तथा सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स. .
२.३	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वडा स्तरीय कार्यक्रम (निवन्ध, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., विद्यालय
२.४	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	६	१००		१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	२	२००	६००	हिरुछापे, देउराली, पोखराखोला, चाँदापानी, देउराली, नावली	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.५	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	१५	२५		३	७५	३	७५	३	७५	३	७५	३	७५	३७५	सवै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.६	वन डढेलो नियन्त्रण सम्वन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.७	नमूना कृषिवन प्रणाली बिकास	स्थान	४	१०००		१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	०	०	४०००	चादे बगर, कालाखोला, नाउली, देउराली	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
	जम्मा						१७२५		१८२५		१६२५		१८२५		७२५	७७२५		
७. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																		
३.१	बाँसजन्य उद्योग	स्थान	१	१०००		१	१०००	०	०	०	०	०	०	०	०	१०००	वडा नं. १२	सव डिभिजन वन का. .

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
	जम्मा						१०००		०	०	०	०	०	०	०	१०००		
	४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																	
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
	५. स्वास्थ्य खानेपानी तथा सरसफाइ																	
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	
५.१.१	प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार बाकस बितरण	पटक	५	३५	१५०	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१७५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी
५.१.२	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, सरोकारवाला निकायहरु
५.१.३	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी
५.१.४	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	२	२००	४०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	०	०	४००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.५	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, सरोकारवाला निकायहरु
५.१.६	बालबालिका सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	१०	३००	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	१००	बिद्यालय स्तरमा	वडा कार्यालय, विद्यालय
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	
५.२.१	खानेपानी मुहान संरक्षण (घेरबार, मर्मत, सरसफाई, बृक्षारोपण)	वटा	१२	२५०	३००	३	७५०	३	७५०	२	५००	२	५००	२	५००	३,०००	पोखराखोला मुल, कब्लाना खानेपानी,	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
																	झिनेपानी, झिनखोला, बोहराचौर माइको थान, कुवाधारा, आसमाने, माथिल्लो सियाला खा.पा., तल्लो सियाल, सल्ले, नाउलाधारा, नावधारा मुहान	निकायहरु
५.२.२	खानेपानी मुहान संरक्षण (घेरबार, मर्मत, सरसफाई, बृक्षारोपण)	वटा	१२	२५०	३००	३	७५०	३	७५०	२	५००	२	५००	२	५००	३,०००	रौताना, नेपाने, खोडार, चादापानी, कुलीवान, कालेखोला, माझीमुल, बुलबुले, गोगन पधेरा, सेतीपधेरा, पधेरीखोला	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.३	कियाचौर खानेपानी मुहान संरक्षण तथा धारा बिस्तार	वटा	१	७००	५०	१	७००	०	०	०	०	०	०	०	०	७००	वडा नं. १२, कियाचौर	न.पा., वडा कार्यालय,
	जम्मा						२५३०		१६३०		१३३०		११३०		११३०	७७५०		
						६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन												
६.१	भू-क्षय तथा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	५	१०००	४५०	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	५०००	चाहापानी, घम्केधारा, साङट कुलिबाङ, तालाकुण्डा देखि लबस्तरा, सालघाडी आसमाने, कुवाधारा	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
६.२	खोला नियन्त्रणका लागि तटबन्धन	स्थान	५	१०००	२००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	५०००	इड्ना, कदिउर, भड्गाउँ, बिलझुना, राउटेघडेरी, झिनखोला	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						२०००		२०००		२०००		२०००		२०००	१००००		
	७. जल तथा उर्जा																	
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	
७.१.१	सिंचाई पोखरी निर्माण	स्थान	९	२००	१५०	२	४००	२	४००	२	४००	२	४००	१	२००	१८००	साबिकका वडाहरुमा १।१ वटा	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि वनाउने)**																	
७.२.१	खोटाघार सिंचाई कुलो	मि.	६००	३	१५०	६००	१८००	०	०	०	०	०	०	०	०	१८००	वडा नं.१२	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.२	भड्गाउँ सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	५०	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	५००	१५००	३०००	वडा नं.१२	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.३	सल्ले- कडाखेत सिंचाई कूलो	मि.	५००	३	८०	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	०	०	१५००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.४	नेपाने - इड्ना सिंचाई कूलो	मि.	६००	३	९०	०	०	०	०	६००	१८००	०	०	०	०	१८००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000) २०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६		कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
७.२.५	माझमनमुल - डाब सिंचाई कूलो	मि.	९००	३	२००	०	०	५००	१५००	०	०	४००	१२००	०	०	२७००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.६	आसमाने - जिउरे टिमुर सिंचाई कूलो	मि.	५००	३	५०	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	१५००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.७	आसमाने-करौटे-मुसुरोखेत सिंचाई कूलो	मि.	५००	३	६०	५००	१५००	०	०	०	०	०	०	०	०	१५००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.८	स्याला- स्याला गैरा संचाई कूलो	मि.	५००	३	७०	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	०	०	१५००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.९	खरिकामुल-तल्लो डाब सिंचाई कूलो	मि.	६००	३	६०	०	०	०	०	६००	१८००	०	०	०	०	१८००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.१०	बुलबुले मुल देखि टाडपाटा सिंचाई कूलो	मि.	६००	३	८०	६००	१८००	०	०	०	०	०	०	०	०	१८००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.११	सेती पनेरा देखि लामा कुना सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	४०	०	०	५००	१५००	०	०	५००	१५००	०	०	३०००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.१२	कालाखोला-चान्टाकुरा सिंचाई कूलो	मि.	५००	३	५०	०	०	५००	१५००	०	०	०	०	०	०	१५००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.१३	कब्लाना-काडग्रतिजु सिंचाई कूलो	मि.	७००	३	१५०	०	०	०	०	७००	२१००	०	०	०	०	२१००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.१२	झिनेपानी - साडट सिंचाई कूलो	मि.	४००	३	१५	०	०	०	०	०	०	४००	१२००	०	०	१२००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.१३	बासुधारा - निमाडा गैरा सिंचाई कूलो	मि.	५००	३	५०	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	१५००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
७.२.१४	घम्केधारा - मुलागैरा- ज्यामिर सैना सिंचाई कूलो	मि.	५००	३	२०	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	१५००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.१५	झाँग्रि पुज्ने - खोल्लो सिंचाई कूलो	मि.	५००	३	४०	०	०	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	१,५००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.१६	ढाडे सिंचाई कूलो	मि.	४००	३	१०	०	०	०	०	०	०	४००	१२००	०	०	१,२००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.१७	ढाडे सिंचाई कूलो	मि.	४००	३	१०	०	०	०	०	०	०	४००	१२००	०	०	१,२००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.१८	टाडपाडा सिंचाई पोखरी तथा कूलो	मि.	५००	३	१२	०	०	०	०	०	०	५००	१५००	०	०	१,५००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.१९	कियाचौर सिंचाई कूलो	मि.	४००	३	१२	०	०	०	०	०	०	०	०	४००	१२००	१,२००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.२०	चाँदापानी - झपोट सिंचाई कूलो	मि.	४००	३	१३	०	०	०	०	४००	१२००	०	०	०	०	१,२००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय
७.२.२१	लोहोरेखोला लिफ्ट सिंचाई आयोजना	वटा	१	४०००	१३	०	०	०	०	०	०	०	०	१	४०००	४,०००	वडा नं. १२	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						५५००		९४००		७३००		९७००		११४००	४३३००		
८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा																		
८.१	सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण तथा पार्क निर्माण	वटा	२	१०००		०	०	१	१०००	०	०	०	०	१	१०००	२,०००	देउराली, बासु प्रतिष्ठान	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						०		१०००		०		०		१०००	२०००		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास																		
९.१	महिला तथा बन्चित बर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
९.२	महिला तथा बन्चित बर्गलाई नेतृत्व बिकास तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						६०		६०		६०		६०		६०	३००		
कुल बजेट							१६२१५		१९८१५		१५४६५		१७११५		१८७१५	८७३२५		

तालिका नं. ३३ : दुल्लू न.पा. वडा नं. १३ का योजनाहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)					कुल अनुमानित बजेट रु	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२	२०८२/८३	२०८३/८४	२०८४/८५	२०८५/८६			

						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																		
१.१	जलवायुमैत्री कृषक पाठशाला	पटक	९	२००	२४०	३	६००	३	६००	३	६००	०	०	०	०	१८००	वडा नं. १३ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा.
१.२	तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रबिधि	सेट	१००	२०	१००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२०००	वडा नं. १३ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा.
१.३	प्राङगारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	५	५०	१२५	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. १३ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.४	सुन्तला बगैचा व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवहारिक तालिम तथा बगैचा बिस्तारको लागि सहयोग	पटक	३	३५०	४०	१	३५०	१	३५०	१	३५०	०	०	०	०	१०५०	वडा नं. १३ का माथिल्लो वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सरोकारवाला निकाय
१.५	व्यवसायिक आँप खेतीमा सहयोग	पटक	४	२००	८०	१	२००	१	२००	०	०	१	२००	१	२००	८००	वडा नं. १३ को तल्लो वस्तीहरु	कृषि समूह, कृषि सहकारी, कृषि शाखा
१.६	उन्नत जातको घाँस रोपनमा सहयोग	पटक	५	१००	३००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	५००	वडा नं. १३ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.७	संकटासन्न घरधुरीलाई अदुवा बेसार खेतीमा तालिम तथा सहयोग	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	वडा नं. १३ का सबै वस्तीहरुमा	कृषि सहकारी, वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
१.८	बहु उद्देश्यीय नर्सरी स्थापना	पटक	५	३००	१००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१५००	अगुवा कृषक छनौट गरी उपयुक्त स्थानमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, वडा कार्यालय, न.पा.
१.९	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखापालन सम्बन्धि तालिम	पटक	५	५०	१००	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा नं. १३ का सबै वस्तीहरु	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा
१.१०	संकटासन्न घरधुरीलाई वाखाको खोर सुधार र बाखा खरिदमा अनुदान	घरधुरी	१४०	२०	१४०	४०	८००	४०	८००	२०	४००	२०	४००	२०	४००	२८००	वडा नं. १३ का सबै वस्तीहरु	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा, वडा कार्यालय, न.पा.
१.११	नश्ल सुधार (वोका) बोयर	ओटा	७	५०	५००	४	२००	३	१५०	०	०	०	०	०	०	३५०	साबिकका वडाहरुमा	पशु शाखा
१.१२	भैसी पालन तालिम तथा भकारो सुधारमा अनुदान	पटक	५	७००	१००	१	७००	१	७००	१	७००	१	७००	१	७००	३५००	वडा नं. १३ का सबै वस्तीमा	कृषि समूह, कृषि सहकारी, पशु शाखा

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
१.१३	कृषि उपज संकलन केन्द्रको स्थापना	पटक	१	५००	५००	०	०	१	५००	०	०	०	०	०	०	५००	वडाको पायक पर्ने स्थानमा	कृषि शाखा, वडा कार्यालय, न.पा.
	जम्मा						**४०५०**		**४५००**		**३२५०**		**२५००**		**२५००**	**१६८००**		
२. वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																		
२.१	नर्सरीको स्थापना	वटा	१	१००		१	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	१००	सामुदायिक वनमा	डिभिजन वन कार्यालय
२.२	वृक्षारोपण (डालेघास, अम्रिसो, उत्तिस, बाँस लगायत अन्य चौडापाते बिरुवा)	हेक्टर	५०	४०		१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	१०	४००	२०००	खाली क्षेत्र, निजी आवादी काल्ना, खोला खोल्सी, भू क्षय जाने क्षेत्रमा	डिभिजन तथा सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.३	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वडा स्तरीय कार्यक्रम (निवन्ध, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता)	पटक	५	५०		१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	२५०	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा., बिद्यालय
२.४	रिजार्ज पोखरी निर्माण	वटा	१४	१००		३	१००	३	३००	३	३००	३	३००	२	२००	१२००	साबिकका वडाहरुमा	डिभिजन वन कार्यालय
२.५	वन व्यवस्थापन तालिम तथा औजार खरिद	पटक	१५	२५		३	७५	३	७५	३	७५	३	७५	३	७५	३७५	सवै सा.व.उ.स.हरुमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
२.६	वन डढेलो नियन्त्रण सम्वन्धि तालिम तथा औजार खरिद	पटक	२	२००		०	०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	४००	वडा स्तरमा	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
२.७	नमूना कृषिवन प्रणाली बिकास	स्थान	३	१०००		१	१०००	०	०	१	१०००	०	०	१	१०००	३०००	बैसाला, मौवाखोला, रानीवन पालचौर	सव डिभिजन वन कार्यालय, सा.व.उ.स.
	जम्मा						**१७२५**		**१०२५**		**१८२५**		**१०२५**		**१७२५**	**७३२५**		

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
३. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पुर्वाधार क्षेत्र																		
	जम्मा						०		०	०	०	०	०	०	०	०		
४. ग्रामिण तथा शहरी बसोबास																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
५. स्वास्थ्य खानेपानी तथा सरसफाइ																		
५.१	**स्वास्थ्य तथा सरसफाई**																	
५.१.१	प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार बाकस बितरण	पटक	५	३५	१५०	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१	३५	१७५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.२	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप)	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, अन्य सरोकारवाला निकायहरु
५.१.३	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी
५.१.४	किशोरीहरुलाई स्यानिटेरी प्याड तयारी तालिम	पटक	२	२००	४०	१	२००	०	०	१	२००	०	०	०	०	४००	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा
५.१.५	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई पोषण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	२५	१५०	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१	२५	१२५	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य शाखा, अन्य सरोकारवाला निकायहरु

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष बजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
५.१.६	बालबालिका सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	पटक	१०	१०	३००	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	२	२०	१००	विद्यालय स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, विद्यालय
५.२	**खानेपानी योजना निर्माण, मर्मत तथा मुहान संरक्षण**																	
५.२.१	खानेपानी मुहान संरक्षण (घेरबार, मर्मत, सरसफाई, बृक्षारोपण)	वटा	६	३००	२००	२	६००	१	३००	१	३००	१	३००	१	३००	१८००	टिमुरफाल खा.पा. मुहान, दामिनधारा मुहान, गुराँसखोली, बिनायक, बडापैया, बिसौगाडी	न.पा., वडा कार्यालय , अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.२	बडियाखोला ओलीगाउँ खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७००	३०	१	७००	०	०	०	०	०	०	०	०	७००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.३	कुडाखोला खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७००	४०	०	०	१	७००	०	०	०	०	०	०	७००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.४	बाँसखोला खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७००	२००	०	०	०	०	१	७००	०	०	०	०	७००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.५	मुला तिजु सोलार लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७००	२००	०	०	०	०	०	०	१	७००	०	०	७००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.६	सुईरे ओडारखानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७००	३४	०	०	०	०	०	०	०	०	१	७००	७००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.७	नागेधारा खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७००	१५	०	०	१	७००	०	०	०	०	०	०	७००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.८	सिमखेत खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७००	१०	०	०	०	०	१	७००	०	०	०	०	७००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.९	मौवाखोला खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७००	१२०	०	०	०	०	०	०	१	७००	०	०	७००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.१०	थापागाउँ खण्डीकाटिया खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७००	३०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	७००	७००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
५.२.११	अलैचीबारी खानेपानी योजना निर्माण	वटा	१	७००	१८	१	७००	०	०	०	०	०	०	०	०	७००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु

क्र.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (000)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष वजेट रु हजारमा (000)										कुल अनुमानित वजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट			
	जम्मा						२३३०		१८३०		२०३०		१८३०		१८३०	९८५०		
६. विपद जोखिम न्युनिकरण र व्यवस्थापन																		
६.१	भू-क्षय तथा पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याबियन पर्खाल तथा बायो इन्जिनियरिङ्ग	स्थान	६	१०००	४५०	२	२०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	६०००	छिम्चोखोला-ठाराखोला, साउनेपानी, बाडिया पहिरो, कालिका मा.बि. पहिरो, मल्ला सिम-लाबिया-ज्यामिरेपानी, कुनकाटिया, जोगिधारा पहिरो	वडा कार्यालय, न.पा., अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						२०००		१०००		१०००		१०००		१०००	६०००		
७. जल तथा उर्जा																		
७.१	**पक्की सिंचाई पोखरी तथा सिंचाई योजना निर्माण**																	
७.१.१	सिचाई पोखरी निर्माण	स्थान	७	२००	१५०	२	४००	२	४००	१	२००	१	२००	१	२००	१४००	साबिकका वडाहरुमा	न.पा., वडा कार्यालय
७.२	**सिचाई कुलो निर्माण तथा स्तरोन्नती (पक्कि वनाउने)**																	
७.२.१	गल्लधारा-थापागाउँ-चुनारबाडा सिंचाई कूलो	मि.	५००	३	६०	५००	१५००	०	०	०	०	०	०	०	०	१५००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.२	राईमूल-गोटबाडा सिंचाई कूलो	मि.	१०००	३	२५०	०	०	६००	१८००	४००	१२००	०	०	०	०	३०००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
७.२.३	धुनुखोला-माँझखेत-डोप्का सिंचाई कूलो	मि.	६००	३	१२०	०	०	०	०	०	०	६००	१८०	०	०	१८००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय

क.स	अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनिकरण कार्यहरु	इकाई	परिमाण	प्रति इकाई लागत रु हजारमा (०००)	लाभान्वित घरधुरी	आर्थिक वर्ष बजेट रु हजारमा (०००)										कुल अनुमानित बजेट रु हजारमा	कार्यान्वयन हुने स्थान	जिम्मेवारी सहकार्य र समन्वय
						२०८१/८२		२०८२/८३		२०८३/८४		२०८४/८५		२०८५/८६				
						परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट			
													०					
७.२.४	पाल्चौर सिंचाई आयोजना	वटा	६००	३	३०	०	०	०	०	०	०	०	०	६००	१८००	१८००	वडा नं. १३	न.पा., वडा कार्यालय, सरोकारवाला निकाय
	जम्मा						१९००		२२००		१४००		२०००		२०००	९५००		
८. पर्यटन एवम सास्कृतिक सम्पदा																		
	जम्मा						०		०		०		०		०	०		
९. लैगिंक समानाता र क्षमता विकास																		
९.१	महिला तथा बन्चित बर्गलाई लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकाय
९.२	महिला तथा बन्चित बर्गलाई नेतृत्व बिकास तालिम	पटक	५	३०	१५०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१	३०	१५०	वडा स्तरमा	न.पा., वडा कार्यालय, सेवा प्रदायक निकायहरु
	जम्मा						६०		६०		६०		६०		६०	३००		
कुल बजेट							१२०६५		१०६१५		९५६५		८४१५		९११५	४९७७५		

परिच्छेद ६ : जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका कार्यहरुको मूलप्रवाहीकरण

जलवायु परिवर्तन अनुकुलन तथा विपद् जोखिम न्युनीकरणका सवालहरुलाई नीति, नियम, आवधिक योजना र वार्षिक योजनामा मूलप्रवाहीकरण गर्न विभिन्न तहमा भएका तहगत संरचना, मन्त्रालय, स्थानीय सरकार र सरोकारवालाहरुको समन्वयन हुनुपर्ने देखिन्छ । यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको मूलप्रवाहीकरण भएमा स्थानीय योजना प्रक्रियामा छनौटमा परेका तर स्थानीय सरकारले लगानी गर्न नसक्ने, बहुवर्षे योजनाहरुलाई समेत प्रदेश र संघबाट विनियोजन हुने बजेटहरुबाट कार्यान्वयन हुन सक्ने छन् साथै वस्ती वा वडा स्तरमा समेत जलवायु र विपद् सम्बन्धी योजनाहरुले प्राथामिकता पाउनेछन् ।

६.१ आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरुमा मूलप्रवाहीकरण

स्थानीय स्तरको सूचनाहरु, जोखिमको अवस्था, श्रोत साधनको उपलब्धता, गुणस्तर तथा त्यस माथिको पहुँच र अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणको आवश्यकता पहिचानको आधारमा यस दुल्लू नगरपालिकाले तयार गर्ने आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरुमा मूलप्रवाहीकरण गरी जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापनलाई संस्थागत तथा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी विभिन्न योजना तथा नीतिहरुमा मुल प्रवाहिकरण गरिनेछ । जलवायु परिवर्तनको जोखिममा रहेका परिवार, समुदाय, वस्ती तथा वडा तथा गाउँपालिकालाई आफ्ना अनुकूलन प्राथमिकताबारे प्रष्टसँग अभिव्यक्त गर्न र प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रका श्रोत परिचालन गरिनेछ । जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी विश्लेषण, अनुकूलन र जोखिम न्यूनीकरणका रणनीतिहरु स्थानीय आवधिक योजना अथवा दिर्घकालिन योजनामा समावेश गरिनेछ । राष्ट्रिय योजना तथा प्रादेशिक योजना आयोगहरुको आधार पत्र तथा आवधिक विकास योजनालाई प्रस्थान विन्दु बनाएर जलवायु उत्थानशीलताका दीर्घकालीन लक्ष्य तथा सोचहरु आवधिक योजनामा समायोजन गरिनेछ । प्राविधिक रुपले कार्यान्वयन गर्न कठिन तथा धेरै श्रोत लाग्ने अनुकूलनका योजनाहरु, बहुवर्षीय, दीर्घकालीन तथा आवधिक योजनामा समायोजन गरेर कार्यान्वयन गरिनेछ । स्थानीय तह बीच वा स्थानीय तह र प्रदेश एवं संघसँग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने प्रकृतिका जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका आयोजनाहरु आवधिक योजनामा एकीकरण गरी कार्यान्वयनमा सहजीकरण गरिनेछ । स्थानीय आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरकारी निकाय, गैरसरकारी संघ संस्था, विकास साझेदार र निजी क्षेत्रका श्रोत परिचालन गर्न मार्गचित्र तथा खाका तयार गरिनेछ । यस नगरपालिका तपशिलका नीति, कार्यबिधिहरु तथा निदेर्शिकाहरु तयार गरी कार्यान्वयन गरिरहेको छ ।

दुल्लू नगरपालिकाको स्वास्थ्य तथा सरसफाई नीति २०७८, यस नीति अन्तरगरत मातृ मृत्युदर, वनजात शिशु मृत्युदर र वालममृत्युदर घटाउन सुरक्षित मातृत्व, वाल स्वास्थ्य, खोप, परियार नियोजन, किशोरावस्था लगायतका प्रतिकारात्म, प्रबर्धनात्मक, उपचारात्मक स्वास्थ्य सेवालाई जनाताको पहँचमा पुर्‍याउने उल्लेख छ ।

दुल्लू नगरपालिकाको गर्भवती महिलालाई एम्बुलेन्स सुविधम निशुल्क उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यबिधि, २०७९

यस कार्यबिधीमा नगरपालिका भित्रका गर्भवती तथा प्रसूति महिलालार्य सुरक्षित प्रसूति सेवा प्रदान गर्ने शिलशिलामा दुल्लू अस्पतालबाट प्रदान हुने सेवा प्रयाप्त तथा सुरक्षित हुन नसक्ने अवस्थामा आकस्मिक रुपमा गर्भवती तथा प्रसूति महिलाहरुलाई उपचारका लागि दैलेख जिल्ला अस्पताल, वा बाहिरको उपयुक्त अस्पतालमा लैजानुपर्ने आकस्मिक अवस्था सृजना भएमा दुल्लू अस्पतालको सिफारिसमा एम्बुलेन्स प्रयोग गरी विरामीलाई दुल्लू अस्पताल देखि वाहिर लैजाँदा प्रयोग हुने एम्बुलेन्स सेवा नि:शुल्क उपलब्ध गराउने सम्बधी ब्यबस्था गरिएको छ ।

जनतासँग नगरप्रमुख कार्यक्रम (संचालन) कार्यबिधि, २०७९

यस कार्यबिधी अनुसार नगरपालिका भित्रका बिपन्न समदायलाई प्राकृतिक विपद, कडा रोग तथा आर्थिक विपन्नताका कारण भोग्नु परेका सामाजिक, शैक्षिक, स्वास्थ्य, कृषि, आयआर्जन तथा दैनिक जीविकोपार्जनसँग सम्वन्धित समस्याहरुलाई तत्काल समाधान गरी राज्यवाट प्रदान गर्ने उल्लेख छ ।

दुल्लू नगरपालिकाको विपद जोखिम विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यबस्थापन ऐन, २०७७

नगरपालिका क्षेत्र भित्र प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपदबाट सर्वसाधारणको जीउज्यान र सार्वजनिक, निजी तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति, प्राकृतिक एवम साँस्कृतिक सम्पदा र भौतिक संरचनाको संरक्षण गर्नका लागि विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनका सबै क्रियाकलापको समन्वयात्मक र प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको ।

दुल्लू नगरपालिकाको विपद जोखिम न्यूनीकरण स्थानीय कार्यमञ्चको सञ्चालन मार्गदर्शन, २०७७

विपदबाट उत्थानशील मुलुकको विकासका लागि विपद जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन सबै तह र तप्कामा यसको अवधारणा विस्तार गर्दै विकाससँग सम्बन्धित सबै विषयगत क्षेत्रका समस्याको सम्बोधनको लागि आवश्यक सुधारका क्षेत्र पहिचान गरी अधिवाचनका साथै सहकार्य अभिवृद्धि गरी सबै क्षेत्रको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने आधार तयार गर्ने मूल उद्देश्यका साथ नगर प्रमुखको अध्यक्षतामा यस स्थानीय कार्यमञ्चको गठना गरिने छ । यस कार्य मन्चले विपद व्यवस्थापनका क्षेत्रमा कामकाज गर्ने, गराउने सरकारी निकाय, संघ संस्था, राष्ट संघीय निकाय, दातृ निकाय, गैरसरकारी संस्था, प्राज्ञिक, निजी तथा सञ्चार क्षेत्र, सामुदायिक संघ संस्थाको सहभागितामा विपद जोखिम न्यूनीकरणका लागि समन्वय, सहकार्य र साझेदारी गर्ने छ ।

दुल्लू नगरपालिकाको जलउपयोग गुरुयोजना, २०७७

यस गुरुयोजना अनुसार, दुल्लू नगरपालिकामा ३४९ ओटा खानेपानी योजनाहरु भएतापनि ४३ ओटा ब्यबस्थित योजनाहरु र ९१ ओटा निर्माणाधिन खानेपानी योजनाहरु रहेका छन । बिद्यमान खानेपानी योजनाहरुले १२२६ घरधुरीहरु लाभान्वित भएका छन भने निर्माणाधिन योजनाहरुबाट थप ३३५४ घरधुरीहरुलाई खानेपानी सेवा उपलब्ध गराउनको उल्लेख छ । यस गुरुयोजनाले थप ६१ ओटा योजनाहरु प्रस्ताब गरेको छ ।

६.२ आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरुमा मूलप्रवाहीकरण

स्थानीय सरकारको नेतृत्वमा सहभागितामूलक पद्दतिबाट तर्जुमा भएको यस अनुकूलन कार्ययोजनालाई कार्यपालिकाको बैठकबाट अनुमोदन गरी कार्यान्वयनका लागि स्वीकृत गरिने छ । क्रमश : यस कार्ययोजनालाई नगरपालिकाको आवधिक योजनाका साथै वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गरिने छ ।

यस कार्ययोजनाका जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित संवेदनशील विषयगत क्षेत्रहरुः कृषि तथा खाद्य सुरक्षा; वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण, जलश्रोत तथा ऊर्जा, स्वास्थ्य खानेपानी तथा सरसफाई ; स्थानीय ग्रामीण तथा शहरी वस्ती; जलवायुजन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन उद्योग यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार; पर्यटन एवम् प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक सम्पदा; लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशिता, जिविकोपार्जन र सुशासन; र जनचेतना अभिवृद्धि तथा क्षमता विकास अन्तर्गतका कार्यहरु, स्थानीय तहको क्षेत्रगत क्षेत्रहरु : १) आर्थिक विकास, २) सामाजिक विकास, ३) पूर्वाधार विकास, ४) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन र ५) संस्थागत विकास तथा सेवाप्रवाह मा एकिकृत एबम समायोजन गरिने छ ।

तालिका नं. ३४ : बार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा अनुकूलनन कार्ययोजनाको मूलप्रबाहिकरण प्रक्रिया

योजना तर्जुमाको स्तर	आवश्यक तयारी	जिम्मेवारी
वस्ती स्तरमा	यस योजना बमोजिम आ-आफ्नो टोल वस्तीमा प्राथमिकतामा परेका योजनाहरु निर्धारित ढाँचामा पेश गर्ने । यसरी वस्ती स्तरका योजनाहरुको सूची तयार गर्दा अनुकूलन योजनाहरु समाबेश भएको सुनिस्चित गर्ने ।	सम्बन्धित टोल वस्तीबाट वडाामा प्रतिनिधित्व गर्ने व्यक्ति - कार्यपालिका सदस्य) वा प्रभावित समुदाय वा सम्बन्धित बिषयगत क्षेत्रको व्यक्ति
वडा स्तरमा	वस्ती स्तरमाबाट आएका योजनाहरु प्राथमिकिकरण गरेर पालिका स्तरमा पठाउँदा, अनुकूलन योजनाहरु समाबेश भएको सुनिस्चित गर्ने । बिभिन्न वडाहरुसँग सम्बन्धित कार्यक्रम भए सबैसँग समन्वय गर्नुपर्ने ।	वडा अध्यक्ष वा तोकिएको वडा समितिको सदस्य
पालिका स्तरमा	एकिकृत बजेट तथा कार्यक्रमहरु तर्जूमा गर्दा अनुकूलन योजनाहरु छनौट भएको सुनिश्चित गर्ने, यस्ता अनुकूलनका योजनाहरुलाई उत्थानशील बनाउनको लागि यथेस्ट बजेट बिनियोजन भएको सुनिश्चित गर्ने । नगरसभाबाट अनुमोदन गराउन पहल गर्ने ।	कार्यपालिका सदस्यहरु, वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरु राजनीतिक दलका प्रतिनिधी

परिच्छेद ७ : स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन

७.१.स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाका वित्तीय संयन्त्र

दुल्लू नगरपालिकाको नेतृत्व र जलवायु संकटासन्न समुदाय तथा जनप्रतिनीधिहरुको सक्रिय सहभगितामा पहिचान तथा छनौट भएको तथा स्थानीय तहको वार्षिक कार्यक्रममा मूलप्रवाहीकरण भएको यस अनुकूलन कार्ययोजनाको कार्यान्वयनको जिम्मेवारी दुल्लू नगरपालिकाको हुनेछ । यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनका सबै क्रियाकलापहरु कार्यान्वयन गर्न स्थानीय तहसँग भएको श्रोत पर्याप्त नहुन सक्छ । यस्तो अवस्थामा स्थानीय तहले संघीय तथा प्रदेश सरकारसँग स्रोत प्राप्तिका लागि समन्वय गर्ने छ । यसरी नै निजी क्षेत्र तथा विकास साझेदारहरुको पनि यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको कार्यान्वयनको लागि प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोग तथा सहकार्य प्राप्त हुने छ ।

७.२. योजना कार्यान्वयन रणनीतिहरु

यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनालाई कार्यान्वयन गर्न निम्न अनुसारका रणनीतिहरु अवलम्बन गरिने छ :

- यस अनुकूलन कार्ययोजनाको कार्यान्वयनको नेतृत्व र जिम्मेवारी नगरपालिका स्तरीय विपद व्यबस्थापन समितीको हुनेछ ।
- यस अनुकूलन कार्ययोजनालाई नगरपालिकाका नियमित योजनाहरूभन्दा फरक रुपमा हेरिने छैन ।
- यस अनुकूलन कार्ययोजनाले पहिचान गरेका क्रियाकलापहरुलाई नगरपालिकाले आफ्नो वार्षिक योजना तयारी प्रक्रियामा समावेश गरी वार्षिक योजनामा पनि समावेश गर्नेछ ।

- यस अनुकूलन कार्ययोजनाले पहिचान गरेका क्रियाकलापहरुलाई कार्यान्वयन गर्न स्थानीय तहसँग भएको श्रोत पर्याप्त नभएमा स्थानीय तहले संघीय तथा प्रदेश सरकारसँग स्रोत प्राप्तिका लागि समन्वय गर्ने छ ।

- यस अनुकूलन कार्ययोजनाले पहिचान गरेका क्रियाकलापहरुलाई कार्यान्वयन गर्न नगरपालिकाले नीजी क्षेत्र तथा विकास साझेदारहरुसँग प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोगको लागि सहकार्य गर्ने छ ।

७.३ प्रगति प्रतिवेदन, समीक्षा, अनुगमन तथा मूल्यांकन

७.३.१ प्रगति प्रतिवेदन तथा समीक्षा

स्थानीय अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण क्रियाकलापहरु सम्पन्न भए पश्चात प्रत्येक क्रियाकलापहरुको योजनामा भएको बजेट, लाभदायीको विवरण, प्राविधिक योजना अनुसारको कार्य, विषयगत क्षेत्रमा लगानीवाट भएको उपलब्धी, सामाजिक लेखापरिक्षण, कार्यक्रमको झलक देखिने उपलब्धीमुलक चित्रण गर्ने फोटो, कार्यक्रममा सहयोग गर्ने निकाय र लगानीको निस्सा सहितको होडिङ्ग बोर्ड सहितको प्रगति प्रतिबेदन तयार गरिने छ । आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित सहयोगी निकायको सहकार्यमा चौमासिक, वार्षिक समिक्षा सहितको प्रगति प्रतिवेदन पेश तयार गरिने छ र कार्यक्रम सम्पन्न हुने अन्तिम आर्थिक वर्ष (५ औं वर्ष) को अन्तमा योजना सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरिने छ ।

स्थानीय अनुकूलन योजनाको स्थानीय सरकारको वार्षिक योजनामा समायोजन पश्चात सफल कार्यान्वयनहरुबाट प्राप्त हुने नतीजा तथा उपलब्धिहरुलाई वार्षिक रुपमा सबै सरोकारवालाहरुको सहभागितामा समीक्षा गर्दै दस्तावेज तयार गरिने छ ।

७.३.२ अनुगमन तथा मूल्याकंन

समिक्षा गोष्ठी एवं स्थलगत अनुगमनबाट यस रणनीतिक योजना कार्यान्वयनमा प्राप्त भएका प्रतिफल मूल्याकंन गरी सिकाईहरुको आदान प्रदान गरिनेछ । यसै गरी समय-समयमा नगरपालिका स्तरमा रहेका सयन्त्रहरुबाट पनि संयुक्त अनुगमन गरी प्राविधिक स्तरको पृष्ठपोषण प्राप्त हुनेछ । यसका अतिरिक्त यस कार्ययोजना कार्यान्वयन र अनुगमनबाट आएका नतिजा, प्रगति र उपलब्धीहरु नगरपालिकामा हुने विभिन्न फोरमहरुमा प्रस्तुत गरी पृष्ठपोषण लिईनेछ । यसबाट यस कार्ययोजना कार्यान्वयनको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न सहयोग पुग्नेछ । यसरी नै यस कार्य योजना कार्यान्वयनबाट प्राप्त उपलब्धी र नतिजाहरुको प्रगति विवरण र घटनाको विस्तृत अध्ययन गरी प्रकाशन तथा प्रसारण गरिनेछ । समुदाय तहमा सहभागितात्मक स्वःअनुगमन पद्धतिलाई प्राथमिकता दिईनेछ । यसका लागि उपभोक्ता समूह तथा समितिहरुले कार्यक्रमको शुरुवातमा र सपन्न भएपश्चात सार्वजनिक लेखा परिक्षण गर्नेछन् ।

तालिका नं. ३५ : अनुगमन योजना

अनुगमनका तहहरु	किन	कसले	कहिले	कसरी
समुदाय तहका अनुगमन (क्रियाकलापहरुको तहमा)	• पारदर्शिता र अपनत्व कायम गर्न । • अनुकूलन कार्यहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न ।	• समुदाय स्तरिय अनुगमन तथा मूल्यांकन समिति	• कार्यक्रम संचालन पूर्व, संचालनको क्रममा र सम्पन्न भएको १ महिना भित्र ।	सार्वजनिक लेखा परिक्षण, स्वःअनुगमन तथा मूल्यांकन, होर्डिग बोर्ड मार्फत ।
वडा तहका अनुगमन (प्रक्रिया र	• कार्यक्रमको गुणस्तर कायम गर्न ।	• वडा स्तरिय अनुगमन तथा	• अर्धवार्षिक रुपमा (पौष र असारमा)	समिक्षा तथा योजना तर्जुमा बैठक तथा गोष्ठी

अनुगमनका तहहरु	किन	कसले	कहिले	कसरी
प्रगतिहरु तहमा)	• योजना र प्रगतिका लेखाजोखा गर्न । • कार्यक्रमको प्रभावकारिता वृद्धि गर्दै समयमा सम्पन्न गर्न ।	मूल्यांकन समिति	चौमासिक	फिल्ड अनुगमन भ्रमण ।
			चौमासिक	संकटासन्न वर्गहरुसंग अन्तरक्रिया ।
			नियमित	फोटो तथा घटना अध्ययनको संकलन ।
			वार्षिक	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन ।
नगरपालिका तहका अनुगमन (नतिजाहरु र उपलब्धी तहमा)	• उपलब्धीहरु र नतिजाहरु सुनिश्चित गर्न । • राम्रा अभ्यासहरुको अनुशरण, विस्तार र मूल प्रवाहीकरण गर्न ।	• नगरपालिकाको कार्यालय, सहयोगी संस्थाहरु	अर्धवार्षिक	सयुक्त अनुगमन ।
			अर्धवार्षिक	समिक्षा गोष्ठी तथा बैठक ।
			वार्षिक	घटना अध्ययनको संगालो प्रकाशन ।
			वार्षिक	प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशन ।

सन्दर्भ सामाग्रीहरु

- राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति २०६७ र २०७६
- राष्ट्रिय जनगणना, २०७८
- स्थानीय अनुकुलन कार्ययोजना संरचना २०६७
- परिमार्जित स्थानीय अनुकुलन कार्ययोजना संरचना २०७६
- स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४
- दुल्लू नगरपालिकाको नगर पार्श्वचित्र, २०७५
- दुल्लू नगरपालिकाको जल उपयोग गुरुयोजना , २०८०
- MoFE, 2019. Climate change scenarios for Nepal for National Adaptation Plan (NAP). Ministry of Forests and Environment, Kathmandu.
- MoFE, 2021. Vulnerability and Risk Assessment and Identifying Adaptation Options: Summary for Policy Makers. Ministry of Forests and Environment, Government of Nepal. Kathmandu, Nepal.
- MoHP, 2022. Vulnerability and Adaptation Assessment of Climate Sensitive Diseases and Health Risks in Nepal. Ministry of Health and Population, Government of Nepal, Kathmandu, Nepal
- ISDR, 2009. Global Assessment Report on Poverty and Disaster Risk. Nepal Country Report.

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ : स्थानीय आनुकूलन कार्ययोजना तयारी प्रक्रियामा सहभागीहरुको बिबरण

कार्यक्रमको नाम तथा वडा नं.	कार्यक्रम सम्पन्न मिति	सहभागीहरुको बिबरण					
		महिला	पुरुष	दलित	जनजाती	बा /क्षे /ठ /स	जम्मा
शुरुवाती गोष्ठि	२०८०/१२/०१	४	२१	१	०	२४	२५
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. १	२०८०/१२/०२	१२	११	२	०	२१	२३
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. २	२०८०/१२/०२	१०	१३	१	०	२२	२३
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. ३	२०८०/१२/०५	८	१७	५	०	२०	२५
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. ४	२०८०/१२/०५	९	२७	८	०	२८	३६
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. ५	२०८०/१२/०६	१०	१५	३	०	२२	२५
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. ६	२०८०/१२/०६	८	१६	१	०	२३	२४
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. ७	२०८०/१२/०७	१५	११	४	०	२२	२६
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. ८	२०८०/१२/०७	१०	१४	४	१	१९	२४
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. ९	२०८०/१२/०६	१४	१५	४	०	२५	२९
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. १०	२०८०/१२/०८	९	१६	१	१	२३	२५
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. ११	२०८०/१२/०८	१०	१५	५	०	२०	२५
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. १२	२०८०/१२/०४	५	२१	१	०	२५	२६
वडा स्तरीय गोष्ठि, वडा नं. १३	२०८०/१२/०५	१२	१२	४	०	२०	२४
पालिका स्तरीय पृष्ठपोषण गोष्ठि	२०८०/१२/२७	५	२५	२	०	२८	३०
कूल जम्मा		**१४१**	**२४९**	**४६**	**२**	**३४२**	**३९०**

अनुसूची २ : अनुकूलन योजना तयारी प्रक्रियाका फोटोहरु

नगर प्रमुख्य ज्यू लापा तयारीका लागि शुरुवाती गोष्ठिको शुभाराम्भ गर्दै	नगर प्रमुख्य ज्यू लापा तयारीका लागि शुरुवाती गोष्ठिमा मन्तब्य
वडा नं. १ मा लापा तर्जूमा गोष्ठिका सहभागीहरु	वडा नं. २ मा लापा तर्जूमा गोष्ठिका सहभागीहरु
वडा नं. ३ मा लापा तर्जूमा गोष्ठिका सहभागीहरु	वडा नं. ४ मा लापा तर्जूमा गोष्ठिमा वडा अध्यक्ष ज्यू मन्तब्य राख्दै

वडा नं. ५ मा लापा तर्जूमा गोष्ठिमा वडा अध्यक्ष ज्यू मन्तब्य राख्दै	वडा नं. ६ मा लापा तर्जूमा गोष्ठिमा वडा अध्यक्ष ज्यू मन्तब्य राख्दै
वडा नं. ७ मा लापा तर्जूमा तर्जूमा गोष्ठिमा वडा अध्यक्ष ज्यू मन्तब्य राख्दै	वडा नं. ८ मा लापा तर्जूमा तर्जूमा गोष्ठिमा वडा अध्यक्ष ज्यू मन्तब्य राख्दै
वडा नं. ९ मा लापा तर्जूमा गोष्ठिका सहभागिहरु	वडा नं. १० मा लापा तर्जूमा गोष्ठिका सहभागीहरु अनुकूलन योजनाहरुबारे छलफल गर्दै
वडा नं ११ मा लापा तर्जूमा तर्जूमा गोष्ठिमा वडा अध्यक्ष ज्यू मन्तब्य राख्दै	वडा नं १२ मा लापा तर्जूमा गोष्ठिको सहजीकरण गर्दै

वडा नं. १३ मा लापा तर्जूमा गोष्ठिको सहजीकरण गर्दै	वडा नं. ८ मा गरिदै आएको अनुकूलनको अभ्यास
पालिका स्तरीय पृष्ठपोषण गोष्ठिमा नगर प्रमुख ज्यू मन्तव्य राख्दै	पालिका स्तरीय पृष्ठपोषण गोष्ठिको झलक
वडा नं. ७ का महिलाहरुसँग लक्षित समूह छलफल	वडा नं. ८ का महिलाहरुसँग लक्षित समूह छलफल